

SANCTI ANSELMI

ORATIONES

ORATIO PRIMA.

AD SANCTAM TRINITATEM

Adesto, sancta Trinitas, Deus unus omnipotens, Pater et Filius et Spiritus sanctus, qui non mortem, sed pœnitentiam desideras peccatorum, me miserum et peccatorem fragilem et indignum a tua non repellas pietate. Non aspicias ad scelera mea et immunditias, turpesque cogitationes, quibus flebiliter a tua disjungor voluntate, sed effunde super me largam benignitatis tuæ clementiam. Nec sinas de interitu meo inimicos meos gratulari in inferno, ubi nemo confitebitur tibi, sed miserere pondere facinorum oppressum, cunctarumque nequitiarum labe pollutum. Concede mihi, quæso, misero gratiam tuam, et libera me ab omnibus malis, præteritis, præsentibus et futuris, a subitanea et perpetua morte, ab omni pestilentia et clade, ab omni scandalo et periculo, a desiderio maligno, ab opere perverso, et ab omni peccato. Dele omnia crimina mea, iniquitates, offensiones et negligentias meas. Propitiare mihi in omnibus angustiis et tribulationibus, in necessitatibus et tentationibus, in omnibus periculis et infirmitatibus meis.

Sancta et individua Trinitas, indeficiens bonitas, adesto supplicationibus meis, ut sicut me tuis sacramentis fecisti participem, nullis meis meritis, sed tua sola benignitate gratuita, ita usque in horam illam, qua hinc exiturus sum, in fide, spe et charitate me perseverare facias, ab omni malo protegas et defendas, omnia mihi profutura concedas, ab æterno supplicio liberares, atque ad sempiterna gaudia introduces, et illam mortiferam ac diabolicam tentationem, qua pro peccatis meis super me pertimesco prævalere, tua miseratione, clementissime, amodo facias cessare. Trine Deus et uine, humilis servuli tui preces nunc suscipe. Dona mihi, Domine, diligentiam quæ te quærat, sapientiam quæ te inveniat, animam quæ te agnoscat, oculos qui te videant, conversationem quæ tibi placeat, perseverantiam usque in finem, finem perfectum, retributionem æternam.

Exaudi me orantem, sicut exaudisti Jonam de ventre ceti; libera me, qui liberasti Suzannam a falso crimine. Exaudi me, sicut exaudisti Petrum in mari, Paulum in vinculis. Auxiliare mihi, quæso, Domine, et ab omni malo indesinenter libera me, a faucibus dæmonum eripe, a morte perpetua subtrahe, gratiæ tuæ abundantia reple; pectus meum tuta virtute muni, mentem purifica, vitam sanctificam, mores emenda, cor cœlesti sapientia illustra, æstum carnalem tempera, iram exstingue, linguam

A a vaniloquio compece, verba veritatis et misericordie, benignitatis et concordie procedant ex ore. In universa morum honestate ad plenum me dirige, et ne arguar in furore, confirma me, clementissime, in omni bono opere. Tibi, Domine, pando cordis mei secreta, tibi confiteor omnia peccata mea, tibi denudo scditatem cordis mei, tibi detego sorles turpitudinis meæ. Durius namque peccavi quam Sodoma, gravius deliqui quam Gomorrha. Tibi debitor sum non tantum decem millium talentorum criminum meorum, sed totius vitæ meæ rationem tibi debeo; prævaricator enim legis tuæ factus sum præ omnibus negligens, inobediens, transgressor omnium mandatorum tuorum in omni vita mea. Unde nunc prævenio faciem tuam in confessione, exorans nimia cordis anxietate, sletuum et lacrymarum contritione, ut in hoc tempore accepto exaudias me, et in iis diebus salutis adjuves me. Omnes actus meos in beneplacito tuo compone, ut proficiam de die in diem, et eam de virtute in virtutem. Tibi, Domine, supplices preces, tibi sletum cordis effundo. Tu parce confitenti, ut sic in hac mortalitate (te adjuvante) peccata mea desleam, ut in die iudicii sententiam damnationis evadam. Tu lumen æternum, ab omni cæcitate humana oculos meos adaperi, propositum et habitum religionis in me custodi. Ab omni impedimento mundi, vel sæculari desiderio cor meum defende, et sicut habitum gero innocentie, sic mihi virtutum incrementa tribue, ut veterem cum suis actibus hominem exuere, et novum cum justitia et sanctitate merear induere, ut omnibus protectionis tuæ munitus auxilio, in tua semper dilectione permaneam, cœlestem benedictionem accipiam, et præsentis vitæ præsiidiis (te donante) gaudeam, et æternæ. Amen.

Immensam misericordiam tuam, misericors Deus et miserator, iterum exoro, remitte mihi omnes lubricæ temeritatis offensas, ut anima mea benignitatis tuæ dulcedine repleatur, et concessa venia plenæ indulgentiæ, quidquid pro proprio reatu delibui, totum per ineffabilem pietatem tuam dele et absterge. Nec sit a me clementiæ tuæ longinqua miseratio, sed quidquid tuæ voluntati contrarium, fallente diabolo, et propria iniquitate atque fragilitate contraxi, tu pius et misericors abluere indulgendo. Sana vulnera, cunctaque remitte peccata, ut nullis a te iniquitatibus separatus, sed semper hic et **245** ubique defensionis tuæ auxilio munitus, tibi Domino semper valeam adhærere, et perpetuæ gloriæ quandoque portionem percipere, quam *oculus non vidit, et auris non audivit, et in cor hominis non*

ascendit quæ præparasti diligentibus te (I Cor. II, 9). Amen.

O lux beata Trinitas, et principalis unitas, auge in nobis fidem, auge spem, auge charitatem, libera nos, salva nos, justifica nos. O beata Trinitas, solve crimina, dimitte peccata, miseras pelle, angustias amove, tribulationes inspicere, adversitates pelle, effectumque petitionis nostræ largiens, clementer nos exaudi, ut exuti ab omnibus quæ patimur malis in tuis semper delectemur exultare iudicii. Adveni, quæso, pie Domine, et in medium nostri consistere, ut te invenire in cordibus nostris sentiamus. Oris nostri confessionem libenter suscipe, et fructum nos viriditatis habere concede quatenus tuis imbribus irrigati mereamur tibi suavium fructuum ubertate placere, ut in tui amoris accendamus illustratione, et veræ charitatis illuminemur igne. Et sicut Moysen famulum tuum mirabili illuminasti splendore, ita corda et sensus nostros illuminare digneris, ut peccatorum labe expiati, ad te, qui æterna vita es, pervenire mereamur. Da gaudiorum præmia, da gratiarum munera, dissolve litis vincula, astringe pacis fœdera. Illumina cor hominum, abterge sordes mentium, resolve culpæ vinculum, everte moles criminum.

Peccavimus tibi, Domine, patientiam habere in nobis, et erue nos a malis, quæ quotidie accrescunt super nos. Iniquitates nostræ, Domine, multiplicatæ sunt super capita nostra (*Psal. xxxix, 13*), delicta nostra creverunt usque ad cælos. Parce, Domine, et inclina super nos misericordiam tuam. Domine, C imminuti sumus propter peccata nostra hodie; sed in animo contrito et spiritu humilitatis suscipiamur, et fac nobiscum secundum mansuetudinem tuam, quia non est confusio confidentibus in te (*Dan. III, 40*), Domine. Non est alius Deus præter te, Domine, (*Eccli. xxxvi, 5*), et tibi de omnibus cura est (*Eccli. xlii, 4*), eo quod Dominus omnium es. Parce populo tuo (*Joel. II, 17*), qui das precantibus largitatem, ut convertatur malitia in bonitatem. Exaudi, Domine, deprecationem servorum tuorum, et miserere populo tuo, ut sciant omnes gentes quia tu es Deus sæculorum (*Baruch. II, 15*). Miserere civitati sanctificationis tuæ (*Eccli. xxxvi, 15*), Domine Deus noster. Miserere plebi tuæ, Domine, super quam invocatum est nomen tuum sanctum (*Ibid., 14*), ut sciant omnes, D qui habitant terram (*Ibid., 19*), quia tu es Deus protector populorum tuorum. Dimitte, Domine, peccata populi tui, secundum multitudinem misericordiæ tuæ (*Psal. cv, 45*). Sicut propitius fuisti patribus nostris, propitius esto et nobis, ut impleatur gloria tua in universa terra.

Exaudi, Deus, deprecationem nostram, et propitius esto populo tuo, et converte tribulationem no-

stram in gaudium, ut viventes benedicamus te, Domine. Deprecamur te, Domine, in omni misericordia tua, ut auferatur furor tuus, et ira tua a civitate ista, et a domo sancta tua, quoniam peccavimus. Inclina, Domine, aurem tuam, et audi (*Psal. lxxxv, 1*); respice de cælo, et vide (*Psal. lxxix, 15*) afflictionem populi tui. Exaudi, Domine, propitiare, Domine; intende, ne tardaveris, quia nomen sanctum tuum invocatur super nos (*Eccli. xxxvi, 14*). Multa sunt, Domine, peccata nostra; tibi peccavimus, patientia Israel; libera nos, Domine, in tempore angustiarum nostrarum. Peccavimus, Domine, et tu iratus es (*Isa. lxxiv, 5*) nobis, et non est qui effugiet munus tuum (*Tob. xiii, 2*); sed supplicamus ut veniat super nos misericordia tua (*Psal. cxviii, 41*). Qui Ninivæ B pepercisti, miserere nobis. Reminiscere miserationum tuarum, Domine (*Psal. xxiv, 6*), et quos huc usque toleras, ad penitentiam compunge. Propitiare, Domine, omnibus Christianis vivis et defunctis. Auxiliare optimis, ut in bonitate semper consistant. Miserere bonis et mediocribus, ut meliores fiant. Succurre prave agentibus et delinquentibus, ut cito se corrigant. Propitiare etiam, Domine, hæreticis et schismatis, Judæis et paganis, ut revertantur a viis suis malis, et cognoscant te Deum vivum et verum, qui fecisti cælum et terram, mare et omnia quæ in eis sunt. Miserere omnibus fidelibus defunctis, dans eis vitam beatam propter pietatem tuam.

Memento nostri, Domine, in gravi isto corpore; convertat tua benignitas quos longa sustinuit pietas. Miserere nostri, Deus omnium, et respice nos, et ostende nobis lucem miserationum tuarum (*Eccli. xxxvi, 1*). Nos miseri, nos sumus opera tua, quæ dedisti Filio tuo in hæreditatem sibi (*Psal. xxxii, 12*). Noli claudere aurem tuam ad preces nostras, sed subleva clemens afflictionem populi tui, illud revolvens quod pollicitus es dicens: Convertimini ad me, et ego revertar ad vos (*Mal. III, 7*). Memento nostri, Domine, memento nostri, ut efficiamur hæredes regni tui, et videntes gloriam tuam adoremus bonitatem tuam, et dicamus pariter, cum viderimus inextimabilem pulchritudinem tuam: Gloria Patri qui fecit nos, gloria Filio qui salvavit nos, gloria Spiritui sancto qui renovavit nos, per infinita sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO II ²¹⁰.

AD DEUM PATREM PER MERITA FILII INCARNATI.

Invoco te, Deus meus, invoco te, quia prope es omnibus invocantibus te, sed invocantibus ²¹⁰ in veritate (*Psal. cxlii, 18*): tu enim veritas es. Doce me, quæso, per clementiam tuam, sancta veritas, doce me invocare te in veritate, quia quomodo hoc fieri oporteat ²¹⁰ nescio, sed doceri a te, sancta veritas,

VARIE LECTIONES.

²¹⁰ Collata est cum Editione Sommalii et Edit. Goth. et Edit. Paris. S. Augustini ubi extat in Dib. Meditationum tom. IX, pag. 335. Ad Deum Patrem per merita Filii incarnati. Som. Invocatur in Editione Goth. est sine titulo, et nullo medio sequitur præcedentem. ²¹¹ Sed invocantibus Aug. omit. ²¹² Clementiam tuam sancta veritas invocare: quia quomodo hoc fieri oporteat etc. Som. et Aug. per clementiam tuam, sancta veritas, doce me invocare te in veritate, quia hoc fieri quomodo oportet

humilliter imploro. Abs te enim sapere²²¹, desipere A
est : te vero nosse est perfecte scire²²². Erudi me,
o divina sapientia, et doce me legem tuam. Credo
namque quia beatus erit, quem tu erudieris et de
lege tua docueris eum²²³. Desiderio invocare te, quod
quæso fiat in veritate. Quid est invocare in veritate
veritatem²²⁴, nisi in Filio Patrem? Ergo, sancte Pa-
ter, sermo²²⁵ tuus veritas est, principium verborum
tuorum veritas. Hoc quippe est verbum tuorum
principium, quod in principio erat Verbum (Joan. 1,
1). In ipso principio te summum adoro principium;
in ipso veritatis Verbo te, perfecta, invoco, veritas : in
quo ipsa eadem veritas, dirigas me et doceas in ve-
ritate²²⁶. Quid enim dulcius quam Genitorem in no-
mine Unigeniti exorare²²⁷, Patrem in recordatione
Filii ad pietatem flectere, Regem charissimæ sobolis
denominatione²²⁸ mitigare!

Sic rei solent carceribus eripi, sic mancipati vin-
culis liberari, sic tristem capitis excipientes senten-
tiam, non solum absolvi, sed²²⁹ insuper nancisci
insolitam gratiam, dummodo iratis principibus²³⁰
delectæ prolis intinaverint charitatem. Sic delin-
quentes servuli evadunt supplicia dominorum, dum
pro eis intervenit dulcedo filiorum. Sic te, Pater
omnipotens, per omnipotentis Filii tui charitatem
postulo, educ de carcere animam meam ad confi-
tendum nomini tuo, libera me a vinculis peccatorum,
per cœternum tibi natum unicum flagito; meque,
cui propria merita lethalem minantur sententiam,
pretiosissimæ²³¹ ad dexteram tuam considentis
prolis interpellatione restaura placatus ad vitam.
Quem alium enim dirigam intercessorem pro me
tibi, nescio nisi hunc, qui est propitiatio pro pecca-
tis nostris²³² (1 Joan. 11, 2), qui sedet ad dexteram
tuam interpellans pro²³³ nobis (Hebr. vii, 25).

Ecce advocatus meus apud te Deum et Patrem :
246 ecce Pontifex summus, qui non eget alieno
expiari sanguine, quia proprio refulget perfusus²³⁴
cruore. Ecce hostia sancta, beneplacens et perfecta,
in odorem suavitatis et oblata et accepta. Ecce
Agnus sine macula, qui coram se tondentibus obmu-

tuit, qui alapis cæsus²³⁵, sputis illitus, probris af-
fectus, os suum non aperuit (Isa. liii, 7). En qui
peccatum non fecit, peccata nostra pertulit, et lan-
guores nostros suo livore sanavit (Ibid., 4). Aspice,
pie Pater, piissimum Filium tuum pro me tam impia
²³⁶ passum. Respice, rex clementissime, quis
patitur²³⁷, et reminiscere benignus pro quo patitur.
Nonne hic est ille innocens, mi Domine, quem ut
servum redimeres Filium tradidisti? Nunquid non
auctor vitæ hic est, qui ut ovis ad occisionem ductus,
tibi que obediens usque ad mortem factus (Phil. 11, 8),
atrocissimæ non²³⁸ timuit necis genus subire? Recole,
totius salutis dispensator²³⁹, quia hic ipse est, quem
etsi ex tua²⁴⁰ virtute genuisti, meæ tamen infirmitatis
participem fieri voluisti.

Vere hæc est tua deitas, quæ, meam induta²⁴¹
naturam, crucis ascendit patibulum, in assumpta-
que²⁴² carne triste tulit supplicium. Reduc, Deus
meus, oculos majestatis tuæ super²⁴³ opus ineffabi-
lis pietatis, intuere ducem natum²⁴⁴ toto corpore
extensum, cerne manus innocuas pio²⁴⁵ manantes
sanguine, et remitte placatus scelera quæ patrave-
runt manus meæ. Considera inerme latus crudeli
perfossum cuspide²⁴⁶, et renova me sacro fonte,
quem²⁴⁷ inde fuisse credo. Vide immaculata vestigia,
quæ non steterunt in via peccatorum (Psal. 1, 1),
sed semper ambulaverunt in lege tua, diris confixa
clavis, et perforce gressus meos in semitis tuis (Psal.
xvi, 5); et fac me odio habere omnem viam²⁴⁸ iniqui-
tatis (Psal. cxviii, 128); viam iniquitatis, misericors,
amove a me (Ibid., 29): et fac me propitium viam
veritatis eligere (Ibid., 30). Oro te, rex sæculo-
rum²⁴⁹, per hunc Redemptorem²⁵⁰ meum, fac me
currere viam mandatorum tuorum (Ibid., 32), ut ei
valeam spiritu uniri, qui non horruit mea carne
vestiri.

Nunquid non attendis, pie Pater, adolescentis Fi-
lii charissimum caput, nivea cervice deflexa, pretio-
sissimam resolutum in mortem²⁵¹? Aspice, mitissi-
me Conditor, dilectæ sobolis humanitatem, et mise-

VARIÆ LECTIONES.

²²¹ Abs te sapere etc. Som. abs te enim sapere. ²²² Perfectum est scire Som. et Aug. est perfecte scire
²²³ Credo sane, quia quem tu erudieris, beatus est, et de lege tua docueris eum. Som. Credo namque, beatus
erit, quem tu erudieris et de lege tua docueris eum ²²⁴ Invocare in veritate veritatem Som. et Aug. in veri-
tate invocare veritatem ²²⁵ Sancte, sermo Som. et Aug. sancte Pater, sermo ²²⁶ Quod in ipsa tandem dirigas
me et doceas in veritate Som. Aug. in quo ipsa eadem veritas, dirigas me in veritate et doceas ²²⁷ Unigeniti
exorare Som. et Aug. unigeniti invocare ²²⁸ Patrem recordatione... flectere... prolis denotatione Som. et
Aug. patrem in recordatione... inflectere... sobolis denominatione... ²²⁹ Solum vitam sed Som. et Aug.
solum absolvi, sed ²³⁰ Iratis Patribus Som. et Aug. iratis Principibus ²³¹ Lætabilem... preciosæ Som. et
Aug. lethalem... preciosissimæ ²³² Qui est peccatis nostris propitiatio Som. et Aug. qui est propitiatio pro
peccatis nostris ²³³ Qui etiam communi sibi gloria pietatem tuam interpellat pro Som. Aug. interpellans pro
²³⁴ Fulget profusus Som. Aug. refulget profusus ²³⁵ Plagis cæsus Som. Aug. alapis cæsus ²³⁶ Tam impio
Som. tam impia Aug. tam impie ²³⁷ Pater clementissime eum qui patitur Som. Aug. Clementissime Rex, quis
patitur ²³⁸ Atrocis non Som. Aug. atrocissimæ non ²³⁹ Dispositor Som. Aug. dispensator ²⁴⁰ Ex tua Aug.
ex una ²⁴¹ Induta Aug. induit naturam. ²⁴² Assumptaque Som. Aug. In assumpta ²⁴³ Reduc Deus meus
oculos majestatis super Som. Aug. Reduc Domine Deus meus oculos majestatis tuæ super ²⁴⁴ Dilectum na-
tum Som. Aug. dulcem natum ²⁴⁵ Innocuas pio Som. Aug. innocias pio ²⁴⁶ Fossum cuspide Som. Aug.
perfossum cuspide ²⁴⁷ Sacro-sancto fonte illo, quem Som. Aug. sancto fonte, quem ²⁴⁸ Fac me odio ha-
bere omnem viam Som. Et fac me odio habere, benignus, omnes vias ²⁴⁹ Rex sæculorum Som. Aug. Rex
sanctorum ²⁵⁰ Per hunc Redemptorem Som. Aug. per hunc sanctum Sanctorum, per hunc Redemptorem
²⁵¹ Carissimum caput. . preciosa resolutum in morte Som. Aug. charissimi caput. . preciosam resolu-
tum in mortem?

re super infirmi plasmatis debilitatem. Can. let A nudatum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigent brachia, pendent crura marmorea, rigat terebratos pedes sacri sanguinis unda. Specta, gloriose Genitor, gratissimæ prolis lacerata membra, et memorare benignus quæ mea est substantia. Conspicere Dei hominis pœnam, et relaxa ⁹⁵² conditi hominis miseriam. Vide Redemptoris supplicium, et redempti dimitte ⁹⁵³ delictum. Hic est, Domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus in quo tibi bene complacuit. Hic est ille innocens in quo dolus non est inventus, et tamen cum iniquis deputatus est.

Quid commisisti, dulcissime puer, ut sic judicareris? Quid commisisti, amantissime juvenis, ut sic tractareris ⁹⁵⁴. Quod scelus tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis, quæ occasio tuæ damnationis? Ego enim sum tui plaga doloris, tuæ culpa occisionis. Ego tuæ livor passionis, tui cruciatus labor. Ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium. O mirabilis censuræ conditio, et ineffabilis mysterii dispositio! peccat iniquus, et punitur justus; deliquit reus ⁹⁵⁵, et vapulat innocens; offendit impius, et damnatur pius; quod meretur malus, patitur bonus; quod perpetrat servus, exsolvit dominus; quod committit homo, sustinet Deus. Quo, Nate Dei, quo tua descendit humilitas? quo tua flagravat ⁹⁵⁶ charitas? quo processit pietas? quo excrevit benignitas? quo tuus attingit amor? quo pervenit compassio? Ego enim inique egi, tu pœna multaris; ego facinus admisi, tu ultione plecteris; ego crimen edidi, tu torture subjeceris; ego superbivi, tu humiliaris; ego tumui, tu attenuaris; ego inobediens exstiti, tu obediens Patri scelus ⁹⁵⁷ inobedientiæ luis; ego gulæ parvi, tu inedia afficeris; me ad illicitam rapuit concupiscentia ardorem, te perfecta charitas ducit ad ⁹⁵⁸ crucem; ego præsumpsi vitium, tu subiisti equuleum; ego delector cibo, tu laboras in patibulo; ego fruor deliciis, tu laniaris clavis; ego pomi dulcedinem, tu fellis gustas amaritudinem; mihi reoridens congaudet Eva; tibi pie plorans ⁹⁵⁹ compatitur Maria.

Eccc, Rex gloriæ ⁹⁶⁰, ecce impietas mea et claret

pietas tua, in mea injustitia, et tua liquet justitia. Quid, Rex meus, et Deus meus, quid retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti? (*Psal.* cxv, 12.) Non enim inveniri potest in corde hominis quod condigne talibus referatur ⁹⁶¹ præmiis. Nunquid potest sagacitas machinari humana, cui comparetur miseratio divina? Nec est creaturæ moliri officium, quo juste Creatoris recompenset præsidium. Est autem, Nate Dei, in hac tua admirabili dispensatione, est cui mea fragilitas in aliquo suppetit ⁹⁶², si tua visitatione compuncta mens carnem suam crucifigat cum vitis et concupiscentiis (*Gal.* v, 24). Et si hoc a te ⁹⁶³ conceditur, quasi jam tibi incipit compati, quia et tu pro peccato ⁹⁶⁴ meo dignatus es mori, sicque per interiorum hominis victoriam ⁹⁶⁵ te duce, armabitur ad exteriorem palmam, quatenus devicta ⁹⁶⁶ persecutione spiritali, non vereatur pro amore tuo subjici gladio materiali. Ita exiguitas conditionis, si tuæ complacere pietati, magnitudini valebit pro viribus respondere Creatoris. Et hæc cœlestis medicina ⁹⁶⁷, bone Jesu, hoc tui antidotum amoris.

Oro te per antiquas misericordias tuas, infundo meis visceribus ⁹⁶⁸ quod, rejecta ⁹⁶⁹ viperæ contagionis ⁹⁷⁰ bile ⁹⁷¹ reintegret me incolumitati pristinæ, quod, gustato ⁹⁷² nectare tuæ suavitatis, faciat me illecebrosa mundi prospera toto affectu despiciere, et nulla ejus adversa pro te formidare, memorque perpetuæ nobilitatis semper fastidiam ventos hujus transitorii timoris ⁹⁷³. Nihil, quæso, sine te mihi dulcescat, nihil complacere, nihil pretiosum, nihil præter te mihi arrideat ⁹⁷⁴ speciosum; vilescant, obsecro, absque te mihi omnia, sordeant universa. Quod tibi adversum est, sit mihi molestum ⁹⁷⁵; et beneplacitum tuum, mihi indeficiens ⁹⁷⁶ desiderium; lædeat me gaudere sine te, et delectet me tristari pro te. Sit mihi nomen tuum refocillatio, et memoria tua mea consolatio; fiant mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte (*Psal.* xli, 4), tuas investigando justificationes, sit *bonum mihi lex oris tui, super millia auri et argenti* (*Psal.* cxviii, 72); sit obedire tibi mihi amabile, et resistere tibi execrabile ⁹⁷⁷. Rogo te, spes mea, per omnes pietates tuas, ut propitius omnibus impietatibus ⁹⁷⁸ meis. Ada-

VARIE LECTIONES.

⁹⁵² Conspice : releva *Som. Aug.* conspicere : relaxa ⁹⁵³ Remitte redempti *Som. Aug.* redempti dimitte ⁹⁵⁴ Ut sic tractareris *Som.* ut adeo dure tractareris ⁹⁵⁵ Deliquit reus *Som.* delinquit rem ⁹⁵⁶ Deflagravat *Som. Aug.* flagravat ⁹⁵⁷ Obediens patris scelus *Som. Aug.* obediens scelus ⁹⁵⁸ Ad illicitum rapuit concupiscentia ardorem, te . . ducit ad *Som. Aug.* ad illicitam concupiscentiam rapuit ardorem . te . . duxit ad ⁹⁵⁹ Mihi reoridens congaudet Eva : tibi pie plorans *Som. Aug.* mihi ridens congaudeat Eva ; tibi plorans ⁹⁶⁰ Rex gloriose *Som.* Rex gloriæ ⁹⁶¹ Talibus referatur *Som. Aug.* talibus referatur ⁹⁶² Cui meo . . Suppetit *Som.* est cui mea . . suppetit ⁹⁶³ Si hoc a te *Som.* hoc cum a te ⁹⁶⁴ Compati vel vivere : quia et tu pro peccatoribus *Som.* compati ; quia et tu pro peccato meo ⁹⁶⁵ Per interiorum victoriam *Som.* per interiorum hominis victoriam *Aug.* per interioris hominis victoriam ⁹⁶⁶ Qua devicta *Som. Aug.* quatenus devicta ⁹⁶⁷ Conditoris. Et hoc cœlestis medicinæ *Som.* creatoris. Et hæc cœlestis medicina ⁹⁶⁸ Visceribus *Aug.* vulneribus ⁹⁶⁹ Ut rejecta *Som.* quod rejecta ⁹⁷⁰ Cogitationis *Aug. et Edit. Goth.* contagionis ⁹⁷¹ Labe *Som. Aug.* bile ⁹⁷² Quo gustato *Som.* quod gustato *Aug.* quo gustatum tuæ nectar ⁹⁷³ Timoris *Aug.* tumoris ⁹⁷⁴ Te arrideat *Som. Aug.* te mihi arrideat *Som. Aug.* absque te mihi ⁹⁷⁵ Et mihi molestum sit *Som. Aug.* sit mihi molestum ⁹⁷⁶ Et beneplacitum indeficiens *Som. Aug.* et beneplacitum tuum, mihi indeficiens ⁹⁷⁷ Tibi amabile, resistere execrabile *Som. Aug.* tibi, mihi amabile ; et resistere tibi, execrabile ⁹⁷⁸ Omnibus iniquitatibus *Som. Aug.* omnibus impietatibus

peri aures meas mandatis tuis, et *ne declines*, flagito, A per nomen sanctum tuum, in verba malitiæ *cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis* (Psal. c.xl., 4). Peto etiam per admirabilem humilitatem tuam, *ne veniat mihi pes superbiæ, et manus peccatoris non moveat me* (Psal. xxxv., 12).

Ecce, omnipotens Deus, Pater Domini mei, dispone benignus quo mihi miserearis, quoniam quidquid ⁹⁷⁹ pretiosius inveni, devote tibi obtuli, quidquid carius reperi ⁹⁸⁰, suppliciter præsentavi; mihi nihil reliqui quin tuæ exposuerim majestati; nihil jam superest quod adjiciam, quia totam tibi delegavi spem meam. Direxi tibi advocatum meum, tuum dilectum Filium, misi gloriosam progeniem inter me et te mediatori. Misi, inquam, intercessorem, per quem confido veniam; misi verbis Verbum quod pro ^B meis dixi missum factis, et numeravi tibi sanctissimæ sobolis mortem ⁹⁸¹ quam pro me credo fuisse perpessam. Credo a te missam Deitatem nostram suscepisse humanitatem, in qua dignum duxit vincula, alapas, sputa, irrisionesque perferre, nec non crucis clavosque suscipere. Hanc olim infantiaë vagitibus demolitam, pueritiæ pannis constrictam, sudoribus ⁹⁸² vexatam, jejuniis **247** maceratam, vigiliis afflictam, itineribus fessam postea affectam ⁹⁸³ flagris, laceratam supplicii, deputatam cum mortuis, dotatam vero ⁹⁸⁴ gloria resurrectionis caloribus gaudiis induxit, et in dextera ⁹⁸⁵ tuæ celsitudinis collocavit.

Tu placatio ⁹⁸⁶ mea et propitiatio mea, hic intende pius quem genueris ⁹⁸⁷ Filium, et quem redemeris ^C servum, hic aspice Factorem, et ne despicias facturam, amplectere serenus Pastorem, et recipe ⁹⁸⁸ misericors allatam propriis humeris ovem. Hic ipse est fidelissimus Pastor ille, qui dudum errabundam ovem per abrupta montium, per præcipitia vallium multis variisque quæsierat laboribus, qui que jam morienti ⁹⁸⁹, jam per longa exsilia deficienti tandem inventæ gaudens se supposuit ⁹⁹⁰, et miro sibi ad-

nisu charitatis annexam de profunda confusionis ⁹⁹¹ abysso levavit, piisque astrictam complexibus ad nonaginta novem, unam quam perierat, reportavit ovem (Luc. xv., 4). Ecce, Domine, mi Rex, omnipotens Deus, ecce Pastor bonus refert tibi quod commisisti ⁹⁹² ei. Suscepit, te disponente, ad salvandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunem; ecce tibi tuum charissimus Filius plasma reconciliat quod a te procul deviaverat ⁹⁹³. En gregi tuo mitis Pastor reformat quod prædo violentus abegerat, reddit tuis conspectibus servum quem sua fecerat ⁹⁹⁴ conscientia fugitivum, ut qui per se pœnam meruit, per Factorem mundi mereatur ⁹⁹⁵ veniam, cuique pro culpis suis supererat gehenna ⁹⁹⁶, tanto duce jam confidat revocari ad patriam. Potui per me te, sancte Pater, offendere, sed non potui per me te mihi placare; factus est adjutor meus, Deus meus, tuus ⁹⁹⁷ dilectus Filius, meam participans humanitatem, ut curaret infirmitatem, quatenus unde culpa emergerat ⁹⁹⁸ offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis, meque per hoc tuæ redderet pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam semper meæ substantiæ se ostenderet ⁹⁹⁹ esse consortem. Ecce spes mea, ecce tota fiducia. Si me pro mea, ut dignum est, despicias iniquitate, respice me saltem misertus pro ¹⁰⁰⁰ dilectæ sobolis charitate; attende in Filio quo propitius servo ¹⁰⁰¹. Vide carnis sacramentum, et carnis remitte reatum; recole quod bonus perpessus est Filius, et obliviscere quod malus operatus est servus ¹⁰⁰². Quoties beatæ proles tibi patent ¹⁰⁰³ vulnera, delitescant, obsecro, scelera mea ¹⁰⁰⁴; quoties rubet pretiosus sanguis pio de latere, deleatur, supplico, labes ¹⁰⁰⁵ meæ pollutionis. Et quia te caro lacessivit ad iram, caro te inflcitat, precor, ad misericordiam, ut sicut me caro seduxit ad culpam, caro ¹⁰⁰⁶ deducat ad veniam.

Multum quippe ¹⁰⁰⁷ est quod mea mereretur impietas; longe autem majus est quod Redemptoris mei reposeit jure pietas ¹⁰⁰⁸; magna enim est mea

VARIE LECTIONES.

⁹⁷⁹ Quomodo quicquid Som. Aug. quoniam quicquid ⁹⁸⁰ Repeti Som. reperi ⁹⁸¹ Misi verbis: quia pro meis dixi missum factis, enumeravi sanctissimæ tibi sobolis mortem Som. Aug. misi verbis verbum, quod pro meis dixi missum factis, et numeravi tibi sanctissimæ sobolis passionem ⁹⁸² Astrictam sudoribus Som. Aug. constrictam, juventutis sudoribus ⁹⁸³ Post affectam Som. Aug. postea affectam ⁹⁸⁴ Ditatam vero Som. Aug. dotatam vero ⁹⁸⁵ In dextera Som. in dextera Aug. in dexteram ⁹⁸⁶ Tu placatio Som. Aug. hæc placatio ⁹⁸⁷ Propitiatio mea, hic intende pius quomodo genueris Som. Aug. propitiatio tua. Hic attende pius quem genueris ⁹⁸⁸ Recipe Aug. respice ⁹⁸⁹ Præcipitia vallium multis quæsierat, variisque laboribus qui jam morienti Som. per præcipitia vallium multis variisque quæsierat laboribus Quique jam morienti ⁹⁹⁰ Se supponit Aug. se supposuit ⁹⁹¹ Annexam de confusionis abysso . . constrictam . . novem unam . . deportavit ovem. Som. annexam de profunda confusionis abysso . . astrictam . . novem, unam reportavit. Aug. omit. annexam ⁹⁹² Tibi ovem quam commisisti Som. Aug. tibi quod commisisti ⁹⁹³ Deviaverat Aug. deviavit ⁹⁹⁴ Sua propria fecerat Som. sua fecerat ⁹⁹⁵ Per factorem mundi mereatur Som. per satisfactionem hujus mereatur Aug. per factionem hujus ⁹⁹⁶ Quippe pro . . sperabat gehennam Som. Aug. cuique pro . . supererat gehenna ⁹⁹⁷ Adjutor meus tuus Som. Aug. adjutor meus. Deus meus, tuus ⁹⁹⁸ Culpam emiserat Som. Aug. culpa emergerat ⁹⁹⁹ Me substantiæ ostenderet Som. Aug. et Edit. Goth. meæ substantiæ se ostenderet ¹⁰⁰⁰ Respice salutem misertus in me pro Som. Aug. respice me saltem misericors pro ¹⁰⁰¹ In filio attende quid propitius in servo Som. Aug. attende in filio, quo propitius servo ¹⁰⁰² Recole quod bonus perpessus est filius, et obliviscere quod malus operatus est servus Som. et Aug. hæc omittunt. ¹⁰⁰³ Tibi saucia patent Som. Aug. tibi patent ¹⁰⁰⁴ Vulnera mea Som. Aug. scelera mea ¹⁰⁰⁵ Deleatur supplico labes Som. diluantur obsecro labes Aug. diluatur obsecro labes ¹⁰⁰⁶ Ad culpam, caro Som. ad culpam, sic caro ¹⁰⁰⁷ Multum quidem Som. Aug. multum namque Edit. Goth. multum quippe ¹⁰⁰⁸ Poscit pietas Som. Aug. reposeit jure pietas

injustitia, multo ¹⁰⁰⁹ vero major est Redemptoris mei A justitia. Quanto enim superior est Deus homine, tanto mea ¹⁰¹⁰ malitia est inferior bonitate ejus, ut qualitate, ita etiam quantitate ¹⁰¹¹. Quid enim delinquere posset homo quod non redemerit Dei Filius factus homo ¹⁰¹²? Quæ tanta superbia ¹⁰¹³ tumeret, quam non tanta humilitas sterneret? Quodnam esset ¹⁰¹⁴ mortis imperium quod nati Dei non destrueret crucis supplicium? Nimirum, Deus meus, si æqua lance iniquitates peccantis ¹⁰¹⁵ hominis et redimentis gratia librentur ¹⁰¹⁶ Auctoris, non tantum oriens distat ab occidente, seu inferior separatur infernis a summo cœli cardine; quantum pietas Redemptoris superat malitiam peccatoris ¹⁰¹⁷.

Jam, lucis optime Creator, jam culpis ignosce meis pro dilecti Filii tui laboribus immensis. Jam, quæ, ejus pietati mea impietas, ejus modestiæ mea perversitas, et ejus mansuetudini mea donetur ¹⁰¹⁸ ferocitas. Jam sua humilitas ¹⁰¹⁹ meam superbiam, patientia impatiantiam, benignitas duritiam, obedientia inobedientiam, tranquillitas inquietudinem, dulcedo amaritudinem, suavitas iram, charitas lucrificat crudelitatem ¹⁰²⁰. Qui tecum ¹⁰²¹, etc.

ORATIO III ¹⁰²²

AD DEUM.

*Contra tres inimicos qui peccatorem graviter multo-
lies infestant et, nisi misericordia Dei eum tueatur,
sæpius ad mortem vulnerant, scilicet inanis gloria,
invidia, superbia.*

*Domine, Deus meus, in te speravi, salvum me fac
ex omnibus persequentibus me et libera me (Psal. vii,
2). In te Domine, speravi, non confundar in æternum
in tua justitia libera me et eripe me (Psal. lxx, 2).*
Domine, Deus meus, creator meus, et gubernator meus, sicut dixi et semper dicam ¹⁰²³, in te speravi, et in te spero, nec, quandiu fuerit halitus in naribus meis, a misericordia tua desperabo. A meipso vero, si diligenter omnes actiones meas inspicio, semper despero, quia semper in malis operibus conversor; sed respiciens ad dulcissimum Creatorem meum, ad patientissimum Dominum meum, qui male me vivere conspicit, et adhuc expectat correctionem meam, expectans et tolerans auscultat si in aliqua re curarem ¹⁰²⁴, emendare vitam meam, respiro, et misericordiam Creatoris mei, qui tam dulciter me tolerat, invoco. Ex omni ¹⁰²⁵ parte invadunt me ini-

mici mei et jam fere ex omni parte perforant et ir-
rumpunt interiora cordis mei, et nisi ille piissimus
Dominus meus, qui me creavit, mihi subveniat sub-
veniens et terrens inimicos meos, qui ¹⁰²⁶ sic me
tribulant repellat, illorum vinculis infeliciter ligata
jam cito ducetur captiva anima mea. Ergo libera me,
Domine, ex omnibus persequentibus me (Psal. cxli,
7); et si non propter me, saltem propter te. Propter
me, fateor, dulcissime Domine Deus meus non est
tibi ratio liberandi me, quia fere semper delectat
me malum facere, et in malis operibus perseverare.
Sed propter te libera me, quia verecundia tua est
inimicos tuos creaturam tuam ¹⁰²⁷ sic deludere, sic
delusam et eorum sordidissimis vitiis fedatam male
tractare quam tam honestam creasti, tanto honore
rationis exornasti, quam ad imaginem et similitu-
dinem tuam plasmasi.

Ecce, dulcissime Deus meus, ecce infelix spiritus
meus malis operibus undique corrosus, de dentibus
inimicorum suorum, quibus infeliciter dilaniabatur,
vix erutus tuum auxilium implorat, tuæ gratiæ visi-
tationem suspirat, quia nisi cito subvenias, eorum
insecutione graviter fatigatus jam etiam ad te neo
anhelare valebit. Multi sunt inimici mei, sicut vides,
piissime Creator meus, quorum sævitia graviter fer-
rior, percussus et illusus non modicos dolores susti-
neo; sed unus inter cæteros semper gravius me ap-
petit, et semper sine ulla miseratione usque ad in-
teritum prosternere contendit. Sæpius enim cum alii
inimici mei ab insecutione mea quasi fatigati quie-
scunt, unus audacior cæteris fortius telum vibrat,
scilicet inanis gloria, quæ non solum miserum ho-
minem malis operibus maculat ¹⁰²⁸, sed etiam de
ipsis bonis operibus quæ agere videtur, si se caute
non custodit, jugulat. Hæc pestis progenita est ab
illa superbia quæ primum hominem prostravit, pro-
stratum et vulneratum **248** ab illa felicitate, quam
possidebat, expulit. Et ut miserum, quem i. valit,
fortius prosternat, invidiam, per quam mors intra-
vit in orbem terrarum (Sap. ii, 24), secum ad adju-
vandum se advocat. Invidia igitur miserum quem
arripit, urit, urendo, tristem et quasi languore
possessum incedere facit ¹⁰²⁹. Inanis vero gloria,
quasi recreando, de ipsis bonis operibus quæ facere
fingit, extollit. Sed ut miserum quem semel inanis
gloria ¹⁰³⁰ interceptit ¹⁰³¹, infeliciter captivum ducat,

VARIE LECTIOES.

¹⁰⁰⁹ Injustitia, multo vero Aug. injustitia, fateor, verum major ¹⁰¹⁰ Tam mea Som. Aug. et Edit. Goth. tanto mea ¹⁰¹¹ Ut qualitate ita etiam quantitate Som. et qualitate et quantitate Aug. in qual. et quant. ¹⁰¹² Delinquere posset homo, quod non Dei Filius redimeret factus homo Som. Aug. deliquit homo, quod non redemerit Filius Dei factus homo. ¹⁰¹³ Quæ tantum superbia Som. Aug. quæ tanta superbia ¹⁰¹⁴ Quodnam esset Som. Aug. quodnam tantum esset ¹⁰¹⁵ Iniquitas peccantis Som. Aug. delicta peccantis ¹⁰¹⁶ Liberentur Som. Aug. librentur Edit. Goth. libretur. ¹⁰¹⁷ Quantum pietas Red. superat malitiam peccatoris Som. Aug. hæc omittunt. ¹⁰¹⁸ Et mansuetudini donetur Som. et ejus mansuetudini mea donetur ¹⁰¹⁹ Sua humilitas Som. ejus humilitas ¹⁰²⁰ Crudelitatem Edit. Goth. crudelem pertinaciam ¹⁰²¹ Qui trium etc. Som. Aug. et Editio Gothica hic subjungunt invocationem sancti Spiritus: Jam O divini amor etc. ¹⁰²² Collata est cum Mss. Vict. KK. 16. Corb. 160. Val-luc. et Flor. Scilicet inanis gloria, invidia, superbia mss. hæc omittunt. ¹⁰²³ Et semper dicam mss. et semper dico ¹⁰²⁴ Si . . . curam mss. si . . . curarem ¹⁰²⁵ Ex omni enim mss. omitt. enim ¹⁰²⁶ Inimicos qui mss. inimicos meos qui ¹⁰²⁷ Facturam tuam mss. creaturam tuam ¹⁰²⁸ Aperte maculat mss. aperte ¹⁰²⁹ Incedens facit mss. Corb. Val-luc. et Flor. incedere facit mss. Vict. incidere facit ¹⁰³⁰ Semel gloria mss. omitt. semel ¹⁰³¹ Interceptit mss. in-

nec ei uliam spem evadendi relinquat, ad matrem A
superbiam recurrit, et ejus animata mortifero consilio virtutem diligendi Dum et proximum ei primum abscedit. Dum enim infelix, quem inanis gloria inficit, superior cæteris videri cupit, si quem considerat in bonis ¹⁰³² operibus meliorem se esse, rectiusque incedere negare non possit, illum, si valet, et omnia quæ agit, opprimit; non valet, quia aperte recta sunt, saltem ut non ex toto recte acta credenda sint, quocumque modo obnubilare satagit. Sicque miser animus hac captivitate possessus, nec rectum agit, si quid rectum agere videatur, quia nec proximum diligit, quem sicut se amare præcipitur (*Math. xix, 19*), nec Deum amat, quem hoc agendo non amare convincitur ¹⁰³³. Qui enim proximum suum non amat, nec eum, in quantum valet ut in bono proficere possit, adjuvat, nec Deus illum amat, nec ad ejus opera respicit, etiamsi coram hominibus videantur esse bona. Quid vero, quid miserius potest esse homine qui se de bono opere extollit? Qui, dum sese putat extollere, de supernis ad ima ruit; superbia enim semper naturaliter in profundum inferni jacet, humilitas vero semper in cælis habitat, et in cælo manet. Et quem inanis gloria de summis dejecit, superbia mater ejus in brachiis æternæ perditionis excipit; sicut econtrario ¹⁰³⁴, cujus humilis conversatio est in terris, Deus qui *humilia respicit, et alta a longe cognoscit* (*Psal. cxxxvi, 6*), eum de ima conversatione elevat in cælos.

Fateor, mitissime Deus, fateor me his tribus malis, imo his tribus furiis infernalibus graviter esse prostratum, et fere usque ad interitum in anima vulneratum, et, nisi indulgentissima misericordia tua cito subveniat, gravius esse damnandum. Heu miser, heu miser, semper et ubique, heu miser, quanta captivitas est miseri hominis. Si male vivit, est aperta damnatio; si recte quidem vivere videtur, sed incaute se custodiens, inde gloriatur, iterum est misero certa mors, et æterna damnatio. O Deus, nostrum refugium, o Creator noster, et virtus nostra adversus eos qui nos persequuntur, et si te nos viderint propter peccata nostra dimittere, semper insidiantur, aljuva nos, misericors, tua misericordia semper indigentes, tuæ miserationis auxilium, plusquam nobis expediret, tepide postulantes. Et si D

nos despicias, ideo quia multis iniquitatibus involvitur ¹⁰³⁵, saltem reduce ad nos misericordes oculos tuos, quia creatura tua sumus. Et sicut verissimum est te nostrum semper esse Creatorem, sic semper et ubique sentiamus te nostrum esse defensorem, et adversus inimicos nostros indeficientem protectorem, ut in præsentī vita semper a te defensi et adjuti, finito temporali cursu, ad te Creatorem nostrum et Dominum perveniamus ab omnibus peccatis muniti et absoluti. Amen.

ORATIO IV ¹⁰³⁶.

Cum peccator de iniquitatibus suis multum est anxius, eiusque coram Deo, omni postposita verecundia, expandit.

Altissime, et mitissime amator hominum Deus, B
Creator et gubernator omnium creaturarum, immensæ bonitati tuæ confiteor omnia peccata mea quæcumque quocumque modo feci, ex ea hora ex qua peccare potui usque ad hanc horam in qua adhuc per misericordiam tuam me vivere pateris. Omnium vero non possum esse memor, quia multa sunt, et facile enumerari non possunt. Sed tu, piissime et misericordissime Deus, cui nota sunt omnia antequam fiant, qui verus inspector es cogitationum ¹⁰³⁷, et justissimus scrutator cordis et renum (*Psal. vii, 10*), tu nosti omnia peccata mea, quæcumque egi, vel adhuc ago, vel intus in anima mea per occultas cogitationes, vel foris per apertas operationes. Et propterea, quia veraciter ¹⁰³⁸ hæc omnia me fecisse contra voluntatem tuam intelligis ¹⁰³⁹, coram majestate tua, et coram omnibus sanctis tuis ¹⁰⁴⁰, me reum et culpabilem esse confiteor, et nisi indulgentissima misericordia tua prius subveniat, post ¹⁰⁴¹ mortem carnis æterna morte esse damnandum, æternisque tormentis ¹⁰⁴² æternaliter esse torquendum.

Scio, dulcissime Deus, scio quia me creasti, et creatum misericorditer dilexisti, et quia ad hoc me creasti, ut et ego quoque te Creatorem meum, sicut dignum esset, diligerem, tuisque præceptis per omnia obediens essem. Et hoc totum ad bonum meum fecisti, non ut tu per me ¹⁰⁴³ vel melior esses, vel in aliquo ditior existeres. Tu enim nullo bono egeas, quia tu essentialiter es ipsum bonum, et a te est omni bonus, quicumque bonus est. Et ideo non potes esse vel melior, vel ¹⁰⁴⁴ ditior; et hoc non per

VARIE LECTIONES.

¹⁰³² Considerat in bonis *mss.* considerat quem in bonis ¹⁰³³ Nec rectum agit, si quid rectum agere videatur, quia nec proximum diligit quem sicut se amare præcipitur, nec Deum amat, quem hoc modo agendo non amare convincitur *ms. Corb.* 160. nec rectum agit, si quis rectum agere videtur, quia nec proximum diligit, quem sicut se amare præcipitur, nec Deum amat, quem in hoc amando non amare convincitur *ms. Vict.* nec rectum agit, si quid rectum agere præcipitur, nec Deum amat quem in hoc agendo non amare convincitur. *mss. Val-luc. et Flor.* Nec rectum agit si quid rectum agere videtur, quia nec proximum diligit quem sicut se amare præcipitur, nec Deum amat quem in hoc agendo non amare convincitur. ¹⁰³⁴ Sic est contritio *ms. Corb.* sicut est econtrario *mss. Vict. Val-luc. et Flor.* sicut econtrario ¹⁰³⁵ Despicias ideo quia multis iniquitatibus nos involvimus *ms. Corb.* despicias, ideo iniquitatibus involvitur *mss. Vict. Val-luc. et Flor.* despicias ideo quia multis iniquitatibus involvitur. ¹⁰³⁶ *Collata est cum Mss. Thu. 267. Vict. KK. 16. et Val-luc.* Denudat et expandit *mss. omittunt* denudat et ¹⁰³⁷ Inspector es cogitationum *mss. omittunt* es ¹⁰³⁸ Quia veraciter *mss.* quæ veraciter ¹⁰³⁹ Tuam intelligis *mss.* tuam intelligis ¹⁰⁴⁰ Coram omnibus sanctis tuis me *ms. Thu.* coram beatis angelis tuis et omnibus sanctis me ¹⁰⁴¹ Subveniat, post *ms. Thuan.* subveniat, scio post me ¹⁰⁴² Æternisque tormentis *ms. Thu.* æternis cruciatibus *mss. Vict. Val-luc.* æternis tormentis ¹⁰⁴³ Tu per me *ms. Thu.* pro me ¹⁰⁴⁴ Melior vel *mss.* vel major vel *ms. Val-luc.* major vel

falsam impotentiam, sed per veram potentiam non potes. Qui enim malum potest et facit, malo suo hoc potest¹⁰⁴⁸ et facit, quia per hanc potentiam non sursum ad excelsa erigitur¹⁰⁴⁹ feliciter, sed deorsum ad ima atrahitur infeliciter. Hac potentia, vel potius impotentia miserabiliter seductus, et quasi vesica turgens inaniter inflatus, extra rationem positus, et quasi jumento insipienti similis factus (*Psal.* XLVIII, 13), telo superbiæ miserrime percussus et prostratus te Creatorem meum et misericordissimum Dominum in tuis præceptis contempsi, quæ mihi ad bonum meum, si observassem, dedisti, contemnens¹⁰⁴⁷, et veluti mente perditus, dum huc illicque quasi superbe feror, vera soliditate perdita vias perditionis et mortis incurro, ac vanitatem, vanæque elationis ventum stulte¹⁰⁴⁸ et insipienter sequor.

Fateor, clementissime Deus, fateor coram omnipotentia tua me nimis esse superbum, vanum et omni genere elationis plenum. Et puto quia, si¹⁰⁴⁹ in hoc sæculo aliquam haberem potentiam, nullus posset sufferre meam superbiam. Sed et ista superbia qua coram hominibus tam graviter vexor, quamvis sit execrabilis et nimis periculosa¹⁰⁵⁰, est tamen alia superbia, qua, cum diligenter secretum mentis meæ non¹⁰⁵¹ mihi blandiens¹⁰⁵² inquiri, non parum vexatur et dissipatur infelix anima¹⁰⁵³ mea. Aliquando vero si contingat (quod tamen raro accidit) infelix aliquid¹⁰⁵⁴ me facere, quod secundum æstimationem hominum videatur aliqua similitudo boni, non parum de hoc ipso superbio. Et si nemo inde loquitur, vel aliquo modo me laudare curat¹⁰⁵⁵, cum, quasi stultum et nihil scientem, despicio, vel etiamsi, quasi non curans, laudationem hominum vanam et inutilem fugio, non parum in ipsis interioribus meis, ubi solus Deus videt, inde glorior, et mirum in modum, dum laudationem vito, eo amplius¹⁰⁵⁶ laudationem et vanam gloriam appeto. Ecce, Deus meus, et Creator meus, ecce vides¹⁰⁵⁷ me ita facere, ita vivere, et totum quod vivo perdere; ecce vides et execraris, et **249** pro tali vita non nisi pœnas et tormenta promittis. Subveni ergo, Creator meus, subveni adiutor in opportunitatibus, subveni et adjuva animam meam, et per ineffabilem misericordiam tuam destrue et confunde superbiam meam. Ecce, Deus meus et Dominus meus, ecce confiteor immensæ bonitati tuæ veneno hujus malitiæ me totum esse

A infectum, corruptum et destructum, et jam fere nisi misericordia tua subveniat ad nihilum redactum. Sed coram majestate tua culpam meam recognosco, reus et culpabilis veniam et indulgentiam de hoc et de omnibus peccatis meis a te, misericors Creator, peto, qui non vis mortem peccatoris, nec lætari in perditione morientium (*Ezech.* xviii, 23). Sunt et alia multa quæ de radice hujus pestis exoriuntur, quæ me habere et eorum molestiis non parum inquietari et sæpissime atteri similiter confiteor. Et similiter de his omnibus veniam et indulgentiam requiro. Sunt autem hæc, videlicet ira¹⁰⁵⁸, impatientia, inimica Deo et omnibus sanctis odiosa¹⁰⁵⁹ discordia, indignatio, rancor animi, tædium mentis, voracitas gulæ, murmuratio, avaritia, rapacitas et multa his similia, quibus vexari et afflicti, lacerari et discerpi infeliciter animam meam conspicio.

Est et præter hæc, unum malum super omnia mala malum, quo tanto gravius et miserabilius laceratum et afflictum animum meum sentio, quanto et ab ipsis cunabulis semper mecum fuit, mecum crevit, in infantia, in adolescentia, in juventute mihi semper adhæsit¹⁰⁶⁰, nec adhuc jam præ senectute membris deficientibus me deserit. Est autem hoc malum, desiderium voluptatis, delectatio carnis¹⁰⁶¹, tempestas libidinis, quæ multis et variis modis infelicem animam meam maceravit, dissolvit et omni virtute destitutam inanem et debilem reddidit. Fateor, dulcissime et mitissime Deus, fateor coram omnipotentia tua me hujus nefario opere hujus operis nefarii immundis¹⁰⁶² recordationibus sæpe esse pollutum, incensum, ardores non modicos¹⁰⁶³ et inhonestos passum, et non solum mearum delectationum malas memorias et stultas recordationes mihi nocere; sed etiam aliorum malefacta mihi narrata, et per recordationes sordidas ad memoriam reducta, cor meum non parvo nævo¹⁰⁶⁴ iniquitatis maculare.

Ecce, Deus meus, piissime et misericordissime Dominus meus; quamvis non parvam verecundiam passus, expandi coram te iniquitates meas, ostendi vulnera et peccata mea, ostendi animam meam malis operibus maculatam, malorum operum delectationibus infectam, malarum delectationum recordationibus sædatam. Deus meus misericordia tua, respice ad pœnitentiam meam, respice ad pietatem tuam¹⁰⁶⁵; suscipe confessionem meam, et

VARIE LECTIONES.

¹⁰⁴⁸ Suo hoc potest *ms. Thu.* suo potest ¹⁰⁴⁹ Excelsa dirigitur *ms.* excelsa erigitur ¹⁰⁵⁰ Contemnens: et *ms. Thuan.* contemptus et ¹⁰⁵¹ Ventum, stulte *ms. Thu.* venenum, stulte ¹⁰⁵² Puto si *ms.* puto quia si ¹⁰⁵³ Et nimis periculosa *ms. Thu.* et periculosa ¹⁰⁵⁴ Mentis meæ non *ms. Thu.* mentis non ¹⁰⁵⁵ Mihi blandiens *ms. Vict.* mihi blandientis ¹⁰⁵⁶ Dissipatur infelix anima *ms. Thu.* dissipatur anima ¹⁰⁵⁷ Accidit aliquid *ms.* accidit infelix aliquid ¹⁰⁵⁸ Laudare non curat *ms.* laudare curat ¹⁰⁵⁹ Dum laudationem vito eo amplius *ms. Thu.* laudationem viro et amplius ¹⁰⁶⁰ Et ecce vides *ms.* ecce vides ¹⁰⁶¹ Hæc, ira *ms.* hæc: videlicet ira ¹⁰⁶² Sanctis odiosa, *ms. Thu. omit.* odiosa ¹⁰⁶³ Mihi semper adhæsit *ms. Thu. omit.* semper ¹⁰⁶⁴ Delectatio carnalis *ms. Vict.* delectatio carnis ¹⁰⁶⁵ Me hujus operis nefarii immundis *ms.* me hujus operis nefarii immundi ¹⁰⁶⁶ Non modicos *ms.* immodicos ¹⁰⁶⁷ Non parvo nævo *ms. Thu.* non parum veneno ¹⁰⁶⁸ Respice ad pietatem meam *ms. Thuan. omitit.* *ms. Vict. Val-luc.* respice ad pietatem tuam

fac mecum secundum misericordiam tuam. Si iniquitates observaveris, Domine; Domine, quis sustinebit? (Psal. cxxix, 3) vel etiam quis justitia sua sine misericordia tua poterit liberari? Propitius esto mihi, Domine ¹⁰⁶⁷, propitius esto mihi peccatori (Luc. xviii, 13); parce peccatis et iniquitatibus meis. ut per tuam misericordiam ab omnibus vitiis mundatus ac purgatus, et ab omnibus peccatis clementer absolutus, finita temporali ¹⁰⁶⁸ conversatione, perduci merear ad regna cœlorum, ubi cum sanctis omnibus te laudare, et benedicere et glorificare valeam in sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO V.

AD DEUM.

Ad obtinendam cordis compunctionem in oratione.

Ignosce, Domine, ignosce pie, ignosce et miserere, parce ignorantie meae et multae imperfectioni meae. Noli me tanquam temerarium reprobare, quod audeam servus, utinam vel bonus et non etiam inutilis et malus, et ideo valde malus quia te omnipotentem Deum nostrum terribilem et nimis metendum sine cordis contritione et lacrymarum fonte, sine reverentia debita et tremore laudo, benedico, atque adoro. Si enim angeli te adorantes et laudantes tremunt mira exultatione repleti, ego peccator, dum tibi assisto, laudes dico, sacrificium offero; cur non corde paveo, vultu palleo, labiis tremo, toto corpore inhorresco, sicque obortis lacrymis coram te indesinenter lugeo? Volo, sed non valco, quia nequeo quod desidero. Hinc enim mecum vehementer admiror, dum te nimis terribilem oculis fidei cerno.

Sed quis hoc sine ope gratiae tuae? Universa enim salus nostra magna misericordia tua. Miserum me, quomodo sic insensata facta est anima mea ut non terreatur terrore nimio, dum stat ante Deum, et suas illi laudes decantat? Miserum me, quomodo sic induruit cor meum ut oculi mei indesinenter non producant flumina lacrymarum, dum conservus sermocinatur coram Domino suo, homo cum Deo, creatura cum Creatore, qui factus est ex limo cum eo qui omnia fecit ex nihilo? Ecce, Domine, pono me ante te, et quid in secretis de me sentio, paternis auribus non taceo. Tu dives in misericordia, et largus in praemiis, da mihi de bonis tuis, ut ex eis serviam tibi. Non enim aliunde possumus tibi servire neque placere nisi de tuo munere.

Confige, quaeso, timore tuo carnes meas (Psal. cxviii, 120); laetetur cor meum, ut timeat nomen tuum (Psal. lxxxv, 11). Utinam sic te timeret peccatrix anima mea, quomodo ille vir sanctus qui dixit: Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum (Job xxxi, 23). Dator enim omnium

honorum Deus, da mihi inter laudes tuas fontem lacrymarum simul cum cordis puritate et mentis jubilatione; ut perfecte te diligens, et digne te laudans, ipso cordis palato sentiam, gustem, et sapiam quam dulcis et suavis es, Domine, sicut scriptum est: Gustate et videte quoniam suavis est Dominus. Beatus vir qui sperat in eo (Psal. xxxv, 9). Beatus populus qui scit jubilationem (Psal. lxxxviii, 16). Beatus vir cujus est auxilium abs te, ascensionem in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit (Psal. lxxxiii, 6). Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt (Math. v, 8). Beati qui habitant in domo tua, Domine, in saecula saeculorum laudabunt te (Psal. lxxxiii, 5).

ORATIO VI ¹⁰⁶⁹.

AD DEUM.

Ne peccator pro ullo peccato desperare debeat, quia pius est et misericors Dominus, nec vult mortem peccatoris, sed vitam.

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam; et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam (Psal. l, 3). Credimus quod hanc orationem Spiritus sanctus dictaverit, cujus inspiratione **250** compunctus homo peccator, sed et fidelis et sibi postulat a Deo misereri ¹⁰⁷⁰, suasque iniquitates secundum multitudinem miserationum ejus deleri, quem et omnipotentissimum Deum et misericordissimum Dominum esse credit. Est autem hoc opus Spiritus sancti, quod peccatori sua facinora displicent, et ea agere satagit quae Creatori suo placent. Sed et hoc suis viribus non valet, nisi ejusdem Spiritus sancti gratia illuminatus ¹⁰⁷¹; cujus cor, cum per suam gratiam visitat, protinus ab omni labe vitiorum emundat. Dulcis est vero Dominus et pius erga creaturam suam, quam creavit ad imaginem suam et similitudinem (Gen. i, 27); et quam tanto ditavit honore, nullo modo nisi ejus magna iniquitate patitur perire. Est autem, est omnino universitatis Creator suavis et mitis, et multae misericordiae omnibus invocantibus se (Psal. lxxxv, 5), omnibus qui invocant eum in veritate; et voluntatem timentium se facit ¹⁰⁷², et deprecationem eorum exaudit, et per suam magnam misericordiam salvos ad sempiternam gloriam ducit (Psal. cxlviii, 18). Miseretur enim omnium, et nihil odit eorum quae fecit, dissimulans peccata hominum propter poenitentiam, et parcens illis, quia pius est Dominus (Eccli. ii, 15). Est autem misericors Dominus peccatoribus a suis nequitibus cessantibus, et per veram poenitentiam veraeque poenitentiae bona opera suas malitias mundantibus; et per veram confessionem, veraeque confessionis sacrificium, sese ¹⁰⁷³ inactantibus. Est autem vera poenitentia veraque confessio, et perpetrata mala

VARIÆ LECTIONES.

¹⁰⁶⁶ Quis justitia sua ms. Vict. quis justitia tua ¹⁰⁶⁷ Mi Domine ms. Vict. omittit. ms. Val-luc. mihi Domine ¹⁰⁶⁸ Vita et mss. omittunt. ¹⁰⁶⁹ Collata est cum Mss. Vict. KK. 16. Val-luc et Corb. 160. in quo hujus orationis initium avulsam est ¹⁰⁷⁰ A Deo misereri ms. Vict. a Deo misereri ¹⁰⁷¹ Gratia illuminatus ms. Vict. et Val-luc. gratia inspiratus ¹⁰⁷² Se facit ms. Vict. se faciet ¹⁰⁷³ Sacrificium se se ms. Vict. omit. se se

plangere, et plangenda amplius non amittere. **A** Quomodo vero miseretur Pater filiorum, et multo magis quam pater carnalis filiorum, miseretur pius et misericors Dominus omnium se timentium. *Ipsa enim novit figmentum nostrum*; cognovit etiam unde nos fecit limum nostrum ¹⁰⁷⁴. Recordatur enim quod *pulvis sumus (Psal. cii, 13, 14)*, et cinis, sed tamen ad ejus imaginem facti. Intuentes autem vereque confitentis tantam misericordiam ¹⁰⁷⁵ Creatoris nostri erga creaturam suam, non de remissione culparum desperemus. Quoniam si ex toto corde poeniteamus, nostrasque iniquitates dignis fletibus insequamur, ejus indulgentissimam pietatem proculdubio consequemur.

Sed fortasse aliquis mente perditus, et jam ipsis voraginibus æternæ damnationis immersus, considerans enormitatem scelerum suorum, desperans de misericordia Dei, dicere apud se præsumit: Quod consilium recuperandæ salutis jam amplius invenire poterò, aut quam consolationem, aliquam veniam scelerum promittentem, sperabo? Ex quo peccare potui, nunquam a peccatis et malis operibus cessavi. Peccatis peccata semper accumulavi, et peccata, quæ aliquando operibus implere non potui, malis voluntatibus ac malis desideriis perficere nunquam cessavi. Tantis ergo malis et iniquitatibus ¹⁰⁷⁶ involutus, tantis criminibus et peccatis circumdatus, quid jam expectare possum nisi æternam perditionem æternæque perditionis æternam damnationem? Aliquando vero si aliquam ¹⁰⁷⁷ misericordia Dei peccatorum confessionem feci, et peccatorum poenitentiam a sacerdote accipiens, aliquam emendationem malorum promisi, statim, vel post parvam moram, eadem mala vel pejora peccata feci, et quasi canis reversus sum ad vomitum; quod quasi per confessionem evomueram ore et corde ¹⁰⁷⁸, sordidius resumpsi. Juravi etiam sæpius me deinceps cessare a peccatis viam iniquitatis omnino dimittere viamque justitiæ sequi. Sed neque timor ipsius perjurii me a peccatis retinere potuit, neque timor Dei cuncta ab alio conspicientis.

Ecce vides, dulcissime amator hominum Deus, ecce vides de sanctuario tuo, et respicis de excelso cœlorum habitaculo, miserum hominem ad te dorsum ponentem ¹⁰⁷⁹, teque in tuis præceptis spernentem, et propter sua magna peccata de tua magna misericordia desperantem, et quamvis nimis miserum, et peccatorem ¹⁰⁸⁰, respicis tamen et vides a te creatum, et dum in hac vita existit, tuis beneficiis sustentatum. Immitte, bone ¹⁰⁸¹ Deus, in animum ejus timorem tuum, et aufer de corde ejus

timorem noxium. Respice, et illumina cor ejus obcæcatum, ut videat et intelligat quam magna sit, et quam amabilis multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti desperantibus de te, perfecisti autem sperantibus in te (*Psal. xxx, 20*). Non eum demergat, dulcissime Deus, non eum demergat tempestas aquæ nec absorbeat profundum, neque urgeat super eum puteus os suum (*Psal. lxxviii, 16*), scilicet abyssus iniquitatum suarum, et desperatio miserationum tuarum. Credimus, clementissime creator hominum Deus, te esse omnipotentem, et omnia quæcunque vis facientem De te enim Propheta ¹⁰⁸² dicit: *Omnia quæcunque voluit Dominus fecit in cælo, et in terra, et in mari, et in omnibus abyssis (Psal. cxxxiv, 6)*. Scimus autem quia non vis peccatores perdere, sed a peccatis cessare, et vivere. Si ergo omnipotens es, sicut vere es, quia quidquid vis, facere potes; et non vis peccatores perdere, sed a malis respicere, et vivere; de multitudine miserationum tuarum non debemus desperare; sed, securi de spe veniæ, misericordiam expectare. Verum est omnino quia multa sunt et magna peccata nostra, sed certi sumus quia multa est et magna misericordia tua.

Scimus, omnipotens et misericors Deus, scimus quia tu es summus spiritus, incommutabilis et æternus, vivens vita tua, quæ tu ipse es, et æternitate tua, et nos creatura tua, a te creati bonitate et miseratione tua. Nos autem cum peccamus, id est, cum ea quæ jubes non facimus, et quæ prohibes facimus, per peccatum ¹⁰⁸³ nostrum morimur, licet in aliqua vita, nobis etiam mortuis tua miseratione concessa, existamus. Si vero iterum tibi obedientes existimus, et a malis operibus tua gratia adjuti nos retineamus, tibi que, qui vivus spiritus es et creator noster, per bona opera jungimur, iterum reviviscimus; et post ¹⁰⁸⁴ mortem in æterna gloria tecum victuri, si deinceps quandiu vixerimus in rectis operibus perseverantes ¹⁰⁸⁵ existamus. Eliseus propheta cum mortuus ¹⁰⁸⁷ esset et sepultus, et quidam, qui erat mortuus, ejus ossibus tangeretur, resurrexit vivus, et iterum est, meritis prophetæ et tactu corporis, vivere permissus (*IV Reg. xiii, 21*). Si ergo tactu prophetæ mortui resurrexit qui erat mortuus, multo magis nos reviviscimus, si tibi nostro Creatori per bona opera jungimur, qui es vivus et immortalis spiritus. Miserere ergo nostri, Creator noster, miserere nostri *secundum magnam misericordiam tuam, et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem nostram (Psal. l, 3)*, et resuscita nos in hac præsentis vita a morte ad

VARIÆ LECTIONES.

¹⁰⁷⁴ Unde fecit limum nostrum *ms. Vict.* unde nos fecit lumen nostrum *mss.* unde nos fecit limum nostrum ¹⁰⁷⁵ Totam misericordiam *mss. Vict. et Val-luc.* tantam misericordiam ¹⁰⁷⁶ Et voluntatibus *mss. Vict. et Val-luc.* et iniquitatibus ¹⁰⁷⁷ Si aliqua *ms. Vict.* si aliquam ¹⁰⁷⁸ Ore corde *mss.* ore et corde ¹⁰⁷⁹ Prominentem *mss.* ponentem ¹⁰⁸⁰ Et peccatorem *ms. Vict.* et peccantem ¹⁰⁸¹ Immitte bone *mss.* immitte, Domine bone ¹⁰⁸² De te propheta *mss.* de te enim propheta ¹⁰⁸³ Terra et in omnibus *mss.* terra, et in mari et in omnibus ¹⁰⁸⁴ Propter peccatum *ms. Vict.* per peccatum ¹⁰⁸⁵ Reviviscimus post *mss.* reviviscimus, et post ¹⁰⁸⁶ Perseverabiles *mss.* perseverantes ¹⁰⁸⁷ Propheta cum mortuus *ms. Vict.* propheta ut mortuus

vitam ¹⁰⁸⁸, id est a morte peccati ad justitiæ vitam, et in fine sæculi per tuam misericordiam justificatos, resuscita ad æternam gloriam. Quam ipse nobis præstare digneris, qui vivis et regnas per æterna sæcula. Amen.

251 ORATIO VII.

AD DEUM.

Cum confessione peccatorum, et humili petitione gratiæ.

Deus piissime, Deus clemens et misericors, propitiare peccatis nostris, et præsta ut peccata quæ vel auctore mortis instigati vel propria voluntate commisimus, non ad iudicium tuum discutienda reserves, sed concessa gratia de sola tantum venia gratulemur, quia si ante oculos tuos, Domine, culpas quas fecimus et plagas quas excipimus conferamus, minus est quod patimur, majus est quod mere-mur. Peccati pœnam sentimus, et peccati pertinaciam non vitamus. In flagellis tuis fragilitas nostra frangitur, et iniquitas nostra non mutatur. Mens ægra torquetur, cervix dura non flectitur, vita in dolore suspirat, et in opere non emendat. Si exspectas, non corrigimur; si vindicas, non duramus. Confitemur in correptione quod fecimus, obliviscimur in visitatione quod flevimus. Si impresseris manum, facienda promittimus; si suspenderis gladium, promissa non facimus. Si ferias, clamamus ut parcas; si parcis, iterum provocamus ut ferias. Si angustia veniat, tempus petimus pœnitendi; si misericordia nos respexit, abutimur patientia quæ pepercit. Adhuc illata plaga vix præterit, et jam non recollit mens ingrata quod pertulit. Si citius nos exaudias, ex misericordia insolescimus; si tardius, ex impatientia murmuramus. Te volumus servare quod promiseris, et nos non timemus non observare quod jusseris. Habes ergo, Domine, confidentes reos; parce quia pius es. Novimus quia, nisi remittas, recte nos punias, sed apud te est multa miseratio et propitiatio perabundans. Præsta ergo sine merito quod rogamus, qui fecisti ex nihilo qui rogarent.

Clamantium ad te, Domine, nostri miserere, moveat pietatem tuam vox fidelis atque flebilis, atque illa de qua totam speramus misericordia non reputet quod offendimus, dum respicit quod rogamus. Et cum grandis sit miseria esse nos reos, major sit tibi clementia esse nos miseros. Tuo supplices auxilio ante te et criminis nostri mala ponimus et dolores, et a te precando misericordiam quam peccando repulimus exspectamus. Da igitur, Pater piissime, ut ea quæ commisimus desleamus, ac per totius diei vel noctis spatia ab omnibus malorum incursibus liberos tuæ pietati servire concedas. Præstetur nobis de

indulgentia tua quod rogaris accipere, quos agnoscis de nostra justitia fiduciam non habere. Erige nos, Domine Deus noster, et alleva in misericordia tua, ut communionem salutis et gaudii charitatis, dum ipsi salvari ex munere cupimus, etiam fide et pace cunctarum gentium gaudeamus.

ORATIO VIII.

AD DEUM.

Deus inestimabilis misericordiæ, Deus immensæ pietatis, Deus conditor et reparator humani generis, qui contentium tibi corda purgas, et accusantes ante conspectum divinæ clementiæ tuæ ab omni iniquitatis vinculo absolvis, virtutem tuam totis exoro gemitibus, ut secundum multitudinem miserationum tuarum de omnibus iniquitatibus meis, de quibus B accusat conscientia mea, puram mihi coram te concedas agere confessionem, veramque ex his omnibus et condignam mihi tribuas pœnitentiam, quæcunque peccavi in cogitationibus pravis, in consensu malo, in consilio iniquo, in concupiscentia atque delectatione immunda, in verbis otiosis, in factis malitiosis, in visu, auditu, gustu, odoratu et tactu. Tu enim misericors ad operandum mihi animæ meæ salutem membra singula humanis nsibus apta dedisti, sed ego miserimus omnium et peccator te æternæ salutis amatorem contempsi, et æterna mihi incendia inimico præparanti consensi, lapsus sum in peccatis, corruï in delictis, in membris singulis vero modum excessi, et impiis me laboribus obnoxium feci; non enim hæc narrans tuam, Domine, in me blasphemio creaturam, sed meam a te, piissime Deus, exposco medicinam, quia me reum intelligo supra mensuram, quia ut astra cœli atque arenam maris, ita mea innumerabilia cognosco esse delicta. Insuper etiam ira, tristitia, acedia, jactantia atque desidia. Unde principalibus vitiis obnoxium me esse profiteor; sed tu, qui non vis mortem peccatoris, respice in me et miserere miseri hujus.

ORATIO IX ¹⁰⁸⁹.

AD DEUM.

Omnipotens Deus, et misericors Pater, et bone Domine, miserere mihi peccatori. Da mihi veniam peccatorum meorum, cavere et vincere omnes insidias, et tentationes et delectationes noxias, perfecte ¹⁰⁹⁰ mente et actu vitare ¹⁰⁹¹ quæ prohibes, facere et servare quæ jubes, credere, sperare, amare, velle quod ¹⁰⁹² et quantum et tu scis et vis, compunctionem humilitatis et pietatis, discretam abstinentiam et carnis mortificationem, ad te amandam, orandum, laudandum, meditandum, ad omnem secundum te actum et cogitatum, puram, sobriam, devotam mentem, veracem et efficacem mandato-

VARIÆ LECTIONES.

¹⁰⁸⁸ Ad vitam ms. Vict. in vitam ¹⁰⁸⁹ Collata est cum mss. duobus Victorinis supra notatis. *Thuano* 267. *Bec. O. et Corb.* 160. *uno Vallis-lucentis, et uno Floriac. et cum Editione Sommatii.* Ad Deum Patrem pro venia et virtutibus obtinendis ms. Vict. 16. Oratio ad Deum Patrem mss. *Thuan. et Becc.* Oratio ad Deum. ms. Vict. 3. pro seipso ms. *Corb.* Oratio Domini Anselmi ad Deum. ms. *Val-luc.* Oratio bona. ms. *Flor.* Meditatio deprecativa ex recordatione Dominicæ passionis ¹⁰⁹⁰ Et perfecte mss. perfecte ¹⁰⁹¹ Actu vitare mss. et actu vitare ¹⁰⁹² Velle quid mss. vivere quod

rum tuorum notitiam, dilectionem, facilitatem et effectum ¹⁰⁹³, semper, Domine, ad meliora cum humilitate proficere et nunquam deficere. Ne committas me, Domine, voluntati meæ ¹⁰⁹⁴, nec humanæ ighorantiæ, aut infirmitati, neque meis meritis, nec ulli alii ¹⁰⁹⁵ quam tuæ piæ dispositioni. Sed tu ipse clementer dispone me et omnes cogitatus et actus meos ¹⁰⁹⁶ in beneplacito tuo, ut fiat a me, et in me et de me, tua semper sola ¹⁰⁹⁷ voluntas. Libera me ab omni malo, et perduc ¹⁰⁹⁸ me in vitam æternam. Amen.

252 ORATIO X ¹⁰⁹⁹.

AD DEUM.

Pro vitii resecandis, et virtutibus obtinendis.

Domine Deus meus, da cordi meo te desiderare ¹¹⁰⁰, desiderando querere, quærendo invenire, B inveniendo amare, amando mala mea redimere, redempta non iterare; da, Domine Deus meus, cordi ¹¹⁰¹ meo pœnitentiam ¹¹⁰², spiritui contritionem, oculis lacrymarum fontem, manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus, exstingue in me desideria carnis, et accende ignem tui ¹¹⁰³ amoris. Redemptor meus, expelle a me spiritum superbiæ, et concede mihi propitius spiritum humilitatis ¹¹⁰⁴ tuæ. Salvator meus, amove a me furorem iræ, et indulge mihi benignus scutum patientiæ ¹¹⁰⁵. Creator meus, evelle a me animi rancorem ¹¹⁰⁶, et largire mihi mentis ¹¹⁰⁷ dulcedinem. Da mihi, clementissime Pater, solidam fidem ¹¹⁰⁸, spem congruam, charitatem continuam ¹¹⁰⁹.

Rector meus, averte a me animi vanitatem ¹¹¹⁰, mentis inconstantiam, cordis vagationem, oris scurrilitatem, oculorum elationem, ventris ingluviem, opprobria proximorum, scelera detractionum, curiositatis pruriginem, divitiarum cupiditatem ¹¹¹¹, potentatum rapinam, inanis gloriæ appetitum,

hypocrisis malum, adulationis venenum, contemptum inopum, oppressionem debiliu, avaritiæ ardorem, invidiæ, rubiginem, blasphemiarum mortem. Reseca in me, Factor meus, temeritatem, iniquam ¹¹¹² pertinaciam, inquietam otiositatem ¹¹¹³, somnolentam pigritiam ¹¹¹⁴, mentis hebetudinem, cordis cæcitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilii repugnantiam ¹¹¹⁵, linguæ effrenationem, pauperum prædam, impotentem violentiam, innocentem calumniam, subditorum negligentiam, circa domesticos crudelitatem, adversus familiares impietatem, erga proximos ¹¹¹⁶ duritiam.

Deus meus, misericordia mea, oro te per dilectum Filium tuum, da mihi opera misericordiæ, pietatis studia, compati afflicti, subvenire egenis, succurrere miseris, consulere erroneis, consolari mæstos, relevare oppressos, pauperes recreare, flebiles reficere, dimittere debitoribus, parcere in me peccantibus, odientes me diligere, pro malis bona reddere, neminem despiciere, sed omnes honorare ¹¹¹⁷, bonos imitari, malos cavere, virtutes amplecti, vitia rejicere, in adversis patientiam, in prosperis continentiam, *custodiam oris, et ostium circumstantiæ labiis meis* (*Psal. cxl, 3*), terrena calcare, cœlestia desiderare ¹¹¹⁸.

Ecce, Plasmator meus, multa rogavi, cum nec pauca ¹¹¹⁹ promerui. Fateor, heu fateor! non solum quæ postulo non debentur dona ¹¹²⁰, sed multa mihi debentur et exquisita supplicia. Sed animam me ¹¹²¹ publicani, meretrices et latrones, qui a faucibus hostis momentaneæ pœnitudinis humilitate eruti ¹¹²² sinu recipiuntur ¹¹²³ Pastoris. Tu enim factor omnium Deus, licet in cunctis operibus tuis sis mirabilis, mirabilior tamen credideris esse in visceribus pietatis ¹¹²⁴. Unde de temetipso per quemdam servum

VARIÆ LECTIONES.

¹⁰⁹² Delectationem et effectum *ms.* delectationem, facilitatem, et effectum ¹⁰⁹³ Domine voluntati meæ *ms.* omittunt voluntati ¹⁰⁹⁴ Nec alii *ms.* *Vict. 16.* nec ulli alii ¹⁰⁹⁵ Actus et sermones meos *ms.* actus meos ¹⁰⁹⁷ *Sola ms. Flor.* solum ¹⁰⁹⁸ Malo, perduc *ms.* malo, et perduc ¹⁰⁹⁹ Est inter opera-S. Aug. in *L. Meditationum* tom. IX. Collata est cum *ms. Thu. 267.* et cum Editione Sommalii, et cum Editione Gothica et cum Editione Paris. S. August. Ad Deum pro vitii resecandis, etc. *ms.* Oratione ad Deum Patrem. In Editione Sommal. habetur inter *Meditationes S. Augustini ubi et per capita distinguitur* ¹¹⁰⁰ Te desiderando *ms.* et *Som.* te desiderare, desiderando ¹¹⁰¹ Domine Deus cordi *ms.* Domine Deus meus cordi ¹¹⁰² Pœnitentiæ compunctionem *ms.* et *Som.* pœnitentiam ¹¹⁰³ Accende vim tui *Som.* accende ignem tui ¹¹⁰⁴ Spiritum humilitatis *ms.* et *Som.* thesaurum humilitatis ¹¹⁰⁵ Mihi sensum patientiæ *ms.* et *Som.* mihi benignus scutum patientiæ ¹¹⁰⁶ Animi rancorem *Som.* animi mei rancorem ¹¹⁰⁷ Mihi mentis *ms.* mitis mentis *Som.* mihi mitis mentis ¹¹⁰⁸ Da Pater clementissime, solidam mihi fidem *ms.* et *Som.* da clementissime Pater mihi solidam fidem ¹¹⁰⁹ Charitatem perfectam *ms.* et *Som.* charitatem continuam ¹¹¹⁰ Animi vanitatem *ms.* omittit, animi ¹¹¹¹ Divitiarum cupiditatem *Som.* divitiarum cupidinem ¹¹¹² In me temeritatem meorum factorum, iniquam *ms.* et *Som.* in me, factor meus, temeritatem, iniquam (*Som.* iniquitatem) ¹¹¹³ Inquietudinem, otiositatem *ms.* inquietam otiositatem ¹¹¹⁴ Somnolentiam, pigritiam *ms.* somnolentam pigritiam ¹¹¹⁵ Repugnationem *ms.* et *Som.* repugnantiam ¹¹¹⁶ Violentiam, innocentem calumniam, subditorum negligentiam, circa subditos severitatem, adversus domesticos impietatem, erga proximos *ms.* violentiam, subditorum negligentiam, circa domesticos crudelitatem, adversus familiares impietatem, erga proximos *Sommal. ut in Edit. nisi quod pro,* adversus domesticos, *legit,* adversus familiares ¹¹¹⁷ Sed honorare *ms.* sed omnes honorare ¹¹¹⁸ Cœlestia sitire *ms.* cœlestia desiderare ¹¹¹⁹ Cum nec pauca *Som.* qui nec pauca ¹¹²⁰ Non debentur bona *Som.* non debentur dona ¹¹²¹ Animam me *ms.* sed animam me *Som.* animam tamen me ¹¹²² Momentaneæ eruti *ms.* momentaneæ pœnitudinis humilitate eruti ¹¹²³ Sinu recipiuntur *ms.* sinibus suscipiuntur *Som.* sinu excipiuntur ¹¹²⁴ Tu enim omnium factor Deus licet in cunctis sis mirabilis operibus, mirabilior tamen in visceribus crederis pietatis *ms.* et *Som.* Tu enim factor omnium Deus, licet in cunctis operibus tuis sis mirabilis, mirabilior tamen crederis esse in visceribus pietatis *Som.* in operibus pietatis

Annum dixisti : *Miserationes* ¹¹²⁵ *ejus super omnia opera ejus* (*Psal.* cXLIV, 9); et quasi de singulo loquentem, de universo populo tuo te dixisse confidimus : *Misericordiam autem* ¹¹²⁶ *meam non dispergam ab eo* (*Psal.* LXXXVIII, 34). Nullum enim spernis, neminem abjicis, neminem perhorrescis, nisi forte qui te amens exhorruerit ¹¹²⁷. Ergo non modo iratus non percusis ¹¹²⁸, sed te irritantibus bona, si quaesierint, tribuis, *Deus meus, cornu salutis meæ, et susceptor meus* (*Psal.* xvii, 3). Ego infelix te irritavi, ego *malum coram te feci* (*Psal.* I, 6), furorem tuum provocavi, iram promerui; peccavi, et passus es; deliqui, et adhuc sustines. Si pœnitet ¹¹²⁹, parcis; si revertor, suscipis; insuper dum differo, prætoriaris. Revocas errantem, invitas repugnantem, excitas torpentem ¹¹³⁰, amplecteris redeuntem, doces ignorantem, mœrentem mulces, a ruina suscitans, post lapsum reparas, petenti largiris, quaerenti inveneris, pulsanti aperis (*Luc.* xi, 10).

Ecce, Domine Deus salutis meæ, quid opponam nescio, quid respondeam ignoro; nullum abs te confugium ¹¹³¹, nullum abs te patet latibulum ¹¹³². Ostendisti mihi bene ¹¹³³ vivendi viam, dedisti gradiendi scientiam, minatus es mihi gehennam, et pollicitus es mihi paradisi ¹¹³⁴ gloriam. Nunc, *Pater misericordiarum, et Deus totius* ¹¹³⁵ *consolationis* (*I Cor.* I, 3), *conspice timore tuo carnes meas* (*Psal.* cxviii, 120), quatenus quæ minaris, metuendo evadam, et *redde mihi propitius lætitiarum salutaris tui* (*Psal.* I, 14), ut quæ spondes diligendo percipiam ¹¹³⁶. *Fortitudo mea, Domine, firmamentum meum, et refugium* ¹¹³⁷ *meum, et liberator meus* (*Psal.* xvii, 2, 3), suggere mihi quid ¹¹³⁸ de te cogitem, doce quibus te sermonibus ¹¹³⁹ invocem, da quibus operibus ¹¹⁴⁰ te placem ¹¹⁴¹. Scio namque, scio unum, quod placaris; et aliud, quod non spernis. Est utique spiritus contribulatus tibi sacrificium, et acceptas cor contritum et humiliatum (*Psal.* I, 19). His me, Deus meus,

redemptor meus ¹¹⁴², dita muneribus. His contra inimicum muni protectionibus, hoc de flammis vitiorum præsta refrigerium ¹¹⁴³, hoc a desideriorum passionibus pande pius refugium. Fac, *Domine, ritus salutis meæ* (*Psal.* cxxxix, 8), ne sim in eorum ordine qui *ad tempus credunt et in tempore tentationis* ¹¹⁴⁴ *recedunt* (*Luc.* viii, 13). Obumbra caput meum in die belli (*Psal.* cxxxix, 8), esto spes mea in die afflictionis, et salus in tempore tribulationis ¹¹⁴⁵.

En, Domine, *illuminatio mea et salus mea* (*Psal.* xxvi, 1), rogavi quibus egeo, intimavi quæ timeo, sed remordet me conscientia, reprehendunt me cordis secreta, et quod amor ministrat, timor dissipat, zelus incitat, metus increpat; acta mea, formidinem, sed tua ¹¹⁴⁶ ingerit pietas fiduciam. Tua hortatur benignitas, mea retardat ¹¹⁴⁷ malignitas; et, ut verius fatear, occurrunt memoriæ phantasmata vitiorum ¹¹⁴⁸, quæ reverberant audaciam ¹¹⁴⁹ præsumptium animorum. Cum enim quis odio ¹¹⁵⁰ dignus sit, qua fronte gratiam peccatorum requirit ¹¹⁵¹? Cum pœna ¹¹⁵² debetur, qua temeritate gloria poscitur ¹¹⁵³? Lacessit iudicem, qui, postposita satisfactione delicti, quaerit præmiis honorari ¹¹⁵⁴. Regi insultat obnoxius supplicio, qui flagitat donari indebito bravio ¹¹⁵⁵. Et dulcem patris ¹¹⁵⁶ affectum stultus exacerbat filius, qui, post illatas contumelias, ante pœnitentiam hæreditatis usurpat celsitudinem. Quid, mi Pater, me egisse recolo? meiui mortem, et peto vitam; commovi Regem meum, cujus impudens nunc invoco præsidium ¹¹⁵⁷; contempsi Judicem ¹¹⁵⁸ quem temere postulo adiutorem; insolens renui audire patrem, quem deum præsumo habere tutorem.

Hæu mihi! quam sero venio, heu, heu! quam tarde festino, heu me! quia curro post vulnera, dedignans ¹¹⁵⁹ incolumis præcavere jacula; neglexi prospicere tela, modo sollicitor de morte vicina. Vulnera

VARIAE LECTIOES.

¹¹²⁵ Unde tumet per quemdam tuum dixisti : *Miserationes ms. et Som.* unde de temetipso per quemdam servum tuum dixisti : *miserationes* ¹¹²⁶ Loquens, de universo populo tuo dixisti confidenter : *misericiordiam meam ms. et Som.* loquentem, de universo populo tuo te dixisse confidimus : *misericiordiam autem meam* ¹¹²⁷ Nullam abjicis, nullum perhorrescis, nisi qui te forte amens exhorruerit *ms. et Som.* neminem abjicis, neminem perhorrescis, nisi forte qui amens te exhorruerit ¹¹²⁸ Non modo non iratus percusis *ms.* non modo iratus non percusis *Sommal.* non iratus modo non percusis *Editio Augustini* non modo iratus non percusis ¹¹²⁹ Si pœnitet *Som.* si pœniteo ¹¹³⁰ Excitas torpentem *Som.* expectas torpentem ¹¹³¹ Nullum confugium *Sommal.* nullum abs te confugium ¹¹³² Patet latibulum *ms.* latet latibulum ¹¹³³ ostendi bene *Som.* ostendisti mihi bene ¹¹³⁴ Es paradisi *Som.* es mihi paradisi ¹¹³⁵ Et totius *Som.* et Deus totius ¹¹³⁶ Participem *Som.* percipiam ¹¹³⁷ Meum Deus, et refugium *ms.* meum, et refugium ¹¹³⁸ Suggere quid *ms.* suggere mihi quid ¹¹³⁹ Quibus sermonibus *ms. et Som.* quibus te sermonibus ¹¹⁴⁰ De quibus operibus *ms.* da quibus operibus *Som.* quibus operibus ¹¹⁴¹ Te placem *ms.* placeam *Som.* tibi placeam ¹¹⁴² Adjutor meus *ms.* redemptor meus ¹¹⁴³ Præsta refugium *ms. et Som.* præsta refrigerium ¹¹⁴⁴ In eorum ordine qui credunt prospero tempore, et recedunt tentationis tempore *ms. et Som.* de numero eorum qui ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt ¹¹⁴⁵ Afflictionis meæ et salus in tempore tribulationis meæ. Ecce Deus *illuminatio ms. et Som.* afflictionis, et salus in tempore tribulationis. En Domine *illuminatio* ¹¹⁴⁶ Increpat actæ vitæ fortitudinem; sed tua *ms.* increpat arcta via formidinem; sed tua *Som.* increpat. Acta mea formidinem, sed ¹¹⁴⁷ Dehortatur *ms.* retardat *Som.* tardat ¹¹⁴⁸ Phantasmata peccatorum *ms. et Som.* phantasmata vitiorum ¹¹⁴⁹ Aciem vel *Som.* omittit ¹¹⁵⁰ Cum enim odio quis *ms. et Som.* cum enim quis odio ¹¹⁵¹ Gratiam requirit *ms.* gratiam peccatorum requirit ¹¹⁵² Cum pœna *ms.* cum enim pœna *Som.* cui pœna ¹¹⁵³ Gloria poscitur *Som.* gloriam deposcit ¹¹⁵⁴ Præmiis quaerit honorari *ms. et Som.* quaerit præmiis honorari ¹¹⁵⁵ Indebito præmio *ms. et Som.* indebito bravio ¹¹⁵⁶ Dilecti patris *ms. et Som.* dulcem patris ¹¹⁵⁷ Invoco auxilium *ms. et Som.* invoco præsidium ¹¹⁵⁸ Judicium iudicis *ms. et Som.* iudicem ¹¹⁵⁹ Dedignatus *ms.* dedignans

vulncribus inflixi, quia scelera sceleribus adlere A non timui; recenti tabe ¹¹⁶⁰ cicatrices respersi, quia prisca flagitia modernis iniquitatibus ¹¹⁶¹ reciprocavi, et quæ divina solidaverat medicina ¹¹⁶², mea resolvit prurigo phrenetica. Cutis, quæ superducta vulneribus in orbem celaverat, sanie erumpente putruit, quia iterata iniquitas concessam misericordiam exinanivit. Novi quippe scriptum: *In quacunque die justus peccaverit, omnes justitiæ ejus in oblivione erunt* (Ezech. xxxiii, 13). Si justitia aboletur justis ruentis, quanto magis poenitentia peccatoris in idipsum revertentis ¹¹⁶³? Quoties ut canis rediit ad vomitum, et quasi sus repetiit luti volutabrum ¹¹⁶⁴. Fateri **253** mihi itaque difficile est, quia et recordari est impossibile quot mortalium homines ignorantes peccare docui ¹¹⁶⁵, nolentibus delinquere persuasi, B resistentes coegi, volentibus consensi, quot sane gradientibus laqueum induxi ¹¹⁶⁶, viam quærentibus foveam detexi, mala patrare non horrui, donorum Dei oblivisci ¹¹⁶⁷ non metui. Sed tu, juste Judex, signasti ¹¹⁶⁸ quasi in sacco peccata mea ¹¹⁶⁹ (Job xiv, 17), observasti ¹¹⁷⁰ omnes semitas meas, et cunctos gressus meos dinumerasti (Ibid., 16). Tacuisti semper, siluisti, patiens fuisti. Væ mihi! demum loqueris quasi parturiens (Isai. xlii, 14).

Deus deorum, Domine, præstabilis super malitia ¹¹⁷¹, novi quia manifeste venies ¹¹⁷² (Psal. xlix, 3); novi quia non semper silebis, cum in conspectu tuo ignis exardescet, et in circuitu tuo tempestas ingruerit valida, cum advocaveris cælum desursum ¹¹⁷³, et terram discernere populum tuum (Ibid., 14). Ecce **C** tot ¹¹⁷⁴ millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ, tot agminibus angelorum patebunt ¹¹⁷⁵ universa scelera mea ¹¹⁷⁶, non solum actuum, sed etiam cogitationum simulque locutionum ¹¹⁷⁷. Tot

judicibus inops astabo quot me ¹¹⁷⁸ præcesserunt in bono opere. Tot argentibus confundar quot mihi ¹¹⁷⁹ præbuerunt bene vivendi exempla ¹¹⁸⁰. Tot vinciar testibus ¹¹⁸¹ quot me monuerunt ¹¹⁸² proficuis sermonibus, seque imitandos ¹¹⁸³ justis mihi dederunt actionibus. Domine, mi Deus, non suppetit quid dicam, non occurrit quid respondeam ¹¹⁸⁴; et seu jam illi intersim discrimini, urget me ¹¹⁸⁵ conscientia, cruciant et cordis ¹¹⁸⁶ arcana, coarctat avaritia, accusat superbia, consumit invidia, inflamat concupiscentia, incestat luxuria, dehonestat gula, confutat ebrietas, detractio lacerat, ambitio supplantat, rapacitas obligat ¹¹⁸⁷, discordia dissipat, ira perturbat, levitas dejicit ¹¹⁸⁸, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, favor attollit, calumnia B pungit.

Ecce, liberator meus de gentibus iracundis (Psal. xvii, 48), ecce cum quibus vixi a diebus ¹¹⁸⁹ natiuitatis meæ, quibus et studui, quibus et fidem ¹¹⁹⁰ servavi; ipsa me studia quæ dilexeram damnant, quæ laudaveram vituperant. Ili sunt quibus acquievi amici, quibus parvi magistri, quibus servivi domini, consules quibus credidi, cives quibus cohabitavi, domestici quibus consensui ¹¹⁹¹. Heu mihi! rex meus, et Deus meus, quia incolatus meus prolongatus est (Psal. cxix, 5). Væ mihi, illuminatio mea: qui habitavi ¹¹⁹² cum habitantibus Cedar (Ibid.). Et cum David sanctus ¹¹⁹³ dixerit, multum, quanto magis ego infelix dicere possum, nimis incola fuit anima mea! (Ibid.) Firmamentum meum, Deus, non justificabitur ¹¹⁹⁴ in conspectu tuo omnis vivens (Psal. cxlii, 2). Spes mea, non est in filiis hominum, quem si remota pietate judicaveris, justum invenias ¹¹⁹⁵; et nisi prævereris miserando impium, non erit quem glorifices pium ¹¹⁹⁶. Credo namque, salus mea, quod

VARIÆ LECTIONES.

¹¹⁶⁰ Recenti tabe *ms.* recenti labe ¹¹⁶¹ Iniquationibus *ms.* et *Som.* iniquitatibus ¹¹⁶² Gratia vel medicina *ms.* et *Som.* omittit. gratia vel ¹¹⁶³ Magis peccatoris in idipsum ruentis *ms.* et *Som.* magis poenitentia peccatoris in idipsum revertentis ¹¹⁶⁴ Et ut sus petiit volutabrum? *ms.* et *Som.* et quasi sus repetiit luti volutabrum? *In Augustino omittitur*, luti ¹¹⁶⁵ Fateri mihi itaque et recordari impossibile est quot mortalium homines peccare ignorantes docui *Sommal.* Fateor quia mihi recordari impossibile est quod mortalium ignorantes peccare docui *ms.* fateri mihi itaque difficile est, quia et recordari est impossibile quod immortalium homines ignorantes peccare docui *Aug. Edit.* fateor, quia nihil recordari est impossibile. Quot mortalium etc. ¹¹⁶⁶ Quot sane gradientes in laqueum duxi *ms.* quot sane gradientibus laqueum induxi *Som.* quod sane etc. ut in *ms.* ¹¹⁶⁷ Mala patrare non horrui, donorum Dei oblivisci etc. *Som.* mala ut patrare non horrorem, oblivisci etc. *August. Edit.* quod ut patrare non horrerem, oblivisci non metui ¹¹⁶⁸ Sed tu juste judex signasti *Som.* sed tu justus judex signans ¹¹⁶⁹ Sacco pecuniam peccata *ms.* et *Som.* sacco peccata ¹¹⁷⁰ Mea et observasti etc. *ms.* mea, observasti etc. *Som.* observasti etc. ¹¹⁷¹ Super nequitiam *ms.* et *Som.* super malitia ¹¹⁷² Manifestus veniens *ms.* manifeste venies ¹¹⁷³ Cælum desursum etc. *Som.* cælum desuper etc. ¹¹⁷⁴ Ecce tot etc. *Som.* Et ecce coram tot etc. ¹¹⁷⁵ Agminibus patebunt *Som.* agminibus Angelorum patebunt ¹¹⁷⁶ Scelera mea *ms.* et *Som.* universa scelera mea ¹¹⁷⁷ Simul duo loquutionum *ms.* et *Som.* et *Edit. Goth.* simulque locutionum ¹¹⁷⁸ Inops atque quot me *ms.* et *Som.* et *Edit. Goth.* inops astabo quot me ¹¹⁷⁹ Quot mihi *Edit. Goth.* quotquot mihi ¹¹⁸⁰ Sancta vivendi exempla *Som.* bene vivendi exempla ¹¹⁸¹ Vinciar testibus *ms.* et *Som.* vinciar testibus ¹¹⁸² Me moverunt *ms.* et *Som.* et *Edit. Goth.* me monuerunt ¹¹⁸³ Sepeque imitandos *ms.* et *Som.* seque imitandos ¹¹⁸⁴ Quod dicam.. quod respondeam *Som.* quid dicam quid respondeam ¹¹⁸⁵ Et ecce jam illi intersim discrimini, urget me etc. *Som.* et cum jam intersim sævo illi discrimini, torquet me etc. *ms.*, et seu jam illi intersim discrimini, torquet me. ¹¹⁸⁶ Cruciant cordis *ms.* cruciant et cordis ¹¹⁸⁷ Rapacitas objurgat *ms.* omittit ¹¹⁸⁸ Levitas dejicit *Som.* levitas dissolvit *Aug. Edit.* levitas dissolvit ¹¹⁸⁹ Vixi a die *ms.* vixi a diebus ¹¹⁹⁰ Quibus studii, quibus fidem *ms.* quibus et studui, quibus et fidem ¹¹⁹¹ Quibus consensui *Som.* quibus consensi ¹¹⁹² Quia habitavi *Som.* qui habitavi ¹¹⁹³ Cum sanctus *Sommal.* cum David sanctus ¹¹⁹⁴ Meum, non justificabitur *ms.* et *Som.* meum, Deus non justificabitur ¹¹⁹⁵ Justum invenias *Som.* justum invenies ¹¹⁹⁶ Non enim quem glorifices pium *Sommal.* non est qui glorificet pium *August. Edit.* non est quod glorifices pium

audivi ¹¹⁹⁷, quoniam benignitas ¹¹⁹⁸ tua ad pœnitentiam me adducit (Rom. II, 4). Turris fortitudinis, sonuerunt necessaria mihi labia tua ¹¹⁹⁹: Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus, qui ¹²⁰⁰ misit me, traxerit eum (Joan. VI, 44).

Enim vero quia ita instruxisti ¹²⁰¹ me, tantaque propitius institutione ¹²⁰² formasti, totis medullis cordis, toto nisu mentis te ¹²⁰³ rogo, omnipotens Pater, cum dilectissimo Filio tuo ¹²⁰⁴; teque, dulcissima Proles, cum serenissimo invoco Paracletō. Trahe me, quatenus post te currens in odorem unguentorum tuorum delecter ¹²⁰⁵ (Cant. I, 3). Quam magna, Domine, Deus meus ¹²⁰⁶, multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te! (Psal. XXX, 20.) Abscondisti, quia conservasti, non quia abscondisti. Abstulisti, cum eo magis ¹²⁰⁷ multiplicasti. Solet aliquando quod absconditur diligentius investigari, et inventum arctius amari; dilata in te non minuuntur, sed magis crescunt desideria; non est ergo tuus amor transitorius, sed æternus. Qui te diligunt non tepescunt, sed fervescunt. Non est tuus amor otiosus, memoria tua super mel dulcis et meditatio ¹²⁰⁸ de te plus quam cibus suavis. De te loqui plena est reflectio, te nosse perfecta consolatio, tibi adherere vita æterna, a te separari mors perpetua. Fons vivus his qui te sitiunt, esca indeficiens qui te esuriunt. Gloria te quærentibus, gaudium inventientibus. Odor tuus suscitatur mortuos, respectus curat ægros, lux tua omnem fugat caliginem, visitatio tua cunctam repellit tristitiam. Nullus apud te mœror, procul a te omnis dolor, nulla tecum mœstitia, et nulla indigentia. Ubi tu, nulla necessitas ¹²⁰⁹, nullius boni est difficultas, nunquam ibi tenebræ, nec terror nominatur gehennæ, nullius noctis tecum cæcitas ¹²¹⁰, nec tumultus improbitas, nunquam famis sitisque inopia, frigidus nec æstus circa te moratur penuria, non invaletudo corporis, prorsus nec corruptio mentis, non zelus, neque contentio, nec omnino ambitio; illinc abest sollicitudo finis, et cura mortis, labor senectutis, et languor ægritudinis; ibi nescitur passio aeris, et varietas temporis. Hæc est enim magna multitudo dulcedinis

A tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te, sed perfecti sperantibus in te ¹²¹¹ (Ibid.).

O quam bona abscondio, quæ efficitur perfectio! non enim hæc abscondio æstimatur perditio, sed magis conservatio, quæ fit perfectio. O gloriose Rex, quam vera sunt tua iudicia justificata in semetipsa, vere desiderabilia super aurum ¹²¹² et lapidem pretiosum multum, dulciora super mel et favum! (Psal. XVIII, 10, 11.) O vita mea, Deus meus, rogo te per nomen Redemptoris mei dilecti ¹²¹³ Filii tui, largire propitius ut custodiam ea. Cognovi namque quia in custodiendis illis retributio multa (Ibid., 12). Gloria mea, Deus meus, abscondis thesaurum tuum, ut incites cupidum, recondis margaritam, ut angeas quærentis amorem; differs dare, ut doceas petere; dissimulas audire petentem, ut facias perseverantem. Postremo, incipientibus promittis ¹²¹⁴; non nisi ¹²¹⁵ vere perseverantibus salutem tribuis ¹²¹⁶, quod plane indicat illa flebilis, quæ tuum in sepulcro Christum, imo te in Christo, quærebat durantibus ¹²¹⁷ adhuc tenebris, quam accenderas ut quæret; sed quærenti dispares, ut perseveraret; perseveravit sperans, et speravit perseverans; et quia in spe ¹²¹⁸ perseveravit, videre te meruit. O beata visio ¹²¹⁹, et plena exsultatio! O summum gaudium, et consummantum desiderium! O desiderabilis vultus, et jucundus ¹²²⁰ aspectus! O beata spes ¹²²¹, et felix perseverantia! nisi enim speraret, non perseveraret, et nisi perseveraret, spei fructum non perciperet. Sic enim, Deus meus, misericordia mea, absconderis timentibus te, ut inveniaris sperantibus in te; sic elongaris a quærentibus ¹²²², ut appropinques perseverantibus: Qui elongant se a te, peribunt (Psal. LXXII, 27); qui autem expectant te, confundentur (Psal. XXIV, 3). Qui timent te, sperent in te, quoniam protector et adjutor eorum es (Psal. CXIII, 11). Per timorem pervenitur ad ¹²²³ amorem. Timendus est, ut Dominus; amandus, ut Pater. Timor tuus sanctus permanet, quia sanctos permanere facit, quos possidet. Nihil deest timentibus te, quia oculi tui super eos, et aures tuæ in preces eorum (Psal. XXXIII, 16). Misericordia mea et refugium

VARIÆ LECTIONES.

¹¹⁹⁷ Quod audivi Som. qui audivi ¹¹⁹⁸ Quomodo benignitas ms. et Som. quoniam benignitas ¹¹⁹⁹ Turris fortitudinis, sonuerunt necessaria mihi labia tua Sommal. tui oris mihi sonuerunt nectarea labia August. Edit. tui oris mihi sonuerunt nectarea labia ¹²⁰⁰ Nisi Pater, qui Som. nisi Pater meus, qui ¹²⁰¹ Quia instruxisti ms. quia ita instruxisti ¹²⁰² Institutione Som. instructione ¹²⁰³ Annisu mentis te ms. et Som. nisu mentis rogo te Aug. Edit. omittit rogo ¹²⁰⁴ Cum dulcissimo puero ms. et Som. cum dilectissimo filio tuo ¹²⁰⁵ Post te currere in odorem unguentorum tuorum delectet ms. post te currens in odorem tuorum delecter unguentorum Som. post te eurram in odorem unguentorum tuorum dulciter ¹²⁰⁶ Quam magna, Domine Deus etc. usque ad, Invoco te Deus meus etc. Desunt in Sommalio, ac etiam in Libro Meditationum S. August. tom. IX. post hæc verba, unguentorum tuorum dulciter, sequitur nullo medio, Invoco te Deus meus etc. adeo ut quæ in Anselmo ab his verbis interposita sunt, non legantur in Augustino nec in Sommalio ¹²⁰⁷ Cum ea magis ms. cum eo magis ¹²⁰⁸ Mel dulcis, meditatio ms. mel dulcis, et meditatio ¹²⁰⁹ Nulla indigentia, nulla, ubi es, necessitas ms. et nulla indigentia, ubi tu, nulla necessitas ¹²¹⁰ Noctis tetra cæcitas ms. noctis tecum cæcitas ¹²¹¹ Sed perfecti sperantibus in te ms. omittit ¹²¹² Aurum utique, et ms. omittit, utique ¹²¹³ Mei dilecti ms. unigeniti ¹²¹⁴ Quære promittis ms. omittit, quære ¹²¹⁵ Ut non nisi ms. omittit, ut ¹²¹⁶ Salutem tribuas ms. salutem tribuis ¹²¹⁷ Natum Christum inter mortuos quærebat vivum, durantibus ms. Christum, imo te in Christo quærebat, durantibus ¹²¹⁸ Quia in spe ms. quia in te ¹²¹⁹ Beata visio ms. O beata visio ¹²²⁰ Desiderabilis vultus jocundus ms. O desiderabilis vultus; et jocundus ¹²²¹ O spes ms. O beata spes ¹²²² Elongaris quærentibus ms. elongaris a quærentibus ¹²²³ Venitur ad ms. pervenitur ad

meum, susceptor meus et liberator meus, sic timorem adhibe mihi quatenus amorem ¹²²⁶ subinferas: sic irroga metum ut tui augeas desiderium; sicque me fac participem *timentium te*, ut *et custodientium mundata tua facias* (*Psal. cxviii, 63*), ut per timoris servitutem ad amoris pertingere merear gratiam, per quam tandem perveniam ad tuam gloriam. Amen ¹²²⁸.

254 ORATIO XI.

AD DEUM.

Domine Deus, omnipotens Pater, et bone Deus Jesu, miserere mihi peccatori, et da mihi veniam peccatorum meorum. Da mihi cavere et vincere omnes insidias inimicorum meorum, et tentationes et delectationes noxias, perfecte mente et actu vitare quæ prohibes facere, servire tibi et amare te quantum scis et vis, et vivere secundum tuam voluntatem. Da mihi, Domine, compunctionem cordis, exercitium pietatis, virtutem humilitatis, discretam abstinentiam, carnis mortificationem, rectum introitum ad te orandum et amandum, meditandum et laudandum ad omnem secundum te actum, cogitationem perfectam, sobriam et veracem, et mentem strenuam et efficacem. Da mihi, Domine, mandatorum tuorum notitiam et dilectionem et delectationem, facilitatem et effectum in custodiendis illis, et jugem perseverantiam ad meliora, cum humilitate proficere et nunquam deficere. Ne derelinquas me, Domine, nec humanæ infirmitati vel ignorantiae, nec meritis meis, nec ulli alii rei, nisi tuæ dispositioni. Tu, Domine, clementer dispone me, et omnes cogitatus et actus meos in beneplacito tuo, ut fiat a me, et in me et de me tua solum semper voluntas. Libera me, Domine, ab omni malo, et da mihi omne bonum, id est te ipsum, ut gaudium meum sit in te, qui es vita æterna. Amen.

ORATIO XII.

AD DEUM.

Laus Dei, cum gratiarum acione devota.

Tibi ago laudes et gratias, Deus meus, misericordia mea, qui me ad tuam cogitationem perducere et per sacri baptismatis ablutionem inter adoptionis filios aggregare dignatus es. Tibi ago laudes et gratias, qui me ab ipsis rudimentis infantiae usque ad hanc horam per multa defluentem peccata, immenæ bonitatis tuæ patientia, ad emendationem expectas. Te laudo et glorifico, qui me brachio virtutis tuæ de multis angustiis, calamitatibus et miseriis frequenter liberasti, qui me hactenus de æternis suppliciis et de corporis hujus cruciatibus eruisti. Te laudo et glorifico, qui mihi sospitatem membrorum, tranquillitatem temporum, amorem, affectum et charitatem servorum tuorum in me, quæ sunt dona tuæ pietatis, conferre dignatus es. Sancte sanctorum, qui sanctificas omnia, benedico te, glorifico te, adoro te, gratias tibi ago. Benedicant te omnes

creaturæ tuæ, benedicant te omnes angeli et sancti tui. Sic benedicamus te in vita mea. Adoret te et glorificet et benedicat omnis interior et exterior compago mea. Salus mea, lux mea, illuminatio mea, benedicant te oculi mei, quos fecisti et præparasti ad contemplandam speciem serenitatis tuæ. Dulcedo mea, delectatio mea, benedicant te aures meæ, quas fecisti et præparasti ad audiendam vocem jucunditatis tuæ. Suavitas mea, recreatio mea, benedicant te nares meæ, quas fecisti ut vivant et delectentur in odore unguentorum tuorum. Laus mea, canticum meum novum, exsultatio mea, benedicat te et magnificet lingua mea, quam fecisti et præparasti ut enarrem mirabilia tua. Sapientia mea, meditatio mea, consilium meum, adoret semper et benedicat cor meum, quod præparasti et dedisti mihi ad dignoscendas inestimabiles miserationes tuas. Vita mea, beatitudo mea, benedicat te, licet peccatrix, anima mea, quam fecisti et præparasti ad perfruedum bonis tuis.

Adorande, tremende, colende, pater metuende, benedico te, quem amavi, quem quæsivi, quem semper optavi. Deus meus, amator meus, te sitio, te esurio, te desidero, te supplico, te totis visceribus totisque genitibus concupisco. Et sicut mater unici Filii sui orbata præsentia sedet ad locum monumenti ejus, plorans semper et ejulans, sic et ego non quantum debeo, sed quantum valeo, memor passionis tuæ, memor alaparum, memor flagellorum, memor vulnerum tuorum, memor qualiter pro me occisus es, qualiter conditus es, qualiter sepultus et ubi, sedeo cum Maria plorans ad monumentum mentis meæ. Ubi te fides sepelivit, spes quærit ut inveniat, charitas ut perungat. Benignissime, serenissime, suavissime, quis mihi det ut inveniam te foris et deosculer, et respergam lacrymis loca vulnerum, fixuras clavorum? Filia Jerusalem, nuntiate dilecto quia amore langueo. (*Cant. v, 8*). Appareat mihi, ostendat se mihi. Vocet me nomine meo, compescat me a dolore meo.

Non enim capit in me dolor meus, quandiu peregrinus sum a te, Deus meus. Age jam, Domine, revela faciem tuam, ostende supplicibus misericordiam tuam. Scimus peractam resurrectionem, declara in oculis nostris beatam incorruptionem. Admirabilis, inestimabilis, incomparabilis, te volebam, te sperabam, te quæreham. En ipse venit purpuratus; *rubrum est indumentum tuum* (*Isai. Lxiii, 2*). *Lavasti in vino stolam tuam, et in sanguine uvæ pallium tuum* (*Gen. xlix, 11*). *Percussisti caput de domo impii, egressus in salutem populi tui* (*Hab. iii, 13*).

Mane nobiscum, Domine, mane vel usque mane. Fruamur interim præsentia tua. Lætetur atque delectemur in resurrectione tua. Ingruunt tenebræ, urget diem vesper. *Illuminet vultum suum super nos*

VARIÆ LECTIONES.

¹²²⁶ Ut amarem *ms.* quatenus amorem ¹²²⁸ Gratiam, per quam tandem perveniam ad tuam gloriam. Amen *ms.* gratiam. Amen. *Edit. Goth.* gratiam. Invoco

Sol noster, lumen nostrum, Christus *Deus* noster A
(*Psal.* LXVI, 2). Sed quid agis, heu! mi Domine, heu!
anima mea? Quid dicam, vel quid faciam, aut quo
valam? Jamjam elevas manus tuas. En ipse ingre-
deris vias tuas. Occurrunt cœli, sternuntur poli,
paratur nubes ascensuro; ego tibi solas orbitatis
meæ lacrymas offeram recessuro. Erunt *lacrymæ*
meæ panes mihi die ac nocte (*Psal.* XLI, 4). Pascar
fletibus meis, potabo animam meam doloribus meis.
Deficiet in dolore vita mea, et anni mei in gemitibus
(*Psal.* xxx, 41). Quid enim mihi est in cœlo, et a te
quid volui super terram? (*Psal.* LXII, 25.) Anima
mea desiderabit te in nocte, sed et spiritus meus in
præcordiis meis de mane vigilabit ad te (*Isai.* xxvi,
9). Venies ad nos interim, Domine, quoniam bonus es,
nec tardabis (*Hebr.* x, 37), quia pius es. Tibi
gloria in sæcula sæculorum. Amen.

255 ORATIO XIII.

AD DEUM.

Pro patre, et matre, et parentibus, et amicis.

Dominator Domine Deus, qui mirabiliter cuncta
condidisti, et tua dispositione creasti omnia; qui
jussisti conditionem propagandæ sobolis ex viro et
femina esse, et præcepisti dilectionem circa patrem
et matrem exhibendam, exaudi me, misericors Deus,
clamantem ad te pro salute genitoris mei et genitricis
meæ, quos et tua providentia mihi humillimo
præparare dignatus es; seu pro fratribus meis, ac
sororibus, omnibusque qui mihi peccatori ex car-
nali consanguinitate, vel familiaritate, vel prom-
issione seu commissione conjuncti sunt, tam vivis
quam defunctis, quorum nomina et merita tibi Do-
mino Deo universorum cognita sunt, ut defunctis
vitam æternam concedere digneris, et viventes ab
omni malo defendas, et in viam salutis eos disponas;
quatenus per veram confessionem, veramque emen-
dationem suorum omnium delictorum, peccata
dimittas, ut, carne exuti, cœlesti participatione effi-
ciantur hæredes. Exaudi me miserum, clementis-
sime Deus, supplicentem ad te pro animabus famulo-
rum famularumque tuarum, qui mihi bene volunt
et faciunt, et serviunt, et qui mihi suas elemosynas
largiti sunt, et de quibus elemosynas recepi, quo-
rum nomina tibi Domino Deo universorum cognita
sunt, et qui se meis orationibus commendaverunt, D
ut eis tuæ misericordiæ beneficia impendas, et in
loco tibi placentium collocare digneris, Salvator
mundi, qui cum Deo Patre et Spiritu sancto vivis
et regnas, etc.

ORATIO XIV ¹²²⁴.

AD SPIRITUM SANCTUM.

Jam et divini ¹²²⁷ amor numinis, Patris omni-
potentis, prolisque beatissimæ sancta communicatio,
omnipotens Paraclete Spiritus, mœrentium conso-
lator clementissime, jam cordis mei penetralibus
potenti illabere virtute, et tenebrosa quæque laris
neglecti ¹²²⁶ latibula corusci luminis fulgore pius
inhabitor ¹²²⁹ lætifica, tuique roris abundantia
longo ariditatis marcentia squalore visitando
fecunda. Saucia interioris hominis arcana tui amo-
ris jaculo, et torpentis ¹²³⁰ medullas jecoris flammis
salutaribus penetrando succende, sanctique fervoris
igne illustrando, intima mentis ¹²³¹ et corporis uni-
versa depasce. Pota me torrente voluptatis tuæ (*Psal.*
xxxv, 9), ut nihil jam mundanorum degustare libeat
veneratæ dulcedinis. *Judica me, Domine* ¹²³², et
discerne causam meam de gente non sancta (*Psal.*
XLII, 1); *doce me facere voluntatem tuam, quia Deus*
meus es tu (*Psal.* cXLII, 10). Credo ergo quod quem-
cunque inhabitaveris, Patris ¹²³³, ac pariter Filii
domicilium condis. Beatus qui te merebitur hospi-
tem: quoniam per te ¹²³⁴ Pater et Filius apud eum
facient ¹²³⁵ mansionem (*Joan.* xiv, 23).

Veni jam, veni, benignissime dolentis animæ
consolator in ¹²³⁶ opportunitatibus, et in tribulatio-
nibus *adjutor* (*Psal.* ix, 40). Veni, mandator acle-
rum, curator vulnerum. Veni, fortitudo fragilium,
relevator labentium; veni, humilium doctor, super-
borum destructor. Veni, orphanorum pius pater,
viduarum dulcis iudex. Veni, spes pauperum, refo-
cillator deficientium. Veni, navigantium ¹²³⁷ sidus,
nafragantium ¹²³⁸ portus. Veni, omnium viventium
singulare decus, morientium unica salus. Veni, san-
ctissime Spiritus, veni et miserere mei, apta me
tibi: et condescende ¹²³⁹ propitius mihi, ut mea tuæ
magnitudini exiguitas, roborique tuo mea imbecil-
litas, secundum multitudinem tuarum complaceat
miserationum, per Jesum Christum Salvatorem
meum, qui cum Patre in tua unitate vivit et regnat
in sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO XV.

AD CHRISTUM,

Cum recordatione beneficiorum ejus, et humane
miseriæ.

Ad te, dulcissime et benignissime Domine Jesu
Christe, qui fons pietatis es et misericordiæ, potis-
sime me converto; quia et per potentiam divinitatis
tuæ, qua cum Patre et Spiritu sancto unus Deus
omnia ex nihilo fecisti, me creatum esse fateor; et

VARIÆ LECTIONES.

¹²²⁴ Collata est cum ms. Thuan. (In aliis enim mss. non reperitur) et cum Editione Sommatii anni 1637. et Edit. August. in lib. Meditation. cap. 9. pag. 337. et cum Editione Gothica ¹²²⁷ O Divini ms. o jam Divini Som. Jam o Divini Edit. Goth. et Aug. Jam Divini ¹²²⁸ Quæque laris neglectæ ms. quæ laris neglectæ Edit. Goth. quæ lucis neglectæ ¹²²⁹ Habitatio ms. et Edit. Aug. pius habitabor Som. habitabor Edit. Goth. pius inhabitabor ¹²³⁰ Torpentis ms. et Edit. Goth. tepentis ¹²³¹ Illustrando intima mentis ms. collustrando mentis Som. illustrando intimæ mentis ¹²³² Judica me Domine ms. K. et Edit. Goth. omittunt Domine ¹²³³ Patris Edit. Goth. in eo Patris ¹²³⁴ Qui per te ms. et Som. quoniam per te ¹²³⁵ Facient Aug. faciunt ¹²³⁶ Protegens ms. prompte Edit. Aug. et Goth. omitt. ¹²³⁷ Navigantium ms. naufragantium ¹²³⁸ Naufragii Edit. Goth. naufragantium ¹²³⁹ Et concede ms. et condescende Som. et descende

per incarnationem tuam, quam in proprietate personæ tuæ, cooperante tamen Patre et Spiritu sancto, suscepisti, me refectum et renovatum esse scio. Oro itaque dulcissimam misericordiam tuam, piissime et suavissime Domine Jesu, per sanctam annuntiationem tuam, miserere infelicis animæ meæ. Dulcissime Domine Jesu Christe, per sanctam incarnationem et nativitatem tuam, miserere animæ meæ. Dulcissime Domine Jesu, Christe, per circumcisionem tuam, miserere mei. Dulcissime Domine Jesu, per sanctam infantiam tuam, miserere mei. Dulcissime Domine Jesu, per juventutem tuam, miserere mei. Dulcissime Domine Jesu, per baptismum tuum, miserere mei. Dulcissime Domine Jesu, per jejunium tuum, famem et fatigationem, miserere mei. Dulcissime Domine Jesu, per miracula tua, per quæ, etsi homo verus eras, verus Deus agnoscebaris, miserere mei. Dulcissime Domine Jesu, per flagella, spūta et alapas quas pro nobis suscepisti, miserere mei. Dulcissime et misericordissime Domine Jesu, per spineam coronam, quam in capite tuo portasti, ut spineas peccatorum nostrorum auferres, miserere mei. Miserere mei, dulcissime Domine Jesu, per crucem tuam, et mortem quam **256** in eadem cruce passus es, ut nos a morte redimeres. Miserere mei, Domine Jesu, per sepulcrum tuum in quo secundum carnem jacuisti, et per benignissimam descensionem tuam ad inferos, in quibus fideles et amicos tuos, qui te ibi suum dulcissimum Redemptorem diu expectaverant, visitasti; visitans a dæmoniacâ dominatione, gloriose triumphans misericorditer eripuisti; infernalibus furiis suum principem valenter incusantibus quod te, in quo de suo nihil invenerat, injuste interfecerit; pro qua injusta interfectione juste tunc perdebant quos tandiu captivos et suis infeliciter vinculis alligatos tenebant. Miserere mei, Domine dulcissime et benignissime Jesu, per gloriosam resurrectionem tuam, qua tertia die, postquam pro peccatoribus occisus es, discipulis et amicis tuis de tua morte dolentibus et nimis afflictis vivus et immortalis apparuisti, et per dulcissima colloquia tua, quæ cum eis *per dies quadraginta* post resurrectionem tuam habuisti; in quibus *in multis argumentis apparens eis, et loquens de regno Dei*, eosque confortans et refovens et cum eis sæpius *convescens* (Act. 1, 3), præmissis evidentissimis signis et veritate tuæ carnis, in qua mortem passus es, auferens ab eorum cordibus omnem dubitationem, ad fidem et credulitatem tuæ resurrectionis solidasti. Miserere mei, dulcissime Domine Jesu, per admirabilem ascensionem tuam, qua discipulis tuis et matre tua Virgine aspicientibus, cælos petens, humanam naturam, quam misericorditer pro peccatoribus susceperas, et in qua mortem passus mortem destruxeras, ad dexteram Patris collocasti. Miserere mei, dulcissime Domine Jesu, per adventum sancti Spiritus, quem sicut promiseras discipulis tuis die Pentecostes misisti: quo impleti et vehementissime confortati, omni timore

A postposito, veritatem tuæ resurrectionis cunctis gentibus annuntiarent, eosque docerent quod si in te crederent et tuis præceptis obedirent, omni dubitatione posthabita, regnum cælorum post mortem carnis ascenderent, et in æterna gloria tecum feliciter regnarent. Miserere mei, dulcissime Domine Jesu, per reditum tuum ad judicandos vivos et mortuos, quo judicio malos a bonis separans, æterna perditione damnabis; bonos vero tecum ad cælos ducens, in æterna felicitate collocabis.

B His dulcissimis recordationibus et piis memoriis animatus, dulcissime Domine Jesu, et hæc tanta beneficia infirmis et peccatoribus a te misericorditer collata, dum in secreto pectoris mei dulciter et cum magna admiratione volvo et revolve; infirmas memorias et recordationes peccati, quæ ad damnationem et damnationis perditionem trahunt, tua opitulante bonitate, aliquando respuo; et ea quæ divina sapiunt, et infirmam animam et peccatricem sublevare solent, respicio, veneror et amplector. Sed heu infelici animæ meæ, dulcissime et benignissime Domine! heu tantæ perditioni infelicem animam tam graviter vexanti, et nisi misericordissima pietate tua sustineatur, in puncto ad infernum descendentem! Ecce enim dum cordis mei secretum diligenter inspicio, ipsam infelicem, animam meam, quam ante divinam majestatem tuam mundam et immaculatam stare putaveram, veneno malitiæ et iniquitatis non parum infectam invenio. Sæpius vero dum etiam causa alicujus utilitatis cum aliquo loqui incipio, statim, vel post parvam moram, in detractionem incurro, vel pro aliqua re impudenter murmuro, vel vitio curiositatis ineptæ succumbo, vel malarum cogitationum turpitudines motusque illicitos et impudicos in ipsis interioribus meis sustineo. Iterum atque iterum heu tantæ infelicitati, tantæque perditioni! Fateor, dulcissime Jesu, et expando coram te iniquitates meas, quas intus patitur misera anima mea. Dum enim ea quæ retro sunt obliviscens ad ea quæ ante sunt me extendere volo, atque in his dulcissimis recordationibus, quas superius commemoratus sum, diutius si possem [*al. possum*] delectari cupio, atque omnes cogitationes meas quasi in fasciculum colligens, omni perturbatione animi remota, adhærere Deo perseveranti continuatione desidero, subito nescio qua miseria me relabi ad inania et noxia conspicio: et tanquam mors subito [*al. subita*] interficiens, vel quemadmodum canis rabidus, qui nec percussione repulsus a laceratione hominis se temperat, carnalis delectatio omnem tranquillitatem animi, omnemque rectitudinem justitiæ, quam me credebam habere, perturbat ac destruit. Et qui putabam me stare in arce virtutum pro suavi odore earum, sentio intolerabilem ac teterrimum fetorem vitiorum.

Quid ergo faciam, dulcissime Domine Jesu, amator hominum et creator, reformator et Redemptor peccatorum? Quo me convertam tantis circumdatus malis, tantis involutus pessimarum

delectationum tenebris? *Infelix ego homo, quis A me liberabit de corpore mortis hujus. Quis autem, nisi gratia Domini mei Jesu Christi? (Rom. vii, 24.) Miserere ergo, dulcissime Domine Jesu, miserere creaturæ tuæ, miserere peccatricis animæ meæ. Intende, dulcissime Domine Jesu, intende miseræ ejus, et libera eam; propter inimicos ejus eripe eam (Psal. lxxviii, 19). Illumina oculos ejus, ne unquam obdormiat in morte, ne quando dicat inimicus ejus: Prævalui adversus eam (Psal. xii, 4). Judica, Domine, nocentes eam, expugna impugnantes eam. Apprehende arma et scutum, et exurge in adjutorium ejus (Psal. xxxi, 1). Credo, dulcissime Domine Jesu, credo quoniam si arma tua ad defensionem ejus arripias, et scuto bonæ voluntatis tuæ (Psal. v, 13) animam quam creasti defendas, quia nullus hostis, B nullius jacula inimici, etsi foris expugnent, vel etiam intus sævire tentaverint, animam quam defendis nullo modo poterunt superare. Dulcissime et misericordissime Domine Jesu, sana eam multis malis obrutam, multis iniquitatibus superatam, multis facinoribus maculatam. Adjutor pauperum, defensor pupillorum, sana et adjuva eam a te creatam, a te redemptam, per te mundatam. Sustine conatum ejus, conforta desiderium ejus, et concede ei hoc spatium vitæ, in quo in hoc mundo conversanda est, sic percurrere, et cunctas iniquitates suas per ineffabilem misericordiam tuam sic emendare, et per veram pœnitentiam et veram confessionem purgare, corrigere, mundare et abstergere, ut, tua largiente indulgentissima pietate, ab omni C labe vitiorum purgata, mundata, correctata et abstersa post mortem carnis, ad te dulcissimum Creatorem suum, piissimum Dominum suum pervenire valeat, tuamque inenarrabilem gloriam cum omnibus sanctis tuis in æterna felicitate possidere per æterna sæcula. Amen.*

257 ORATIO XVI ¹²⁶⁰.

AD CHRISTUM.

Pro gratia lacrymarum obtinenda ex peccatorum recordatione.

Christe Domine, Verbum Patris, qui venisti in hunc mundum peccatores salvos facere, rogo te per indulgentissima misericordiæ tuæ viscera, emenda vitam meam, meliora actus, compone mores, tolle D de me quod mihi noceat et tibi displicet, et da quod nosti tibi placere et mihi prodesse. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine, nisi tu solus? (Job xiv, 4.)* Tu es Deus omnipotens infinitæ pietatis, qui justificas impios, et vivificas mortuos propter peccatum, qui mutas peccatores, et non sunt. Tolle ergo de me quidquid tibi displicet in me. Imperfecta enim mea plurima vident oculi tui (Psal. cxxviii, 16). Mitte, quæso, manum pieta-

tis tuæ in me, et tolle de me quidquid offendit oculos pietatis tuæ in me. Coram te, Domine, est sanitas et infirmitas mea. Illum, precor, serva, istam sana. *Sana me, Domine, et sanabor; saluum me fac, et salvus ero (Jer. xvii, 14);* tu qui infirma sanas, et sanata conservas, tu qui solo nutu tuo restauras diruta et collapsa. Si enim dignaris in agro tuo corde meo serere bonum semen, necesse est ut manu pietatis tuæ spinas prius evellas vitiorum meorum.

Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, infunde, obsecro, multitudinem dulcedinis tuæ et charitatis tuæ pectori meo, ut nihil terrenum, nihil carnale desiderem vel cogitem, sed te solum amem, te solum habeam in corde et in ore meo. Scribe digito tuo in pectore meo dulcem memoriam tui melliflui nominis, nulla unquam oblivione delendam. Scribe in tabulis cordis mei voluntatem tuam, et justificationes tuas, ut te immensæ dulcedinis Dominum, et præcepta tua semper et ubique habeam præ oculis meis. Succende mentem meam igne illo tuo quem misisti in terram, et voluisti vehementer accendi, ut sacrificium spiritus contribulati, et cordis contriti (Psal. l, 19), obortis lacrymis quotidie offeram tibi.

Dulcis Christe, bone Jesu, sicut desidero, sicut tota mente mea peto, da mihi amorem tuum sanctum et castum, qui me repleat, teneat, totumque possideat. Et da mihi evidens signum amoris tui, irriguum lacrymarum fontem jugiter manantem, ut ipsæ quoque lacrymæ tui in me testentur amorem, ipsæ prodant, ipsæ loquantur quantum te diligit ¹²⁶¹ anima mea, dum præ nimia dulcedine amoris tui nequit se a lacrymis continere. Reminiscor, pie Domine, illius bonæ mulieris Annæ, quæ ad tabernaculum rogatura pro filio venit, de qua Scriptura refert quod vultus ejus post lacrymas et preces non sunt amplius in diversa mutati (I Reg. i, 18). Sed memor tantæ virtutis tantæque constantiæ, dolore torqueor, et verecundia confundor; quia me miserum nimis deorsum jacere intueor. Si enim ita flevit, et in stetu perseveravit mulier, quæ quærebat filium, quomodo plangere, et in planctu persistere debet anima mea, quæ quærit et amat Deum, et ad eum pervenire desiderat? Quomodo gomerere ac flere debet talis anima, quæ quærit Deum die ac nocte, quæ præter Christum nihil vult amare? Mirum quippe est, si jam non factæ sunt ei lacrymæ suæ panes die ac nocte (Psal. xli, 4). *Respice ergo, et miserere mei (Psal. xxiv, 16),* quia dolores cordis mei multiplicati sunt. Da mihi consolationem tuam cœlestem, et noli spernere peccatricem animam, pro qua mortuus es. Da mihi, quæso, lacrymas ex

VARIÆ LECTIONES.

¹²⁶⁰ Collata est cum Sommalii cap. 36. et Edit. Aug. in lib. Medit. cap. 36. pag. 347. Ad Jesum Christum pro gratia lacrymarum obtinenda ex peccatorum recordatione Som. Oratio devotissima ad laudes habendas. ¹²⁶¹ Quantum te diligit Som. quantum te diligit

toto affectu internas, quæ peccatorum meorum possint solvere vincula, et cœlesti jucunditate semper repleant animam meam; si non cum veris et perfectis monachis, quorum vestigia nequeo imitari, saltem cum devotis mulieribus quantulamcunque portionem in regno tuo merear adipisci.

Venit quoque mihi in mentem alterius mulieris devotio mira, quæ te in sepulcro jacentem pio amore quærebat, quæ recedentibus discipulis de sepulcro non recedebat, quæ sedebat ibi tristis et mœrens, et diu multumque flebat; et resurgens multis lacrymis iterum iterumque antra deserti sepulcri vigilantibus oculis explorabat, si forte alicubi te videre posset, quem ferventi desiderio quærebat. Jam certe semel et iterum ingressa sepulcrum viderat, sed nimium amanti non satis erat, virtus enim boni operis perseverantia est. Et quia præ cæteris dilexit, et diligendo flevit, et flendo quæsivit, et quærendo perseveravit, ideo prima omnium te invenire, te videre ¹²⁵², te alloqui meruit. Et non solum hæc, sed etiam ipsis discipulis gloriosæ resurrectionis tuæ prænuntia exstitit, te præcipiente, et clementer monente: *Vade, dic fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt* (*Math. xxviii, 10*). Si ergo ita flevit, et in fletu perseveravit mulier, quæ viventem cum mortuis quærebat (*Luc. xxiv, 5*), quæ te manu fidei tangebatur, quomodo plangere et in planctu persistere debet anima, quæ te Redemptorem suum jam cœlo præsentem et ubique regnantem corde credit, ore confitetur? (*Rom. x, 10*). Quomodo ergo gemere et flere debet talis anima, quæ te toto corde diligit teque toto desiderio videre concupiscit?

Solum confugium, et unica spes miserorum, Domine, cui nunquam sine spe misericordiæ supplicatur, præsta mihi hæc gratiam propter te, et propter nomen sanctum tuum, ut quoties de te cogito, de te loquor, de te scribo, de te lego, de te confero, quoties tu reminiscor, tibi assisto, laudes, preces, et sacrificium offero, toties obortis lacrymis in conspectu tuo copiose et dulciter fleam, ita ut efficiantur mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte (*Psal. xli, 4*). Tu quidem, Rex gloriæ et omnium virtutum magister, docuisti nos verbo et exemplo gemere et flere, dicens: *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur* (*Math. v, 5*). Tu flevisi defunctum amicum, et lacrymatus es valde super perituram civitatem. Rogo te, bone Jesu, per illas pretiosissimas lacrymas tuas, et per omnes miserationes tuas, quibus mirabiliter nobis perditis subvenire dignatus es, da mihi gratiam lacrymarum, quam multum desiderat et appetit anima mea, quia sine dono tuo ¹²⁵³ non possum habere eam, sed per Spiritum sanctum tuum, qui dura corda peccatorum mollit, et ad fle-

tum compungit. Da mihi gratiam lacrymarum, sicut dedisti patribus nostris, quorum vestigia debeco imitari, ut plangam me in omni vita mea, sicut ipsi se planxerunt nocte ac die. Propter merita et orationes eorum qui tibi placuerunt et devotissime servierunt, miserere mei miserissimi et indigni servi tui, et da mihi gratiam lacrymarum. Da mihi irriguum superius, et irriguum inferius, ut sint mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, efficiarque in conspectu tuo, Deus meus, per ignem compunctionis, holocaustum pingue et medullatum; macter totus in ara cordis mei, tanquam pinguisimum holocaustum assumar tibi in odorem suavitatis. Da mihi, dulcissime, fontem irriguum fontemque perspicuum, in quo lavetur assidue istud inquinatum holocaustum. Licet enim me totum tibi obtulerim opitulante gratia tua, in multis ²⁵⁸, tamen quotidie offendo propter nimiam fragilitatem meam. Da ergo mihi gratiam lacrymarum, benedecte et amabilis Deus, præcipue ex multa dulcedine amoris tui, et commemoratione misericordiarum tuarum, præpara hanc mensam famulo tuo in conspectu tuo; et da mihi eam in potestatem ¹²⁵⁴, ut quoties volo satiet ex ea, tribue pro pietate et bonitate tua, ut iste calix tuus inebrians et præclarus satiet sitim meam (*Psal. cxii, 5*), ut inhiat tibi spiritus meus, et ardeat mens mea in amore tui, oblitus vanitatis et miseræ. Audi, Deus meus, audi, lumen oculorum meorum, audi quæ peto, et da ut petam quod audias. Pie et exorabilis Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea, sed propter bonitatem tuam suscipe preces servi tui, et da mihi effectum petitionis meæ et desiderii mei, precibus et meritis gloriosæ Virginis Mariæ dominæ meæ et omnium sanctorum. Amen.

ORATIO XVII ¹²⁵⁵.

AD CHRISTUM.

Cum ardenti desiderio solum Christum amandi.

Jesu nostra redemptio, amor et desiderium, Deus de Deo, adesto mihi famulo tuo. Te invoco, ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Te invoco in animam meam, intra in eam, et coapta eam tibi, ut possideas eam sine ruga et sine macula. Mundissimo namque Domino munda debetur habitatio. Sanctifica ergo me vas tuum quod fecisti, de malitia evacua, imple de gratia, et plenum conserva, ita ut dignum habitationis tuæ efficiar templum hic et in perpetuum. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, potentissime, desideratissime, pretiosissime, amabilissime, pulcherrime, tu melle dulcior, lacte et nive candidior, nectare suavior, gemmis et auro pretiosior, cunctisque terrarum divitiis et honoribus mihi charior. Quid dico, Deus meus, una spes mea tam grandis misericordia tua? Quid dico, dulcedo felix et segura? Quid dico, dum talia dico?

VARIÆ LECTIONES.

¹²⁵² Te videre *Aug. omitt.* ¹²⁵³ Dono tuo *Aug. omitt.* tuo ¹²⁵⁴ Mihi potestatem *Aug.* mihi eam in potestatem ¹²⁵⁵ *Collata est cum Sommalii capite 8. inter Medit. S. Augustini, et cum Edit. S. August. Exstat enim in lib. Meditat. tom. IX, pag. 346. Non exstat in mss. S. Anselmi. Ejusdem cum ardenti desiderio solum Christum amandi, et ejus desiderio fructu Som. Oratio multum movens ad devotionem et divinum amorem*

Dico quod valeo, sed non dico quod debeo. Utinam A
possem talia dicere, qualia illi hymnidici angelorum
chori! O quam libenter me in tuis laudibus ¹²⁴⁶
totum effunderem! O quam devotissime illa cœlestis
melodiæ cantica ad laudem et gloriam nominis tui
in medio Ecclesiæ infatigabilis ¹²⁴⁷ perorarem!

Sed quia talia non possum, nunquid tacebo? Væ
tacentibus de te, qui ora mutorum resolvis, et lin-
guas infantium facis disertas (*Sap. x, 21*). Væ ta-
centibus de te, quoniam ipsi loquaces muti sunt,
cum non tuas laudes dicunt. Quis digne te laudare
potest, o ineffabilis virtus et sapientia Patris? Et
quoniam nulla invenio verba quibus te sufficienter
valeam explicare, cunctipotens et omniscium Ver-
bum, dicam interim quod valeo, donec jubeas me
venire ad te, ubi possim dicere quod te decet, et me
oportet. Et ideo suppliciter rogo ut non respicias
tantum ad id quod modo dico, sed ad id quod dicere
opto. Cupio enim desiderio magno de te eloqui quod
oportet et decet, quia te decet laus, *te decet hym-
nus* (*Psal. LXIV, 2*), tibi que debetur omnis honor.
Scis ergo, oculorum cognitor Deus, quoniam non
solum terra, et omnibus quæ in ea sunt, tu mihi
charior es ¹²⁴⁸; sed etiam ipso cœlo ¹²⁴⁹ et omnibus
quæ in eo sunt tu mihi acceptabilior es ¹²⁵⁰: diligo
enim te super cœlum et terram, et cætera omnia
quæ in eis sunt; imo nisi amore ¹²⁵¹ nominis tui
quæ transitoria sunt, procul dubio amanda non
sunt. Amo te, Deus meus, amore magno, magisque
te amare cupio. Da mihi ut amem te semper quan-
tum volo, et quantum debeo ¹²⁵²; ut tu solus sis tota
intentio mea, et omnis meditatio mea. Te mediter
per dies sine cessatione, te sentiam per soporem
in nocte, te alloquatur spiritus meus, tecum fabule-
tur mens mea. Lumine sanctæ visionis tuæ illustretur
cor meum, ut, te rectore, te duce ambulem de
virtute in virtutem, tandemque videam te Deum
deorum in Sion, nunc quidem *per speculum in æni-
gmate, tunc autem facie ad faciem*, ubi cognoscam
te, sicut et cognitus sum (*I Cor. XIII, 12*). *Beati
mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt* (*Matth. v, 8*).
*Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæ-
cula sæculorum laudabunt te* (*Psal. LXXXIII, 5*).

Rogo itaque te, Domine, per omnes miserationes
tuas, quibus de morte æterna liberati sumus, molli-
fica cor meum durum et lapideum, saxeum et ferreum, D
tua sacratissima et potenti unctione, et fac me per
ignem compunctionis coram te omni hora hostiam
vivam fieri. Fac me in tuo conspectu cor contritum
et humiliatum semper habere, cum lacrymarum
abundantia. Fac me ex tuo ¹²⁵³ desiderio huic mundo
funditus exstingui, et transeuntium rerum oblivisci
præ magnitudine timoris et amoris tui, usque adeo

ut de temporalibus nec lugeam, nec gaudeam, nec
metuam aliquid temporale nec diligam, nec blandis
corrumpar, nec adversis concutiar. Et quia tua valida
est ut mors directio (*Cant. VIII, 6*), absorbeat, quæso,
mentem meam ab omnibus quæ sub cœlo sunt,
ignita ¹²⁵⁴ et melliflua vis amoris tui, ut tibi soli
inhæream, solaque tuæ suavitatis memoria pascar.
Descendat, Domine, descendat, precor, descendat in
cor meum odor tuus suavissimus, ingrediatur amor
tuus mellifluus. Veniat mihi tui saporis mira et in-
enarrabilis fragrantia, quæ sempiternas in me suscitet
concupiscentias, et ex corde meo producat venas
salientis aquæ in vitam æternam (*Joan. IV, 14*).

Immensus es, Domine, et ideo sine mensurâ de-
bes amari et laudari ab iis quos tuo pretioso san-
guine redemisti. Amator hominum benignissime,
clementissime Domine, et æquissime iudex, cu'
omne iudicium dedit Pater (*Joan. v, 22*), sapientis-
simo tuæ æquitatis iudicio discernis hoc rectum et
justum esse, ut filii hujus sæculi, noctis et tenebra-
rum, præstantiori desiderio, virtute atque studio
diligant et quærant perituras divitias et fugitivos
honores quam nos servi tui diligamus te Deum nos-
trum, per quem facti et redempti sumus. Si enim
homo hominem tanta diligit dilectione, ut alter alte-
rum vix patiat abesse; si sponsa sponso tante
conglutinatur mentis ardore ut præ magnitudine
amoris nulla perfrui valeat requie, chari sui absen-
tiam non sine magno mœrore ferens, qua ergo di-
lectione, quo studio, quo fervore anima, quam des-
ponsasti tibi fide et miserationibus, debet diligere
te verum Deum, et pulcherrimum sponsum, qui nos
sic amasti et salvasti, qui pro nobis tot, tanta et
taliter fecisti? Quanquam autem hæc infirma ha-
beant ¹²⁵⁵ suas delectationes, suosque amores, non
tamen tali modo delectant, sicut tu, Deus noster.
In te enim delectatur justus, quia amor tui suavis
est et quietus; nam pectora quæ possides, dulcedine
et suavitate et tranquillitate replet. Econtra amor
sæculi et carnis anxius est et perturbatus, animas
certe quas ingreditur, quietas non patitur; semper
enim suspitionibus et perturbationibus, variisque
timoribus sollicitat eas. Tu itaque es delectatio re-
ctorum, et merito; quies enim valida est apud te et
imperturbabilis vita. Qui intrat in te, bone Domine,
intrat in gaudium Domini sui (*Matth. xxv, 21*), et
non timebit amplius, sed habebit se optime in
optimo loco, dicens: *Hæc requies mea in sæculum
sæculi: hic habitabo, quoniam elegi eam* (*Psal. cxxxI,
14*). Et illud: *Dominus regit me et nihil mihi deerit:
in loco pascuæ ibi me collocavit* (*Psal. xxII, 1*).

Dulcis Christe, bone Jesu, reple semper, quæso, cor
259 meum inextinguibili dilectione tua, continua

VARIÆ LECTIONES.

¹²⁴⁶ Me tuis laudibus *Som. et Aug.* me in tuis laudibus ¹²⁴⁷ Infatigabilis *Som.* infrangibilis ¹²⁴⁸ Cœlo
terra *Aug. omitt.* cœlo ¹²⁴⁹ Acceptor es *Aug.* charior es ¹²⁵⁰ Tu mihi amabilior *Aug.* sed etiam ipso
cœlo et omnibus quæ in eo sunt tu mihi acceptabilior ¹²⁵¹ Immo amore *Aug.* imo nisi amore ¹²⁵² Quan-
tum debeo *Som.* et quantum debeo ¹²⁵³ Ex toto *Aug.* ex tuo ¹²⁵⁴ Ignita *Som. et Aug.* ignita ¹²⁵⁵ In-
firma habeant *Som. et Aug.* infirma habeant

recordatione tua; adeo ut sicut flamma urens totus ardeam in tui amoris dulcedine, quem et ¹²⁰⁶ aquæ multæ in me nunquam possint extinguere. Fac me, dulcissime Domine, amare te, et desiderio tuo deponere pondus omnium carnalium desideriorum et terrenarum concupiscentiarum gravissimam sarcinam, quæ impugnant et aggravant miseram animam meam: ut post te expedite in odorem ¹²⁰⁷ unguentorum tuorum currens (*Cant. 1, 3*), usque ad tuæ pulchritudinis visionem efficaciter satiandus, quantocius te quoque duce merear pervenire. Duo enim amores, alter bonus, alter malus; alter dulcis, alter amarus, non se simul in uno capiunt pectore. Et ideo si quis præter te aliud diligit, non est charitas tua, Deus, in eo, amor dulcedinis, et dulcedo amoris, amor non crucians, sed delectans; amor sincere et caste permanens ¹²⁰⁸ in sæculum sæculi; amor qui semper ardes, nunquam exstingueris. Dulcis Christe, bone Jesu, charitas, Deus meus, accende me totum igne tuo, amore tuo, suavitate et dulcedine tua, jucunditate et exultatione tua, voluptate et concupiscentia tua, quæ sancta est et bona, casta et munda, tranquilla est et secunda; ut totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuæ succensus diligam te Deum meum ex toto corde meo, totisque medullis præcordiorum meorum, habens te in corde, in ore, et præ oculis meis semper et ubique, ita ut nullus pateat in me locus adulterinis amoribus. Audi, Deus meus, audi, *lumen oculorum meorum* (*Psal. xxxvii, 11*), audi quæ peto; et da quæ petam, ut audias me. Pie et misericordissime Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea, sed propter bonitatem tuam suscipe preces servi tui, et da mihi effectum petitionis meæ et desiderii mei intercedente, et orante, et impetrante gloriosa virgine genitrice tua Maria, domina mea, cum omnibus sanctis tuis. Amen.

ORATIO XVIII ¹²⁰⁹.

AD CHRISTUM.

Quem unum esurit et sitit anima Christiana.

Jesu Domine, Jesu pie, qui mori dignatus es propter peccata nostra, et resurrexisti propter justificationem nostri, rogo te per gloriosam resurrectionem tuam, resuscita me de sepulcro vitiorum et peccatorum meorum omnium, et da mihi quotidie partem in resurrectione prima, ut in resurrectione tua merear veraciter percipere portionem. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, pretiosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, ascendisti in cælum cum triumpho gloriæ tuæ, et sedes ad dexteram Patris; rex potentissime, trahe me sursum ad te, ut curram post te in odorem unguentorum tuorum (*Cant. 1, 3*), curram et non

A deficiam, te trahente, te ducente me currentem ¹²¹⁰, trahe os sitientis te animæ in superna fluenta æternæ satietatis: imo trahe me ad te fontem vivum, ut inde ¹²¹¹ pro captu meo bibam unde semper vivam, Deus meus, vita mea. Tu enim dixisti ore tuo sancto et benedicto: *Si quis sitit, veniat ad me et bibat* (*Joan. vii, 37*). Fons vitæ, da sitienti animæ semper bibere ex te, ut secundum sanctam et veridicam promissionem tuam, de ventre meo fluant aquæ vitæ. Fons vitæ, reple mentem meam *torrente voluptatis tuæ* (*Psal. xxxv, 9*), et inebria cor meum sobria ebrietate amoris tui; ut obliviscar quæ vana sunt et terrena, et te solum jugiter habeam in memoria mea, sicut scriptum est: *Memor sui Dei, et delectatus sum* (*Psal. lxxvi, 4*).

B Da mihi Spiritum sanctum tuum, quem significabant illæ aquæ, quas sitientibus daturum te promiseras. Da, quæso, toto desiderio et omni studio tendere quo te ascendisse post resurrectionem die quadagesimo credimus, ut in præsentem quidem miseria solo tenear corpore, tecum autem sim cogitatione semper et aviditate; ut *ibi sit cor meum, ubi tu es thesaurus* (*Matth vi, 21*) meus desiderabilis et incomparabilis, multumque amabilis. In hoc enim magno hujus vitæ diluvio, ubi circumstantibus agitatur procellis, et non invenietur fida statio, et locus eminentior, ubi pes columbæ valeat aliquatenus requiescere: nusquam tuta pax, nusquam securus quies; ubique bella et lites, ubique hostes, *foris pugna, intus timores* (*II Cor. vii, 5*). Et quia altera pars sumus cæli, altera terræ; *corpus quod corrumpitur, aggravat animam* (*Sap. ix, 15*). Idcirco animus meus, socius et amicus meus, fatigatus de via veniens languet, et jacet discissus atque laceratus ab iis, quas pertransierat, vanitatibus: esurit et sitit valde, et non habeo quid ponam ante illum, *quia pauper sum et mendicus* (*Psal. xxxix, 18*). Tu, Domine Deus meus, dives omnium bonorum et dapum supernæ satietatis opulentissime largitor, da lasso cibum, collige dispersum, redintegra scissum. *En stat ad ostium, et pulsat* (*Apoc. iii, 20*): obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto (*Luc. 1, 78*), aperi pulsanti misero manum pietatis tuæ, et jube propitiabili dignatione ut ingrediatur ad te, requiescat in te, reficiatur de te vivo cœlestique pane: quo satiat, resumptisque viribus ad superiora conscendat, et de hac valle lacrymarum penna sancti desiderii raptus, ad cœlestia regna volitet.

Assumat, Domine, assumat, rogo, spiritus meus pennas, ut aquilæ, et volitet et non deficiat; volet et perveniat usque ad *decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ* (*Psal. xxv, 8*), ut ibi super

VARIÆ LECTIONES.

¹²⁰⁶ Quem et Aug. quam et ¹²⁰⁷ Expeditus in odore Som. expedite in odorem ¹²⁰⁸ Caste, permanens Som. Casteque permanens ¹²⁰⁹ Collata est cum Som. capite 37. et cum Edit. S. August. in lib. Medit. pag. 248. Ut tempus indultum gratiæ, utiliter peragere queas, et ad veram pacem, pervenias. Som. In ista oratione mens humana copiosius compungitur, si in quiete dicatur. ¹²¹⁰ Me currentem Aug. me currente ¹²¹¹ Et inde Aug. ut inde

mensam refectionis civium supernorum pascatur de occultis tuis in loco pascuæ tuæ (Psal. xxii, 2), juxta fluentia plenissima : requiescat in te, Deus meus, cor meum, cor mare magnum, tumens fluctibus. Tu qui imperasti ventis et mari, et facta est tranquillitas magna (Matth. viii, 26), veni et gradere super fluctus cordis mei; ut tranquilla et serena fiant omnia mea, quatenus unum bonum meum amplectar te, et dulce lumen oculorum meorum (Psal. xxxvii, 14) contempler te sine tumultuantium cogitationum cæca caligine. Confugiat, Domine, mens mea sub umbra alarum tuarum (Psal. xvi, 8) ab æstibus cogitationum hujus sæculi, ut in tui refrigerii temperamento absconsa, letabunda cantet et dicat : In pace in idipsum dormiam et requiescam (Psal. lv, 2).

Dormiat, obsecro, Domine Deus meus, dormiat memoria mea ab omnibus quæ sub cælo sunt, vigilans te, sicut scriptum est; Ego dormio, et cor meum vigilat (Cant. v, 2). Sit tuta, sit semper secunda sub pennis protectionis tuæ anima mea, Deus meus. Maneat in te, et foveatur semper a te. Contempletur te in mentis excessu, et cantet laudes tuas in jubilatione; et hæc dulcia bona tua sint inter hos turbines consolatio mea interim, donec veniam ad te pacem veram, ubi non est arcus, scutum, gladius et bellum, sed est summa et recta securitas, et secunda tranquillitas, tranquilla jucunditas, et jucunda felicitas, et felix æternitas, et æterna beatitudo, et beata tui visio, et laudatio in sæcula sæculorum. Amen.

260 ORATIO XIX.

AD CHRISTUM.

Quando dissolvi cupis et esse cum Christo secundum dictum Apostoli.

Christe Domine, virtus et sapientia Patris, qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulas super pennas ventorum, qui facis angelos tuos spiritus, et ministros tuos ignem urentem (Psal. ciii, 4), obsecro et humiliter rogo, da præpetes pennas fidei, da celeres alas virtutum, quibus evecus æterna et cælestia valam contemplari. Adhæreat, quæso, anima mea post te, et suscipiat me dextera tua (Psal. lxxii, 9). Sustollat me super altitudinem terræ, et cibet me illa cælesti hæreditate, cui suspirat peregrinatio mea die ac nocte. Et quia moribunda membra vigorem animæ hebetant,

Disjice terræne nebulas et pondera molis,

Siste vagam mentem, per devia multa ruentem,

Et da cælestem mentem conscendere sedem,

ut supremo lumine irradiata, terram despiciat, cælum aspiciat, peccata oderit, justitiam diligat. Quid enim pulchrius, quidve dulcius, quam inter tenebras hujus vitæ multasque amaritudines divinæ dulcedini inhiare, et æternæ beatitudini suspirare, illicque teneri mente ubi vera haberi gaudia certissimum

est? Dulcissime, amantissime, benignissime, charissime, pretiosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, quando te videbo? Quando apparebo ante faciem tuam? Quando satiabor de pulchritudine tua? Quando educes me de hoc carcere tenebroso, ut confitear nomini tuo, ita ut deinceps non compungar? Quando transibo in illam admirabilem et pulcherrimam domum tuam, ubi personat vox lætitiæ et exultationis in tabernaculis justorum? (Psal. cxvii, 15.) Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te (Psal. lxxxiii, 5). Beati, et vere beati, quos elegisti et assumpsisti in illam cælestem hæreditatem (Psal. lxxv, 5).

Ecce sancti tui, Domine, florent ante te, sicut lilium. Replentur enim ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis tuæ potas eos, quoniam tu es fons vitæ, et in lumine tuo vident lumen (Psal. xxxv, 9), usque adeo ut ipsi, videlicet lumen illuminatum per te Deum illuminantem, sicut sol, esfulgeant in conspectu tuo. O quam mira, quam pulchra, quam acceptabilia sunt domus tuæ habitacula, Domine virtutum! concupiscit intrare in ea hæc peccatrix anima mea. Domine, dilexi decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ (Psal. xxv, 8). Unam petii a Domino, et hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ (Psal. xxvi, 4).

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Quando veniam, et apparebo ante faciem tuam? (Psal. xli, 2, 3.)

Quando videbo Deum meum, quem siliit anima mea? Quando videbo eum in terra viventium? In ista enim terra morientium videri non potest mortalibus oculis. Quid faciam miser ego gravedine compedis mortalitatis meæ constrictus? Quid faciam? Dum sumus in corpore, peregrinamur a Domino (I Cor. v, 6); non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus (Hebr. xiii, 14). Noster autem municipatus in cælis est. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est: habitari cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea (Psal. cxix, 5). Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo, et requiescam? (Psal. lxxv, 7.) Nihil mihi tam dulce quam cum Domino meo esse. Mihi autem adhærere Deo bonum est (Psal. lxxii, 28). Da mihi, Domine, donec his fragilibus assisto membris, tibi adhærere, sicut scriptum est: Qui adhæret Domino, unus spiritus est cum eo (I Cor. vi, 17).

Præbe mihi, rogo, contemplationis pennas, quibus indutus ad te volitem sursum. Et quia omne sinistrum deorsum jacet, tene mentem meam, ne ad ima tenebræ vallis corruat, ne interveniente umbra terræ a te vero justitiæ Sole separetur, et obducta tenebrarum [at., adducta tenebrarum] nebula prohibeatur alta respicere. Idcirco sursum tendo ad pacis gaudia, lucisque delectabilem et ser-

VARIÆ LECTIONES.

¹⁸⁶² Dormiat memoria mea ab omnibus etc. usque ad justitiam diligat: desunt in Som. et in Aug. in quibus sic legitur: dormiat memoria mea ab omnibus malis: iniquitatem odiat, justitiam diligat. Quid enim etc. que sunt in oratione sequenti.

missimum statum. Tene cor meum manu tua, quia sine te ad altiora non rapitur. Illuc festino, ubi summa pax regnat, et jugis tranquillitas rutilat. Tene et rege spiritum meum, et assume illum tu secundum voluntatem, ut te duce ascendat in illam regionem ubertatis, ubi pascis Israel in æternum pabulo veritatis, ut ibi vel rapida cogitatione attingat te summam sapientiam super omnia manentem, cuncta transeuntem, et omnia gubernantem. Sed violenti ad te animæ multa sunt quæ obstrepunt. Jussu tuo, Domine, conticescant mihi omnia. Ipsa sibi anima mea sileat, omnia pertranseat, omnia quæ creata sunt transcendat a se et perveniat ad te, atque in te solo Creatore omnium oculos fidei figat, tibi inhiat, tibi intendat, te meditetur, te contempletur, te sibi ante oculos ponat, te sub corde revolvat verum et summum bonum, et gaudium sine fine mansurum.

Multæ denique sunt contemplationes, quibus anima devota tibi mirabiliter pascitur, sed in nulla earum ita delectatur et requiescit anima mea sicut in te, et quando te solum cogitat et contemplatur. Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam mirabiliter inspiras cordibus amatorum tuorum! quam mira suavitas amoris tui, quo perfruuntur illi qui nihil præter te diligunt, nihil quærunt, nihil etiam cogitare concupiscunt! Felices illi, quibus tu solus spes es, et omne opus eorum oratio. Beatus qui sedet solitarius et tacet, et stat super custodiam suam jugiter die ac nocte, ut adhuc in hoc fragili corpusculo positus prælibare valeat aliquatenus dulcedinem tuam. Rogo te per illa salutifera vulnera tua, quæ passus es in cruce pro salute nostra, e quibus emanavit ille pretiosus sanguis quo sumus redempti, vulnera hanc animam meam peccatricem, pro qua etiam mori dignatus es, vulnera eam igneo et potentissimæ telo tuæ nimæ charitatis. *Vivus est enim sermo Dei et efficax, et penetrabilior omni gladio ancipiti (Hebr. iv, 12).* Tu sagitta electa, et gladius acutissimus qui durum scutum humani cordis penetrare tua potentia vales, confige cor meum jaculo tui amoris, ut dicat tibi anima mea: Charitate tua vulnerata sum, ita ut ex ipso vulnere amoris tui uberrimæ fluant lacrymæ die ac nocte. Percute, Domine, percute, obsecro, hanc durissimam mentem meam pia et valida cus-
pide dilectionis tuæ, et altius ad intima penetra

potenti virtute, et sic de capite meo educ aquam immensam, et de oculis meis verum fontem lacrymarum jugiter manantem, ex nimio affectu et desiderio visionis pulchritudinis tuæ, ut luceam die ac nocte, nullam in præsentī vita recipiens consolationem, donec te in cœlesti thalamo merear videre dilectum et pulcherrimum Sponsum meum, Deum et Dominum meum, ut ibi videns gloriosam, admirabilem et pulcherrimam faciem tuam, omni dulcedine plenam, cum iis quos elegisti, majestatem tuam supplex adorem, et illic tandem cœlesti et ineffabili repletus jubilo æternæ exultationis exclamem cum diligentibus te, dicens: Ecce quod concupivi jam video, quod speravi jam teneo, quod desideravi jam habeo. Illi namque in cœlis junctus sum quem in terris positus tota virtute dilexi, tota charitate amplexus sum, cui toto amore inhæsi, ipsum laudo, benedico atque adoro. Qui vivit et regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

261 ORATIO XX ¹⁹⁰³.

AD CHRISTUM.

Ad accendendum in se amorem Dei, et Christi desiderium.

Domine Jesu Christe, redemptio mea, misericordia mea, salus mea, te laudo, tibi gratias ago, quamvis valde impares tuis beneficiis, quamvis multum expertes dignæ devotionis ¹⁹⁰⁴, quamvis nimis macras ¹⁹⁰⁵ a desiderata pinguedine dulcissimi tui affectus, tamen qualescunque laudes, qualescunque gratias ¹⁹⁰⁶, non quales scio me debere; sed sicut potest conari, tibi persolvit anima mea. Spes cordis mei, virtus animæ meæ, auxilium infirmitatis meæ, compleat ¹⁹⁰⁷ tua potentissima benignitas quod ¹⁹⁰⁸ conatur mea tepidissima imbecillitas. Vita mea, finis ¹⁹⁰⁹ intentionis meæ, et si nondum merui te tantum ¹⁹¹⁰, quantum debitor sum, amare; utique saltem desidero te tantum amare quantum debeo ¹⁹¹¹. *Illuminatio mea (Psal. xxvi, 1)*, tu vides conscientiam meam; quia, Domine, ante te omne desiderium meum, et tu donas, si quid bene vult anima mea ¹⁹¹². Si bonum est, Domine, quod inspiras, imo quia bonum est ut te velim amare, da quod me facis velle. Da ut quantum jubes, tantum te merear amare. Laudes et gratias tibi ago pro desiderio quod inspirasti. Laudes et preces offero, ne ¹⁹¹³ sit mihi donum tuum infructuosum, quod tua sponte dedisti ¹⁹¹⁴. Perfice quod incepisti, et dona quod me benigne præveniēdo immeritum desiderare fecisti. Convertē, benignissime,

VARÆ LECTIONES.

¹⁹⁰³ Collata est cum mss. *Thu.* 267. *Vict. RR.* 3. et *KK.* 16. *Corb.* 160. *Bec. O. Val-luc. Flor. Carthusiæ Portarum*: cum *Edit. Som. cap. 41. inter Augustini Meditationes.* Ad Jesum Christum, cum meditatione Passionis ejusdem et Resurrectionis ac Ascensionis. *ms. Thu.* Incipit Oratio sive Meditatio ad accendendum Dei amorem in se. *mss. Vict.* 3. Oratio ad Christum. *Som.* oratio devota de recordatione passionis Christi ¹⁹⁰⁴ Expertes devotionis *mss. Vict. Carthus. Val-luc. Flor.* Expertes dignæ devotionis ¹⁹⁰⁵ Quamvis macras *mss.* quamvis nimis macras ¹⁹⁰⁶ Tamen qualescunque gratias *mss.* tamen qualescunque laudes, qualescunque gratias *ms. Thu. hæc omit.* ¹⁹⁰⁷ Meæ compleat *mss.* meæ, auxilium infirmitatis meæ compleat ¹⁹⁰⁸ Dignitas, quo *mss.* benignitas, quod *ms. Carth.* bonitas et benignitas, quod ¹⁹⁰⁹ Tu vita mea, tu finis *mss.* vita mea, tu finis ¹⁹¹⁰ Merui tamen *mss.* merui te tantum ¹⁹¹¹ Te amare quantum debeo *mss.* te tantum, quantum debeo, amare ¹⁹¹² Vult conscientia mea *mss.* vult anima mea ¹⁹¹³ Gratias offero, ne *mss.* gratias tibi ago pro desiderio quod inspirasti, laudes et preces offero, ne ¹⁹¹⁴ Tua spontanea dedisti voluntate *mss.* tua sponte dedisti

meum teporem ¹²⁷⁵ in ferventissimum tui amorem. Ad hoc ¹²⁷⁶, clementissime, tendit hæc oratio mea, hæc memoria et meditatio beneficiorum tuorum, ut accendas in me tui amorem ¹²⁷⁷. Tua me, Domine, bonitas creavit, tua misericordia creatum ab originali peccato mundavit; tua patientia post illam emundationem ¹²⁷⁸ baptismi, in aliis peccatorum sordibus volutatam ¹²⁷⁹ hactenus toleravit, nutrit et exspectavit. Exspectas tu, bone Domine, meam correctionem ¹²⁸⁰; exspectat anima mea ad sufficienter pœnitendum ¹²⁸¹, et ad bene vivendum, tuæ gratiæ inspirationem.

Deus meus ¹²⁸², Creator meus, tolerator et nutritor meus, esto adjutor meus (Psal. xxvi, 9), te sitio ¹²⁸³, te esurio, te desidero, ad te suspiro, te concupisco ¹²⁸⁴. Et sicut pupillus benignissimi patris orbatus præsentia, flens et ejulans incessanter ejus dilectam faciem toto corde amplectitur: sic et ego ¹²⁸⁵ non quantum debeo, sed quantum queo, memor passionis tuæ, memor alaparum tuarum, memor flagellorum, memor crucis, memor vulnerum ¹²⁸⁶ tuorum, memor qualiter pro me occisus es, qualiter conditus, qualiter sepultus, simul memor tuæ gloriosæ resurrectionis et admirabilis ascensionis: hæc indubitata fide teneo, exsilii mei ærumnas deleo, spero tui adventus solam consolationem, ardeo ¹²⁸⁷ tui vultus gloriosam contemplationem. Heu mihi, qui ¹²⁸⁸ videre non potui Dominum angelorum humiliatum ad conversationem hominum, ut homines exaltaret ad conversationem angelorum, cum Deus offensus sponte moriebatur ¹²⁸⁹ ut peccator viveret. Heu mihi qui ¹²⁹⁰ tam admirabili, tam inæstimabili pietati ¹²⁹¹ præsens obstupescere non merui! Cur, o anima mea, te præsentem non transfixit ¹²⁹² gladius doloris acutissimi; cum ferre non posses vulnerari lancea latus tui Salvatoris, cum videre nequires violari clavis manus et pedes tui plasmatoris, cum horreres effundi ¹²⁹³ sanguinem tui Redemptoris? Cur non es inebriata lacrymarum amaritudine, cum ille potaretur amaritudine fellis? Cur non es compassa castissimæ Virgini, dignissimæ matri ejus benignissimæ ¹²⁹⁴ Dominiæ tuæ.

Domina mea misericordissima, quos fontes dicam

erupisse de tuis pudicissimis oculis, cum attenderes unicum filium tuum innocentem coram te ligari, flagellari et mactari? Quos fletus credam ¹²⁹⁵ perfudisse piissimum tuum vultum, cum susciperes eundem filium tuum Deum et Dominum tuum in cruce sine culpa extendi, et carnem de carne tua ab impiis crudeliter dissecati? Quibus singulibus æstimabo purissimum pectus tuum vexatum esse, cum tu audires: *Mulier, ecce filius tuus*; et discipulus: *Ecce mater tua?* (Joan. xix, 26.) Cum acciperes in filium discipulum ¹²⁹⁶ pro magistro, servum pro Domino? Utinam cum felice Joseph Dominum meum de cruce deposuissem, aromatibus divisissem ¹²⁹⁷, in sepulcro collocassem, aut saltem ¹²⁹⁸, persecutus ¹²⁹⁹ essem, ut tanto funeri non deesset aliquid mei obsequii! Utinam cum beatis mulieribus corusca visione angelorum essem territus, et audissem nuntium Dominicæ resurrectionis, nuntium meæ consolationis, nuntium tam exspectatum, nuntium tam desideratum! Utinam, inquam, audissem ex ore angeli: *Nolite timere, vos: Jesum quæritis crucifixum, surrexit, non est hic!* (Matth. xxviii, 5.)

Benignissime, suavissime, serenissime, quando restaurabis mihi, quia non ¹³⁰⁰ vidi illam beatam ¹³⁰¹ tuæ carnis incorruptionem; quia non fui deoculatus loca vulnerum, et fixuras ¹³⁰² clavorum; quia non respersi lacrymis gaudii cicatrices testes veri corporis ¹³⁰³? Admirabilis, inæstimabilis, incomparabilis, quando ¹³⁰⁴ consolaberis (Psal. cxviii, 82), et ¹³⁰⁵ compecies me a dolore meo? Non enim capit in me ¹³⁰⁶ dolor meus, quandiu peregrinus sum a Domino meo. Heu mihi, Domine, heu animæ meæ! Recessisti, consolator vitæ meæ, nec valedixisti ¹³⁰⁷ mihi. Ingrediens vias tuas benedixisti tuis, nec adfui. Elevatis manibus a nube susceptus es in cælum, nec vidi. Angeli promiserunt te rediturum, nec audivi. Quid dicam? quid faciam? quo vadam? ubi eum quæram; ubi vel quando inveniam ¹³⁰⁸? Quem rogabo? quis nuntiabit dilecto quia amore languero? (Cant. v, 8.) *Defecit gaudium cordis mei; versus est in lucum risus meus* (Thren. v, 15). *Defecit cura mea, D et cor meum; Deus cordis mei, et pars mea Deus in æternum* (Psal. lxxii, 26). *Renuit consolari animæ*

VARIE LECTIONES.

¹²⁷⁵ Meum torporem *ms.* meum teporem ¹²⁷⁶ Ad hoc enim *ms.* *omitt.* ¹²⁷⁷ Ut tui accendas in me amorem *ms.* *Vict. et Val-luc. et Flor.* ut accendam in me tuum amorem ¹²⁷⁸ Post emundationem *ms.* post illam emundationem ¹²⁷⁹ Involutum *ms.* volutatam *ms.* *Carth.* voluptatum ¹²⁸⁰ Domine correctionem *ms.* Domine meam correctionem ¹²⁸¹ Ad penitentium *ms.* ad sufficienter pœnitendum ¹²⁸² Deus meus *ms.* Domine meus, Deus meus *ms.* *Flor.* Domine meus, creator meus ¹²⁸³ Meus te sitio *ms.* meus, esto adjutor meus, te sitio ¹²⁸⁴ Et concupisco *ms.* te concupisco ¹²⁸⁵ Sic ego *ms.* sic et ego ¹²⁸⁶ Memor vulnerum *ms.* memor crucis, memor vulnerum ¹²⁸⁷ Ardenter desidero *ms.* ardeo tui vultus *ms.* *Vict.* 16. ardeo desiderans tui vultus ¹²⁸⁸ Hei mihi quia *ms.* heu mihi qui ¹²⁸⁹ Offensus moriebatur *ms.* offensus sponte moriebatur ¹²⁹⁰ Heu quod *ms.* heu mihi qui ¹²⁹¹ Pietati *ms.* pietate ¹²⁹² Te præsertim non transfigit *ms.* te præsentem non transfixit ¹²⁹³ Cum horreres se effundi *ms.* *omitt.* se ¹²⁹⁴ Dignissimæ *ms.* Benignissimæ Dominiæ ¹²⁹⁵ Quos fletus credam *ms.* *Vict.* 16. quos fluctus lacrymarum dicam *ms.* *Val-luc.* quos fluctus credam ¹²⁹⁶ Acciperes discipulum *ms.* acciperes in filium discipulum ¹²⁹⁷ Condidissem *ms.* condidissem ¹²⁹⁸ Ut saltem *ms.* aut saltem ¹²⁹⁹ Vel consecutus *ms.* *Vict. et Val-luc. omitt.* ¹³⁰⁰ Mihi, qui non *ms.* mihi, qui non ¹³⁰¹ Illum beatæ *ms.* illam beatam ¹³⁰² Fixuram *ms.* et fixuras ¹³⁰³ Cicatrices corporis veri *ms.* *Corb. Vict. Carth. et Val-luc.* cicatrices testes veri corporis ¹³⁰⁴ Inæstimabilis, quando *ms.* inæstimabilis, incomparabilis quando ¹³⁰⁵ Consolaberis et *ms.* consolaberis me et ¹³⁰⁶ Cadit a me *ms.* capit in me ¹³⁰⁷ Animæ meæ nec valedixisti. *ms.* vitæ meæ nec valedixisti mihi ¹³⁰⁸ Ubi eum quæram, vel quando inveniam *ms.* ubi et quando eum quæram, ubi vel quando inveniam *ms.* *Val-luc.* ubi eum quæram, ubi vel quando inveniam

mea (Psal. LXXVI, 3) nisi de te dulcedo mea. Quid enim mihi est in caelo, et a te quid volui super terram? (Psal. LXXII, 25.) Te volo, te spero, te quaero, tibi dixit cor meum: Quaesivi vultum, vultum tuum, Domine ¹³⁰⁰, requiram; ne avertas faciem tuam a me (Psal. XXVI, 8).

Amator hominum benignissime, tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor (Psal. x, 14). Mi advoca te tutissime, miserere mei orphani ¹³¹⁰ derelicti; pupillus factus sum absque patre (Thren. v, 3); anima mea quasi vidua. Respice orbitatis et viduitatis meae lacrymas; quas tibi offero, donec redeas. Eia jam, Domine, eia appare mihi, et consolatus ero; ostende ¹³¹¹ mihi faciem tuam, et salvus ero (Psal. LXXIX, 4). Exhibe praesentiam tuam, et consecutus ero desiderium meum. Revela gloriam tuam, et erit perfectum gaudium meum. *Sitvit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea* (Psal. LXII, 2). *Sitvit anima mea ad Deum, fontem vivum; quando veniam, et apparebo ante faciem Domini* ¹³¹²? (Psal. XLI, 3.) Quando venies, consolator meus, quem exspecto ¹³¹³? O si quando videbo gaudium meum, quod desidero. O si satiabor cum apparuerit gloria tua ¹³¹⁴ (Psal. xvi, 15), quam esurio ¹³¹⁵. O si inebriabor ab ubertate domus tuae (Psal. xxxv, 9) ad quam suspiro: si potabis me torrente voluptatis tuae (ibid.) quam sitio. Sint mihi, Domine, interim lacrymae meae panes die ac nocte, donec dicatur mihi: Ecce Deus **262** tuus (Psal. xli, 4); donec audiam: Anima ¹³¹⁶, ecce sponsus tuus (Matth. xxv, 6). Pasce interim me singultibus meis, pota me interim fletibus meis, refocilla ¹³¹⁷ me doloribus meis. Veniet interea fortasse ¹³¹⁸ Redemptor meus, quia bonus est; nec tardabit, quia pius est: ipsi gloria in saecula saeculorum. Amen.

ORATIO XXI ¹³¹⁹.

AD CHRISTUM.

Oratio servi Dei de se humiliter sentientis.

Scio, Domine Jesu Christe ¹³²⁰, scio, et fateor quod non sum dignus quem tu diligas; sed certe tu non es indignus, quem ego diligam. Indignus quidem sum tibi servire, sed non es tu indignus servitio creaturae tuae. Da mihi ergo, Domine, unde tu es dignus, et ero dignus unde sum indignus. Fac me ¹³²¹ quo modo vis, a peccatis cessare, ut quo modo debeo, possim tibi servire. Concede mihi per tuam piissimam misericordiam sic custodire, regere et finire

A vitam meam, ut in pace dormiam, et requiescam (Psal. iv, 9) in te. Praesta mihi, Domine, ut in fine recipiat anima mea somnum cum requie, requiem cum saturitate, saturitatem cum aeternitate, per Jesum Christum Dominum nostrum. Amen ¹³²².

ORATIO XXII.

AD CHRISTUM.

Orat. paenitentis divinum auxilium humiliter postulantis.

Domine Jesu Christe Redemptor meus, misericordia mea, salus mea, consolatio mea, vita mea, te laudo, tibi gratias ago; tua bonitas me creavit, tua misericordia me ab originali peccato mundavit; tua praesentia post illam emundationem me in aliis sordibus voluptatum hactenus toleravit, nutrit et expectavit. Domine Deus, Creator meus, toleratores meus, nutritor meus, et adiutor meus, te sitio, te esurio, te desidero, ad te suspiro, te concupisco. Benignissime, suavissime, serenissime, te volo, te quaero, te spero videre. *Renuit consolari anima mea* (Psal. LXXII, 26), nisi de te, dulcedo mea.

Accede ad me, Domine; appare mihi, et consolatus ero; ostende mihi faciem tuam, et salvus ero (Psal. LXXIX, 4); exhibe praesentiam tuam, et implebitur desiderium meum. Revela gloriam tuam, et perfectum erit gaudium meum. *Sitvit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea* (Psal. LXII, 2): quando venies ad me, consolator meus? O si quando videbo gaudium meum, quod desidero! O si quando satiabor, cum apparuerit gloria (Psal. xvi, 15) ejus quem esurio! O si inebriabor ab ubertate domus (Psal. xxxv, 9) ejus, ad quem suspiro! O si potabis me torrente voluptatis tuae (ibid.), quam sitio! Da mihi, Domine, in hoc exsilio panem doloris et lacrymarum, quem esurio supra omnem copiam deliciarum. Sint interdum mihi, Domine, lacrymae meae panes die ac nocte, donec dicatur mihi: Ecce Deus tuus (Psal. xli, 4); donec audiam: Ecce sponsus tuus. Pasce me interim, Domine, singultibus meis, refocilla me doloribus meis. Amen.

ORATIO XXIII ¹³²³.

AD CHRISTUM.

Pro amicis.

Dulcis et benigne ¹³²⁴ Domine, Jesu Christe, qui exhibuisti charitatem, qua majorem nemo habet, et cui parem nemo habere potest; qui nihil debebas morti; et tamen piam animam tuam pro servis tuis et ¹³²⁵ peccatoribus posuisti, et pro ipsis interfecto-

VARIÆ LECTIONES.

¹³⁰⁰ Quaesivi vultum tuum, Domine *ms.* quaesivi vultum tuum: vultum tuum, Domine ¹³¹⁰ Miserere mei orphani *ms.* miserere orphani ¹³¹¹ Ero. Exhibe *ms.* ostende mihi faciem tuam et salvus ero. Exhibe ¹³¹² Ante faciem Domini *ms.* ante faciem Dei mei ¹³¹³ Quem exspectabo *ms.* quem exspecto ¹³¹⁴ Gloria mea *ms.* gloria tua ¹³¹⁵ Quem sitio *ms.* quam sitio ¹³¹⁶ Audiatur anima mea, ecce *ms.* audiam. Anima ecce ¹³¹⁷ Meis, refocilla *ms.* meis, pota me interim fletibus meis, refocilla ¹³¹⁸ Veniet fortasse *ms.* veniet interea fortasse ¹³¹⁹ Collata est cum Sommal. Cap. 10. Meditationum S. Augustini. Oratio servi Dei, se humiliter sentientis Sommal. oratio servi Dei, de se humiliter sentientis. ¹³²⁰ Domine Jesu Christe Som. omittit Jesu Christe ¹³²¹ Fac me Domine quoquo modo vis Som. fac me quomodo vis ¹³²² Recipiat anima mea summum cum requie, requiem cum saturitate, saturitatem cum aeternitate, per J. C. D. N. Amen. Som. me excipiat somnus cum requie, requies cum securitate, securitas in aeternitate. Amen ¹³²³ Collata est cum *Mss.* Bec. Gem. Corb. Vict. Thu. Val-luc. Floriacens. et Carthus. supra notatis. Petitio charitatis, et vota pro amicis. *ms.* oratio pro amicis ¹³²⁴ Et benigne *ms.* et benignissime ¹³²⁵ Servis et *ms.* servis tuis et

ribus tuis orasti, ut eos fratres tuos et justos faceres, A et reconciliares misericordi Patri tuo, et tibi. Tu, Domine, qui tantam charitatem fecisti inimicis tuis, tu ipse charitatem præcepisti ¹³⁸⁶ amicis tuis. Bone Domine, quo affectu recogitabo inestimabilem charitatem tuam? Quid retribuam immenso beneficio tuo? Transcendit enim omnem affectum dulcedo tuæ benignitatis. Vincit omnem retributionem magnitudo tui beneficii. Quid ergo retribuam Creatori et recreatori meo ¹³⁸⁷? Quid retribuam miseratori et redemptori meo? Domine, Deus meus es tu, bonorum meorum non egres (Psal. xv, 2). Tuus est enim orbis terræ, et plenitudo ejus (Psal. xlix, 12). Quid ergo ego mendicus et pauper (Psal. xxxix, 18), ego vermis et cinis, quid retribuam (Psal. cxv, 12) Deo meo, nisi ut ex corde obeliam præcepto ejus? Est autem præceptum tuum ut diligamus invicem (Joan. xv, 12).

Bone homo, bone Deus, bone Domine, bone amice, bonum totum quidquid es, huic præcepto tuo desiderat obedire humilis et contemptibilis servus tuus. Tu scis, Domine, quia dilectionem quam jubes amo, amorem diligo, charitatem concupisco. Hanc peto, hanc quæro, propter hanc pulsas et clamat hic pauper et mendicus tuus ad januam misericordiæ tuæ. Et in quantum jam accepi dulcem eleemosynam gratuite largitatis tuæ, diligens omnem hominem in te et propter te, quamvis non quantum debeo, nec quantum desidero, omnibus exoro clementiam tuam. Sunt tamen plures quorum dilectionem sicut specialiter et familiaribus cordi meo impressit amor tuus; ita ardentius bene desidero illis, et devotius opto orare C pro illis. Vult, vult, pie Domine, vult servus tuus orare te pro amicis suis; sed revocatur reus tuus a dilectis suis. Qui enim mihi veniam exorare non sufficio, quia fronte gratiam tuam aliis rogare præsumo? Et qui anxius intercessores quæro, quia fiducia pro aliis intercedo? Quid faciam, Domine Deus, quid faciam? Tu jubes **263** me orare pro illis, et dilectio concupiscit, sed clamantē ¹³⁸⁸ mihi conscientia ut pro meis peccatis sollicitus sim, pro aliis loqui contremisco. Dimittam ergo quod jubes, quia feci quod prohibes? Ino quia præsumpsi prohibita, amplectar imperata, si forte obedientia sanet præsumptionem, si forte charitas operiat multitudinem peccatorum meorum.

Oro ergo te, pie et bone Deus, pro iis qui me diligunt propter te, et quos ego diligo in te; et pro illis devotius quorum erga me dilectionem, et erga quos meam tu nosti sinceriolem ¹³⁸⁹. Non hoc ago, Domine mi ¹³⁹⁰, quasi justus securus ¹³⁹¹ de peccatis

meis; sed qualicumque charitate sollicitus pro aliena. Dilige ergo eos tu, fons dilectionis, qui præcipis et das mihi ut diligam eos. Et si oratio mea non meretur prodesse illis, quia tibi offertur a peccatore; valeat illis, quia fit te jubente auctore. Propter te ergo, tu auctor ¹³⁹² et dator charitatis, propter te, non ¹³⁹³ propter me dilige eos; et fac ut ipsi te toto corde, tota mente, tota anima diligant; ut sola quæ tibi placent, et illis expediunt, velint, loquantur et faciant. Nimis tepida, Domine mi, nimis tepida est oratio mea, quia parum fervida est charitas mea. Sed ne metiaris eis, tu dives in misericordia, beneficii tuum secundum torporem meæ devotionis; sed sicut tua benignitas superat omnem humanam charitatem, ita tua exauditiō transcendat affectum meæ supplicationis. Fac illis et de illis ¹³⁹⁴, Domine, quod ipsis expedit secundum tuam voluntatem, ut sic a te regantur et protegantur semper et ubique, quatenus et ad gloriosam et ad æternam perveniant securitatem. Qui vivis et regnas.

ORATIO XXIV ¹³⁹⁵

AD CHRISTUM,

Pro inimicis.

Omnipotens et pie Domine Jesu Christe, quem opto propitium amicis meis, coram te est etiam quid ¹³⁹⁶ exoptet cor meum inimicis meis. Tu enim scrutans corda et renes Deus (Psal. vii, 10), tu penetras secreta mentis meæ ¹³⁹⁷. Tibi enim patet si quid in anima servi tui seminasti quod tibi sit ¹³⁹⁸ offerendum, nec latere te potest, si quid et ego et inimicus homo seminavimus tibi (Matth. xiii, 28) quod igne sit comburendum. Ne despicias, benignissime Deus, quod tu seminasti, sed fove, et auge ¹³⁹⁹, et perfice, et conserva. Quia sicut nihil boni potui incipere sine te, ita nec possum consummare vel custodire absque te. Ne me judices, misericors Deus, propter id quod tibi displicet in me, sed aufer quod non posuisti, et salva animam meam quam creasti. Non enim ego corrigere me possum sine te, quia cum boni sumus, tu ipse facis nos, et non ipsi nos (Psal. xcix, 3). Nec tolerare poterit anima mea, si secundum suam nequitiam judicaveris eam. Tu ergo, Domine, qui solus es potens, tu qui solus es misericors, quidquid ipse facis me desiderare inimicis meis, et illis tribue, et mihi retribue. Et si quid aliquando exopto illis extra regulam charitatis, aut ignorantia, aut infirmitate, aut malitia, bone Domine, hoc ne illis tribuas, nec mihi retribuas. Qui es lux vera, illumina cæcitatem illorum. Qui es summa veritas, corrige errorem illorum. Qui es vita

VARIE LECTIONES.

¹³⁸⁶ Domine, qui tantam charitatem præcepisti *mss.* Domine, qui tantam charitatem fecisti inimicis tuis, tu ipse charitatem præcepisti ¹³⁸⁷ Creatori et Redemptori meo? Domine etc. *mss.* recreatori meo? Quid retribuam miseratori et Redemptori meo? Domine ¹³⁸⁸ Reclamante *mss.* clamante ¹³⁸⁹ Sinceritatem *mss.* sinceriolem ¹³⁹⁰ Ago Domine mi *mss.* Vict. 16. et Val-luc. omittunt, mi ¹³⁹¹ Quasi justus, securus *ms.* Thu. quasi justus, quasi securus ¹³⁹² Tu auctor *ms.* Vict. 16. tu actor et ¹³⁹³ Propter te ergo, non *mss.* propter te, non ¹³⁹⁴ Fac illis et de illis *ms.* Carth. fac illis, et da illis ¹³⁹⁵ Collata est cum præsignatis *Mss.* Facule ad Deum pro inimicis *mss.* oratio pro inimicis ¹³⁹⁶ Coram te est quid *mss.* coram te est etiam quid ¹³⁹⁷ Mentis tuæ *mss.* mentis meæ ¹³⁹⁸ Quod tibi sit *ms.* Vict. 3. Quid tibi sit ¹³⁹⁹ Fove et auge *mss.* Vict. 16. omittit, et auge

vera, vivifica animas illorum. Tu enim dixisti per dilectum discipulum tuum quia *qui non diligit, manet in morte* (I Joan. III, 14). Oro ergo, Domine, ut quantam jubes haberi, dones eis tui et proximi charitatem, ne habeant ¹³⁴⁰ coram te super fratre suo peccatum.

Absit, o pie Domine, absit ne sim fratribus meis occasio mortis, ne sim illis *petra scandali et lapis offensionis!* (I Petr. II, 8.) Satis enim et plusquam satis est mihi ¹³⁴¹, Domine, quod mihi ipsi sum scandalum, sufficit mihi meum peccatum. Obsecrat te servus tuus pro conservis suis, ne offendant benignitatem tam magni, tam boni Domini propter me, sed reconcilientur tibi, et concordent mihi secundum voluntatem tuam propter te. Hæc est vindicta, quam vult exigere secretum cordis mei de conservis ¹³⁴² et inimicis et compœccatoribus meis. Hæc est poena quam orat anima mea de conservis et inimicis meis, ut te et invicem, sicut tu vis et nobis expedit, diligamus, ut bono Domino, sicut pro nobis ipsis, ita et pro invicem satisfaciamus, ut communi Domino; ut communi ¹³⁴³ Domino in commune bonum magistra charitate concorditer obsequamur ¹³⁴⁴. Hanc ultionem poscit præparari omnibus malevolis et malefactoribus suis hic peccator tuus. Hanc ¹³⁴⁵ præpara tu, Domine clementissime, peccatori tuo. Age ergo, bone Creator, et misericors iudex meus, age per inestimabilem misericordiam tuam, *dimitte mihi omnia debita mea* ¹³⁴⁶, *sicut et ego* ¹³⁴⁷ coram te dimitto omnibus *debitoribus* meis (Matth. VI, 12). Et si nondum, imo quia nondum id perfecte ad tuum examen facit, sed facere vult, et vim sibi faciendo, per te quod ¹³⁴⁸ potest efficit spiritus meus, et hoc ipsum tibi offero, ut et tu velis perfecte dimittere ¹³⁴⁹ mihi peccata mea, et sicut potes indulgeas animæ meæ.

Exaudi me, exaudi, magne Domine, et bone Domine, cuius amoris affectu sese pascere desiderat, sed satiari se de te non potest famelica anima mea; ad quem invocandum non invenit os meum nomen quod sufficiat cordi meo. Nullum enim verbum hoc mihi sapit quod te donante affectus meus de te capit. Oravi, Domine, et potui, sed plus volui quam potui. Exaudi, exaudi tu, sicut potes, qui quod vis potes. Oravi ut infirmus et peccator, exaudi, exaudi, tu, sicut potens et miserator et non solum amicis

et inimicis meis, quæ precatus sum, tribuas, sed sicut scis unicuique expedire, et voluntati tuæ non disconvenire, omnibus vivis et defunctis misericordiæ tuæ remedia distribuas, et me non sicut vult cor meum, nec sicut petit os meum, sed sicut scis et vis me debere velle et petere, semper exaudias, Salvator mundi, qui cum Patre et Spiritu sancto vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

264 ORATIO XXV ¹³⁵⁰.

AD CHRISTUM.

Cum sacerdos multum timet ne officium altaris, quod gerit, magis ei noceat quam proficiat; et quod consilium de hac re capiat.

Dulcissime et benignissime Domine ¹³⁵¹ Jesu Christe, altissimi Patris altissime Fili, qui cum eodem Patre tuo, et Spiritu sancto universitatis Creator existis; cui nota sunt omnia antequam fiant, tu nosti insipientiam meam, nosti et quam infirma sit et fragilis anima mea; et ejus peccata atque delicta a te non sunt abscondita. Te vero Creatorem meum esse recognosco; et omnia, quæ mihi ad præsentis vitæ necessitatem sunt ¹³⁵², administrare fateor: fecisti ergo me, cum tibi placuit, et tándiu in hac vita ero, quândiu tibi placuerit; nec quousque tibi placeat, ulla vis me hinc expellere poterit. Et qui de hac re certissimus sum quod ita sit, hoc super omnia immensam bonitatem tuam deprecor, ut qualitercunque mihi eveniat, dum vivo, saltem de me bonus sit finis, omnibusque iniquitatibus meis per veram pœnitentiam dimissis, ad visionis tuæ gloriæ pervenire valeam, propter quam me creasti.

Fateor, dulcissime Domine Jesu, quia omnia bona quæ habeo, tu mihi dedisti; et quia ¹³⁵³ propter hoc ea mihi dedisti, ut te, sicut dignum esset, super omnia diligerem, et omnia quæ tibi placent, cum magna voluntate facerem; ea vero quæ tibi displicent, nullo modo facere auderem. Sed inter cætera bona quæ mihi de servitio tuo præcepisti, nescio quo occulto iudicio tuo mihi onus sacerdotii imponi permisisti ¹³⁵⁴. Quod servitium cum diligenter intueor quanta reverentia sit agendum, et quam purâ conscientia, et ab omni contagione peccati munda debet esse mens quæ tam terrificum ministerium suscipit tractandum; et ex altera ¹³⁵⁵ parte non minori diligentia respicio quis sum ego qui hoc tracta-

VARIE LECTIONES.

¹³⁴⁰ Nec habeant *mss.* ne habeant ¹³⁴¹ Satis est mi *mss.* Vict. 16. et Val-luc. satis est mihi ¹³⁴² De conservis *ms.* Vict. 16. *omittit*, de ¹³⁴³ Domino: et commune *mss.* Domino in commune ¹³⁴⁴ Consequamur. *mss.* obsequamur. *ms.* Thu. exequamur. ¹³⁴⁵ Hanc etiam. *mss.* *omit.* etiam ¹³⁴⁶ Debita mea *mss.* Vict. 16. et Flor. delicta mea ¹³⁴⁷ Si et ego *mss.* sicut et ego ¹³⁴⁸ Pro te quod *mss.* Victorin. 16. et Flor. per te, quod ¹³⁴⁹ Perficere dimittere *mss.* perfecte dimittere ¹³⁵⁰ Collata est cum *Mss.* Thu. 267. Vict. KK. 16. Corb. 160. et Val-luc. Pro Sacerdote cum multum timet ne officium Altaris quod gerit, magis ei noceat, quam proficiat, et quale consilium de tali perplexitate capiat *mss.* Thu. et Vict. Oratio cum Sacerdos multum timet.. et quod consilium inde accipiat *ms.* Corb. Confessio Sacerdotis ex recordatione beneficiorum, et quid sit melius Altari servire, an metu peccatorum cessare.. *ms.* Val-luc. Oratio cum Sacerdos multum timet officium Altaris quod gerit magis, ei noceat quam proficiat; et quod consilium de hac re capiat ¹³⁵¹ Et benignissime Domine *ms.* Corb. *omit.* et benignissime ¹³⁵² Ad præsentem vitam sustentandam necessaria sunt *mss.* ad præsentis vitæ necessitatem ¹³⁵³ Omnia quæ habeo, et scio tu mihi dedisti, et docuisti, et quia *mss.* omnia bona quæ habeo, tu mihi dedisti, et quia ¹³⁵⁴ Imponi permisisti *ms.* Corb. imponi præcipisti ¹³⁵⁵ Cum altera *mss.* ex altera

re audeo, non parum de præsumptione mea formido, et vehementissime ¹³⁶⁶ timeo ne ad majus judicium, majorisque judicii damnationem mihi sit, quod ad tam dignam rem tam indignus accedere audeo. Scio certe, nec de hac re ullo modo dubito quia, si ita viverem sicut ille vivere debet qui hoc ministerium agit, nullum servitium Dei facere possem quod sic mihi proficuo esset et saluti. Sed sicut proficuum esset, si vita digna existeret, ita majus periculum et major damnatio infirmæ animæ et peccatis ¹³⁶⁷ suis onerate imminet, quæ tam dignam rem indigna tractare audet. Vere ita est, et plusquam dici possit, ista res utilis est et salubris bono sacerdoti, et, plusquam dici possit, periculosa est hanc indigne tractanti. Quid ergo faciet, dulcissime Domine Jesu, hic tuus sacerdos, imo hic peccator quid faciet, hujus tui servitii onere gravatus? Nimis enim sum incertus quid mihi sit utilius, dimittere, an facere. Sed tamen si ex toto dimitto, tunc rursus nimis pertimesco ne sub hujus formidinis occasione multa mala multaque peccata audeam inchoare, vel etiam perpetrare, quæ propter hujus servitii formidinem prius non audebam vel cogitare.

Fateor quippe multoties, cum ad hujus officii servitium me præparo et de malis ¹³⁶⁸ quæ me fecisse recognosco, angustius et districtius intra me doleo, et eas quæ tunc perturbant vanas cogitationes vanasque delectationes expeditius ¹³⁶⁹ respuo, et post peractum servitium, multa mala ¹³⁷⁰ atque peccata quæ iterum insurgunt, propter ejusdem servitii formidinem timidius recipio. Cum hoc ita evenit, de ejusdem servitii præsumptione aliquam consolationem habeo, quia propter illius reverentiæ timorem, aliquantulum a peccatis meis cessare me intelligo. Sed, o mitissime et misericordissime Jesu, ut tu perspicias, ita ¹³⁷¹ sæpius cor meum omni malitia plenum, omniumque iniquitatum tenebris obœcatum ¹³⁷²; ut has omnes formidines postponens scienterque tuas præceptiones contemnens ¹³⁷³, veluti torrens qui omnes fetores in se decurrentes secum trahit, et modo sursum modo deorsum secum volvit, cor meum cum misera anima mea omnes ¹³⁷⁴ immunditias carnalium delectationum recipiat ¹³⁷⁵; et quasi porcus in cœno, sic in eisdem immunditias se volvat, et revolvat ¹³⁷⁶. Fateor, o misericordissime Jesu, coram majestate tua iniquitates meas; fateor ¹³⁷⁷ immunditias meas, fateor immanissimas superbias, et sordidas cogitationes meas, quas abjecto timore tuo infeliciter intus amplectitur infelix anima mea. Ut tu vides, clementissime Domine

A Jesu, ut tu vides, sæpius et sæpius ita facio, et in tam sordido vase, vel potius in tam sordido corde ¹³⁷⁸ corpus tuum et sanguinem suscipio; verum dico, non mihi parco! Sic multoties ¹³⁷⁹ plenus peccatis et iniquitatibus ad servitium tui altaris accedo; unde multum formido ¹³⁷⁰ ne magis ad perniciosam quam ad salutem mihi sit hæc præsumptio, quod sic felens et putens tam munda sacramenta contingere præsumo.

Modo veniat aliquis fidelis, qui Spiritu Dei plenus sit, et miserum sacerdotem suo spirituali consilio instruat quid ei sit melius, quidve deterius servitium altaris propter hujusmodi impedimenta dimittere, an propter refreuationem multarum iniquitatum, quæ ejusdem servitii formidine sæpius reprimuntur, servitium facere. Est autem de hoc (ut mihi videtur) expeditum et salubre consilium a peccatis cessare, et servitium quod Deo debemus reddere; nos autem etsi indigni sumus Deo servire, Deus non est indignus servitio suæ creaturæ; de aliis nescio quid ipsi magis eligant, de me scio quia magis volo Deo servire, et si non ex toto me possum a malitia retinere quam propter formidinem peccati ejus servitium dimittere et in peccatorum damnatione securius jacere. Melius est ut nos verberet propter aliquam offensionem sui servitii, et tamen suum servitium facientes, quam nos damnet propter timorem peccati suum servitium facere nolentes. Immensa est enim ejus pietas, immensa ejus misericordia, qui etsi viderit nos viam suæ rectitudinis vel claudicando ambulare, etsi sæpius labendo et relabendo, non tamen ab ejusdem viæ rectitudine velle recedere; si nos non lassemur ¹³⁷¹, non diu se retinere poterit, sed conatum nostrum adjuvabit, et diriget gressum nostrum ad viam salutis. Tamen si peccata sacerdotis sunt criminalia, utilius est ei ab immolatione sacrificii humiliter cessare quam per præsumptionem immolando, majorem damnationem incurrere, donec inchoata vel peracta pœnitentia, possit ad altaris servitium securius accedere.

Sed ecce, dulcissime et misericordissime Domine Jesu, fateor immensæ bonitati tuæ me esse nimis peccatorem, plurima quæ tibi displicent facientem, et tamen tui altaris servitium facere præsumentem. Non enim possum de tua misericordia desperare, non possum, nec mihi expedit, servitium tui altaris dimittere, tuum corpus et sanguinem non sumere, quod pro redemptione mea mortem suscepit, et qui pro remissione **265** peccatorum de tuo latere lan-

VARIE LECTIONES.

¹³⁶⁶ Sed vehementissime *ms. Vict. et Val-luc.* et vehementissime ¹³⁶⁷ Animæ peccatis *ms. animæ*, et peccatis ¹³⁶⁸ De malis *ms.* et de malis ¹³⁶⁹ Cogitationes, expeditius *ms. Vict. et Val-luc.* cogitationes vanasque delectationes expeditius ¹³⁷⁰ Servitium mala *ms. Vict.* servitium multa mala ¹³⁷¹ Ita est *ms. Thu.* ita et ¹³⁷² Obœcatum, omnes *ms.* obœcatum, ut has omnes ¹³⁷³ Postponens... contemnens *ms. Vict.* postponens... contemnes ¹³⁷⁴ Voluit, omnes *ms.* voluit cor meum cum misera anima mea, omnes ¹³⁷⁵ Recipit *ms.* recipiat ¹³⁷⁶ Volvit et revolvit *ms.* volvat et revolvat ¹³⁷⁷ Meas fateor *ms.* meas, fateor immunditias meas, fateor ¹³⁷⁸ Vel potius in tam sordido corde *ms. Vict. omittit* ¹³⁷⁹ Sic multoties *ms. Corb. omittit* ¹³⁷⁰ Formido, quod *ms. Thu.* formido ne ¹³⁷¹ Non lassemus *ms. Vict. et Val-luc.* non lassemur

cea militis aperto cum aqua exivit (*Joan.* xix, 34). Si indignus sum, sicuti sum, et ego fateor, verbera me, emenda et corripe, et tandiu castiga tuum sacerdotem, imo tuum peccatorem, donec omnis rubigo peccati recedat a me, quæ per tam longum tempus ex magna incuria indurata est in lateribus animæ meæ. Fateor, fateor, peccator sum, immundus sum, indignus sum, et tamen non recedo a te, dulcissime Jesu Christe; velis quid velis, non dimitto te, etsi infirma manu, tenebo te. Non recedes a me, donec ab omni contagione peccati absolvas; et sic carnem tuam quotidie manducantem, et sanguinem tuum bibentem, tuæque voluntati jugiter inhærentem, tua præcepta assidue facientem, me post mortem carnis perducas ad veram salutem, scilicet ad te verum Sacerdotem, ubi cum aliis sacerdotibus, tuis videlicet membris, ego quoque tunc non peccator, sed dignus sacerdos et dignum membrum corporis tui, te laudem, te glorificem per æterna sæcula. Amen.

ORATIO XXVI ¹³⁷².

AD CHRISTUM.

Cum sacerdos diligenter contemplatur quam misericorditer Redemptor noster naturam nostri limi, unde nos fecit, pro nobis suscepit.

Summe Sacerdos, et major cæteris sacerdotibus Domine Jesu Christe, cui adhæret omnis sacerdos, imo omnis Christianus qui ambulat coram te in veritate, auribus pietatis tuæ audi vocem meam, et si recte precor, exaudi orationem meam; non enim volo, dulcissime Pater, aliquid te rogare, quod in rogando te juste possit offendere. Et si aliqua inscitia ¹³⁷³, vel carnali ¹³⁷⁴ voluntate, quod sit contra salutem animæ meæ, aliquid te rogare volo, hoc super omnia, misericordissime Domine, precor ne in hujusmodi petitionibus me unquam velis exaudire. Nosti, et bene nosti ¹³⁷⁵, benignissime Deus, quantis illusionibus, quantis vanitatibus, quantis carnalium desideriorum voluptatibus, quantis sæcularium cupiditatum appetitionibus ¹³⁷⁶ omni hora, et sine intermissione vulneretur infelix animus meus. Et multoties evenit ut tu ipse, ducissime Domine, perspicis ¹³⁷⁷, quia si me permetteres ire secundum meam pessimam ¹³⁷⁸ voluntatem, totum meipsum in magnam peccatorum voraginem præcipitarem. Propterea te, dulcissime Pater, rogo, quia scio nimis me esse peccatorem et adversus peccatum nullam fere

habere virtutem, ut per magnam misericordiam tuam retineas furorem meum, qui me trahit ad peccatum, et confundas et destruas omne malum desiderium, quod pervertit in me ¹³⁷⁹ omnem rectitudinis sensum.

Aliquando, amator hominum ¹³⁸⁰ Deus, cum studiosius ¹³⁸¹ cogito, et male ¹³⁸² quæ multoties feci et adhuc miser et peccator facere non desisto ad memoriam reduco, et diligenter intueor qualiter ¹³⁸³ vivam, qualiter ipsa mala quæ feci et adhuc facio plangam, quod sacerdos dicor, sed officium sacerdotis operibus dignis non impleo, quamvis et de multis aliis quæ feci, multum pertimescam, de hujus officii dignitate, quam indignus porto, super omnia quæ mihi evenire possunt formido ¹³⁸⁴. Est autem hujus officii dignitas, plusquam æstimari possit, magna et inæstimabiliter Deo et hominibus chara, si sacerdos ita vivit sicut ille vivere debet qui hujus officii curam gerit. Porto autem ego nomen hujus dignitatis, sed infelix vita mea fere in omnibus contradicit, male agendo, hujus nominis dignitati. Est enim cor meum immundum, omnes sensus corporis mei immundi, et sic intus et foris ¹³⁸⁵ totus immundus non invenio in toto me aliquid mundum, ubi honeste et sicut decet possim repone corpus Dominicum. In magnis itaque angustia constitutus, et quid potissimum mihi sit faciendum nescio, huc illucque, modo hoc modo illud cogitans, me circumfero diligentiusque omnem conscientiam meam revolve, si forte aliquod consilium salubre invenirem quod ad aliquam salutem ¹³⁸⁶ animæ mihi esse intelligerem. Omnia ergo quæ erga me geruntur, circumspiciens, et fere nihil aut parum boni in toto me inveniens, hoc tantillum boni ibi vix animadverti, si tamen bonum debeat dici quod bonum, quod ego non habeo ¹³⁸⁷, in alio, cum habet, diligo, et, cum non habeam, humiliter me non habere recognosco, quod peccatorem et miserum plusquam alium quemlibet me esse credo, et tamen de misericordia Dei omnipotentis non despero. Credo enim quod illi cui cura fuit me, cum non essem, facere, et adhuc cura est mihi ea quæ ad hujus vitæ usum sunt necessaria, pro misericordia sua providere, cura illi erit pro pietate sua mihi dare adhuc aliquid bonum opus facere, vel saltem, si non ex toto totum, aliquid bonum valeam inchoare, et, si non ex toto, a malis vel aliquantulum cessare.

VARIE LECTIONES.

¹³⁷² Collata est cum mss. *Vict. KK. 16. Corb. 160. et Val-luc. in aliis enim mss. non reperitur. Cum Sacerdos diligenter contemplatur quam misericorditer Redemptor noster naturam nostri limi unde nos fecit, pro nobis suscepit. ms. Vict. ut in Editis. ms. Corb. Oratio sacerdotis in consideratione suæ indignationis, et hujus officii dignitatis: et de perceptione Corporis et Sanguinis Domini ¹³⁷³ Et si aliquando inscitia *ms. Corb. et si aliqua inscitia ms. Val-luc. et si aliqua inscientia* ¹³⁷⁴ Vel etiam carnali *mss. vel carnali* ¹³⁷⁵ Nosti Domine *mss. Corb. et Val-luc. omitt. Domine* ¹³⁷⁶ Sæcularium cupiditatum et Ecclesiasticarum dignitatum appetitionibus *mss. sæcularium voluptatum appetitionibus ms. Val-luc. sæcularium cupiditatum appetitionibus* ¹³⁷⁷ Perspicis *ms. Corb. prospicis* ¹³⁷⁸ Meam malam *mss. meam pessimam* ¹³⁷⁹ Pervertit in me *mss. omitt. in me* ¹³⁸⁰ Amator hominum *mss. plasmator hominum* ¹³⁸¹ Cum studiosius. *mss. cum studiosus* ¹³⁸² Cogito mala *mss. cogito et mala* ¹³⁸³ Diligenter qualiter *mss. diligenter intueor qualiter ms. Val-luc. diligentius intueor qualiter* ¹³⁸⁴ Valde formido *ms. omittit, valde* ¹³⁸⁵ Intus et foris *mss. intus et foris* ¹³⁸⁶ Ad salutem *mss. ad aliquam salutem* ¹³⁸⁷ Dicit quod bonum ego cum habeo. *ms. Corb. dicit, quod ego non habeo mss. Vict. et Val-luc. dicit quod bonum, quod ego non habeo**

Est enim Deus pius ¹²⁸⁸ et misericors, et nullo modo creaturam suam perdere volens, sed modis omnibus ut ad pietatem suam redeat, misericorditer monens ¹²⁸⁹. Quantum vero suam creaturam diligit, quantum invitus eam perdat, in hoc veraciter ostendit, cum ¹²⁹⁰ de cœlo in terram descendit, cum ille qui sine initio erat, initium pro amore creaturæ habere voluit, linumque unde nos fecit pro redemptione nostra assumpsit, et ipsum linum, scilicet carnem suam, quam pro nobis assumpsit, postquam per passionem crucis in ipsius crucis ara bene excocta est, nobis ad manducandum porrigit et ipsius carnis sanguine ejusdem crucis torculari expresso dum nos potat, sitim animæ nostræ extinguit. Hanc autem carnem nostri Redemptoris cum manducamus et sanguinem bibimus, cum limo nostro miscemus, et de hoc quasi ¹²⁹¹ emplastrum facientes nostræque animæ infirmitatibus ¹²⁹² apponentes, si digne sumimus, omne protinus quod ad damnationis periculum nos pertrahit ex interioribus animæ nostræ projicimus. O immensa Domini nostri J. C. pietas! o admiranda et ineffabilis misericordia! Si aliquis potens homo, cum magno comitatu hominum pergens, forte juxta viam per quam transiret, in aliquo cœno aliquem pauperem immersum videret, qui se per seipsum nullo modo extrahere posset de illo cœno in quo immersus esset, miseratione motus eundem pauperem per seipsum de illo cœno extraheret, nulli dubium quin hujusmodi magnæ misericordiæ magnæque pietatis ab omnibus prædicaretur, magnis laudibus ab omnibus rectum sensum habentibus extolleretur. Et quanto hoc opus misericordiæ pro paupere et inope fecisset, tanto plus pius et misericors omnibus piis et veraciter Christianis appareret. Quid ergo, quid æstimari debet de magna Domini nostri Jesu Christi pietate, de ineffabili ejus misericordia et charitate, qui cum ipse sine initio sit, et mortale initium et mortalitatem sumpsit pro paupere, et ultra modum paupere et inope, ut illum extraheret de sordidissimo cœno peccati, in quo seipsum immerserat ¹²⁹³ miser et infelix? Præter hoc, miser ¹²⁹⁴ homo tantam infelicitatem patiebatur, sicque infeliciter in ipsis voraginibus æternæ perditionis erat immersus, magnis angustiis magnisque doloribus famis et sitis erat oppressus. Ex una igitur parte intolerabilem fetorem cœni, in quo erat immersus, patiens, **266** ex parte altera, qui ejus miseræ et dolori compateretur nullum inveniens, tam ex fetenti cœno in quo jacebat quam ex desperatione consolationis quam a

nullo separabat, intolerabili dolore afficiebatur. Et, si diutius differretur quod ab aliquo misericorde aliquando misericordia ei non impenderetur, jam ab ipsis miseriis æternæ perditionis irreparabiliter moreretur. Venit ¹²⁹⁵ misericors Creator ineffabilem pietatem habens ad hunc peccatorem in luto peccatorum jacentem; non exspoliens se indumento gloriæ suæ, induit pannos miseræ nostræ. Venitque velut mundissimus Sol per ipsos fetores, nullam tamen contaminationem fetoris patiens, usque ad ipsum miserum peccatorem, eumque ab ipsis fetoribus extergens, tenuit per brachium, extraxit in planum. Extractum vero *de lacu miseræ et de luto factis* (Psal. xxxix, 3), cibavit *pane sapientiæ salutaris* (Eccli. xv, 3), et post hæc, ipsa sua carne quam pro ejus redemptione susceperat, et suo sanguine qui pro remissione peccatorum fusus est, cibavit et potavit; et sic refocillatum ab ipsis doloribus, quibus tam graviter vexabatur, mitigavit. Hæc autem caro quam ei ad manducandum dedit de natura ejusdem limi fuit unde primum hominem plasmavit, quem ad imaginem et similitudinem suam creavit, quam similitudinem, quam ipse primus homo ¹²⁹⁶ per suam culpam deliguravit, per carnis suæ comestionem ¹²⁹⁷, rectamque fidem ad integrum reformavit; hanc vero carnem, vel hujus limi naturam postquam Christus passus est in cruce, postquam resurrexit tertia die, ad cœlos portans, ad dexteram Patris collocavit, eique dominationem super angelos et archangelos donavit. Ecce limus, qui per naturam suam in terra semper adhæret, a Redemptore nostro in cœlo portatus, ipsum ¹²⁹⁸ cœlum et omnia quæ in eo sunt sub dominio suo habet. Ad quem linum nemo fidelis potest vel poterit ascendere, nisi eum prius curet in terra salubriter comedere ejusque sanguinem bibere. Hujus carnis et sanguinis ego qualiscunque minister et sacerdos, dum tantam pietatem tantæque pietatis dulcedinem Redemptoris nostri erga creaturam suam conspicio, de ejus immensa bonitate non diffido. Succurre ergo, Domine Jesu Christe, succurre tuo sacerdoti, indulge ejus peccatis atque delictis, ut digne valeam tui corporis et sanguinis mysterium celebrare, et digne celebrans corporis tui et sanguinis veritatem dignè comedere et bibere, et sic usque in finem jugiter perseverans, ad te post mortem carnis valeam pervenire, ubi, non per intervalla, sicut modo, sed sine intermissione cum sanctis omnibus te ipsum qui veritas et vita es possim comedere et bibere ¹²⁹⁹ Amen.

VARIÆ LECTIONES.

¹²⁸⁸ Est enim Deus pius *ms.* est enim pius ¹²⁸⁹ Monens *ms.* Vict. movens ¹²⁹⁰ Ostenditur, cum *ms.* ostendit cum ¹²⁹¹ De hoc quoque *ms.* de hoc quasi ¹²⁹² Nostrisque infirmitatibus *ms.* nostræque animæ infirmitatibus ¹²⁹³ Immiserat *ms.* immerserat ¹²⁹⁴ Propter hoc miser *ms.* *omitt.* propter hoc *ms.* *Val-luc.* præter hoc miser ¹²⁹⁵ Venit ergo *ms.* *omitt.* ergo ¹²⁹⁶ Quam ipse homo prius *ms.* quam ipse primus homo ¹²⁹⁷ Comestionem *ms.* comestionem ¹²⁹⁸ Portatus ipsum *ms.* portatur, ipsum ¹²⁹⁹ bibere *ms.* *addunt, Amen*

ORATIO XXVII ¹⁴⁶⁰.

AD CHRISTUM.

Cum sacerdos corpus Christi et sanguinem in manibus tenet, tenensque dulciter recordetur quos dolores in cruce pro nobis passus est.

Dulcissime, et super omnia desideranda desiderande et suavissime Jesu Christe, adesto supplicationi meæ, et intende voci orationis meæ (*Psal.* v, 3), et per tuam magnam misericordiam emunda ab omni inquinamento peccati animam meam, ut dignus possim accedere ad servitium tui altaris, digneque tractare mysterium corporis et sanguinis tui. Fateor, dulcissime Domine, coram omnipotentia tua me nimis esse culpabilem, et multa mala fere per singulas horas facientem, et tamen de ineffabili bonitate tua non desperantem. *Bonus es tu, Domine, et in bonitate tua doce me justificationes tuas* (*Psal.* cxviii, 68), ut eas intelligendo, easque, sicut decet, jugiter operando, mundo corde mundaque anima possim recipere mysteria tua.

Ecce, anima mea, præpara hospitium cordis tui ad suscipiendum corpus et sanguinem Creatoris tui mundis cogitationibus mundisque operibus, expurga ab omnibus interioribus tuis quicquid potest offendere hospitem tam immensæ majestatis; non enim potest in illa anima vel in illo corde manere, quam possidet aliqua contaminatio malitiæ, et nisi ibi summa pax summaque charitas fuerit, indignum judicans illud hospitium conversatione suæ mansionis, nec diu ferens tantam inquietudinem perturbationis, ab illo hospicio cito discedit. Væ autem menti illi quam Christus propter suas iniquitates deserit, deserensque et damnans tentationibus et dolis inimici seduci permittit!

Diligenter ergo, o anima mea, inspicere, diligenter omnes sensus corporis tui ad teipsam intus recollige ¹⁴⁶¹, et quicquid eis sordidum vel immundum inveneris, foras projice, expulsaque omni malitia vel iniquitate, diligenter post illas aditus pectoris tui reclude ¹⁴⁶², ne ad te valeant quandoque redire, vel amplius interiora tua inquinare. Peractis vero omnibus quæ ad ipsius venerabilis mysterii consecrationem pertinent, expulsisque omnibus quæ ipsius mentis arcanum maculare solent, o tu, misera anima mea, cum magna diligentia intueri omnes negligentias tuas, omnia mala et peccata quæ facere solebas. Et cum ipsius Redemptoris tui corpus et sanguinem in manibus tenes, illius ineffabilem misericordiam, quam dulcius potes, exora, ut per suam

A magnam pietatem omnia peccata tua dimittat, et ut hæc vel alia amplius admittere non valeas. Hoc ante omnia, et sicut interitum tuum moneo caveas, ne in hujusmodi recordationibus aliquos diaboli laqueos incurras, quos multi incauti sæpius incurrunt; qui dum mala sua quasi pro eis plorantes ante mentis oculos reducunt, per easdem recordationes in ipsorum ¹⁴⁶³ malorum delectationes insipienter reincident.

Recordare, quam dulcius potes, ipsius corporis Christi quod tenes ineffabilem ¹⁴⁶⁴ pietatem, et plusquam æstimari possit admirandam dulcedinem, quod pro redemptione tua multas injurias sustulit, et ad ultimum crucifixum sit. Sed et ipsam passionem quam in cruce pertulit per singulos dolores cogita et recogita, scilicet cum quanto dolore in ipsius crucis ¹⁴⁶⁵ patibulo et pedes ejus et manus infixæ sunt, latus ejus per militis lanceam transfuratum, ab ipsis etiam pro quibus ¹⁴⁶⁶ patiebatur, ibi ante crucem quasi malefactor sit illusus, irrisus, et tam horrida opprobria sustinens, quasi Agnus mansuetissimus inæstimabilem patientiam ostendit. Qui cum facile posset, non se de suis interfectoribus vindicavit, sed Patrem ¹⁴⁶⁷, ut hoc peccatum illis dimitteret, oravit. Cum vero ¹⁴⁶⁸, hujusmodi recordationibus quasi satiata requiescere cœperis, nec tamen requiescens hæc dulciter et cum magno affectu ruminare cessaveris, ad ipsum dulcissimum dulcissimi Domini corpus quod in manibus tenes loquere, et quasi cum præsentem loquens, tuas illi necessitates expone. De illo hæc ¹⁴⁶⁹ fideliter crede quod corpus hoc veraciter corpus illud sit quod de Virgine natum est, quod crucifixum est, quod in sepulcro positum est, quod tertia die a mortuis resurrexit, quod ad cœlos ascendit, et quod sedet ad dexteram Patris.

Nec dubites in illa hora sacrificii corporis et sanguinis tui Redemptoris angelos adesse suo Creatori, **267** sui que Creatoris carni et sanguini cum magna reverentia ineffabile obsequium deferre. Quid vero de omnibus sanctis æstimari debet? Quid cogitari potest, cum ipsius redemptionis suæ pretium in terra celebrari conspiciunt, de cujus æterna visione lætantes, jam magnum gaudium possident in cœlo? Tu vero, anima mea, hæc omnia fideliter credens, carnemque tui Creatoris dulciter amplectens, in ipsis amplexibus ejus ¹⁴⁷⁰ pietatis significa tuam necessitatem, et quam dulcius potes ejus exora pietatem, ut per suam ineffabilem misericordiam omnem.

VARIE LECTIONES.

¹⁴⁶⁰ Collata est cum *Mss. Vict. KK. 16. Corb. 160. et Val-luc.* Præparativa cum *Sacerdos est celebraturus*, et qualiter cum *Corpus Christi et Sanguinem in manibus tenet, tenensque dulciter recordetur quod dolores in corde in Cruce pro nobis passus est* *mss. Vict. et Val-luc.* Oratio sacerdotis, cum *Corpus Christi et Sanguinem in manibus tenet, tenensque dulciter recordatur quos dolores pro nobis in Cruce passus sit* ¹⁴⁶¹ Interius recollige *mss.* intus recollige ¹⁴⁶² Peccatis interclude *mss.* pectoris tui reclude ¹⁴⁶³ In ipsorum *ms. Vict.* in ipsas ¹⁴⁶⁴ Christi ineffabilem *mss.* Christi, quod tenes, ineffabilem ¹⁴⁶⁵ Dolore ipsius crucis *mss.* dolore in ipsius crucis ¹⁴⁶⁶ Ab ipsis pro quibus *ms. Corb.* ab ipsis etiam a quibus *ms. Vict.* ab ipsis et pro quibus *ms. Val-luc.* ab ipsis etiam pro quibus ¹⁴⁶⁷ Sed Patrem *mss.* sed pro illis Patrem ¹⁴⁶⁸ Cui ergo *mss.* cum vero ¹⁴⁶⁹ De quo hoc *ms. Vict.* de illo hæc *mss. Corb.* et *Val-luc.* de illo hoc ¹⁴⁷⁰ In ejus amplexibus ejus *mss.* in ipsis amplexibus ejus.

tuam emundet sœdilitatem. Ingere totam te ipsam in Christum quem tenes, et ipsum prius ¹⁴¹¹ adorans, tuas iterum et iterum ¹⁴¹² representans ingere necessitates.

ORATIO XXVIII ¹⁴¹³.

AD CHRISTUM.

Facienda a sacerdote ante consecrationem corporis Christi.

O dulcissime Domine Jesu Christe, qui pro mea redemptione crucifixus es et mortuus, ante te est omne desiderium meum, et gemitus meus a te non est absconditus (Psal. xxxvii, 10). Ecce benignissime Deus, coram te est miseria mea, et in manibus meis est misericordia tua, miseria peccatricis animæ meæ, misericordiâ redemptionis tuæ ¹⁴¹⁴. *Miserere ergo mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam, et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam* (Psal. l, 1-3), et ab hac hora usque in finem custodi vitam meam. Defende ab omni iniquitate animam meam, ut jam amplius agere non valeam unde oculos tuæ majestatis offendam. Da mihi, benignissime Deus, te, sicut jubes et retum est, super omnia diligere; deinde proximum non minus quam meipsum, sicut iterum præcipis, amare. Est enim ¹⁴¹⁵ hoc justissimum et omnino rationale ut te super omnia, et etiam plusquam nos debeamus diligere, quia tu nos antequam essemus dilexisti, diligens creasti, creatos ad notitiam sanctissimi nominis tui adducere curasti; nos vero neque hoc ipsum, quod te vel aliquid boni diligimus, a nobis ipsis nisi a te habemus. Proximum vero nostrum et tu nobis, sicut nos ipsos, recte diligere præcipis, et non recte diligimus eum, sicut præcipis quia æquali dilectione nos omnes creasti, æquali dilectione pro omnibus passionem suscepisti, æqualiter omnibus vitam æternam præparasti. Da omnibus, clementissime Pater, qui fidem rectam habent, recte et sancte vivere, nec in ulla ¹⁴¹⁶ omnino re ab his quæ præcipis deviare; his vero qui nondum in te credunt, antequam de hac vita exeant, da fidem et dilectionem sanctissimi nominis tui suscipere, et susceptam usque in finem rectam et inviolatam custodire. Sit omnibus vivis et defunctis sacrificium tui corporis et sanguinis remissio omnium peccatorum: vivis quidem, qui recte vivunt, et, si nondum recte vivunt, recte quandoque vivere volunt; defuncto is autem, qui per hoc sacrificium se sperant in misericordiâ tuâ accipere remissionem suarum iniquitatum, et post hæc pervenire ad gloriam sempiternam regnumque cœlorum.

A Credimus de te, Domine ¹⁴¹⁷ Jesu Christe, quia tu idem ipse, qui es Filius Dei, es Filius Virginis tu idem ipse, qui in principio eras Verbum, et Verbum eras apud Deum, et Deus eras Verbum, et per quod omnia facta sunt (Joan. i, 1-3); a Patre ante omnia sæcula genitus ¹⁴¹⁸, in tempore es ex Virgine natus quamvis altera natura sis ¹⁴¹⁹ quam Pater, postquam factus es Filius Virginis et habitasti in nobis; altera natura existens, secundum quod Filius Dei es quamvis in duabus naturis tua persona, Deus et homo, existis æqualis Patri secundum divinitatem, minor Patre secundum humanitatem. Quia vero tu idem ipse Deus qui homo, et qui homo Deus; propterea sanctissima Virgo quæ te portavit, ab omnibus fidelibus Θετόχος prædicatur et creditur, hoc est Mater Dei. Et quia tu non alter Filius Dei, alter Filius hominis, sed tu idem ipse Filius Dei, qui Filius hominis passionem et mortem pro salute humani generis suscepisti, non in natura deitatis, sed in natura humanitatis; tu idem ipse, non alter propter distantiam naturæ, sicut nec una natura existens propter unitatem personæ.

Est adhuc, dulcissime Domine Jesu Christe, quod de ineffabili charitate qua nos diligis, cogitare possumus et debemus quod nobis miseris peccatoribus, ad indicium tuæ magnæ dilectionis, in hoc mysterio tui corporis et sanguinis ostendis. Cum aliquis homo alterum hominem, sicuti plus potest, diligit; præter alia, vi dilectionis forsitan potest pro eo mori, si ita dilectio exigit; quod tamen raro accidit ut quis hoc pro suo dilecto velit pati. Quod si unquam amicus pro amico facit in magnam admirationem magnamque stuporem omnes qui hoc audiunt, convertit ¹⁴²⁰. Tu vero, dulcissime Domine Jesu, non solum pro amicis, sed et pro inimicis mori voluisti et non solum hoc, sed et istud quod nullus facere pro amico vult fecisti, et adhuc facis, videlicet cum teipsum, qui pro nobis mortem sustinuisti, das ad manducandum et bibendum in hoc mysterio tui corporis et sanguinis, manducamus corpus tuum et bibimus sanguinem tuum, scilicet nostræ redemptionis pretium. Da mihi ergo, Domine Jesu, sic vivere, sic caste ¹⁴²¹ et sancte deinceps tui altaris servitium facere ut sic vivendo, sic faciendo, sic carnem manducando et sanguinem bibendo, post mortem carnis ab omnibus peccatis absolutus ad te Creatorem meum et Redemptorem recto itinere valeam pervenire, ubi te cum omnibus sanctis in æterna felicitate sine fine possim laudare et benedicere.

VARIE LECTIONES.

¹⁴¹¹ Ipsum prius ms. Vict. ipsum post ¹⁴¹² Iterum tuas et iterum ms. Corb. tuas iterum ¹⁴¹³ Colata est cum Mss. Vict. KK. 16. Corb. 160. et Val-luc. In ms. Val-luc. non dividitur a præcedente, et ideo caret titulo. titulus in mss nullus est. ¹⁴¹⁴ Redemptionis tuæ ms. Corb. et Val-luc. Redemptionis tuæ ms. Vict. redemptionis meæ ¹⁴¹⁵ Est enim ms. Vict. est autem ¹⁴¹⁶ Nec in nulla ms. Corb. nec nulla ms. Vict. nec ulla ¹⁴¹⁷ Credimus, Domine mss. credimus de te, Domine ¹⁴¹⁸ Ante omnia genitus ms. ante omnia sæcula genitus ¹⁴¹⁹ Altera persona sis ms. Vict. altera natura sis ¹⁴²⁰ Audivit, convertitur mss. audivit, convertit ¹⁴²¹ Domine Jesu, sic caste mss. Domine Jesu, amodo sic vivere sic caste

ORATIO XXIX ¹⁴²².

FACIENDA A SACERDOTE ANTE MISSAM.

Summe Sacerdos et vere Pontifex ¹⁴²², qui te obtulisti Deo Patri hostiam puram et immaculatam in ara crucis pro nobis miseris peccatoribus ¹⁴²³, et qui dedisti nobis carnem tuam ad manducandum et sanguinem tuum ad bibendum, et posuisti mysterium istud in virtute Spiritus tui ¹⁴²⁴, dicens: *Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis* (Luc. xxii, 19). Rogo per sanguinem ¹⁴²⁵ tuum preciosum, magnum ¹⁴²⁶ salutis nostræ pretium, rogo per hanc vitam et inenarrabilem charitatem qua nos miseros et indignos sic amare dignatus es, ut lavares nos a peccatis nostris in sanguine tuo (Apoc. i, 5), doce me servum tuum indignum, quem etiam inter ¹⁴²⁷ cætera dona tua ¹⁴²⁸ ad officium sacerdotale vocare dignatus es nullis meis meritis, sed sola dignatione **268** misericordiæ tuæ, doce me, quæso, per Spiritum sanctum tuum tantum tractare mysterium ea reverentia et honore, ea devotione et timore quibus oportet et decet. Fac me per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire et firmiter tenere, dicere et cogitare quod tibi placet et quod expedit animæ meæ. Intret Spiritus tuus bonus in eor meum, qui sonet illi sine sono, et sine strepitu verborum loquatur omnem veritatem tantorum mysteriorum; profunda ¹⁴²⁹ quippe sunt nimis, et sacro tecta velamine. Propter magnam clementiam tuam concede mihi missarum solemniam mundo corde et pura mente celebrare. Libera cor meum ab immundis et nefandis, vanis et noxiis cogitationibus. Muni me beatorum ¹⁴³⁰ angelorum pia et fida custodia, ac tutela fortissima, ut hostes omnium bonorum confusi discedant. Per virtutem tanti mysterii, et per manum sancti angeli tui repelle a me et a cunctis servis tuis durissimum spiritum superbæ et cænodixæ, invidiæ et blasphemix, fornicationis et immunditiæ, dubietatis et diffidentix. Confundantur qui nos persequuntur, pereant illi qui perdere cuncta festinant ¹⁴³¹.

Rex virginum, amator ¹⁴³² castitatis ¹⁴³³, Deus, cælesti rore benedictionis tuæ exstingue in corpore

A meo ¹⁴³⁴ fomitem ¹⁴³⁵ ardentis libidinis, ut maneat in me tenor castitatis ¹⁴³⁶ corporis et animæ. Mortifica in membris meis carnis stimulos, omnesque libidinosas commotiones et da mihi veram et perpetuam castitatem cum cæteris donis tuis, quæ tibi placent in veritate, ut sacrificium laudis casto corpore et mundo corde quotidie valeam ¹⁴³⁷ tibi offerre. Quanta enim cordis contritione et lacrymarum fonte, quanta reverentia et tremore, quanta ¹⁴³⁸ corporis castitate et animæ puritate istud divinum et cæleste sacrificium est celebrandum, Domine, ubi ¹⁴³⁹ caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, ubi ima summis ¹⁴⁴⁰ conjunguntur, ubi adest sanctorum angelorum præsentia, ubi tu es sacrificium et sacerdos mirabiliter et ineffabiliter ¹⁴⁴¹?

B Quis digne hoc celebrare potest ¹⁴⁴², nisi tu Deus omnipotens offerentem feceris dignum? Scio, Domine, et vere scio, et idipsum bonitati tuæ ¹⁴⁴³ confiteor quia non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimia peccata mea, et infinitas negligentias meas.

Sed scio, et veraciter ex toto corde meo credo, ore meo confiteor quia tu potes me facere dignum, qui solus potes facere mundum de immundo conceptum semine (Job xiv, 4); solus de indignis dignos, de immundis mundos. et de peccatoribus ¹⁴⁴⁴ justos et sanctos facis. Per ¹⁴⁴⁵ hanc omnipotentiam tuam te rogo, concede ¹⁴⁴⁶ mihi peccatori hoc cæleste sacrificium ¹⁴⁴⁷ celebrare cum timore et tremore cum cordis puritate et lacrymarum fonte, cum lætitia spiritali et cælesti gaudio. Sentiat mens mea dulcedinem beatissimæ præsentix tuæ, et excubias sanctorum tuorum ¹⁴⁴⁸ in circuitu meo.

C Ego enim ¹⁴⁴⁹ memor venerandæ passionis tuæ accedo ad altare tuum, licet peccator, ut offeram tibi sacrificium quod tu instituisti, et offerri præcepisti in commemorationem tui pro salute nostra (Luc. xxii, 19). Suscipe illud ergo, quæso ¹⁴⁵⁰, summe Deus, pro Ecclesia sancta tua, et populo quem ¹⁴⁵¹ acquisisti sanguine tuo. Et quoniam me peccatorem inter te et eundem populum tuum medium esse voluisti, licet in me aliquod boni operis testi-

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴²² Collata est cum *Mss. Vict. KK. 16. Corb. 160. et Carthus. a Porta. Val-luc. et Flor.* Sacerdotis celebraturi *ms. Victorin.* Oratio utilis dicenda a Sacerdote ante Missam *ms. Corbeiens.* Oratio Sacerdos ante Missam ¹⁴²³ Pontifex Jesu Christe *ms. omitt.* Jesu Christe ¹⁴²⁴ Miseris et peccatoribus *ms. miseris peccatoribus* ¹⁴²⁵ Spiritus sancti tui *ms. Spiritus tui* ¹⁴²⁶ Per eundem Sanguinem *ms. per Sanguinem* ¹⁴²⁷ Tuum magnum *ms. tuum preciosum magnum* ¹⁴²⁸ Quem inter *ms. quem etiam inter* ¹⁴²⁹ Dona tua etiam ad *ms. omitt.* etiam ¹⁴³⁰ Veritatem profunda *ms. veritatem tantorum mysteriorum profunda* ¹⁴³¹ Muni me beatorum *ms. Carthus.* muni me, quæso, beatorum ¹⁴³² Qui nos perdere festinant *ms. qui perdere cuncta festinant* ¹⁴³³ Virginum et amator *ms. virginum, amator* ¹⁴³⁴ Castitatis et integritatis *ms. Corb. omittit,* et integritatis ¹⁴³⁵ In corpore meo *ms. Corb. et Flor.* de corpore meo *ms. Vict.* in corpore meo ¹⁴³⁶ In corpore meo fomitem *ms. Val-luc.* in corpore meo totum fomitem *ms. Flor.* de corpore meo totum fomitem fontem ¹⁴³⁷ Tenor castitatis *ms. Val-luc. et Flor.* tenor totius castitatis ¹⁴³⁸ Corde valeam *ms. corde quotidie valeam* ¹⁴³⁹ Tremore, quanta *ms. tremore,* et veneratione quanta ¹⁴⁴⁰ Celebrandum, ubi *ms. celebrandum,* Domine, ubi ¹⁴⁴¹ Terrena divinis *ms. omitt.* ¹⁴⁴² Mirabiliter et ineffabiliter constitutus *ms. mirabiliter et ineffabiliter* ¹⁴⁴³ Celebrare poterit *ms. potest celebrare* ¹⁴⁴⁴ Pietati tuæ *ms. bonitati tuæ* ¹⁴⁴⁵ Semine, et de peccatoribus *ms. semine solus de indignis dignos, de immundis mundos, de peccatoribus* ¹⁴⁴⁶ Sanctos. Per *ms. sanctos facis.* Per ¹⁴⁴⁷ Te rogo, Deus meus, ut concedas *ms. rogo, concede* ¹⁴⁴⁸ Hoc sacrificium *ms. hoc cæleste sacrificium* ¹⁴⁴⁹ Sanctorum Angelorum tuorum *ms. sanctorum tuorum* ¹⁴⁵⁰ Ego enim, Domine *ms. omitt.* Domine ¹⁴⁵¹ Illud quæso *ms. illud ergo, quæso* ¹⁴⁵² Populo quem *ms. populo tuo quem*

monium non agnoscas, officium saltem dispensationis credite non recuses, nec per me indignum eorum salutis pereat pretium, pro quibus victima factus salutaris ¹⁴⁸³ dignatus es esse redemptio. Profero ergo ¹⁴⁸⁵, Domine (si digneris propitius intueri), tribulationes plebium, pericula populorum, captivorum gemitus, miserias orphanorum, necessitates peregrinorum, inopiam debilium, desperationes languentium, defectus senum, suspiria juvenum, vota virginum, lamenta viduarum.

Tu enim *misereris omnium, Domine, et nihil odisti eorum quæ fecisti* (Sap. xi, 24, 25). Memorare quæ sit nostra substantia, quia tu Pater noster es, quia tu Deus noster es; ne irascaris satis, neque multitudinem viscerum tuorum super nos contineas. Non enim in justificat'ionibus nostris prosternimus preces ¹⁴⁸⁸ ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis. Aufer a nobis, Domine, iniquitates nostras, et ignem sancti Spiritus in nobis clementer accende. Aufer cor lapideum de carne nostra, et da nobis cor carneum (Ezech. xi, 19), quot te timeat, te amet, te diligat ¹⁴⁸⁶, te delectetur ¹⁴⁸⁷, te sequatur, te perfruat. Oramus, Domine, clementiam tuam ut sereno vultu familiarum tuam, sacri tui nominis officia præstolantem, aspicere digneris, et ¹⁴⁸⁸ ut nullius sit irritum votum, nullius vacua postulatio, tu nobis preces suggere quas ipse audire propitius et exaudire delecteris ¹⁴⁸⁹.

Rogamus etiam te, Pater sancte ¹⁴⁹⁰, et pro animabus ¹⁴⁹¹ fidelium defunctorum ut sis illis salus, sanitas, gaudium et refrigerium, hoc magnum pietatis sacramentum. Deus meus ¹⁴⁹², sit illis hodie magnum et plenum convivium de te pane vivo, qui de cælo descendisti et das vitam mundo (Joan. vi, 33), de tua carne sancta et benedicta, Agni videlicet immaculati qui tollit ¹⁴⁹³ peccata mundi (Joan. i, 29), quæ de sancto et glorioso beatæ virginis Mariæ utero est assumpta, et de Spiritu sancto concepta, de illo, inquam, pietatis ¹⁴⁹⁴ fonte, per lanceam militis ex tuo sacratissimo latere ¹⁴⁹⁵ manavit ¹⁴⁹⁶, ut ex inde refecti et satiati, refrigerati et consolati ¹⁴⁹⁷, exsulent in laude et gloria tua. Peto clementiam tuam, Deus, ut descendat super illud plenitudo ¹⁴⁹⁸

tux benedictionis, et sanctificatio tuæ divinitatis. Descendat etiam, Domine, illa sancti Spiritus tui invisibilis incomprehensibilisque majestas, sicut quondam in patrum hostias descendebat, qui et oblationes nostras corpus et sanguinem tuum efficiat, et me indignum sacerdotem doceat tantum tractare mysterium cum cordis puritate et lacrymarum devotione, cum reverentia et tremore, ita ut placide et benigne suscipias sacrificium de ¹⁴⁹⁹ manibus meis ad salutem omnium tam vivorum quam defunctorum.

Rogo te ¹⁴⁷⁰, Domine, per ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui, quo quotidie in Ecclesia tua pascimur et potamur, ablumur et sanctificamur, atque unius summæque ¹⁴⁷¹ divinitatis participes efficiamur, da mihi virtutes tuas sanctas, quibus repletus bona conscientia ad altare tuum accedam, ita ut hæc cælestia sacramenta efficiantur mihi salus et vita. Tu enim dixisti ore tuo sancto et benedicto: *Panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita* ¹⁴⁷². *Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum* (Joan. vi, 52). Panis dulcissime, sana palatum cordis mei, ut sentiam suavitatem amoris tui. Sana illud ¹⁴⁷³ ab omni languore, ut nullam præter te sentiat ¹⁴⁷⁴ dulcedinem, nullum præter te quærat amorem, nullam præter te amet pulchritudinem. Panis ¹⁴⁷⁵ candidissime, habens *omne delectamentum et omnem suavitatis saporem* ¹⁴⁷⁶ (Sap. xvi, 20), qui nos semper reficis, et nunquam in te deficis, comedat te cor meum, et dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ. Manducat te angelus ore pleno, manducet te peregrinus homo pro modulo suo, ne deficere possit in via tali recreatus viatico. Panis sancte, panis vive, panis pulcher ¹⁴⁷⁷, panis munde qui descendisti de cælo et das vitam mundo, veni in cor meum, et munda me ab *omni inquinamento carnis et spiritus* (II Cor. vii, 1), intra in animam meam, et sanctifica me interius ¹⁴⁷⁸ et exterius. Esto tutamen et continua salus animæ meæ et corporis mei. Repelle a me insidiantes mihi hostes; recedant procul a præsentia potentiae ¹⁴⁷⁹ tuæ ut foris et intus per te munitus ¹⁴⁸⁰ recto tramite ad tuum regnum perveniam, ubi

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴⁸³ Victima salutaris *ms.* victima factus salutaris ¹⁴⁸⁵ Proferam etiam *ms.* profero ergo ¹⁴⁸⁸ Preces nostras *ms.* preces ante ¹⁴⁸⁶ Te timeat, te diligat, *ms.* te timeat, te timet, te diligat ¹⁴⁸⁷ Et honorificet *ms.* *omitt.* ¹⁴⁸⁸ Digneris, et *ms.* digneris vultu, et ¹⁴⁸⁹ Exaudire digneris *ms.* exaudire delecteris ¹⁴⁹⁰ Domine Pater sancte *ms.* *omitt.* Domine ¹⁴⁹¹ Pro spiritibus *ms.* pro animabus ¹⁴⁹² Domine Deus meus *ms.* *omitt.* Domine ¹⁴⁹³ Qui tollis *ms.* qui tollit ¹⁴⁹⁴ Ac de illo pietatis *ms.* de illo, inquam, pietatis ¹⁴⁹⁵ Ex tuo sacratissimo latere *ms.* *Corb. Val-luc, et Flor.* Crucifixi Domini nostri latere ¹⁴⁹⁶ Emanavit *ms.* feliciter emanavit ¹⁴⁹⁷ Et exinde refecti, satiati, refrigerati et consolati *ms.* ut exinde sanati, refrigerati, refecti et consolati, *ms. Val-luc.* ut exinde. *Cætera ut in Edit.* ¹⁴⁹⁸ Super panem tibi sacrificandum plenitudo *ms.* super illud plenitudo ¹⁴⁹⁹ Suscipias sacrificium de *ms.* suscipias sacrificium laudis de ¹⁴⁷⁰ Rogo etiam te *ms. Corb. præmittit hunc titulum.* Oratio Sacerdotis nostri Corpus et sanguinem Domini *ms.* *omitt.* etiam ¹⁴⁷¹ Unius summæ *ms.* unius summæque ¹⁴⁷² Ego sum panis vivus qui de cælo descendi *ms.* *omittunt.* *Ms. Carth.* Et qui manducat me et ipse vivet propter me; quia ipse manet in me et ego in eo. Et iterum: Ego sum panis vivus qui de cælo descendi ¹⁴⁷³ Sana illud *ms. Carth.* sana me *ms. Val-luc.* sana eum ¹⁴⁷⁴ Te sentiam *ms. Corb. Vict. et Val-luc.* te sentiat ¹⁴⁷⁵ Dulcedinem panis *ms. Carth. et Flor.* dulcedinem; nullum præter te quæram amatorem, nullam præter te amem pulchritudinem, Panis ¹⁴⁷⁶ Omnem saporem *ms. Vict.* omnem suavitatis saporem ¹⁴⁷⁷ Panis vive, panis munde *ms.* panis vive, panis pulcher, panis munde ¹⁴⁷⁸ Sana et munda me interius *ms.* et sanctifica me interius ¹⁴⁷⁹ Præsentia potentiae *ms. Vict.* præsentia majestatis et potentiae ¹⁴⁸⁰ Per te munitus *ms.* munitus per te

non in mysteriis, sicut in hoc tempore agitur, sed A
facie ad faciem te videbimus (I Cor. xiii, 12), cum
tradideris ¹⁴⁸¹ regnum Deo et Patri (I Cor. xv, 24),
et erit Deus omnia in omnibus (ibid., 28). Tunc enim
me de te satiabis satietate mirifica, ita ut nec esu-
riam, nec sitiam in æternum ¹⁴⁸².

269 ORATIO XXX.

PRO SACERDOTE QUI HABET CELEBRARE.

Impellit me, Domine Deus, ministrandi officium,
hostias salutes offerre pro populi delicto : terret
conscientia indebiti sacerdotii pro reatu proprio. Si
a me omnium sacerdotum peripse mate sacrificium
offeratur, pollutæ conscientie crimen augetur; ta-
men majestati univērsæ carnis judicis non offertur,
negligentiæ reatus ascribitur. Inter hæc tuæ, omni-
potens Deus, libramen pietatis imploro; cujus diem B
ultionis, accusante conscientia, pertimesco, ne in-
dignum misericordia tua judices, quem a tempore
pœnitentiæ non excludis. Suspende, Domine, secu-
rim, donec cultor vineæ Spiritus sanctus admoveat
cophinum stercoris ad radicem infructuosæ arboris.
Parce mihi, Domine, parce clementissime, qui Davi-
dem post lapsum clementer ad veniam revocasti; qui
Petri misericors amare flentis lacrymas respexisti;
qui latronem tanti facinoris reum divina gratia illu-
strasti, cui mox obtinuit confessio perspicere Dei
Filium, fides præmium, pœna veniam, lamenta gau-
dium sempiternum; dum confessor in cruce, posses-
sor paradisi exstitit post orucem. Sed quia verba
venia pietatis tuæ indigent, quæ indigni sacerdotis
opera non commendant, saltem astantium vota sus-
cipere; ut et mihi suis apud te precibus veniam, et
eorum meritis sacrificia nostrorum vulnere salu-
briter nobis conferant medicinam. Et quia, omni-
potens Deus, pro nobis omnibus factus es hostia pro
peccatis, adsis nobis satisfactio in sacrificio pro del-
ictis, qui vivis et regnas, etc.

ORATIO XXXI

PRO SACERDOTE CELEBRATURO.

Conscientia quidem trepidus, omnipotens Deus,
ad altare tuum accedo, sed ad fiduciam de tuæ pie-
tatis misericordia retineor. Et licet ad celebranda
tibi sacrificia semper inveniar indignus; tamen si
recedo, vereor de inobedientia condemnari. Pro qua
re dignare me, piissime Pater, paterna pietate ac
placato vultu respicere, et cordis mei intus ora
purgare. Et si ego pondere peccatorum meorum ac
reatu constringor; meorum tamen precum obtentu,
tibi sint, quæso Domine, in omnibus placita myste-
ria consecranda. Per Dominum nostrum, etc.

ORATIO XXXII.

AD IDEM FACIENDUM.

Conscientia culpabilis, vita trepidus et anxius, cri-
minum funibus captivatus, te unicum refugium et
singulare remedium miserorum deprecor, Domine, ut
mei indigni sacerdotis tui miserearis, mihi que in-
dulgeas quod illud sacramentum salutare, angelis
et archangelis, et omnibus sublimitatibus tremen-
dum et adorandum, sceleratis labiis consecrare, ac
profanatis manibus præsumo atrectare : sed dum
accedo per me, fateor, Domine, præsumo de te, me-
mor malorum meorum, et tuorum quæ a sæculo
sunt honorum. Adhuc, Domine, te rogare præsumo,
ut non sit mihi sacrosanctum sacrificium tuum ad
iudicium, neque ad condemnationem, sed potius ad
liberationem peccatorum et angustiarum mearum,
et ad perennem animæ meæ salvationem. Id ipsum,
Domine Deus, supplicans repeto, non elata, ut ipse
conspicis, præsumptione, sed prona et pavida præ-
sumptione, quia miser et immundus carnis tuæ
sanctæ et pretiosi sanguinis tui sacramentum im-
mundis manibus consecrare audeo. Supplex exoro
et obsecro, Domine, ministerium tuum respice, et
misero mihi ministro misere, sacrificatorem purifi-
ca, et sacrificium sanctifica. Deus Pater, audi me;
quidquid est in me contra me, clementer aufer a
me; apta me tuo sancto servitio, ac ministrum ido-
neum tibi me perfice, et annue ut quæ tibi placita
sunt, inter hæc sancta mysteria postulem, et quæ-
cumque postulo tua, Domine, benignissima, quæso,
misericordia percipiam. Tibi honor, tibi gloria in
sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO XXXIII.

AD IDEM FACIENDUM.

Si tantum, Domine, reatum nostræ delinquentiæ
cogitamus, deputatum observationis ministerium non
implemus : grave est enim, quod ad mensam tuam
mundo corde et innocentibus manibus non venimus;
sed gravius est, si dum peccata metuimus, etiam
sacrificium non reddamus. Liceat igitur pro inobe-
dientia assistere, pro indulgentia petere, pro officio
ministrare, pro remedio immolare, pro populo ob-
secrare. Quæso ergo conforta in me quod trepidat,
cura quod lædet, reconcilia quod discordat, evacua
quod corrumpit, humilia quod superbit. Sit pia justi-
tia clemens correctio; nunquam absorbeat peccato-
rem, imo reconciliet pœnitentem. Da in salutem
disciplinam, non in mortem sententiam : exaudi pec-
catoris precem, qui visitas in dolore gementem. Per
Christum Dominum nostrum. Amen.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴⁸¹ Regnum perveniam, ubi non in mysteriis, sicut in hoc tempore agitur, sed facie ad faciem te videbimus cum tradideris etc. *ms. Carthus.* Regnum perveniam, ubi facie ad faciem te videam, interim hoc agendum, hoc certe frequentandum commendasti Ecclesiæ; quo venies in finem sæculi, quod erit sanctorum requies, nunc adhuc in sacramento quo in hoc tempore consociantur tua membra quando bibitur quod de latere tuo manavit. Id jam in perfectione ipsa salutis æternæ cum tradideris Regnum Deo et Patri, ut in illa perspicua contemplatione tui incommutabilis veritatis nullis mysteriis egeamus : tunc enim me etc. ¹⁴⁸² In æternum. Qui cum eodem Deo Patre et Spiritu sancto vivis et regnas per omnia sæc. *æc.* Amen. *ms.* In æternum. Amen. Nec sitiam in æternum qui cum eodem Deo Patre etc. *ms. Val-*
tic. nec sitiam in æternum. Amen

270 ORATIO XXXIV ¹⁴⁸².

AD CHRISTUM.

Ante perceptionem corporis et sanguinis Christi.

Domine Jesu Christe, qui, Patre disponente, Spiritu sancto cooperante, per mortem tuam spontanea voluntate misericorditer a peccato et morte æterna mundum redemisti, adoro, et veneror eo quo possum, quamvis tepido affectu et humili devotione, gratias agens tanto beneficio, hoc sanctum corpus, et hunc sanguinem tuum ¹⁴⁸³, quæ ad emundationem et defensionem a peccatis, accipere desidero. Confiteor, Domine, quia nimis sum peccator (*Luc. v, 8*), et indignus ad eorum tactum accedere. Sed confidens de illa clementia, qua pro peccatoribus, ut justii fierent, animam tuam ponens, eam delisti, et pia hostia Patri mactari voluisti; illa præsumo, licet peccator, ut per illa justificer, accipere. Supplex ergo te, pie miserator hominum, obsecro ut quæ ad delendum peccata dedisti, non mihi sint ad peccatorum augmentum, sed ad indulgentiam et tuitionem. Fac me, Domine, ita ea ore et corde percipere, atque fide et affectu sentire, ut per eorum virtutem sic merear complantari similitudini mortis et resurrectionis tuæ, per veteris hominis mortificationem, et novitatem justæ vitæ, ut dignus sim corpori tuo, quod est Ecclesia, incorporari, et sim membrum tuum, et tu caput meum, et maneam in te, et tu in me: quatenus in resurrectione reformes corpus humilitatis meæ, configuratum corpori claritatis tuæ, secundum promissionem Apostoli tui (*Philipp. III, 21*), et in te in æternum gaudeam de gloria tua, qui cum Patre et Spiritu sancto, etc.

ORATIO XXXV.

AD CHRISTUM.

Ante perceptionem corporis Christi.

Domine Jesu Christe Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto, per mortem tuam mundum vivificasti, adoro et veneror hoc sanctum corpus tuum, et hunc sanguinem tuum, quod est traditum, et qui pro multis effusus est in remissionem peccatorum (*Matth. xxvi, 28*): deprecorque clementiam tuam, misericordissime Domine, per horum virtutem, fac me unum de illis multis, et fac me hoc sentire sic per fidem et affectum, ut sentiam ea per salutis effectum. Et absolve et libera servos et ancillas tuas, me et omnes, qui mihi confessi sunt peccata sua, et pro quibus promisi, vel obnoxius sum exorare, et qui se sperant vel petunt meis orationibus apud te juvari, ab omni peccato, et pœna peccati; et fac Ecclesiam tua continua protectione et consolatione lætari.

ORATIO XXXVI.

AD DEUM, ET AD OMNES SANCTOS.

Domine Deus omnipotens, æterne et ineffabilis, sine fine atque initio, quem unum in Trinitate, tri-

A num in unitate confitemur. Te solum Deum adoro, te laudo, te benedico, teque glorifico, tibi gratias ago, tibi me tota devotione committo; *intende vocem orationis meæ* (*Psal. v, 3*), Pater de cœlis Deus, rex meus et Deus meus. Fili, Redemptor mundi, Deus, miserere mei, *ne perdas me* cum iniquitatibus meis (*Psal. xxv, 9*), neque in finem iratus reserves mala mea. Sanctus Spiritus, benigne Deus, inspira mihi spiraculum gratiæ tuæ, et dirige me in viam salutis æternæ: *doce me voluntatem tuam facere* (*Psal. cxlii, 10*): quidquid tibi displicet in me, remove a me. Trine et une, omnipotens, pie et misericors Domine, *aspice in me* (*Psal. cxviii, 132*), et tribulationem meam in gaudium converte, *et ne des hereditatem tuam* (*Joel. II, 17*). Altissime, in perditionem, B Dominator omnium ac protector in te sperantium, Domine, deprecationem meam suscipe; et per intercessionem gloriosæ virginis Mariæ, aufer iram tuam a me (*Psal. lxxxiv, 5*), Domine Deus salutis meæ, nec animam meam prius a corpore suscipias, quam omnia peccata mea dimittas.

O gloriosa Dei Genitrix, mater misericordiæ, virgo semper Maria, quæ Dominum omnium meruisti portare, et regem angelorum sola virgo lactare, adjuva me in die tribulationis meæ, ut tuis fultus patrociniis ad regna cœlestia merear pervenire.

O sancte Michael, archangele Dei, præpositus paradisi, veni in adiutorium meum, et defende me ab hoste maligno in hora mortis meæ, et animam meam deduc in paradysum exultationis æternæ. Omnes C sancti angeli et archangeli Dei, cunctæ cœlorum virtutes, omnesque sanctorum spirituum ordines, adversæ damnationis vires reprimite, expugnatæ impugnantem me (*Psal. xxxiv, 1*), a rugientis inimici sævitia potenter me defendite, in via veritatis fideliter gradientem omni hora, die ac nocte custodite me, et in hora exitus mei animam meam in pace vobiscum suscipite.

Sancte Joannes Baptista, omnes sancti patriarchæ et prophetæ, exoro vos obnoxia prece, manum mihi porrigite, auxilium mihi in cunctis necessitatibus meis et infirmitatibus præbete; poscite mihi a Deo indulgentiam, patientiam, constantiam, justitiam, obedientiam, continentiam, sanctamque perseverantiam.

Sancte Petre, princeps apostolorum beatissime, omnesque sancti apostoli et evangelistæ, Ecclesiarum principes, et cœlestis aulæ triumphales milites, date mihi vitam honorabilem, virtutum magnitudinem, consummationem laudabilem et æternam beatitudinem; influat mihi per vos pax, virtus et perpetua salus.

271 Christi dulcissimi sacerdotes, atque inclyti doctores, omnesque sancti confessores, qui ampliatistis talentum vobis creditum per immarcescibilem

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴⁸³ Collata est cum *Miss. Thu. 267. et Dec. O. Ante perceptionem Corporis et Sanguinis Christi miss. Oratio ad accipiendum Corpus Domini* ¹⁴⁸⁴ Sanctum Corpus et sanguinem tuum *miss. Hoc sanctum Corpus et hunc sanctum sanguinem tuum*

fructum bonorum operum, Dei ineffabili pietate detur mihi per vos peccatorum indulgentia, totius boni copia, celestium concupiscentia, grata fratrum benevolentia, morum reverentia, mandatorum Dei observantia. Precor te, beate N. devotissima prece, dignare me inter tuos agnoscere, cum sederis potens in iudicio orbem iudicaturus cum Domino.

Omnes sanctæ virgines, quæ celesti Sponso perenni mente adhærentes luxum calcastis sæculi, omnesque sanctæ viduæ impetrate mihi fetido munus perennis gratiæ, vitæ sanctimoniam, corporis munditiam, cordis innocentiam, fidei firmitatem, fraternitatis charitatem.

Intercedite pro me, omnes sancti, quicumque Deo placuistis ab initio sæculi. Aptate me ad voluntatem Dei peragendam in omni opere bono, ut peccatis mortuus, Deo vivam, et vota, quæ Deo vovi, vestris suffragantibus meritis illi toto affectu persolvam, ut ad portum salutis æternæ merear pervenire, et in æterna felicitate vobiscum sine fine gaudere Amen.

ORATIO XXXVII.

AD DEUM.

(*Ex ms. codice Corbeiensi.*)

Domine Jesu benignissime, fons vitæ, fons misericordiæ, de quo bibunt omnes sancti, bibunt et inebriantur ineffabili dulcedine, vivunt æterna satietate, da mihi per merita eorum in præsentis vite sic te semper sitite, ut in futuro sæculo cum eisdem sanctis tuis ad te valeam æternaliter satiari. Oro itaque dulcissimam misericordiam tuam, piissime C suavisime Domine Jesu, pasce miseram animam meam ex recordatione beneficiorum tuorum, ne deficiat in peregrinatione fatigata imo pondere peccatorum suorum. Tua me, Domine, bonitas creavit, et per baptismum tuum recreavit, patienter hactenus me quotidie peccantem exspectat. Potentia divinitatis tuæ me fecit, humilitas humanitatis tuæ me refecit. Ecce, Domine Jesu Christe, gratia tua donante, qui es Dominus meus, Deus meus, ecce recordor quia, sicut prænuntiasti per sanctos tuos ab initio mundi, natus de sancta Virgine veram ex ea carnem accepisti, Virginis matris ubera vere suxisti, pasce peccatricem animam meam tua sancta carne, satia illam tua dulcedine. In præsepio positus, pannis involutus es, involve meam animam pannis misericordiæ tuæ, ne remaneat nuda coram te. Pastores et ab oriente Magi venientes adoraverunt te in præsepio jacentem, fac me, Domine, te fideliter adorare jam in cælo sedentem. Permisisti circumcidi carnem tuam, circumcido ab omni peccato mentem meam. Præsentatus es in templo, suscepit te Simeon in ulnas suas, id est in brachia sua, præsentata me sanctæ majestati tuæ, ut te complectar brachiis animæ meæ. Subditus eras parentibus in puritia tua, fac me tibi sudditum, et omnibus quibus me subjecerit dispositio tua. Baptizatus es a Joanne, in infans tu baptizasti me, post baptismum tuum sanctum multoties pollutus sum, per veram confessionem et

A pœnitentiam baptiza me. Jussisti peccatoribus agere pœnitentiam, promisisti digne pœnitentibus indulgentiam, fac me pro peccatis meis sic pœnitere ut eorum veniam a te merear obtinere. Veritatem, mansuetudinem, justitiam docuisti, doce cor meum et illumina, ut unus ex eis esse merear quos tu docens interius illuminasti. Miracula, virtutes, sanitates in corporibus et animabus hominum, quantum tibi placuit, fecisti; sana languores animæ meæ, quia peccavi tibi. Jejunasti propter me, fac me abstinere ab omni peccato pro tuo amore. Esuriisti propter me, fac me te, qui panis es verus, veraciter esurire. Fatigatus es propter me, roboram, refice lassitudinem animæ meæ. Dulcissime et misericordissime Domine Jesu Christe, dum cœnares cum amicis tuis, pedes eorum lavisti, corpore tuo et sanguine pavisti; corpus meum et animam ab omni sorde lava, et eodem corpore tuo et sanguine, ne deficiat, conforta. Quid amplius dicam, Domine Jesu Christe? Tu es vita mea, salus mea, dulcedo mea, fortitudo mea, lætitia mea, gaudium meum, redemptio mea, resurrectio mea. Tu propter me traditus es, ne tradas bestiis animam meam. Ligatus es propter me, solve ligamina peccatorum meorum. Illusus es propter me, libera me ab illusionibus dæmonum. Dulcissime Domine, tu solus homo sine peccato flagellatus es propter me, libera me a flagellis quæ merentur iniquitates meæ. Misericordissime Domine, spinis coronatus es propter me, spinas peccatorum meorum aufer a me. Domine Jesu benignissime, tu portasti super sanctos humeros tuos crucem tuam, fac me te sequi et post te portare animam meam. Altissime Domine, tu exaltatus in cruce traxisti omnia ad te, trahere me ad te. Dulcissime Domine, tu permisisti manus tuas et pedes clavis ferreis perforari, lancea latus tuum aperiri, sanguinem tuum pro peccatoribus effundi, per ipsum sanguinem tuum lava animam meam ab omnibus peccatis, et omnem dolorem ab ea tolle per angustias quas pro nobis sustinuisti. Dulcissime Domine, tu suscepisti petitionem latronis, suscipe orationem mei peccatoris. Aceto potatus es propter me, inebria animam meam melle dulcedinis tuæ. Bone Pastor, tu posuisti pro tuis ovibus animam tuam, ne sinas perire et mori peccatricem animam meam. Liberasti de inferno animas piorum, libera animam meam a damnatione impiorum. Fortissime, potentissime Domine Jesu Christe, tu postquam mortem vicisti, surgens a mortuis vivus et immortalis discipulis tuis apparuisti. Dolentes de tua morte lætificasti, manducans et bibens frequenter cum eis in fide sanctæ resurrectionis tuæ cor eorum solidasti, animam meam, animam servi tui lætifica et conforta in fide sanctæ tuæ resurrectionis.

ORATIO XXXVIII.

AD CHRISTUM.

(*Ex ms. codice Corbeiensi.*)

Domine Jesu Christe, dulcissime, suavisime, pulcherrime, speciosissime, desideratissime, Dominus

meus et Deus meus, post resurrectionem tuam quadragesimo die vidente piissima matre tua Virgine et ineffabiliter gaudente, videntibus amicis tuis apostolis et ineffabiliter de tua glorificatione lætantibus, benedicens eis ascendis in cœlum et sedes ad dexteram Patris? Benedic etiam nobis et fac nos participes **272** tantæ exultationis, quam illi habuerunt de gloria tuæ exaltationis, et per hæc beneficia tua, et alia innumerabilia quibus hominem perditum ad salutem revocasti, dum in hac vita detineor, miseram animam meam refice et conforta, ut cum a corpore migraverit, tam piis recordationibus et memoriis enutritam et refocillatam sub alis misericordie tuæ, sub pedibus sanctorum apostolorum tuorum, sub pedibus gloriosissimi testis tui Stephani, et cæterorum puerorum tuorum qui tecum sunt in sancto cubili tuo, requiescere possit, te miscrante, te donante, Salvator mundi, qui cum Deo Patre et Spiritu sancto vivis et regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO XXXIX.

AD CHRISTUM, ET OMNES SANCTOS.

(Ex ms. Corbeiensi.)

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, Dominus meus et Deus meus, tu es vita mea, salus mea, sine quo non possum bene vivere, vel bene esse, quia et antequam essem et viverem, apud te eram et vivebam in te, et, antequam me nossem, noveras me. Benignissime, suavissime, dulcissime, fac me recordari miserationes tuas quas humano generi misericorditer impendisti, sic ex earum recordatione cor meum igne ignescere dilectionis tuæ iugiter in flammam. Potentissime Domine, prius in utero matris mee formasti, tua virtute natum de matre baptismo tuo sanctificasti, parentibus meis ut litterarum studio ac societati monachorum me traderent inspirasti, ingenium discendi litteras, quantum tibi placuit, ingrato mihi delisti. Me quotidie peccantem usque nunc patienter expectasti. Precor, oro, benignissime Domine, dulcissimam misericordiam tuam ne me sinas unquam ad pristinas sordeles peccatorum meorum redire, sed fac me cum servis tuis in tuo servitio perseverare. Scio, Domine, quod non sum dignus exaudiri propter peccata mea, sed da mihi solatium et intercessionem sanctorum tuorum quos audeo coram te appellare, ut quod obsistentibus peccatis meis non mereor, eorum meritis suffragantibus obtinere possim, et ne me excludas ab eorum

societate. Vos omnes sancti, filii misericordie, pueri Domini Salvatoris, jam cum eo quiescentes in æterna requie, quos ipsa charitas de suis visceribus genuit, vos ego peccator appello, sublevate meam orationem ad aures vestræ matris, altissimæ charitatis. In primis audeo te suppliciter orare, quæ vicinior existis salutis nostræ, quæ vitam nostram peperisti, mundo perditio remedium attulisti, benedicta super mulieres Virgo mater ipsius misericordie, sancta Maria, Domina mundi, Regina cœli, tuæ sanctissimæ pietati meam orationem qualemcunque committo, ut eam offeras dilectissimo Filio tuo Domino nostro. Vos etiam sancti angeli et archangeli, sancte Michael, sancte Raphael, sancte Gabriel, et omnes sancti cœlestium ordines virtutum ad orationes meas ad Deum sublevandas advocare presumo. Vos omnes sancti patriarchæ et prophetæ, qui precessistis et annuntiastis adventum nostri Salvatoris, vos estote adjuutores orationibus meis. Sancte Joannes, tu Baptista Domini, amicus ipsius summi Sponsi, tu esto adiutor orationibus meis. Sancte Petre, cui summus Pastor commisit suos agnos pascendos. Sancte Paule, vas electionis Domini Jesu Christi, doctor gentium. Sancte Andrea, sancte Jacobe, sancte Jacobe, sancte Joannes dilecte Domini Jesu, sancte Thoma, sancte Philippe, sancte Bartholomæe, sancte Mathæe, sancte Simon, sancte Thadæe, sancte Matthia, sancte Marce, sancte Luca, sancte Barnaba. Omnes sancti apostoli et evangelistæ, orate pro me peccatore; vestris meritis orationes meas committo. Sancte Stephane protomartyr Domini nostri Jesu Christi, amice Dei, tuis meritis me commendo. Sancti martyres, Line, Clele, Clemens, Xiste, Corneli, Cypriane, Laurenti, Chryso-gone, Joannes, Paule, Cosma, Damiane, Ignati, Alexander, Marcelline, Petre, Vincenti, Sebastiane, et omnes martyres qui pro Salvatoris amore sanguinem vestrum sudistis, orate pro nobis. Sancte Vedaste, Remigi, Benedicte, Martine, Ambrosi, Augustine, Hilari, Basili, Nicolae, Amande, Gregori, Germane et omnes sancti confessores qui per sanctitatem vitæ vestræ Deo placuistis, orate pro nobis. Sancta Maria Magdalena, quæ meruisti pedes Domini Salvatoris osculando tangere, lacrymis rigare, prima resurgentem a mortuis videre, sancta Felicitas, Perpetua, Agatha, Agnes, Cæcilia, Lucia, Anastasia, et omnes sanctæ virgines, viduæ et continentes, orate pro nobis.

ORATIO XL ¹⁴⁸⁵.

RHYTHMUS AD DEUM ET OMNES SANCTOS.

Deus Pater credentium,
Salus in te sperantium,
Exaudi preces servuli,
Quas fundit corde supplici.
Fili Dei piissime,

Dignatus nasci Virgine,
Exaudi cordis hostiam,
Patris sedens ad dexteram.
Amborum sancte Spiritus,
Dextræ Dei tu dignus,

Mentis secretum ¹⁴⁸⁶ visita,
Tuaque reple gratia.
Personis sancta Trinitas,
Sed deitate Unitas,
Adesto meis precibus,

VARIE LECTIONES.

¹⁴⁷⁸ Ex Mss. Corb. 160. et Vict. KK. 16 ¹⁴⁸⁶ Ms. C. Mentis secreta ms. Vict. mentis secretum

Votis favens supplicibus.

Auge fidem, tu Trinitas,
Spem auge, sancta Unitas,
Ut te colendo deitas,
Me firmet tua charitas

Qui Deus homo diceris,
Et verus homo nosceris,
Memento mei hominis,
Cum judicare veneris.

In hoc quod manes deitas,
Reatus dele sarcinas,
Ut hoc quod es humanitas,
Adhuc ¹⁴⁸⁷ defectat pietas.

Regnum jurasti Patribus,
Promisisti sequacibus,
273 Ut servetur promissio,
Regnum concede famulo.

Concedat tua pietas,
Quæ deposcit humanitas ¹⁴⁸⁸,
Ut quod promisit charitas,
Assequatur hæreditas.

Maria virgo virginum:
Redemptionis ostium,
Porta salutis integra,
Lapsis cervicem releva.

Potenti ¹⁴⁸⁹ manum porrige,
Quietis opem tribue,
Et per tuum auxilium
Placare cura filium.

Regina cœli filia ¹⁴⁹⁰,
Mater Dei castissima,
Ut manus præstet Filii,
Quod servus poscit, subveni.

Tu Michael archangele
Cœli princeps militiæ,
Ora draconis concute,
Ne noceat in vulnere.

Interpres Dei Gabriel,
Et medicina Raphael,
Cum cherubim et seraphim,
Hostis necate hæresim.

Cœlorum omnes spiritus,
Novem divisi gradibus,
Dei præsentis vultibus,
Meis favete vocibus.

Senes viginti quatuor,
Hæc offerte quæ deprecor.
Qui citharis et phialis
Orationes funditis.

Patriarcharum dignitas,
Prophetarum sublimitas,
Vestri regis præsentis,
Verbo precantis ¹⁴⁹¹ solvite.

Joannes Christi prævius,
Baptista regis inclytus,
Festina, ne tardaveris
Labem secare vulneris.

Quem matris clausus utero
Motu prodix corporeo,
Quem demonstrasti digito,
Fac subvenire misero.

Cœlestis regni claviger,
Apostolorum signifer,
Petre primus in ordine,
Fragilitatem aspice.

Per te mens tua videat,
Quid sors humana valeat;
Et dum tui memineris,
Memento casus hominis.

Te poscente clementiam,
Extendat mihi dexteram,
Qui te suspendit flumine,
Dum tibi dixit: *Modice*.

Salve reatus vincula,
Ad hoc data potentia,
Quem Verbum Dei nominas,
A quo vocaris Barjona.

Paule tu doctor gentium,
Et Christi testimonium,
Dum totum mundum prædicas,
Opem conferre studeas,

Joannes Dei gratia,
Subtilis velut aquila,
Ipso me fonte satia,
Cujus potasti flumina.

Qui tibi matrem sociat,
Et cœli clausa reserat,
Meæ parcat miseriæ,
Tui precatus munere,

Apostolorum cæteri,
Evangelistæ alii,
Discipulorum agmina,
Hæc juvate precamina.

Vos, innocentes pueri,
Qui pro Christo truncamini,
Vestra dato subsidia,
Qui clamatis: *Nos iudica*.

Et protomartyr Stephane,
Tu primus in certamine,
Hæres sacrati nominis,
Adesto desiderii.

Caput nudas lapidibus,
Cœli patet introitus,
Jesum stantem consideras,
Securus hostes toleras.

Orasti flexis genibus

Pro inimicis cernuus,
Pro supplicanti servulo
Intercede, te postulo.
Tu, martyr invictissime,

Pius adesto famulo ¹⁴⁹²
Te deprecanti sedulo.
Qui sitiens martyrium,
Prece siccasti fluvium,
Regna petens cœlestia,
Capitali sententia.

Dissolve nexus criminum,
Per Jesum Christum Dominum,
Ut tecum in cœlestibus
Sanctorum jungar cœtibus.

Vincenti, martyr inclyte,
Carbones vernans sanguine,
Cœlum tenens in munere,
Pro me precari satage.

Laurenti, miles pertinax,
In fide pie contumax,
Cui in igne militas,
Orare pro me studeas.

Cunctorum cœtus martyrum,
Curam spernentes ¹⁴⁹³ corporum,
Cui funditis sanguinem,
Hunc reddatis placabilem.

Sylvester admirabilis,
Confessione nobilis,
Caput factus Ecclesiæ,
Orationem respicere.

In sede Petri positus,
Ejus quidem vicarius,
Ipsius consors gloriæ,
Cœli gaudens in culmine.

Meos intende gemitus,
Tuis juvando precibus,
Qui talentum multiplicas,
Ut tuo regi placeas.

Gregori, præsul optime,
Totius flos Ecclesiæ,
Domus Dei candelabrum,
Ut parcat roga Dominum.

Martine sidus Galliæ,
Virtutum fervens munere,
Quem regis. . . .

Fac ¹⁴⁹⁴ ut succurrat Dominus,
Sacerdotum confessio,
Confessorum oratio,
Summi regis conspectui

Offerte preces famuli ¹⁴⁹⁵,
Vere felix Felicitas,
Quæ prima inter alias,

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴⁸⁷ Ms. Corb. adhuc ms. Vict. ad me ¹⁴⁸⁸ Ms. Corb. humanitas ms. Vict. humilitas ¹⁴⁸⁹ Ms. Corb. Potenti ms. Vict. petenti ¹⁴⁹⁰ Ms. Corb. Filia ms. Vict. Domina ¹⁴⁹¹ Ms. Corb. Verbo peccantis ms. Vict. verba peccantis ¹⁴⁹² Ms. Corb. Tu martyr invictissime, pius adesto etc. ms. Vict. tu martyr invictissime, Albane vir mitissime, pius adesto etc. ¹⁴⁹³ Ms. Corb. cernentes ms. Vict. supnentes leg. serpentes ¹⁴⁹⁴ Ms. Corb. Regis fac ms. Vict. regis catechumenus fac ¹⁴⁹⁵ Ms. Corb. Famuli ms. Vict. servuli

Ob charitatis meritum,
Hoc tenes privilegium.

274 Cum Christum mente con-
[spicis,

Terrena cuncta despicias,
Apud ipsum nos adjuva,
In cuius gaudes ¹⁴⁹⁶ gloria.

O Maria Magdaléné,
Festina opem tradere,
Cui primum se obtulit
Christus, cum mortem interit.

Columba simplex animo,
Oranti adsis, obsecro,
Quæ corona Martyrii
Amplexum petis Domini.

Omnes sacratæ virgines,
Ferentes sponso lampades,
Vasis tenentes oleum,
Meum quæratís commodum.

Sanctâ sanctorum concio,

ORATIO XLI ¹⁴⁹⁸.

AD CRUCEM DOMINI.

Sanctâ crux ¹⁴⁹⁹, per quam nobis ad memoriâ
crux illa reducitur, in qua Dominus noster Jesus
Christus nos per mortem suam a morte æterna in
quam omnes ¹⁵⁰⁰ misere tendebamus, ad vitam ¹⁵⁰¹
æternam ¹⁵⁰² quam peccando perdideramus, resusci-
tavit; adoro, veneror et glorifico in te crucem illam
quam nobis repræsentas, et in illa eundem misera-
torem Dominum nostrum, et quæ per illam miseri-
corditer operatus est. O crux amabilis in qua est
salus, vita et resurrectio nostra! O lignum pretio-
sum, per quod salvati et liberati sumus! o signum
venerandum, per quod Deo signati sumus! O crux
gloriosa, in qua sola gloriari nos oportet!

Non enim es ¹⁵⁰³ suscipienda secundum crude-
lium, qui te mitissimo ¹⁵⁰⁴ paraverunt, insipientissi-
mam impietatem; sed secundum ejus qui te sponte
suscepit sapientissimam pietatem. Nam illi non po-
tuerunt aliquid, nisi illo sapienter permittente; nec
ipse quidquam sustinuit, nisi se misericorditer vo-
lente. Illi te elegerunt, ut per te scelus impietatis
suæ perpetrarent; ille te elegit, ut per te opus pieta-
tis suæ consummaret. Illi, ut per te justum morti
traderent; ille, ut per te peccatores a morte erueret.
Illi, ut vitam interficerent; ille, ut mortem perime-
ret. Illi, ut Salvatorem damnarent; ille, ut damna-
tos salvaret. Illi, ut vivificantem mortificarent; ille,
ut mortuos vivificaret. Illi insipienter et crudeliter;

Una quidem communio,
Mihi quidem ¹⁴⁹⁷ succurrite,
Et Christum intercedite.

Esto, Christe, propitius,
Quos fundo vide gemitus.
Et quem creasti dextera,
Ab omni malo libera

Qui nasci, mori, surgere,
In cælum vis ascendere,
Et sanctum mittis Spiritum,
Me munda sorde criminum.

Judex orbis cum veneris,
Mercedem dare famalis,
Cum ovibus in dextera,
Non cum hædis me colloca.

Para panem Ecclesiæ,
Regendo eam protege,
Quæ dum partim dividitur,
In fine simplex creditur.

Romanæ sedis dominum,

Sibique gregem subditum;
Quos redemisti sanguine,
Digneris semper regere.

Istius loci præselem,
In tua fide stabilem,
Tua conserva populo,
Munitum crucis clypeo.

Animabus fidelium
Ista luce carentium,
Ad laudem tui perpetem,
Æternam para requiem.

Agne Dei mitissime,
Qui mundum purgas crimine,
Exaudi, parce, adjuva,
Miserere et libera.

Christè, via, lux, veritas,
Dei splendor et charitas
Soter simul et ousion,
Alpha et omega, eleyson. Amen.

A ille sapienter et misericorditer. Non ergo es, o crux
¹⁵⁰⁵ admirabilis, æstimanda secundum intentionem
crudelis insipientiæ, sed secundum effectum miseri-
cordis sapientiæ.

Quomodo igitur te ¹⁵⁰⁶ laudabo? Qualiter te exal-
tabo? Quo affectu te orabo? Qua jucunditate in te
gloriabor? Per te infernus spoliatur, et omnibus per
te redemptis obturatur. Per te dæmones terrentur,
comprimuntur, vincuntur et conculcantur. Per te
mundus renovatur, atque veritate in eo lucente et
justitia regnante decoratur. Per te humana natura
peccatrix est justificata, damnata salvata, ancilla
peccati et tartari liberata, mortua resuscitata. Per
te civitas illa beata in cælis restauratur et perficitur.
Per te Deus Dei Filius pro nobis voluit *obediens esse*

B Patri usque ad mortem (*Philipp.* II, 8, 9); propter
quod exaltatus accepit nomen, quod est super omne
nomen. Per te *paravit thronum suum* (*Psal.* XV, 8),
et instauravit regnum suum.

O crux, quæ ad tam ineffabilia bona es electa et
præparata, laudant et exaltant te non tam humana
sive angelica mens et lingua, quam opera quæ per te
sunt facta! O tu, in qua et per quam est salus et vita
mea! O tu, in qua et per quam est totum et omne
bonum meum ¹⁵⁰⁷, *absit mihi gloriari nisi in te!* (*Galat.*
VI, 14.) Nam quid mihi concipi, nasci, vivere et
omnibus hujus vitæ bonis perfrui prodest ¹⁵⁰⁸, et
postea in infernum descendere? Uti que si sic mihi
esset, melius ¹⁵⁰⁹ mihi erat si nec conceptus fuisset.
C Et certe sic essem, si per te redemptus non essem.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁴⁹⁶ Ms. Corb. Gaudet ms. Vict. gaudes ¹⁴⁹⁷ Ms. Corb. Mihi quidem ms. Vict. mihi simul ¹⁴⁹⁸ Col-
lata est cum Mss. Thu. 267. Corb. 160. Vict. KK. 16. Bec. O. San Germ. a Pratis 345. Val-luc. et Flor. Ad
sanctam Crucem Dominicam mss. Thu. et Corb. Ad sanctam crucem adorandam mss. Vict. Val-luc. et Flor. Oratio ad sanctam crucem mss. Bec. et S. Germ. Oratio de sancta Cruce ¹⁴⁹⁹ Sancta Cruce, per ms.
Thuan. O sancta Cruce, per ¹⁵⁰⁰ In qua omnes mss. S. Germ. et Val-luc. et Flor. in quam omnes ¹⁵⁰¹ Vi-
tam æternam mss. vitam, ¹⁵⁰² Ac misericordiam quam mss. omittunt ¹⁵⁰³ Non enim es etc. usque ad
Quomodo igitur ms. S. Germ. omit. ¹⁵⁰⁴ Mitissimo agno paraverunt mss. omitt. agno ¹⁵⁰⁵ Es, o sancta
crux, mss. omitt. o sancta crux ¹⁵⁰⁶ Igitur te crux mss. S. Germ. et Val-luc. et Flor. omit. crux ¹⁵⁰⁷
Omne bonum meum ms. S. Germ. omit. meum ¹⁵⁰⁸ Perfrui prodest mss. omit. prodest ms. Thuan. frui
prodesset ¹⁵⁰⁹ Si sic mihi esset, melius mss. S. Germ. si sic, melius

Quo ergo affectu gloriabor in te, sine qua ¹³¹⁰ non solum mihi nulla esset gloria, sed insuper æterne me ¹³¹¹ possideret infernalis luctus ¹³¹² et miseria? Quia delectatione ¹³¹³ jucundabor in te, per quam pro ¹³¹⁴ servitute tartarorum, hæreditas mihi data est regni cœlorum? Quo gaudio gratulabor in te, sine qua futurum erat ut horrerem me vel ad momentum esse, et per quam exspecto quia gaudebo me in æternum bene esse? Nam etsi adhuc inter spem et metum Deo serviam; certus tamen sum quia ad hæc bona, si gratias agendo, amando, vivendo in te gloriabor ¹³¹⁵, per te perveniam.

Sit itaque per te et in te gloria mea, sit per te et in te vera spes mea. Per te peccata mea delcantur, per te anima mea a vita veteri mortificetur, et in novam vitam justitiæ resuscitetur. Fac, obsecro, fac ut sicut me in baptismo mundasti a peccatis, in quibus fui conceptus et natus, ita me remundes ab eis quæ contraxi postquam sum renatus: ut per te ad ea bona perveniam ad quæ homo est creatus, præstante eodem Domino nostro Jesu Christo, qui sit benedictus in sæcula. Amen.

ORATIO XLII ¹³¹⁶.

AD SANCTAM CRUCEM.

Ex Appendice edit. Gerberon. hic revocatur.

Ave crux gloriosissima, et omnium lignorum pretiosissima et splendidissima, quæ tactu Conditoris nostri es sanctificata et ejus pretiosissimo sanguine cruentata. Felix permanes, et permanebis in sæcula: quæ si non in paradisi tellure orta fuisti, non decore frondium propriarum aut pulchritudine foliorum ¹³¹⁷, fere dignitate fructuum, sed castissimis membris regis æterni, quæ sustinuisti, dum omne redimeret sæculum. Modo non solum tua virtus splendet, verum ¹³¹⁸ etiam nomen tuum cuncto pretiosissimum est ¹³¹⁹ mundo. Terris et æthere fulges, sæculum replet, infernum perlustras ¹³²⁰. Te angelicæ mirantur potestates, mundi adorant prin-

cipales, dæmonum timent satellites. Tu perdita restauras, restaurata conservas, consecrata sanctificas, destructa reparas, infirma et fracta consolidas, dolentia ¹³²¹ lætificas, dæmoniacis artibus læsos salvificas.

In ¹³²² præsentia tua infernus gemit, dæmones pavescunt et fugiunt, mors contremiscit, omnis ¹³²³ virtus contraria audiens sanctum nomen tuum pertimescit ¹³²⁴. Sicut enim magnalia Jesu Christi, qui viva est hostia ¹³²⁵, præponderant, magneque et incomprehensibilia sunt ¹³²⁶; sic laudem tuam et virtutem tuam nulla unquam mortalium ¹³²⁷ promere potest lingua: illic enim est Christus fructus tuus dulcissimus, ipse flos tuus pulcherrimus, odor tuus suavissimus, ornatus tuus pretiosissimus. Dulce lignum, dulce pomum, dulce onus. Tu felix, sola sustinuisti talentum mundi. Quapropter emptio nulla in te ¹³²⁸, pretia nulla sunt pro te, appretiatio nulla super te. In comparatione tui aurum est ut stipula, gemmæ ut favilla, et ut stercus omnis gloria. Sol et nebulae, luna et sidera, et cuncta quæ transeunt tibi non sunt æqualia. Non orbis partes quadriformes tam felicem ferunt arborem in radice, in fructu, in fronde, in flore, in sancto germine.

Idcirco ego servus tuus inutilis ¹³²⁹ cantando, gemendo atque lamentando ¹³³⁰ prosternor ante ¹³³¹ conspectum tuum, et ad te oro ¹³³² atque confiteor ¹³³³ tibi, crux veneranda, per ¹³³⁴ cujus lignum redemptus sum ¹³³⁵, cujus signo sum confirmatus, cujus vexillo sum munitus, cujus nomine sum defensus, cujus virtute nunc usque salvatus te adoro, te invoco, te deprecor ¹³³⁶. Tu es salus ¹³³⁷ mea, tu virtus, tu protectio, tu murus ¹³³⁸, tu defensio ¹³³⁹, tu gaudium meum ¹³⁴⁰ et consolatio mea ¹³⁴¹. In vita ista me positum salva; me in angustiis ¹³⁴² recrea; in adversis conforta; in infirmitatibus corrobora; in morte a dæmonibus me libera; a morte ¹³⁴³ æterna me ¹³⁴⁴ subtrahere: januam paradisi pande, et

VARIÆ LECTIONES.

¹³¹⁰ Sine quo *ms.* sine qua ¹³¹¹ *Æterne me ms. S. Ger. æterna me* ¹³¹² *Infernalis luctus ms. S. Germ. infernalis cruciatus, luctus.* ¹³¹³ *Qua dilectione ms. qua delectatione* ¹³¹⁴ *Per quam pro ms. S. Ger. per quem pro* ¹³¹⁵ *In te glorior ms. in te gloriabor* ¹³¹⁶ *Hæc Oratio collata est cum Ms. San-Germanensi 345* ¹³¹⁷ *Pulchritudine foliorum ms. pulchritudine florum* ¹³¹⁸ *Splendet, verum ms. resplendet lumine claro, verum* ¹³¹⁹ *Preciosissimum est ms. preciosus est* ¹³²⁰ *Terris et æthera fulges, sæculum replet, infernum perlustras ms. hæc omittit* ¹³²¹ *Infirma et fracta consolidas, dolenda ms. infirmos sanas, dolentia* ¹³²² *Salvificas. In ms. salvificas, mortuus vivificas, et cuncta bona ædificas. In* ¹³²³ *Dæmones pavescunt, et fugiunt, mors contremiscit, omnis ms. dæmon fugit, mors expavescit, et omnis* ¹³²⁴ *Virtus contraria, audiens sanctum nomen tuum pertimescit ms. contraria virtus audire te pertimescit* ¹³²⁵ *Qui viva est hostia ms. qui in te pepercit* ¹³²⁶ *Præponderant, magneque et incomprehensibilia manent ms. manent incomprehensibilia* ¹³²⁷ *Nulla unquam mortalium ms. nulla mortalis* ¹³²⁸ *Quapropter emptio nulla est in te, etc., usque ad: Idcirco, etc., ms. hæc omittit* ¹³²⁹ *Ego servus tuus inutilis ms. nos servi inutiles* ¹³³⁰ *Atque lamentando ms. omittit* ¹³³¹ *Prosternor ante ms. prosternimus preces ante* ¹³³² *Et ad te oro ms. et te adoramus* ¹³³³ *Atque confiteor ms. omittit* ¹³³⁴ *Veneranda, per ms. veneranda, colenda et Crux adoranda, per* ¹³³⁵ *Redemptus sum ms. redempti sumus* ¹³³⁶ *Sum firmatus... sum munitus... sum defensus... salvatus... te adoro, te invoco, te deprecor ms. firmatus... munitus... defensi ac protecti... salvatus... te adoramus, te invocamus, et te deprecamur* ¹³³⁷ *Tu es salus ms. tu esto salus* ¹³³⁸ *Murus ms. murus noster inexpugnabilis* ¹³³⁹ *Defensio mea ms. defensio nostra* ¹³⁴⁰ *Gaudium meum ms. gaudium nostrum* ¹³⁴¹ *Consolatio mea ms. consolatio nostra* ¹³⁴² *In vita... in angustiis ms. lux, vja, vita, arma nostra invictissima, liberatio nostra, redemptio et resurrectio nostra. In vitæ spatio positos nos salva, in angustiis* ¹³⁴³ *Morte a dæmonibus me libera, a morte ms. morte nos libera. Nos a dæmonibus eripe, a morte* ¹³⁴⁴ *Æterna me ms. perpetua me*

Redemptori meo Domino Jesu Christo, qui ¹⁵⁵⁸ in te A crucifixus ¹⁵⁵⁹ pendit, post hanc vitam miseram ¹⁵⁶⁷ me conjunge ¹⁵⁶⁸. Amen.

275 ORATIO XLIII [ol. XLII].

AD CRUCEM DOMINI.

De sancta cruce, et beata Virgine, et bono latrone.

Salve crux sancta, salus et vita mea. Salve crux, quam adorat et desiderat exercitus angelorum. Salve crux, quam adorat et invocat omnis chorus sanctorum. O vere sancta et venerabilis crux. Ecce peccator et infelix homo, ante te, et in te crucifixo manet, quamvis indignus; sed pro peccatis suis ita est anxius, ut fere nesciat quid agere debeat. Desiderat enim te adorare; sed non audet oculos ad te levare. Desiderium quidem bonum habet in te; sed nullum meritum sentit in se, pro quo confidat de te. B Maneo itaque in conspectu tuo trepidus et dubius; ita ut coram te stare erubescam, et a te recedere pertimescam. Hortatur me stare ante conspectum tuum memoria divinæ et tuæ pietatis; sed dehortatur me conscientia miserabilis et inveteratæ meæ iniquitatis. Arctor quoque graviter ab iis duobus, et quid eligam fere ignoro. Elegi tamen magis opportuno conspectui tuo importune assistere, etiamsi debeas me occidere. *Melius est enim mihi mori juxta te, quam vivere* (Jon. iv, 8) longe a te; quia nulla mors homini pejor est, quam cum homo longe a te est.

Suppliciter ergo deprecor te, chara majestas et magna charitas, qui pendes in cruce, ut importunitatem meam non importune suscipias, sed ad necessitatem meam opportune et misericorditer respicias. Tu es enim spes mea, tu refugium meum, tu misericordia mea. Miserere igitur, miserere mei, et doce me quomodo adorare te debeam, et quomodo te diligere valeam. Quamvis peccatis meis exigentibus nesciam quomodo te adorare ac diligere debeam; tamen hoc est meum desiderium, ut te adorem et diligam. Obsecro te, vere piis exaudibilis Jesu, per omnem dilectionem quam habes in homine, dum pendes in ligno, ut hoc bonum specialiter facias cum servo tuo, ne stare in conspectu tuo et ante crucem tuam me aliquando lædeat aut pigeat, sed potius delectet et placeat. Delectet animam meam in conspectu tuo fideliter assistere; et placeat oculis D Divinitatis tuæ misericorditer in me respicere. Delectet me lugere miseriam meam, et placeat omnipotentiae tuæ vertere in gaudium tristitiam meam.

Delectet autem me recordari hoc quod pendens in cruce benedictæ virginis matri tuæ dixisti: *Mulier, ecce filius tuus* (Joan. xix, 26). Et nunc, quæso, benignissime Domine, dic mihi servo tuo: Homo, ecce Deus tuus, ecce redemptor tuus. Te quoque, obsecro, virgo inter omnes mulieres benedicta, ut dicas mihi: Homo, ecce filius meus, ecce Salvator tuus. Video quippe, venerabilis domina, filium tuum in præse-

pio jacentem, recognosco filium tuum in templo docentem; sed in nullo loco eum certius cognosco, quam in cruce pendentem. Ibi enim ipsemet de se testatur dicens: *Mulier, ecce filius tuus* (ibid.). Hic ergo, felix mater et omni laude digna, hic intercede pro me misero apud ipsum qui, dum se filium tuum nominat, quodammodo se debitorem obligat, ut preces tuas cum amore suscipiat. Dic illi itaque: Fili, iste peccator clamat ad me, et lacrymabiliter deprecatur ut intercedam pro eo apud te, quatenus remittas ei peccata sua, quæ insipienter commisit in te. Verum est, Domine mi, verum est certe. Ego reus confiteor coram te, Deus, et coram Genitrice tua quia ab infantia mea usque nunc veniens ante gloriosam crucem tuam et sanctæ majestatis tuæ conspectum non, ut debui, veni, supplicavi, nec adoravi. Sed tu, cui proprium est parcere et misereri, ne respicias fragilitatem meam, et immunditiam meam pessimam, sed dimitte quidquid negligenter deliqui; quia tu es spes mea sola et vera, et non habeo in alio fiduciam meam, nisi in te solo Deo vivo et vero.

Dat etiam mihi grandem fiduciam, summe Redemptor meus, illa pia et dulcis oratio, quam pro crucifigentibus te apud Patrem fecisti, dicens: *Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt* (Luc. xxiii, 34). Qui enim sic exorasti pro tuis crucifixoribus, nunquid non orabis pro tuis adoratoribus? Et qui in cruce recordatus es indulgentiæ, nunquid in cælo oblitus es misericordiæ? Miserere, quæso, Domine, miserere mei servi tui; et vel tu ignosce, vel apud Patrem intercede ut ignoscat. Propter hoc namque maneo coram te, et adoro sanctam crucem tuam per quam redemisti mundum. Credo namque et confiteor quia per elevationem et extensionem corporis tui in ligno traxisti omnes ad te qui recte diligunt te. Trahe igitur me, dulcissime, Domine, *trahere me* et desiderium meum *post te* (Cant. i, 5); ut ego sentiam virtutem crucis tuæ in me.

Sentiam, Salvator meus, virtutem et odorem qui est de cruce tua, sicut sentiebat latro ille qui dicebat: *Domine, memento mei, dum veneris in regnum tuum* (Joan. xxiii, 42). Viderat forsitan latro iste te antea cæcos illuminantem, vel mortuos suscitantem, et non adoraverat te. Tunc vero quanto videt te pendere in ligno, adorat te dicens: *Domine, memento mei, dum veneris in regnum tuum*. Hoc fecit in illum crux tua, quod non potuerunt facere miracula tua. Verius et perfectius cognovit iste te in cruce pendentem, quam in templo docentem, aut miracula facientem. O quanta est virtus crucis tuæ, quanta est gloria pendens in ligno! Latro iste ubi vidit tuum lignum, mox cognovit tuum regnum; et ubi te pendere aspexit, ibi quod regnares intellexit. O quantus odor de cruce exibat qui omnem infidelitatem ab eo repellebat. O quam digne vocabat te

VARIAE LECTIONES.

¹⁵⁵⁸ Meo Domino J. C. qui ms. nostro, qui ¹⁵⁵⁹ Crucifixus ms. confixus ¹⁵⁶⁷ Miserram ms. miserrimam
¹⁵⁶⁸ Me conjunge ms. nos conjunge

Domini sum, qui veraciter sciebat se servum A atque contra omnia adversa tutamentum. Amen.
tuum; quia oculis suis intuebatur pretium, quo redimebas penitus mundum universum.

Sed quid bone Jesu, quid, dulcissime Domine, respondisti latroni te oranti in cruce? *Hodie mecum eris in paradiso* (ibid. ix, 43). Et quid hoc est, o rex desiderabilis? Tu clavis affligeris, et paradysum promittis. Tu pendes in ligno, et latroni dicis: *Hodie mecum eris in paradiso*. Et, o desiderium animarum ubi est paradysus, quia dicis latroni: *Hodie mecum eris in paradiso*. An paradysus tecum est, et ubi tu vis, paradysus est? An tu indubitanter paradysus es, quia tam confidenter promittis: *Hodie mecum eris in paradiso*? Credo, Domine, credo certe quod ubi tu vis, et ubi tu es, ibi paradysus est; et esse tecum, hoc est esse in paradiso. Quoniam venerabilis ille B confessor et gloriosus martyr tecum fuit per totum illud hodie, et postea omni tempore. O quam bonum est esse tecum! O quam beati sunt illi, qui tecum sunt! Illi vere sunt in paradiso, vere sunt in regnis, qui tecum sunt fide et dilectione.

Cruc tua, Domine, paradysum promittit et paradysum tribuit. Et ideo suppliciter adoro crucem tuam, adoro te in cruce, et crucem in te. Denique adoro crucem propter pendentem in cruce. Adoro quem latro adorabat, et oro sicut ille orabat: *Domine, memento mei, dum veneris in regnum tuum*. Recognosce in me, 276 Domine, hanc orationem, sicut recognovisti eam in latrone. Suscipe hanc orationem a servo tuo, sicut suscepisti eam a famulo tuo. Memento mei de regno, sicut fuisti memor illius de ligno. Dic igitur, dic, quæso, Domine, dic servo tuo, dic animæ meæ: *Hodie mecum eris in paradiso*, ut ego confortatus desiderabili tua promissione fideliter permaneam in tua fide et dilectione, Redemptor meus, mediator Dei et hominum; qui cum Patre et Spiritu sancto vivis et regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO XLIV [ol. XLIII].

AD CRUCEM DOMINI.

Laus sanctæ crucis.

Ave, crux sancta, virtus nostra. Ave, crux adoranda, laus et gloria nostra. Ave, crux, auxilium et refugium nostrum. Ave, crux, consolatio omnium mœrentium; salve, crux, victoria et spes nostra; salve crux, defensio et vita nostra. Salve, crux, redemptio et liberatio nostra. Salve, crux, signum salutis, atque inexpugnabilis murus contra omnem virtutem inimici. Sit mihi crux semper spes Christianitatis meæ. Sit mihi crux resurrectio, mortis meæ. Sit mihi crux triumphus adversus dæmones. Sit mihi crux mater consolationis meæ. Sit mihi crux requies tribulationis meæ. Sit mihi crux baculus senectutis meæ. Sit mihi crux medicina ægrotationis meæ. Sit mihi crux protectio nuditatis meæ. Sit mihi crux consolatio vitæ meæ. Sit mihi crux in omnibus angustiis meis solatio. Sit mihi crux remedium in tribulationibus meis. Sit mihi crux in infirmitatibus meis medicamentum,

ORATIO XLV [ol. XLIV.]

AD CRUCEM DOMINI.

Elevatio ad sanctam crucem.

Salva me, sancta crux, quæ in corpore Christi dedicata es, et ex membrorum ejus compage tanquam margaritis ornata; quæ pretium nostrum portare digna fuisti et vitam æternam nobis attulisti. Jesu bone, præsta mihi ut per signum et reparationem sanctæ crucis, me ab omnibus inimicorum incursionibus liberes et tua bonitate conserves, peccata dimittas, veniam indulgentiæ tribuas; qui vivis et regnas Deus, etc.

ORATIO XLVI [ol. XLV].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

Cum recordatione meritorum ejusdem, et malorum nostrorum.

O beatissima et sanctissima semper virgo Maria, ecco asto mœrens ante faciem pietatis tuæ, et confundor nimis pro ahominationibus peccatorum meorum, quibus deformis factus sum et horribilis coram Deo et te, et angelis ejus et sanctis omnibus. Expavescio vehementer judicium extremum damnationis, quando unicuique divinitus reddetur, *prout gessit sive bonum, sive malum* (II Cor. v, 10). Et quia propter hoc *timor et tremor venerunt super me, et contexerunt me tenebræ* (Psal. LII, 6), malorum actuum meorum, et intueor me leprosum et immundum; idcirco me dignum scio separari a societate fidelium, quos a me discernit candor et puritas castitatis: propterea flens et ejulans, deprecor, Domine, quatenus a me quatruiduo mortuo, intolerabili fetore jam pleno, faciem tuam non avertas; sed potius aspicias quam gravi ulcere percussus sum, et consideres qualiter me cœlesti medicamine cures, atque Filio tuo Domino nostro Jesu Christo, cujus tu mater es et qui de te natus est, me emundatum restituas. Tu enim nosti, misericordissima regina, quod ad hoc nata es, ut per te nasceretur idem Dominus noster Jesus Christus, verus Deus, verus homo, in quem veracissime credo, et de cujus pietate non despero; ut et ipso qui erat Conditor hominum, fleret et Salvator; teque talem haberet matrem, quæ pro peccatoribus interveniens, perfectam obtineres ei salutem. Tu autem, domina mater ejus, virgo in partu, virgo ante partum, et virgo post partum. In te manet intacta castitas, pudor integer, et firma constantia. Quæ lætaris quod virgo concepisti, et quod cœli Dominum castis visceribus portasti, et quod virgo partum edidisti, et quod es ab angelo salutata, a Spiritu sancto obumbrata (Luc. i, 35). Et quod angelica nuntiavit puritas, ineffabilis perfecit Deitas, atque Deum illum gignere meruisti, qui cuncta nasci suo nutu concessit.

Tu, domina, mirabar is et corporis tui integritatem, et conceptus fecunditatem, et gaudebas tuum paritura parentem, Dominum nostrum Jesum Christum: duobus enim gavis a es muneribus. Miraris quod virgo peperisti, et lætaris quod Redemptorem

mundi edidisti, Jesum Christum Filium Dei. Quare propter ineffabilis misericordiae regina, credo quod non es vacua a visceribus pietatis, quae genuisti ipsum fontem totius. Et quae lactasti magni consilii Angelum, potes et mihi esse magni consilii angelus, si pro me depreceris Dei Filium, qui per te mundo, in carne apparuit, ut quem latentem apud Patrem incognitum habebat mundus, apparentem per carnem agnosceret, et agnitum crederet, et credendo in eum salvaretur per fidem. Qui suo inenarrabili munere praestitit ut natura humana ad similitudinem sui condita Creatoris, dissimilis per peccatum et mortem effecta nequaquam in aeterna damnatione periret; sed illam per te sua immensa pietate repararet, et ut tu nova et intemerata virgo facinus antiquae viraginis expiaret.

277 O admirandam divinae dispensationis operationem? Tu benedicta inter omnes mulieres virum non cognovisti; et mater es, et post Filium natum virgo permansisti. Hanc fidem sanctam postquam suscepi, domina, non semper recto tramite tenui, quoniam praecipis ejus non obedivi. Quibus si parere studuissem, me ad te clamantem facile audires, quem placere filio tuo scires. At quia seduxit me hostis antiquus, et sagittis suis vulneravit me, et vestibus candidis exuit, atque nigris et lacrymosis ac semiustis igne peccatorum meorum induit, idcirco deformibus vestibus indutus apparebo tibi. Propterea, clementissima regina et domina, ne contemnas me; sed memor fragilitatis humanae, annue ne desperans fugiam, sed exspectem consolationem tuam, quam tunc evenire probabo, si ea quae sunt in me incendia criminum et iniquitatum, et praecipue illarum quibus infatigabiliter uror, paulatim in me deficere tua virtute atque imbre intercessionum tuarum exstingui in corde meo et corpore persensero.

O mi domina, quid dicam, vel quid faciam? In tenebris sum, et lumen caeli non video. *Quo ibo, aut quo a facie filii tui judicantis fugiam?* (Psal. cxxxviii, 5.) Non ad orientem aut meridiem, vel ad occasum aut ad aquilonem, vel in profundo abyssi habeo effugium; ubique filius tuus, ubique totus, ubique praesens, ubique discernens et omnia judicans, et super caelestia habitans. Qui si me pro meis actibus juste judicaverit, expeditisset mihi magis ut conceptus non essem, aut natus statim interissem. Nec hoc mihi proficere potuisset, quia in peccatis tunc conceptus et natus, et sine baptismo mortuus absque dubio periissem. Ego namque de peccatoribus conceptus et natus peccator, baptizatus et salvatus, iterum peccator factus sum. Et non talis ut antea, sed sordidior et immanior; quoniam talis sum qualem pejorem non habet mundus. Ideo talem adiutorem requiro, qualem post filium tuum potiore et meliorem invenire non potest mundus. Habet orbis apostolos, patriarchas, prophetas, martyres, confessores, virgines, bonos et optimos adiutores, quos ego supplex orare con-

cupisco. Tu vero, domina, omnibus iis adiutoribus melior et excelsior es; quia istis et aliis sanctis omnibus, etiam angelicis spiritibus, nec von regibus et potestatibus mundi, divitibus, pauperibus, dominis, servis, majoribus et minoribus domina es, et quod possunt omnes isti tecum, tu sola potes sine illis omnibus. Quare hoc potes? Quia mater es Salvatoris nostri, sponsa Dei, regina caeli et terrae, et omnium elementorum. Te ergo requiro, ad te confugio, et tu me per omnia adjuves, suppliciter peto. Te tacente, nullus orabit, nullus juvabit. Te orante, omnes orabunt, omnes juvabunt.

Millies centena millia hominum (regina piissima) ad te clamant, et omnes salvantur; et ego clamabo ad te, et non auxiliabor? forsitan non; quia illis omnibus sum pejor et pessimus. Quid inde? Propterea non tacebo. Clamans igitur vociferor ad te. Egregia virgo, et piissima domina, parce mihi et exaudi me. Exaudi miserum, et solare moerentem; recollige errantem, refove desperantem. Sana in me quae conspicis vulnera, per tua sancta medicamina, tollensque a me sordida indumenta, viridia et splendida porrige vestimenta, quibus me renovatum representes filio tuo Domino nostro Jesu Christo. Esto mihi contra diabolum turris fortitudinis, murus inexpugnabilis, brachium defensionis. Illam contra me saevientem suscipe, et ne me viribus imbecillum astutia sua confoliat, tu invincibiliter repugna. Ille callidus est et fraudulentus, et non metuit pugnare contra fortes, sed majores vias infert tentationis contra validos quam contra infirmos. Tu tamen, caelestis auxiliatrix, quae nosti dolositates ejus, sic commune robur ejus, ut me nulla ipsius callida suggestio decipiat tentando; sed cum nititur decipere, ipse confusus, ex tua virtute superatus discedat, et ego misellus tua defensione protectus, a tua filiique tui laude nunquam quiescam.

Fac, o felix domina et omni laude dignissima, ut ego famulus tuus qui in tota longaevitae dierum meorum miserabiliter per abrupta peccatorum corruui, nunc in extremis positus diebus, agam poenitentiam pro peccatis meis quaecunque gessi in cogitatione, voluntate, operatione et negligentia. Et quamvis diutissime, hoc est, ab exordio vitae meae, usque in hanc horam, perseveraverim in ipsis quae corpori peccatis; tu tamen, caelorum regina, obtine apud clementissimum filium tuum, ut ultra non regnet iniquitas in me, sed virtus divinitatis. Virtutum et orationum copia me justificet, mundet et uniat, et per semitas justitiae deducendo ad bonum perseverantiae perducatur et provehat. In extremis quoque vitae positum nulla me oblivio bebetet, linguae officium nullius passionis vitium impediatur. Expletoque dierum meorum numero, atque perfecto in me Ecclesiae sancto ministerio, merear suscipi ab angelo lucis, et liberari ab angelo mortis, ac perferri ante tribunal piissimi judicis, ubi per te, domina, percipiam quietem pacis vitae aeternae. Amen.

ORATIO XLVII [ol. XLVI].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

Beatissima Dei genitrix et virgo perpetua Maria, sacrarium omnium virtutum, gignendo Dominum virtutum et regem gloriæ Christum, per eundem Deum et Dominum nostrum Jesum Christum quem meruisti generare, tibi ad æternam gloriam, et nobis ad æternam salutem, precor per tuam clementiam suffragare mihi omni misericordia indigno apud divinam majestatem, exorabilemque te precibus tanti peccatoris prælere, domina, ne differas, ex qua et beatitudinis felicitas et redemptio nobis venit. Siquidem omnino, Deifera sanctissima Maria, indignus sum te adire precatum; sed fiduciam spei meæ attribuit recordatio multorum Christum teque negantium, qui tandem conversi pristinam meruerunt per tua suffragia suæ mentis integritatem, licet sim amplius peccator, quam possit lingua mea confiteri: proh dolor! plura sunt peccata mea, quam vix numero possint comprehendere. Et quamvis professionem Christianitatis minus recte observaverim post baptismum, tamen nunquam in negationis foveam corde vel ore incidi. Omnipotenti Deo gratias, qui me tenuit tuis sanctis orationibus. Ad hoc te Deus fecit, ut speramus, sui matrem; ut mater fieri deberes omnium in eam credentium, quo se patrem nos jussit vocitare.

Quid unquam potest dignius æstimari, quam ut sis mater quorum Christus dignatur esse pater et frater. Ipse namque, propter suam insolitam bonitatem, omnibus paternos præbebit profectus, si te, domina, senserit maternos non denegare affectus. Quo namque modo mihi non miserearis, mater misericordiæ? Ubi est nisi in Deo, et in te, spes mea? Ergo sine te nihil pietatis est, nihilque bonitatis, quia mater virtutis et virtutum es omnium. Quapropter adjuva me, domina, quæso; quia nihil sum et ad nihilum me venturum **278** scio, nisi digneris me adjuvare. Adjuva me ergo, nec uni deneges beneficium, quod omnibus confers etiam non rogata. Non habeo quo pergam solatium vitæ quærens, nisi ad quam omnes rei confugiunt. Ad te confugio, quia te filius tuus Dominus noster Jesus Christus providit nobis refugium post se. Suscipe me, oraque eum quatenus me talem efficiat qualem me jubet fieri; nec diutius sinat decipi suggestionibus demonum, sed faciat sua pietate, tuæque intercessionem me sic frui temporali vita, quo possim æternam consequi, ipso auxiliante, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

A

ORATIO XLVIII [ol. XLVII].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

Sancta et gloriosa Dei genitrix, semperque virgo Maria, quæ mundo meruisti generare Salvatorem, exaudi me et miserere mei nunc et semper propter honorem sanctæ et excellentissimæ virginitatis tuæ. Te deprecor humiliter, esto mihi salvatrix et adjutrix apud Deum omnipotentem, ut ipse me pius pastor et princeps pacis a peccatorum meorum maculis emundet, et ab inferni tenebris eripiat, et ad vitam perducat æternam. Et qui per te, castissima virgo, venit in hunc mundum, et humanum genus suo sanguine salvavit, et inferni claustra destruxit, et cœlestis regni januas aperuit; ille me per misericordiam suam salvare et conservare dignetur; et post finem hujus vitæ labentis, aliquam partem æternæ beatitudinis precibus tuis in sanctorum societate concedat.

ORATIO XLIX [ol. XLVIII] ¹⁸⁵⁹.

AD EANDEM DEI MATREM.

Singularis meriti, sola sine exemplo, mater et virgo Maria, quam Deus ita mente et corpore inviolatam custodivit ¹⁸⁶⁰, ut digna existeres, ex qua sibi nostræ redemptionis pretium Dei Filius corpus aptaret: obsecro te, misericordissima, per quam totus salvatus est mundus, intercede pro me miserimo ¹⁸⁶¹ et cunctis iniquitatibus scædato ¹⁸⁶², ut vel jam donet Dominus infelici animæ meæ amorem puritatis, affectum munditiæ, tenorem castitatis. Ego enim, ego infelix, ego totius innocentie, totius sanctimonie gratiam perdi; ego templum Dei sanctum multipliciter violavi. Sed quid ago, obscenitates meas referens auribus illibatis? Horresco, domina, horresco; et arguente me conscientia, male nudus coram te erubesco. Cui vero moribundus offeram vulnus meum? Ad quem ibo, et apud quem deplorabo dolorem meum, aut quando aliunde sperem beneficia sanitatis, si mihi clauditur illud unicum reclinatorium æternæ pietatis? Audi ergo, domina, audi propitia, audi et exaudi civem perditum de sorte hæreditatis tuæ ¹⁸⁶³ post longa exsilia, post longa suspiria, post sæva ludibria, post multa supplicia, revertentem ¹⁸⁶⁴ ad ubera consolationis tuæ.

Memini et meminisse delectabile est, qualiter ad commendandum miseris ¹⁸⁶⁵ unicum patrocinium tuum, cuidam tuo servo agenti in extremis revelasti memorabile nomen tuum. Apparens enim ei, cum esset in angustiis, et requirens utrum te ¹⁸⁶⁶ agnosceret, cum ille, *minime, domina*, tremens responderet, tu ei pro benignitate tua quam blande, quam

VARIÆ LECTIONES.

¹⁸⁵⁹ Collata est cum Ms. Bibliothecæ San-Germari a Pratis numero 345. ubi legitur inter varias orationes sine nomine auctoris. Et cum Ms. Val-luc. ubi legitur sub nomine Maurilii Episcopi Rothomagensis. ¹⁸⁶⁰ Corpore custodivit ms. corpore inviolatam custodivit ¹⁸⁶¹ Miserrimo ms. misero peccatore ¹⁸⁶² Fœdissimo ms. scædato. ms. Val-luc. scædo. Omni pondere peccatorum prægravato mss. omittunt hæc ¹⁸⁶³ Hæreditatis tuæ mss. hæreditatis tuæ: ¹⁸⁶⁴ Post sæva ludibria, post multa flagitia revertentem ms. post longa suspiria post multa supplicia revertentem ms. Val-luc. post sæva ludibria post multa supplicia revertentem. ¹⁸⁶⁵ Nobis miseris mss. omitt. nobis ¹⁸⁶⁶ Unum te ms. utrum te

familiariter tu, domina, dixisti ¹⁸⁵⁷: *Ego sum misericordiae mater*. Apud quem ergo miseri, apud quem desolati rectius ingemiscimus dplorantes mala totius calamitatis et miseriae nostrae, quam apud te veram et indubitam matrem misericordiae? Mater sancta, mater unica, mater immaculata ¹⁸⁵⁸, mater incorrupta, mater misericordiae, mater pietatis et indulgentiae, aperi sinum pietatis et suscipe mortuum in peccatis. Ecce, domina, filius prodigus, nudus et attritus ¹⁸⁵⁹ pedibus, de loco horroris, de nebula immunditiae et fetoris suspirat, clamat, et appellat matrem non immemor quoties eum foveris, texeris, excusaveris apud Patrem. Et quidem ille piissimus atque benignissimus pater, tu tam dulcis et suavis mater. Agnosce, benedicta, filios tuos quos unice dilectus unigenitus tuus non erubuit ¹⁸⁶⁰ nominare fratres suos. Et si pro illo innocente filio tuo crucifixio pertransivit gladius animam tuam (*Luc.* II, 35), quomodo super mortuis ¹⁸⁶¹ in peccato pupillis tuis te continere; quomodo unquam maternis ¹⁸⁶² flētibus et lacrymis, o domina, poteris temperare? Abstrahimur, diripimur, captivamur; non est qui eruat ¹⁸⁶³, non est qui redimat ¹⁸⁶⁴, qui consurgat diluculo et spondeat ¹⁸⁶⁵ pro nobis. Surge, pia; surge, propitia; intra sacrarium exauditionis, et expande manus immaculatas aute altare illud aureum humanae reconciliationis. Erit per te impetrabile quod per te ingerimus, erit per te excusabile ¹⁸⁶⁶ quod timemus. Nec diu poterit te sustinere pro nobis supplicentem, quem tu saepissime consolata es, dulcis mater, infantem vagientem. Quae ergo potentior meritis ad placandam iram iudicis, quam tu quae moruisti mater esse ejusdem Redemptoris et iudicis? Ne dubites ¹⁸⁶⁷, domina mea; ipse enim est os meum et caro mea, salutare meum et gloria mea ¹⁸⁶⁸, ipse caput nostrum, *ipse cognovit figmentum nostrum* (*Psal.* CII, 14).

Decus virginum, domina gentium, regina angelorum, fons hortorum, ablutio peccatorum, sancta et perpetua virgo Maria, succurre misero, subveni perdito; ut qui jam, proh dolor! non audet angelicam illam sperare stolam virginalem; tuis, glo-

VARIAE LECTIOES.

¹⁸⁵⁷ Tu domina dixisti *ms. omit.* tu domina ¹⁸⁵⁸ Sancta mater immaculata *ms. sancta mater unica, mater immaculata Mater incorrupta mater misericordiae ms. Val-luc. mater incorrupta misericordiae* ¹⁸⁵⁹ Nudis et attritus *ms. nudus et attritus* ¹⁸⁶⁰ Non erubescit *ms. non erubuit* ¹⁸⁶¹ Quomodo super mortuis *ms. Val-luc. quomodo unquam super mortuis* ¹⁸⁶² Quomodo maternis *ms. quomodo unquam: maternis* ¹⁸⁶³ Non est qui eruat non est qui redimat *ms. Val-luc. non est qui eruat qui redimat, etc.* ¹⁸⁶⁴ Non est qui redimat *ms. qui eruat* ¹⁸⁶⁵ Et respondeat *ms. Val-luc. et respondeat* ¹⁸⁶⁶ Per te excusabile *ms. certe excusabile* ¹⁸⁶⁷ Nec dubites *ms. ne dubites* ¹⁸⁶⁸ Salutare meum et gloria mea *ms. haec omit.* ¹⁸⁶⁹ Tuis gloriosis *ms. tuis, gloriosa* ¹⁸⁷⁰ Vestra et concentus *ms. omit.* et ¹⁸⁷¹ Supplicationis meae *ms. Val-luc. omit.* meae ¹⁸⁷² Indignus *ms. indignae* ¹⁸⁷³ Rogo, precor et supplicio *ms. rogo, hoc unum precor ms. Val-luc. Hoc unum rogo, hoc unum precor et obsecro* ¹⁸⁷⁴ Si enim Dei, et dono tuo hoc mereor *ms. si enim hoc Dei dono et tuo mereor* ¹⁸⁷⁵ In inferno *ms. in infernum* ¹⁸⁷⁶ Inde extrahes *ms. inde me extrahes* ¹⁸⁷⁷ Jesu Christo Domino nostro *ms. Jesus Christus Dominus noster* ¹⁸⁷⁸ Et regnat Deus *ms. Val-luc. et regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen* ¹⁸⁷⁹ Collata est cum *Ms. Vict. Kk. 16. et RR. 3. Bec. O. Corb. 160. Thn. 267. Carthus. Val-luc. et Flor. Ad B. Mariam Virginem cum recordatione peccatorum ms. Vict. 3. ad sanctam Virginem Dei Genitricem ms. Vict. 16. et Flor. Oratio ad sanctam Mariam ms. Corb. Incipiunt Orationes Beatæ Mariæ. ms. Thu. Oratio prima ad sanctam Mariam cum mens gravatur torpore. In ms. Val-luc. caret titulo* ¹⁸⁸⁰ Superperveniens *ms. super nomen eminentis ms. Becc. Vict. 3. Carth. et Val-luc. supereminens* ¹⁸⁸¹ Non mori *ms. Carth. Vict. et Val-luc. non minori* ¹⁸⁸² Præclaram esse *ms. præditam esse* ¹⁸⁸³ Vulneribus facinorum *ms. Vict. 16. ulceribus facinorum* ¹⁸⁸⁴ Ulceribus flagitiorum *ms. Vict. 16. vulneribus flagitiorum*

riosa ¹⁸⁶⁹, meritis qualemcunque recipiat vestem nuptialem. Denique, et si non merebor, imo quia non merebor vicinius accedere atque interesse florigeris atque odoriferis gloriae vestrae choris; eminus saltem positus et longe constitutus videre merear et audire processus vestros, tympana vestra, concentus ¹⁸⁷⁰ vestros, et quidquid illud gloriae et exultationis erit, quando tripudiabitis sequentes agnum quocunque ierit.

Singularis virgo, summa et perpetua virgo, sola mater et virgo, sancta Maria, in fine orationis meae, in extremo hujus fatuae supplicationis ¹⁸⁷¹ indignus ¹⁸⁷² hoc unum rogo, hoc unum precor et obsecro ¹⁸⁷³ in nomine dilecti filii tui, dona mihi misero jugem et perennem memoriam suavissimi nominis tui. Sit cibus dulcissimus, cibus suavissimus animae meae. Adsit mihi in periculis, adsit in angustiis, adsit in principio lætitiæ meae. Si enim hoc Dei dono et tuo mereor ¹⁸⁷⁴ obtinere, nullatenus certe, nunquam funditus vereor **279** interire. Aderit enim semper mihi gratia tua, aderit miseratio et protectio tua. Et si in infernum ¹⁸⁷⁵ demersus fuero, eo me requires, et inde me extrahes ¹⁸⁷⁶, et reddes filio tuo, qui me redemit et lavit sanguine suo, Jesu Christo Domino nostro ¹⁸⁷⁷, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus ¹⁸⁷⁸.

ORATIO L [ol. XLIX] ¹⁸⁷⁹

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

Cum recordatione peccatorum, ad excitandum torporem.

Sancta, et inter sanctos post Deum singulariter sancta, Maria, mater admirabilis virginitatis, virgo amabilis fecunditatis, quae Filium Altissimi genuisti, quae perditio humani generis Salvatorem peperisti, Domina præfulgens tanta sanctitate, supereminens ¹⁸⁸⁰ tanta dignitate, quam utique certum est non minori ¹⁸⁸¹ præditam esse ¹⁸⁸² potentia et pietate. Tibi, o genitrix vitæ, o mater salutis, o templum pietatis et misericordiae, tibi sese conatur præsentare miserabilis anima mea, morbis vitiorum languida, vulneribus facinorum ¹⁸⁸³ scissa, ulceribus flagitiorum ¹⁸⁸⁴ putrida, tibi nititur quantum moribunda valet sup-

plicare, ut potentibus tuis meritis et piis tuis precibus digneris eam sanare. Sic enim, pia domina, alienata ¹⁵⁸⁸ est a se immanitato stuporis, ut vix sensum habeat enormis languoris. Sic sordibus et fetore fœdatur, ut timeat ne ab ipsa misericors vultus tuus avertatur; sic tabescit desperando respectus tui conversionem, ut etiam os obmutescat ¹⁵⁸⁹ ad orationem.

Peccata mea, nequitiae meae, si habetis animam meam vestro veneno peremptam; vel cur sic ¹⁵⁸⁷ facitis eam vestra sceleritate horrendam, ut miseratio non possit aspicere illam? Si obruitis ei spem exauditionis vestra mole, vel cur obstruitis illis ¹⁵⁸⁸ vocem orationis vestri pudore? Si mentem ejus vestri fecistis amore dementem, vel cur sensum ejus vestro redditis torpore non sentientem ¹⁵⁸⁹? Heu pudor sordentis iniquitatis, in praesentia nitentis sanctitatis ¹⁵⁹⁰! Heu confusio immundae conscientiae, in conspectu fulgentis munditiae! O tu benedicta super mulieres, quae angelos ¹⁵⁹¹ vincis puritate, sanctos superas pietate; anhelat moribundus spiritus ad tantae benignitatis respectum; sed erubescit ad tanti nitoris conspectum. Rogare enim te, domina, desidero, ut miserationis tuae respectu cures plagas et ulcera peccatorum meorum; sed confundor coram te ob fetorem et sordes eorum. Horreo, domina, apparere tibi in immunditiis et horribilibus meis, ne tu horreas me pro eis, et non possum, vae mihi, videri sine eis.

O perturbata ¹⁵⁹² o confusa peccandi conditio ¹⁵⁹³! Etenim quippe vos, peccata mea, quomodo discernendo ^C distrahitis, distrahendo corroditis, corrodendo torquetis praecordia mea? Eadem enim peccata mea, o Domina, cognosci a te cupiunt, propter curationem, apparere tibi fugiunt ¹⁵⁹⁴, propter execrationem: non enim sanantur ¹⁵⁹⁵ sine confessione, nec produntur sine ¹⁵⁹⁶ confusione. Si celantur, sunt insanabilia; si videntur, sunt detestabilia. Urunt me dolore, terrent me timore. Mole me obruunt, pondere me premunt, pudore me confundunt.

O tu, illa pio potens, et potenter pia Maria, de qua ortus est fons misericordiae, ne contineas, precor, tam veram misericordiam, ubi tam veram agnoscis miseriam. Si enim ego confundor in obscenitate iniquitatis meae ad fulgorem tuae sanctitatis, tunc

VARIÆ LECTIONES.

¹⁵⁸⁸ Alienata *ms. Vict. 16. aliena* ¹⁵⁸⁹ Jam obmutescat *ms. obmutescat* ¹⁵⁸⁷ Cur sic *ms. vel cur sic* ¹⁵⁸⁸ Cur obruitis illis *ms. vel cur obstruitis illi* ¹⁵⁸⁹ Orationes vestri pudore? si mentem ejus vestri fecistis amore dementem, cur obstruxistis illi vocem orationis vestri pudore? mentem ejus vestri fecistis amore dementem, cur sensum ejus vestri redditis torpore non sentientem? *ms. orationis vestri pudore? si mentem ejus vestri fecistis amore dementem, vel cur sensum ejus vestro redditis torpore non sentientem?* ¹⁵⁹⁰ Inhumanitatis, praesentia nitentis sanctitatis *ms. iniquitatis in praesentia nitentis sanctitatis* ¹⁵⁹¹ Qui Angelos *ms. quae Angelos* ¹⁵⁹² O perturbata *ms. Vict. 16. et Val-luc. O perturbatio* ¹⁵⁹³ Praecavenda conditio *ms. peccandi conditio* ¹⁵⁹⁴ Apparere tibi fugiunt *ms. apparere tibi refugiunt ms. Val-luc. Flor. parere tibi fugiunt* ¹⁵⁹⁵ Non sanantur *ms. Vict. 16. et Flor. non enim sanantur* ¹⁵⁹⁶ Nec produntur sine *ms. Carth. nec perduntur sine* ¹⁵⁹⁷ Effectum insitae *ms. affectum insitae ms. Corb. et Vict. 15. et Flor. affectu insitae* ¹⁵⁹⁸ Magis curatione *ms. magis ejus curatione* ¹⁵⁹⁹ Quod dolet *ms. quod doleat* ¹⁶⁰⁰ Tuae sordet *ms. tuae sordet* ¹⁶⁰¹ Collata cum praefatis *Ms. Alternatim ad Matrem et ad Filium ms. Thuan. Oratio secunda ad sanctam Mariam, cum mens sollicitatur timore ms. Bec. Oratio ad eandem, cum mens sollicitatur timore ms. Val-luc. Oratio ad Beatam et gloriosam et perpetuam Virginem Dei Genitricem Mariam* ¹⁶⁰² O virgo *ms. virgo* ¹⁶⁰³ Domina magna *ms. Flor. Domina mea* ¹⁶⁰⁴ Tetra turba *ms. territa turba* ¹⁶⁰⁵ Nimis peccatorum *ms. nimis peccator* ¹⁶⁰⁶ Supplicantibus miseris *ms. Vict. 10. supplicantibus tibi miseris* ¹⁶⁰⁷ Dissimulare *ms. Vict. 5. et Val-luc. dissimulari*

A domina, erubescas erga miserum affectum insitae ¹⁵⁹⁷ pietatis? Si ego confiteor nequitiam meam, tunc abnegabis benignitatem tuam? Si major est miseria mea quam mihi expediat, eritne minor misericordia tua quam te deceat? Quanto enim, o domina, magis delicta mea in conspectu Dei et tuo sordent; tanto magis ejus curatione ¹⁵⁹⁸ et tua subventione egent. Sana ergo, clementissima, infirmitatem; et delebis, quae te offendit, fœditatem. Aufer, benignissima, languorem, et non senties quem horres fetorem: fac, piissima, ut non sit quod doceat ¹⁵⁹⁹; et non erit quod sinceritati tuae sordeat ¹⁶⁰⁰. Fac, domina; exaudi me, domina. Sana animam peccatoris servi tui, per virtutem benedicti fructus ventris tui, qui sedet in dextera omnipotentis Patris sui, *super-*

B *laudabilis et supergloriosus in saecula (Dan. III. 53).*
ORATIO LI [ol. L] ¹⁶⁰¹.

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

Cum mens timore premitur.

Virgo ¹⁶⁰² mundo venerabilis, mater humano generi amabilis, femina angelis mirabilis, Maria sanctissima, cujus beata virginitate omnis sacratur integritas, cujus glorioso partu omnis salvatur secunditas. Domina magna ¹⁶⁰³, cui gratias agit concio laeta justorum, ad quam fugit territa turba ¹⁶⁰⁴ reorum. Ad te, praepotens et misericors domina, ego peccator et utique nimis peccator ¹⁶⁰⁵ anxius confugio. Videns enim me, domina, ante districti judicis omnipotentem justitiam, et considerans irae ejus intolerabilem vehementiam, perpendo peccatorum meorum enormitatem, et condignam tormentorum immanitatem. Tanto igitur, domina clementissima, horrore turbatus, tanto pavore perterritus, cujus enixius implorabo interventionem, quam cujus uterus mundi fovit reconciliationem. Unde securius velocem in necessitate subventionem sperabo, quam unde mundo processisse propitiationem scio? Aut cujus intercessio facilius reo veniam impetrabit, quam quae illum generalem et singularem justum ultorem et misericordem indultorem lactavit? Sicut namque, clementissima, impossibile est ut haec merita tibi tam singularia nobis tam necessaria obliviscaris; sic, mitissima, incredibile est ut supplicantibus miseris ¹⁶⁰⁶ non miserearis. Bene quippe novit mundus, nec nos mundi peccatores ullatenus dissimulare ¹⁶⁰⁷ pati-

mur : satis, inquam, o domina, satis novimus, qui **A** reconcilia servum tuum filio tuo ¹⁶⁰⁸. Qui me injicio inter ¹⁶⁰⁹ duas tam immensas pietates ¹⁶¹⁰, non incidam in duas tam potentes severitates. Bone filii, bona mater, non mihi sit frustra quod confiteor de vobis hanc veritatem, nec erubescam quod spero in vobis hanc pietatem. Amo enim veritatem quam confiteor de vobis, et deprecor pietatem quam spero in vobis.

Ecce enim, o Virgo, homo de qua natus ¹⁶¹¹ est Deus homo ut salvaretur peccator homo, ecce coram hono filio tuo, et coram bona matre ejus ¹⁶¹² pœnitent et confitetur, gemit et orat peccator homo. Obsecro ergo vos ¹⁶¹³, bone Domine et bona domina, obsecro vos, pie filii et pia mater ¹⁶¹⁴, obsecro vos per hanc ipsam veritatem, per hanc singularem spem peccatorum ut sicut ¹⁶¹⁵ vere tu es filius ejus, et tu mater ejus ut salvetur peccator, sic sic absolvatur ¹⁶¹⁶ et curetur ¹⁶¹⁷, sanetur et salvetur hic peccator. Probet in se, probet hic peccator quia vere estis, sentiat in se quia propter scilicet peccatorum estis tu filius, et tu mater. Vester certe ¹⁶¹⁸ amborum peccator. Cum enim peccavi in filium, irritavi matrem; nec offendi matrem, sine injuria filii. Quid ergo facies peccator? Quo igitur fugies peccator? Quis enim te ¹⁶¹⁹ reconciliabit filio, inimica matre; Qui tibi ¹⁶²⁰ placabit matrem irato filio? sed et si ambo pariter offensi estis, nonne et ambo clementes estis? Fugiat ergo ¹⁶²¹ reus justus Dei ad piam matrem misericordis Dei. Refugiat reus offensæ matris ad pium filium benignæ matris. Ingerat se reus utriusque inter utrumque, injiciat se inter pium filium et matrem piam. Pie Domine, parce servo matris tuæ; pia domina, parce servo filii tui; bone filii, placa matrem tuam servo tuo; bona mater,

Dic, mundi iudex, cui parces? Dic, mundi ¹⁶²² reconciliatrix, quem tu reconciliabis: si tu, Domine, damnas; et tu, domina, averteris ¹⁶²³ homunculum bona vestra cum amore, mala sua cum mœrore ¹⁶²⁴ confitentem? Salvator singularis, dic quem salvabis? Salutis mater, dic pro quo orabis? si te, Domine, præcipiente, et te, domina, consentiente ¹⁶²⁵, tormenta vexant peccatorem se execrantem, vos obsecrantem; si infernus absorbet reum se accusantem, vos deprecantem; si tartara devorant pauperem in se desperantem, in vobis sperantem.

Deus, qui factus es filius feminae propter misericordiam; femina, quæ facta es mater Dei propter misericordiam ¹⁶²⁶, aut miseremini miseri, tu parcendo, tu interveniendo; aut ostendite ad quos tutius fugiam misericordiores, et monstrate ¹⁶²⁷ in quibus certius confidam potentiores ¹⁶²⁸. Si enim est, imo quia est tam magna mea iniquitas, et tam modica fides ¹⁶²⁹ mea, tam tepida charitas mea, tam fatua oratio mea, tam imperfecta satisfactio mea, ut non merear delictorum veniam, nec salutis gratiam; hæc est ipsum quod supplico: ut in quo merita mea mihi ¹⁶³⁰ videtis non sufficere, in eo misericordiam vestram dignentur non deficere. Precor, itaque, precor, exaudite me, sed propter vos non propter me, per pietatem qua exundatis, per potestatem qua abundatis, ut evadam meritis dolores damnatorum, et intrare ¹⁶³¹ merear in gaudia beatorum, te Deum laudaturus, qui es *benedictus et superlatibilis in sæcula* (Dan. III, 52) sæculorum. Amen.

ORATIO LII [ol. LI] ¹⁶³⁷.

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

Cum meditatione et laude meritorum ejus.

Maria, tu illa magna Maria, tu illa maxima beata-

VARIÆ LECTIONES.

¹⁶⁰⁸ Hominis filius venit *ms. Vict.* 16. hominis filius, id est, tui ipsius, venit ¹⁶⁰⁹ Bonus ille filius hominis *ms. Vict.* 16. *omittit*, hominis ¹⁶¹⁰ Mater contemnet *mss.* Mater Dei contemnet *mss. Vict.* 16. *et Val-luc. et Flor.* bona mater Dei contemnet ¹⁶¹¹ Peccantem in *mss.* precantem ¹⁶¹² In pœnitentia *ms. Flor.* in pœnitentiam ¹⁶¹³ De quo natus *mss.* de qua natus ¹⁶¹⁴ Coram te bona matre ejus *mss. Carth. et Val-luc. et Flor.* coram bona matre ejus ¹⁶¹⁵ Obsecro vos *mss. Vict. et Val-luc.* Obsecro ergo vos ¹⁶¹⁶ Pie mater *ms.* pia mater ¹⁶¹⁷ Et ut sicut *mss.* ut sicut ¹⁶¹⁸ Sic absolvatur *mss. Vict. Carth. et Val-luc.* si sic absolvatur ¹⁶¹⁹ Curetur hic *ms.* curetur, sanetur, et salvetur hic ¹⁶²⁰ Videtur certe *mss.* vester certe ¹⁶²¹ Quis enim me *ms. Vict.* 16. Quis enim te ¹⁶²² Quis mihi *ms. Vict.* 16. Quis tibi ¹⁶²³ Fugiet ergo *mss.* fugiat ergo ¹⁶²⁴ Filium tuum servo *mss. Vict.* servum tuum servo *mss. Val-luc. et Floriacens.* servum tuum filio tuo ¹⁶²⁵ Initio inter *mss.* injicio inter ¹⁶²⁶ In tam potentes *mss.* inter duas tam potentes *mss. Carth. Val-luc. et Flor.* in duas tam potentes ¹⁶²⁷ Cui preces fundam. Dic mundi *ms. Corb.* cui pares. Dic mundi *mss. Vict. Bec. Carth. Val-luc. et Flor.* cui parces, dic mundi ¹⁶²⁸ Averteris *ms. Corb.* avertis ¹⁶²⁹ Cum timore *mss.* cum mœrore ¹⁶³⁰ Et de te misericordia consentiente *mss.* et te Domina consentiente ¹⁶³¹ Per misericordiam *mss.* propter misericordiam ¹⁶³² Aut monstrate *mss. Vict. et Val-luc.* et monstrate ¹⁶³³ Potentioribus *mss.* potentiores ¹⁶³⁴ Fides mea *ms. Vict.* 16. *omittit*. mea ¹⁶³⁵ Merita mihi *mss.* merita mea mihi ¹⁶³⁶ Intrem *ms. Flor.* intrare mereor ¹⁶³⁷ Collata est cum supra notatis *Mss.* Ad eandem Virginem cum meditatione et laude meritorum ejus *ms. Corb.* Oratio ad sanctam Mariam. *ms. Thuan.* Oratio tertia ad sanctam Mariam pro impetrando ejus et Christi amore. *mss. Val-luc. Bec.* Item Oratio ad sanctam Mariam

ruin ¹⁶³⁸ Mariarum ¹⁶³⁹, tu illa maxima seminarum. Te, domina magna et valdemagna, te vult cor meum amare, te cupit os meum laudare, te desiderat venerari mens mea, te affectat exorare ¹⁶⁴⁰ anima mea, quia tuitioni tuæ se commendat tota substantia mea. Enitimini viscera animæ meæ; enitimini quantum potestis, si quid potestis ¹⁶⁴¹, omnia interiora mea, ut ejus merita laudatis, ut ejus beatitudinem ¹⁶⁴² ametis, ut ejus celsitudinem admiremini, ut ejus benignitatem ¹⁶⁴³ deprecemini, cujus patrocinio quotidie indigetis, indigendo desideratis, desiderando imploratis, implorando impetratis ¹⁶⁴⁴. Et si non secundum desiderium vestrum, tamen supra vel certe contra meritum vestrum ¹⁶⁴⁵. Regina angelorum, domina mundi, mater ejus qui mundat mundum, confiteor quia cor meum nimis est ¹⁶⁴⁶ immunum, ut merito erubescat in tam mundam intendere, nec digne possit tam mundam ¹⁶⁴⁷ intendendo contingere. Te igitur, mater illuminationis cordis mei, te, nutrix salutis mentis meæ, te obsecrant, quantum possunt, cuncta præcordia mea. Exaudi, domina mea, adesto propitia, adjuva potentissima, ut mudentur sordes mentis meæ, ut illuminentur ¹⁶⁴⁸ tenebræ meæ, ut accendatur tepor meus, ut expergiscatur torpor meus, quatenus sicut beata ¹⁶⁴⁹ tua sanctitas super omnia post summum ¹⁶⁵⁰ omnium filium tuum, per omnipotentem filium tuum, ob gloriosum filium tuum, a benedicto filio tuo est ¹⁶⁵¹ exaltata: sic super omnia post Dominum et Deum meum et omnium filium ¹⁶⁵² tuum, te cor meum intelligat et veneretur, amet et deprecetur eo affectu, non quo ^C desidero imperfectus, sed quo debeo ¹⁶⁵³ a filio tuo factus et salvatus, redemptus et resuscitatus.

O genitrix vitæ animæ meæ ¹⁶⁵⁴, altrix reparatoris carnis meæ, lactatrix Salvatoris totius substantiæ meæ! Sed quid dicam ¹⁶⁵⁵? Lingua mihi deficit, quia mens non sufficit. Domina, domina mea, omnia intima mea sollicita ¹⁶⁵⁶ sunt, ut tantorum beneficiorum tibi gratias ¹⁶⁵⁷ exsolvant; sed nec cogitare possunt dignas, et pudet proferre indignas ¹⁶⁵⁸. Quid enim digne dicam matri Creatoris et Salvatoris mei, per cujus sanctitatem peccata mea purgantur, per cujus integritatem mihi incorruptibilitas donatur,

A per cujus virginitatem anima mea adamatur a Domino suo et desponsatur Deo suo? Quid, inquam ¹⁶⁵⁹, digne referam genitrici Dei et Domini mei, per cujus fecunditatem captivus sum redemptus ¹⁶⁶⁰, per cujus partum de morte æterna sum exemptus; per cujus prolem perditus, sum restitutus, et de exilio miserie in patriam beatitudinis reductus? *Benedicta in mulieribus* (*Luc. 1, 28*): hæc omnia mihi dedit *benedictus fructus ventris tui* (*ibid.*, 42) in regeneratione baptismatis sui, alia in spe, alia in re; quanquam hæc omnia ego ipse mihi peccando sic abstulerim ¹⁶⁶¹, ut nec rein habeam, et spem vix teneam. Quid enim? Si mea culpa evanuerunt ¹⁶⁶²; nunquid ingratus ero illi per quam mihi tanta bona ¹⁶⁶³ gratis evenerunt? Absit, ut addam ¹⁶⁶⁴ hanc iniquitatem super iniquitatem. Imo gratias ago, quia habui; doleo, quia non habeo; oro ut habeam: certus enim sum quia sicut per filii gratiam ea potui accipere; sic eadem per matris merita possum recipere. Ergo, o domina, porta vitæ, janua **281** salutis, via reconciliationis, aditus recuperationis, obsecro te per salvatricem tuam fecunditatem, fac ut et peccatorum meorum mihi venia et bene vivendi gratia concedatur, et usque ¹⁶⁶⁵ in finem hic servus tuus sub tua protectione custodiatur. Insidiis ¹⁶⁶⁶ et oppressionibus dæmonum mundus tenebris ¹⁶⁶⁷ obvolutus subiacebat; sed sole de te orto illuminatus eorum et laqueos devitat, et vires conculcat.

Tu aula ¹⁶⁶⁸ universalis propitiationis ¹⁶⁶⁹, causa generalis reconciliationis, vas et templum vitæ et salutis universorum, nimium contraho merita tua, cum in me homunculo vili singulariter recenseo beneficia tua, quæ mundus amans gaudet, gaudens clamant esse sua. Tu namque domina admirabilis singulari virginitate, amabilis salutari fecunditate, venerabilis inæstimabili sanctitate, tu ostendisti mundo Dominum suum et Deum suum, quem nesciebat: tu visibilem exhibuisti mundo Creatorem suum, quem prius non videbat: tu genuisti mundo restauratorem, quo perditus indigebat: tu peperisti mundo reconciliatorem quem reus non habebat. Per fecunditatem tuam, domina, mundus peccator est justificatus; damnatus, salvatus; exsul re-

VARIE LECTIONES.

¹⁶³⁸ Maxima beatarum *ms.* major beatarum *ms.* *Val-luc et Flor.* Maria tu illa major ¹⁶³⁹ Mariarum, tu *ms. Carth.* Maria, tu ¹⁶⁴⁰ Affectat orare *ms.* affectat exorare ¹⁶⁴¹ Quid poteritis *ms.* quid potestis ¹⁶⁴² Et ejus beatit. *ms. Vict. 16. et Val-luc.* ut ejus beatit. ¹⁶⁴³ Et ejus benign. *ms. Vict. 16. et Val-luc.* ut ejus benign. ¹⁶⁴⁴ Imploretis.. impetretis *ms.* imploratis.. impetratis ¹⁶⁴⁵ Vel certe meritum vestrum *ms.* vel certe contra meritum nostrum ¹⁶⁴⁶ Confiteor cor meum est *ms.* confiteor quia cor meum nimis est ¹⁶⁴⁷ Eam digne *ms.* tam mundam ¹⁶⁴⁸ Ut illuminentur *ms.* et illuminentur ¹⁶⁴⁹ Sicut beata *ms.* sicut tua beata ¹⁶⁵⁰ Omnia summum *ms.* omnia post summum ¹⁶⁵¹ Tu es *ms.* tu est ¹⁶⁵² Omnia Dominum et Deum verum, et Dominum filium *ms.* omnia post Dominum et Deum meum, et omnium, filium ¹⁶⁵³ Sed quod debet *ms.* sed quo debet *ms. Val-luc. et Flor.* sed quo debeo ¹⁶⁵⁴ O genitrix vitæ meæ *ms.* genitrix vitæ animæ meæ ¹⁶⁵⁵ Quid dicam? *ms. Thu. Bec. et Val-luc.* quid dicamus? ¹⁶⁵⁶ Intim sollicita *ms. Vict. Val-luc et Flor.* intima mea sollicita ¹⁶⁵⁷ Beneficiorum gratias *ms.* beneficiorum tibi gratias ¹⁶⁵⁸ Non dignas *ms.* indignas ¹⁶⁵⁹ Domino suo. Quid inquam *ms.* Domino suo, desponsatur Deo suo. Quid, inquam ¹⁶⁶⁰ Captivus sum redemptus *ms. Vict. 16. omit.* captivus ¹⁶⁶¹ Sic ecce dando abstulerim *ms.* peccando sic abstulerim ¹⁶⁶² Culpa evanuerit *ms.* culpa evanuerunt ¹⁶⁶³ Per cujus mihi gratiam tanta bona *ms.* per quam mihi tanta bona gratis ¹⁶⁶⁴ Absit, ne addam *ms. Carth.* absit ut addam ¹⁶⁶⁵ Ut usque *ms.* et ut usque *ms. Val-luc et Flor.* ut usque ¹⁶⁶⁶ Incidiis *etc.* usque ad O aula *ms. Corb. Vict. 3. Carth. Val-luc. et Flor. hæc omittunt; quæ tamen leguntur in ms. Vict. 16. et Bec. O.* ¹⁶⁶⁷ Tenebris *ms. Vict. 16. omittit ms. Bec. Flor.* mundus tenebris ¹⁶⁶⁸ O aula *ms. Carth. Val-luc et Flor.* Tu aula ¹⁶⁶⁹ Propitiationis *ms.* pietatis

ductus : partus tuus, domina, mundum captivum A
¹⁶⁷⁶ redemit, ægrum sanavit, mortuum resuscita-
vit ¹⁶⁷¹.

Cœlum, sidera, terra, flumina, dies, nox et quæ-
cunque humanæ potestati vel utilitati sunt obnoxia,
in amissum decus sese gratulantur, domina, per te
quodammodo resuscitata, et nova quadam ineffabili
gratia donata. Quasi enim omnia mortua erant, cum
amissa ¹⁶⁷² congenita dignitate favendi dominatui
¹⁶⁷³ vel usibus Deum laudantium, ad quod facta
erant; obruebantur oppressione ¹⁶⁷⁴, et decolora-
bantur abusu idolis ¹⁶⁷⁵ servientium, propter quos
facta non erant. Quasi vero eandem resuscitata læ-
tantur, cum jam Deum constituentium et dominatu
reguntur, et usu decorantur. Nova autem et in-
æstimabili gratia quasi exultaverunt, cum ipsum B
Deum, ipsum Creatorem suum, non solum invi-
sibiliter supra se illa regentem senserunt, sed
etiam visibiliter intra se eisdem ¹⁶⁷⁶ utendo san-
ctificantem viderunt. Hæc tanta bona per benedictum
fructum benedicti ventris benedictæ Mariæ
provenerunt.

Sed cur solum loquor, domina, beneficiis tuis ple-
num esse mundum? Inferna penetrant, cœlos supe-
rant. Per plenitudinem enim gratiæ tuæ, et quæ in
inferno erant, se lætantur liberata; et quæ supra
mundum sunt, se gaudent restaurata. Per eundem
quippe gloriosum filium gloriosæ virginitatis tuæ,
omnes justii qui obierunt ante vitalem ejus mortem,
exultant diruptione captivitatis suæ, et angeli gra-
tulantur restitutione semirutæ civitatis suæ. O femi-
na mirabiliter singularis, et singulariter mirabi-
lis, per quam elementa renovantur, inferna reme-
diantur, dæmones ¹⁶⁷⁷ conculcantur, homines
salvantur, angeli reintegrantur! O femina plena et
superplena gratia, de cujus plenitudinis exundantia
respersa sic revirescit omnis creatura! O Virgo be-
nedicta et superbenedicta, per cujus benedictionem
benedicitur omnis natura, non solum creata a Crea-
tore, sed et Creator a creatura! O nimis exaltata,
quam sequi conatur affectus animæ meæ, quo aufu-
gis aciem mentis meæ? O pulchra ad intuendum,
amabilis ad contemplandum, delectabilis ad aman-
dum, quo evadis capacitatem cordis mei? Præstol-
lare, Domina, infirmam animam te sequentem : nec
abscondas ¹⁶⁷⁸ te, domina, parum videnti, animæ te D

quærenti. Miserere, domina, animam post te auhe-
lando languentem ¹⁶⁷⁹.

Mira res, in quam sublimes contemtor Mariam lo-
catam ¹⁶⁸⁰. Nihil est æquale Mariæ : nihil, nisi Deus,
majus Maria. Deus Filium suum, quem solum de
corde suo æqualem sibi genitum, tanquam seipsum
diligebat, ipsum dedit Mariæ : et ex Maria fecit sibi
filium, non alium, sed eundem ; ut naturaliter esset
unus idemque communis Filius Dei et Mariæ. Omnis
natura a Deo est creata, et Deus ex Maria est
natus ¹⁶⁸⁰. Deus omnia creavit, et Maria Deum ge-
nuit. Deus qui omnia fecit ¹⁶⁸¹, ipse se ex Maria
fecit ; et sic omnia quæ fecerat, refecit. Qui potuit
omnia de nihilo facere, noluit ea violata sine Maria
reficere. Deus igitur est pater rerum creatarum ¹⁶⁸²,
et Maria mater rerum recreatarum. Deus est Pater
constitutionis omnium, et Maria est mater restituti-
onis omnium. Deus enim genuit illum, per quem
omnia sunt facta ; et Maria peperit illum, per quem
omnia sunt salvata. Deus genuit illum, sine quo
penitus nihil est ; et Maria peperit illum, sine quo
omnino nihil bene est. O vere Dominus tecum, cui
dedit Dominus, ut omnis natura tantum tibi deberet
secum.

Maria, obsecro te per gratiam, qua sic Dominus
esse ¹⁶⁸³ tecum, et te voluit esse secum ; fac propter
ipsam secundum eandem ipsam gratiam, misericor-
diam tuam mecum ; fac ut amor tui semper sit me-
cum, et cura mei semper sit tecum. Fac ut clamor
necessitatis meæ, quandiu ipsa persistit, sit tecum ;
et respectus pietatis tuæ, quandiu ego subsisto, sit
mecum ; fac ut congratulatio beatitudinis tuæ sem-
per sit mecum, et compassio ¹⁶⁸⁴ miseræ meæ,
quantum mihi expedit, sit tecum. Sicut enim, o
beatissima, omnis a te aversus et a te despectus
necesse est ut intereat, ita omnis a te conversus et
a te respectus impossibile est ut pereat ; sicut enim,
Domina, Deus genuit illum in quo omnia vivunt, sic
o tu, flos ¹⁶⁸⁵ virginitatis, genuisti eum per quem et
mortui reviviscunt ¹⁶⁸⁶. Et sicut Deus per Filium
suum beatos angelos a peccato servavit, ita o tu,
decus ¹⁶⁸⁷ puritatis, per Filium tuum miseros homi-
nes ex peccato salvabis ¹⁶⁸⁸. Quemadmodum enim
Dei Filius est beatitudo justorum, sic, o tu salus fe-
cunditatis, Filius tuus est reconciliatio peccatorum.
Non enim est reconciliatio, nisi quam tu casta con-

VARIÆ LECTIONES.

¹⁶⁷⁰ Mundum captivum *ms. Vict. 16. omittit*, captivum ¹⁶⁷¹ Resuscitavit. *In mss. Corb. Thuan. Val-luc. et Flor. ponuntur ea, insidiis etc. quæ superius omissa sunt* ¹⁶⁷² Amisso *mss. amissa* ¹⁶⁷³ Dominatur favendi *mss. favendi dominatui* ¹⁶⁷⁴ Obtinebantur oppressione *mss. obruebantur oppressione* ¹⁶⁷⁵ Abusu idolis *mss. ab usu idolis* ¹⁶⁷⁶ Intra eisdem *mss. intra se eisdem* ¹⁶⁷⁷ Remediantur, homines *mss. remediuntur, dæmones conculcantur, homine: ms. Vict. 16. reclinantur, homines ms. Flor. ut in Edit.* ¹⁶⁷⁸ Nec abscondes *mss. ne abscondas* ¹⁶⁷⁹ Animam. languentem. *mss. animæ. languentis* ¹⁶⁸⁰ Locatam. Omnis *etc. mss. locatam. Nihil est æquale Mariæ. Nihil nisi Deus majus Maria Deus filium, quem solum de corde suo æqualem sibi genitum, tanquam seipsum diligebat, ipsum dedit Mariæ : et ex Maria fecit sibi filium, non alium, sed eundem (ms. Val-luc. non sed eundem ipsum), ut naturaliter esset unus idemque communis filius Dei et Mariæ. Omnis etc. mss. Vict. 16. Carth. et Flor. omittunt hæc. et ex Maria fecit sibi filium non alium, sed eundem* ¹⁶⁸⁰ Et omnis Dei natura ex Maria est nata *mss. Thuan. Corb. Vict. Flor. et Dei natura ex Maria est nata mss. Bec. O. Carth. et Val-luc. et Deus ex Maria est natus* ¹⁶⁸¹ Omnia fecit vel creavit *mss. omittunt, vel creavit* ¹⁶⁸² Rerum creatarum *mss. Thu. Vict. Carth. rerum recreatarum* ¹⁶⁸³ Se Deus esse *mss. sic Dominus esse* ¹⁶⁸⁴ Et passio *mss. et compassio* ¹⁶⁸⁵ O tu flos *ms. Vict. 16. et tu flos* ¹⁶⁸⁶ Mortua re-
vivunt *mss. Thu. mortua reviviscunt* ¹⁶⁸⁷ Ita tu decus *mss. ita o tu decus* ¹⁶⁸⁸ Salvabis *mss. salvavit*

cepisti; non est justificatio, nisi quam tu integra in A utero fovisti; non est salus, nisi quam, tu virgo, peperisti. Ergo, o domina, mater es justificationis et justificatorum, genitrix es reconciliationis et reconciliatorum, parens es salutis et saluatorum. O beata fiducia! o tutum refugium! Mater Dei est mater nostra; mater ejus in ¹⁶⁹⁹ quo solo speramus, et quem solum timemus, est mater nostra; mater, inquam, ejus qui solus salvat, solus damnat, est mater nostra.

Sed, o benedicta et exaltata non tibi soli, sed et nobis quidem ¹⁶⁹⁹ quam magnum, quam amabile ¹⁶⁹¹ est quod video per te evenire nobis, quod videns gaudeo, quod gaudens dicere non audeo. Si enim tu domina es mater ejus, nonne et alii filii tui sunt fratres ejus? Sed qui fratres, et ejus ejus, loquar B unde ¹⁶⁹⁹ jucundatur cor meum; an silebo, ne de elatione ¹⁶⁹⁹ arguatur os meum ¹⁶⁹⁴? Sed quod credo amando, cur non confitebor laudando? Dicam igitur non superbiendo, sed gratias agendo. Qui enim fecit ut ipse per maternam generationem particeps esset naturæ ¹⁶⁹⁹ nostræ, et nos per vitæ restitutionem essemus filii matris ejus ¹⁶⁹⁶, ipse nos invitat, ut confiteamur nos fratres ¹⁶⁹⁷ ejus. Ergo judex noster est frater noster; Salvator mundi ¹⁶⁹⁸ est frater noster; denique Deus noster est factus per Mariam frater noster. Qua igitur certitudine debemus sperare, qua consolatione ¹⁶⁹⁹ possumus timere, quorum sive salus, sive damnatio, de boni fratris ¹⁷⁰⁰, et de piæ matris pendent arbitrio! Quo etiam affectu hunc fratrem et hanc matrem amare debemus? Qua C familiaritate nos illis commitemus? Qua securitate ad illos confugiemus? Qua dulcedine confugientes ¹⁷⁰¹ suscipiemur. Bonus igitur frater nobis dimittat quod deliquimus ¹⁷⁰²; ipse avertat quod delinquentes meruimus, ipse donet quod poenitentes petimus. Bona mater oret et exoret pro nobis, ipsa postulet et impetret quod expedit nobis ¹⁷⁰³. Ipsa roget filium pro filiis, unigenitum pro adoptatis, dominum pro servis. Bonus Filius audiat matrem pro fratribus, Unigenitus pro his quos adoptavit, Dominus pro his quos liberavit. O Maria ¹⁷⁰⁴! quantum tibi debemus, domina mater per quam ¹⁷⁰⁵ **282** talem fratrem habemus! Quid gratiarum, quid laudis tibi retribuemus ¹⁷⁰⁶!

Magne Domine, tu noster major frater, magna domina, tu nostra melior mater, docete cor meum qua reverentia vos debeat cogitare. Bone tu, et bona tu; dulcis tu, et dulcis tu dicite et date animæ meæ, quo affectu vos memorando de vobis delectetur, delectando jucundetur, jucundando impinguetur. Impinguale et succendite ¹⁷⁰⁷ eam vestra dilectione; vestro ¹⁷⁰⁸ continuo amore langueat cor meum, liquefiant omnia ossa mea ¹⁷⁰⁹, deficiat caro mea. Utinam sic viscera animæ meæ dulci fervore vestræ dilectionis exardescant, ut viscera carnis meæ exarescant! Utinam sic intima spiritus mei dulcedine vestri affectus ¹⁷¹⁰ impinguetur, ut medullæ corporis mei exsiccentur!

Domine Fili dominæ meæ, domina mater Domini mei, si ego non sum dignus qui sic debeam vestro amore beatificari, certe vos ¹⁷¹¹ non estis indigni, qui sic, imo ¹⁷¹² plus debeatis amari. Ergo, benignissimi, ne sic denegetis mihi petenti id quo me confiteor indignum, ut auferatur vobis id quo certe vos negare non potestis dignos. Date itaque, piissimi, date, obsecro, supplicanti animæ meæ, non propter meritum meum, sed propter meritum vestrum; date illi quanto digni estis, amorem vestrum. Date, inquam, mihi quo sum ¹⁷¹³ indignus, ut reddatur vobis quo estis ¹⁷¹⁴ digni. Si enim non vultis dare, ut habeam quod desidero, saltem nolite negare ut reddam vobis quod debeo.

Forsitan præsumendo loquar, sed utique bonitas vestra facit me audacem. Loquar ergo adhuc ad Dominum meum et dominam meam cum sim pulvis et cinis (Gen. xviii, 27). Domina et domina, nonne multo melius est cum vos gratis donatis ¹⁷¹⁵ petenti quod ipse non meretur, quam cum vobis subtrahitur quod vobis juste debetur? Illud quippe prædicandæ misericordiæ est, istud est nefandæ injustitiæ. Impendite igitur, piissimi, gratiam, ut recipiatis debitum; facite vos mihi misericordiam vestram quæ mihi expedit et vos decet, ne faciam ego vobis injustitiam meam quæ nulli expedit et nullum decet. Estote vos mihi misericordes, quod obsecro vos ¹⁷¹⁶, ne sim ego vobis injustus, quod execror. Date ¹⁷¹⁷ benigne et benigna, ne sitis ¹⁷¹⁸ exoratu difficiles, date animæ ¹⁷¹⁹ meæ amorem vestri, quem ipsa non injuste petit, et vos juste exigitis; ne ipsa bonis

D

VARIÆ LECTIONES.

¹⁶⁹⁹ Mater ejus in *mss.* 160. et *Thuan.* Mater Dei in ¹⁶⁹⁹ Nobis quid est *ms. Vict.* 16 nobis quidem est *mss. Val-luc. et Flor.* Sed et nobis quidem (*omit. est*) ¹⁶⁹¹ Quam admirabile *mss.* quam amabile ¹⁶⁹² Loquar unde *ms. Vict.* 16. loquatur unde ¹⁶⁹³ Ne elatione *mss. Thu. et Val-luc.* ne de elatione ¹⁶⁹⁴ Arguatur meum *ms.* arguatur os meum ¹⁶⁹⁵ Esset nature *mss.* esset particeps naturæ ¹⁶⁹⁶ Matris suæ *mss.* matris ejus ¹⁶⁹⁷ Non esse patres *mss.* nos fratres ¹⁶⁹⁸ Salvator mundi *mss. Thuan. et Corb.* Salvator noster ¹⁶⁹⁹ Qua desolatione *mss.* qua consolatione ¹⁷⁰⁰ De bonis fratris *mss.* de boni fratris ¹⁷⁰¹ Confugientes *mss.* fugientes ¹⁷⁰² Quod delinquimus *mss.* quod deliquimus ¹⁷⁰³ Expedit nobis *mss.* nobis expedit ¹⁷⁰⁴ Fratribus quod his quos adoptavit Dominus, pro his quos liberavit filius. Maria *mss.* fratribus unigenitus pro his quos adoptavit Dominus. pro his quos liberavit. Maria ¹⁷⁰⁵ Domina per quam *mss.* Domina mater, per quam ¹⁷⁰⁶ Tibi tribuimus? tibi retribuimus ¹⁷⁰⁷ Et succedite *mss.* et succendite ¹⁷⁰⁸ Cum vestri dilectione, vestri *mss.* eam vestra dilectione, vestro *ms.* *Bec.* eam vestram dilectionem vestro ¹⁷⁰⁹ Liquefiat anima mea *mss.* liquefiant omnia ossa mea ¹⁷¹⁰ Vestri effecta *mss.* vestri effectus ¹⁷¹¹ Forte vos *mss.* certe vos ¹⁷¹² Imo ejus *mss.* imo plus ¹⁷¹³ Mihi qui sum *mss.* mihi quo sum ¹⁷¹⁴ Vobis qui estis *mss.* vobis quo estis *ms. Carth.* vobis quod estis ¹⁷¹⁵ Gratias datis *mss.* gratis donatis ¹⁷¹⁶ Obsecro vos, ne *mss.* obsecro ne ¹⁷¹⁷ Execro, dare *mss.* execror date ¹⁷¹⁸ Nec sitis *mss. Thu. Bec.* ne sitis ¹⁷¹⁹ Dare animæ *mss.* date animæ

¹⁷³⁰ vestris sit ingrata; quod ipsa juste horret ¹⁷³¹, et vos non injuste punitis.

Certe, Jesu fili Dei, et tu, Maria mater, et vos vultis, et æquum est ut quidquid vos diligitis diligatur a nobis. Ergo, bone Fili, rogo te per dilectionem, qua diligit ¹⁷³² matrem tuam, ut sicut tu vere diligitis, et diligi vis eam, ita mihi des ut vere diligam eam. Bona mater, rogo te per dilectionem, qua diligit filium tuum, ut sicut tu vere diligitis et diligi ¹⁷³³ vis eum, ita mihi impetres, ut vere diligam eum. Ecce enim peto quod ut fiat vere est in vestra voluntate ¹⁷³⁴. Cur ergo propter peccata mea non fiet, cum sit et in ¹⁷³⁵ vestra potestate? Amator et miserator hominum, tu posuisti reos tuos et usque ¹⁷³⁶ ad mortem amare, et poteris te roganti amorem tui et matris tuæ negare? Mater hujus amatoris nostri, quæ illum in ventre portare, et in sinu meruisti lactare, an tu non poteris, aut non voles poscenti ejus amorem et tuum impetrare? Veneretur ¹⁷³⁷ igitur vos, sicut ¹⁷³⁸ digni estis, mens mea; amet vos, sicut æquum est, cor meum; diligit vos, sicut sibi expedit, anima mea; serviat vobis, sicut debet, caro mea, et in hoc consummetur vita mea, ut in æternum ¹⁷³⁹ psallat tota substantia mea. Benedictus Dominus in æternum; fiat, fiat ¹⁷⁴⁰.

ORATIO LIII [ol. LII].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM, ET AD SANCTUM JOAN-
NEM EVANGELISTAM.

O intemerata et in æternum benedicta, specialis et incomparabilis virgo, Dei genitrix Maria, gratissimum Dei templum, Spiritus sancti sacrarium, ^C janua regni cælorum, per quam post Deum totus vivit orbis terrarum, inclina aures tuæ pietatis, et illos tuos misericordes oculos indignis supplicationibus meis, et esto mihi peccatori pia in omnibus auxiliatrix.

Et, o beatissime Joannes, Christi familiaris amice, qui ab eodem Domino nostro Jesu Christo electus es, et inter cæteros magis dilectus atque mysteriis cælestibus supra omnes imbutus, apostolus ejus et evangelista factus præclarissimus, custosque matris ejus individuus, te invoco etiam cum matre ejusdem Salvatoris, ut mihi opem tuam cum ipsa ferre digneris.

O duæ gemmæ cælestes, Maria et Joannes! o duo ^D luminaria divinitus ante Deum lucentia! vestris radiis effugate scelerum meorum nubila. Vos estis illi duo, in quibus Deus Pater per Filium suum specialiter ædificavit sibi domum, et in quibus ipse Filius

A Dei unigenitus, ob sincerissimæ virginitatis meritum, dilectionis suæ confirmavit privilegium, in cruce pendens uni vestrum ita dicens: *Mulier, ecce filius tuus* (Joan. xix, 26). Deinde ad alterum: *Ecce mater tua* (ibid., 27). In hujus ergo sacratissimi amoris dulcedine, qua ita tunc ore Dominico velut mater et filius invicem conjuncti estis, vobis duobus, ego N. peccator corpus et animam meam commendo, ut omnibus horis atque momentis intus et exterius firmi custodes et pii apud Deum intercessores mihi existere dignemini. Credo enim firmiter, fateor indubitanter quod velle vestrum, velle Dei est; et nolle vestrum, nolle Dei est. Unde et quidquid petitis, sine mora obtinetis. Per hanc ergo tam potentissimam vestræ dignitatis virtutem, poscite mihi corporis et animæ salutem. Agite, quæso, agite vestris gloriosissimis precibus ut cor meum invisere et inhabitare dignetur Spiritus almus, qui me a cunctis vitiorum sordibus expurget, virtutibus sacris exornet, in dilectione Dei et proximi perfecte stare et perseverare faciat, et post hujus vitæ cursum ad gaudia ducat electorum suorum benignissimus Paracletus, gratiarum largitor optimus, qui Patri et Filio cœternus et consubstantialis cum eis, et in eis vivit et regnat omnipotens Deus per infinita sæculorum sæcula. Amen.

283 ORATIO LIV [ol. LIII].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

O sancta, o benedicta, in necessitatibus nostris adesse digneris nostrum consilium et auxilium, quæ ^C omnibus es promptior, potentior, efficacior, amabilior, gratiosior et dulcior. Dulcis es in ore te laudantium, in corde te diligentium, in memoria te deprecantium. Magnifica es in omni sexu, in omni ætate, in omni conditione, in tribus, populis et linguis. Tu es luna in medio vitæ in medio paradisi; tu es myrrha electa, piscina in Esebon, virgula fumi ex aromatibus, fasciculus myrrhæ et thuris inter ubera sponsi, terebinthus extendens ramos gratiæ et salutis, inter benedictas superbenedicta es, superelecta es, superspeciosa, supergratiosa, supergloriosa, mater illius qui gratiam, et gloriam et honorem, et æternitatem præstat.

Surge, beatissima Virgo, misericorditer ora pro nobis; surge, et amplectere misericordiam Redemptoris; et da preces jugiter pro nobis, quos cernis tam graviter offensos ante oculos conditoris. Per te, domina gloriosa, ad Jesum filium tuum mereamur

VARIÆ LECTIONES.

¹⁷³⁰ Nec ipsa bonis mss. ne ipsa bonis ¹⁷³¹ Juste oret mss. juste horret ¹⁷³² Qua diligit ms. Vict. 16. qua sic diligit ¹⁷³³ Sicut diligit mss. ut sicut tu vere diligitis, et diligi ¹⁷³⁴ In vestra utriusque voluntate mss. in vestra voluntate ¹⁷³⁵ Cum sit in mss. cum sit et in ¹⁷³⁶ Tuos usque mss. tuos et usque ¹⁷³⁷ Negare? veneretur mss. negare? mater hujus amatoris nostri, quæ illum in ventre portare, et in sinu meruisti lactare, an tu non poteris, aut non voles poscenti ejus amorem et tuum impetrare? veneretur ¹⁷³⁸ Igitur sicut mss. igitur vos sicut ¹⁷³⁹ Mens mea vos: sicut digni estis, mens mea vos amet, sicut æquum est; cor meum diligit vos, sicut sibi expedit; anima mea serviat vobis, sicut debet caro mea: et in hoc consummetur caro mea ut in æternum mss. mens mea; amet vos, sicut æquum est, cor meum: diligit vos, sicut sibi expedit, anima mea: serviat vobis, sicut debet, caro mea: et in hoc consummetur vita mea, ut in æternum mss. Val-luc. et Flor. habent consummentur ¹⁷⁴⁰ Fiat fiat amen. mss. Val-luc. et Flor. omitt. amen

ascendere, qui per te ad nos dignatus est descendere. Per te, beata Virgo, venire valeamus in ipsius gloriam, qui per te in nostram venit miseriam. Per te accessum habeamus ad Filium tuum, qui per te redemit mundum. O benedicta inventrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis, per te suscipiat nos, qui per te datus est nobis. Excuset, piissima domina virgo Maria, apud piissimum filium tuum integritas tua culpam nostræ corruptionis, et humilitas tua Deo grata nostræ veniam impetret vanitatis. Copiosa charitas tua gloriosam fecunditatem nobis conferat meritorum. Generaliter omnes te, gloriosa virgo Maria, invocantes exaudi, omnibus adesto, omnibus subveni, omnes in angustiis et necessitatibus te sentiant adiutricem quicumque te credunt esse Dei genitricem.

Specialiter vero illos tua quotidiana et assidua defendat oratio, quorum frequens tibi famulatur devotio, et quicumque sunt memores tui in terris, memor sis illorum ante piissimum filium tuum Dominum nostrum in cælis. Domina nostra, mediatrix nostra, tuo filio nos commenda, reconcilia nos filio tuo, tuo filio nos repræsentata. Fac, o benedicta, per gratiam quam invenisti, per prærogativam quam meruisti, per misericordiam quam peperisti, ut qui te mediante fieri dignatus est particeps miseræ et infirmitatis nostræ, te quoque intercedente particeps nos faciat suæ gloriæ atque beatitudinis æternæ.

ORATIO LV [ol. LIV].

AD EAMDEM SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

O alma virgo Maria, tanto omnibus angelorum spiritibus omnibusque electorum animabus, in cuncta filii tui Christi Domini nostri hæreditate es gloriosior, quanto ab ipso fieri meruisti beatior. Obsecramus ergo te lacrymosis suspiriis, ut nunc ad gemitum nostri mæroris aures inclines magnificæ pietatis. Nos siquidem peccatores proni innumerabilibus delictis infernale supplicium meruimus, ubi nullatenus pœnitentiæ datur locus quoniam fidem aliquando Deo promisimus, sed male vivendo hactenus mentiti sumus. O sancta Dei Genitrix, omnium creaturarum dignissima atque purissima, cæcorum cordium oculos terge, atque semitas justitiæ nobis ostende. Orando a nobis vitia subtrahe, atque sacrarum virtutum plantaria insere. Impetra æterni tripudii cursum, quem assidue sequitur supernum bravium.

Sic, quæso, piissima domina, pro nobis ora in cælis, ut deleas quidquid deliquimus in terris. Non est enim aliquid tam parvum in nobis quod oratio, si tibi placet, delere non possit. O sanctissima virgo Maria, nos qui credimus quod virgo et mater Dei sis, credendo sentiamus quod pro nobis depreceris. Et qui confitemur te peperisse Deum et hominem, gaudeamus per te nobis advenire salutem. Et qui fatemur te omnibus hominibus meliorem gaudeamus per te percipere felicitatem. Et quotiescunque processerit ad nos divina miseratio tua, ne inflemur adsit tuitio. Et si venerit tribulatio, vel tentatio ne

labamur, præsens sit tua sancta oratio. Sic quæso, domina clemens, pro salute nostra preces funde in cælis, ut paradisi post obitum frui mereamur gaudiis.

O beata Dei genitrix, virgo Maria, templum Dei vivi, aula Regis æterni, sacrarium Spiritus sancti. Tu virga de radice Jesse, tu cedrus de Libano, tu rosa purpurea in Jericho, tu cypressus in monte Sion; quæ singulari privilegio sicut nescis in omnibus comparationem, ita nihilominus et angelicam superas dignitatem, cui novo et inaudito miraculo datum est ut Verbum quod ante sæcula Deus genuit, fieret filius tuus, Deus et homo. Tu enim in fine sæculi genuisti, ut verus atque perfectus esset Dei Filius gemina quidem natura, sed una persona, Deus et homo, unus Emmanuel. O gloriosa puerpera, in qua sola reperitur secunda virginitas, quæ sic intemeratis visceribus Filium Dei protulisti ut illibatæ pudicitix cresceret integritas, non libido virginalis integritatis sigillum violaret.

Tibi, dum conciperes, Spiritus sanctus obumbravit; non (quod absit!) ut ipse in tuo sanctissimo utero fieret pro semine sobolis, sed potius virtute ac potentia Creatoris. De te summus Pontifex noster sui corporis hostiam sumpsit, quam in ara erucis pro totius mundi salute sacrificium obtulit. Tu lux oriens Nazareth. Tu lætitia Israel. Tu decus mundi. Tu nobilitas populi Christiani. O regina et domina mundi, scala cæli, thronus Dei, janua paradisi, audi preces pauperum, ne despicias gemitus miserorum. Inferantur per te vota nostra atque suspiria in conspectum Redemptoris; ut qui nostris excludimur meritis, per te locum obtineamus ad aures tuæ pietatis. Dele peccata, relaxa facinora, erige lapsos, solve compeditos. Per te succidantur vepres et germina vitiorum, prodeant flores et ornamenta virtutum. Placa precibus Judicem, quem singulari puerperio genuisti Salvatorem, ut qui per te particeps factus est humanitatis nostræ, per te quoque nos consortes efficiat divinitatis suæ. Qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

284 ORATIO LVI [al., LV].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

In Nativitate ejus.

Dignare me laudare te, virgo sacrata; da mihi virtutem contra hostes tuos, et contra hostem totius humani generis. Da mihi virtutem te humiliter deprecandi. Da mihi virtutem te cum precibus obnixè laudandi, per merita tuæ sacratissimæ nativitatis, quæ nata es in mundum universæ Christianitati gaudium, spes vitæ et solatium. Quando nata es, Virgo sanctissima, tunc illuminatus est mundus. Stirps beata, radix sancta, et benedictus fructus tuus, quæ sola meruisti Spiritu sancto plena virgo Deum concipere, virgo Deum portare, virgo parere, virgo post partum permanere. Miserere igitur mihi peccatori, et adjuva me, domina, ut sicut nativitas tua gloriosa ex semine Abraham, orta de tribu Juda,

clara ex stirpe David gaudium annuntiavit universo mundo; ita me gaudio vero repleat, et emundet ab omni peccato. Ora pro me, Virgo providentissima, vel lætissima gaudia tuæ saluberrimæ nativitatæ velamen indulgentiæ conferant cunctis meis peccatis. Sancta Dei Genitrix, florens ut liliū, ora tuum dulcem natum pro me misero peccatore. Amen.

ORATIO LVII [ol. LVI].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

In Annuntiatione ejus.

Precor te, Virgo dulcissima, per merita tuæ saluberrimæ annuntiationis, et per illud angelicum ave, quod accepisti a sancto Gabriele nuntio salutis tuæ, nuntio Incarnationis Verbi divini, nuntio vitæ æternæ, nuntio salutis nostræ per te, ut accipias preces nostras. Misericordissima domina, magna sunt peccata mea, sed major est gratia tua; quia tu es gratia plena, et Dominus tecum est; benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. Mater totius gratiæ, ora pro me, ut sicut annuntiatio tua finis appropinquans existit veteri culpæ, spes autem promissæ gratiæ, et omnibus expectantibus eam in veritate origo et via fuit gratiæ futuræ; ita a me in honorem tui gaudii corde recogita, ore pronuntiata ejusdem annuntiationis tuæ recordatio fiat in me finis et abolitio totius culpæ meæ veteris ac novæ, et gratia salutaris jugis castimonie. Adjuva me, domina mea, spes viventium, et consolatio mœstorum, subventrix inopum, miseratrix omnium, ut qui culpam meam per ipsa flagella mœroris et tristitiæ et infirmitatis agnosco; per gaudia tuæ sanctissimæ annuntiationis de infirmitate remedium, et de mœrore gaudium tua misericordia consequi merear; ut in utili mœrore, in castimonia cordis et corporis, in humilitate mentis, in fidei integritate, et omni bonitate studeam de cætero placere Deo, et exsulet spiritus meus in Deo salutari meo omni tempore vitæ meæ. Sancta Dei Genitrix, succurre et intercede apud dulcem natum tuum pro me peccatore. Amen.

ORATIO LVIII [ol. LVII].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

In Partu ejus.

Virgo sanctissima, da mihi virtutem per merita tui sanctissimi virginei partus, contra hostes tuos. Benedicta es enim Maria, quæ Dominum omnium portasti Creatorem sæculorum. Genuisti qui te fecit, et in æternum permanes Virgo. Beata viscera, quæ portaverunt æterni Patris Filium. Beata ubera tuæ quæ lactaverunt Christum Dominum. Beata et venerabilis es, Virgo Maria, omnium bonorum beatitudine plena. Beata mater, quæ sola sine dolore genuisti, quia tu sola peperisti Virgo. Beata et benedicta inter mulieres; quia natus ex te Virgine Christus Deus noster, sua sanctissima nativitate primi parentis, et primæ mulieris in dolore pœnaliter parturientis solvendo maledictionem, dedit per te sine dolore parturientem, dimissa veteri culpa, novæ gratiæ et salutis æternæ melliduum benedictionem. Per gaudia

tui sanctissimi virginei partus miserere mei, domina mea, et exaudi orationem meam. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea (Psal. L, 6).*

In peccatis sum natus, et in peccatis conversatus sum per omne tempus vitæ meæ. Tu autem, domina mea, sine tactu pudoris inventa es mater Salvatoris. Miserere mihi immundo, qui in peccatis conceptus et nutritus sum; et adjuva me tuis sanctis precibus, Virgo serenissima: ut sicut nativitas filii tui Domini nostri Jesu Christi ruina fuit horribilis tristitiæ, nativitas universis fidelibus novæ exultationis; ita et mihi hæc eadem gaudia Dominicæ Nativitatæ sint initium vitæ religiosæ et salutaris continentie, et ruina totius injusti mœroris et iniquæ tristitiæ, et nativitas spiritualis gaudii et exultationis, et amor et desiderium cœlestis patriæ et supernæ lætitiæ. Sancta Dei genitrix, succurre et intercede apud dulcem tuum natum pro me peccatore. Amen.

285 ORATIO LIX [ol. LVIII].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

In Purificatione ejus.

O virgo serenissima, per merita tuæ piissimæ purificationis da mihi virtutem contra hostes tuos; Virgo sanctissima, corpore castissima, moribus omnium pulcherrima. Virgo virginum, nec corde unquam polluta, nec ore, sed tota pulchra, tota sine macula. Intemerata virgo corpore, intemerata virgo mente, nihil debens legibus, nullis tacta excessibus, ut humilitatis in te ostenderes exemplum, imple purificationis officium pollutis matribus statutum. Ad templum detulisti tecum mundandum, qui tibi integritatis decus homo genitus adauxit. Intacta genitrix ad templum detulisti tecum mundandum, qui delicta nostra intelligens, quia illi omnia nuda sunt et aperta, ab occultis nostris quotidie per confessionem et pœnitentiam mundat, et ab alienis per spiritum continentie parcat servis suis (*Psal. xviii, 14*). Ad templum detulisti tecum mundandum, cujus sanguis in cruce passionis suæ ab originali nos lavans contagio quotidie etiam in ara crucis per sacrosancta mysteria et nos pœnitentes et confessos emundat a nostris criminibus. Ad templum detulisti tecum mundandum, qui pro nobis Pontifex factus secundum ordinem Melchisedech quotidie compatitur infirmitatibus nostris, et est misericors nobis, et Pontifex fidelis ad Deum propitiando peccata populi, quotidie nos Deo Patri reconciliat, et per id quod Deo Patri offert Deus de Deo quotidie, si conversi fuerimus et peccata nostra confessi. Fidelis et justus et patiens Deus ignoscet nobis et absolvet nos.

In nomine ejus, Virgo integerrima, confugio ad te. In ejus ergo nomine dulcissimo et amore, suscipe me, domina mea clementissima, confugientem ad te, et adjuva me per merita tuæ castissimæ purificationis, ut sentiam et gaudeam me a sordibus conscientie ita perenniter purificari, ut nunquam doleam de cætero me aliqua contagione aut perpetratione scœ-

leris coinquinari. Sancta Dei Genitrix, suscipe et A
intercede pro me peccatore apud tuum dulcem natum
Iesum Christum benedictum fructum ventris
tui, et miserere mei.

ORATIO LX [ol. LIX].

AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM.

In Assumptione ejus.

Virgo serenissima, Dei genitrix sancta Maria, per
merita tuæ gloriosæ assumptionis, et per amorem
tui dulcissimi filii, a quo assumpta es in cælum, da
mihi virtutem contra hostes tuos, et in regnum æter-
num ingredi. Felix namque es sacra virgo Maria, et
omni laude dignissima, quia ex te ortus est sol justi-
tiæ Christus Deus noster. *Sicut cedrus exaltata in
Libano, et sicut cypressus in monte Sion, quasi
myrrha electa dans suavitatem odoris (Eccli. xxiv, B
17, 20).* Exaltata super choros angelorum gaudens
et gloriosa in perpetuum regina cœlorum, ubi ad-
juvas omnes qui te dominam glorificant, et san-
ctum nomen tuum humili prece frequentant.

Beata ergo et venerabilis virgo Maria, quæ beni-
gna es omnibus ad te pio corde clamantibus, pia et
exorabilis esto mihi peccatori te humiliter invocanti;
sub tua protectione confugio, ubi infirmus accepi
virtutem. Illam animi et corporis virtutem cum tuo
præsidio fac me accipere, ut per te liber a peccatis
et desideriiis peccatorum, sine timore de manu ini-
micorum visibilium et invisibilium liberatus filium
tuum Dominum nostrum Iesum Christum possim
omni tempore benedicere, et semper laudem ejus in

ore meo habere. O Virgo gloriosa, quæ mortem subii-
sti, sed mortis nexibus deprimi non potuisti, quia tu
sola Virgo genuisti eum, qui erat mors mortis, et
morsus inferni. Adjuva me per mortem tuam, et per
gaudia tuæ assumptionis in cœlum, ut residuum
vitæ meæ possim cum sincera fide tuo adjutorio du-
cere, et finem vitæ meæ feliciter terminare in ci-
nere et cilicio in terra prostratus cum lacrymis; in
confessione et pœnitentia peccatorum meorum; in-
super, quod majus est, in confessione nominis Chri-
sti, et in perceptione corporis et sanguinis ejus; et
in commendatione spiritus mei in manibus miseri-
cordiæ suæ. Ora pro me, sancta Dei Genitrix, ut qui
consciens peccatorum multorum tribunal filii tui tre-
mebundus perhorresco, per tuam venerabilem inter-
cessionem gaudeam emundari ab omnibus criminibus
meis, cordis compunctione irrigante, et rore piis-
simæ confessionis a te exhibitio. Nulla de cætero ma-
cula peccati anima mea inquinetur; sed mundo
corde et casto corpore per merita tuæ saluberrimæ
nativitatis, annuntiationis, et sanctissimi virginei
partus tui, et castissimæ purificationis, et gloriosis-
simæ assumptionis in excelso cœlorum palatio pos-
sim præsentari, in quo gloriosa exultas et regnas
regina angelorum et hominum, Mater Domini nostri
Jesu Christi. Succurre meis criminibus, mater mi-
sericordiæ, tuis virgineis precibus veniam mihi
obtinendo apud tuum dulcem natum Iesum Christum
Dominum nostrum. Qui cum Patre, et Spiritu san-
cto vivit et regnat benedictus, etc.

286 ORATIO LXI [ol. LX] ¹⁷³¹.

RHYTHMUS AD SANCTAM VIRGINEM MARIAM ET AD OMNES SANCTOS.

Maria templum Domini,
Sacrarium Paraclæti,
Sacrarum decus virginum,
Mœrentium solatium.

Ad te suspiro, domina,
Meas accepta lacrymas,
Sinum misericordiæ
Dignare mihi pandere.

Regina cœli inclÿta,
Orbis lampas siderea,
Meas absterge lacrymas,
Et peccatorum nebulas.

Quod voles unigenitus
Donabit tibi Filius,
Pro quibus voles veniam
Impetrabis et gloriam.

Sed væ peccatis hominum
In tenebris degentium,
Me terret conscientia,

Ut Adam ¹⁷³² delitescere,
Vel sicut Cain ¹⁷³³ fugere,

Mea me cogunt scelera,
Quia multa et gravia.

Sed inter tanta nubila,
Et peccatorum pondera,
Patrem recordans luminum
Non despero auxilium.

Nihil desperare pejus,
Nil putavi perversius,
Præsertim si tu, domina,
Mea perfers precamina.

Cum mente tracto angelos,
Prophetas et apostolos,
Victoriosos martyres,
Et perperdas virgines :

Nullus mihi potentior,
Nullus misericordior,
Illorum pace dixerim,
Videtur matre Domini.

Quapropter hanc præcipue
Patronam meam facere
Nihil religiosius,
Nihil puto salubrius.

Ergo mater melliflua,
Et virgo pudicissima,
Nunc in præsentem sentiam.
Quam de te do sententiam.

Mei querelam gemitus
Tibi impono primitus,
Quam perferas ad Dominum,
Et tuum verum filium.

Maria lux ætherea,
Ut meas preces deferas,
Tui stratus vestigiis
Mente deposco supplicii.

Computruerunt pristina
Peccatorum contagia,
Sed sapiens est medicus;
Omnipotens est Dominus.

De mala consuetudine,
Est efficax me tollere,
Qui suscitavit Lazarum
Quatriduanum mortuum.

Post lapsum Petrum respicit,
Et magno fletu concutit,

VARLE LECTIONES,

¹⁷³¹ *Ex Mss. 160. Vict. KK. 16. simul collatis* ¹⁷³² *Manuscript. Vict. Me terret conscientia quia delicti conscientia. Ut addam ms. Corb. me terret conscientia. Ut addam* ¹⁷³³ *Ms. Cister. Sicut eam ms. Vici. sicut Cain*

Nec Chananæ precibus
Abnuit hic propitius.
David post tam immania
Pœnituit flagitia,
Et post laudari meruit
Ore ipsius Domini.
Unde securus credidi,
A peccatorum vinculis
Me cito posse erui,
Si tu tantum petieris.
Mater misericordiæ,
Sic affectum contemnere
Vales, quæ vocas impios,
Et non spernis incredulos.
Quid in Maria gesseris,
Illam dico Ægyptiam,
Prorsus novit Ecclesia,
Et exsultat in gratia.
Theophilus diabolo
Suo datus chirographo,
Quasi a fundo barathri,
Per te reduci potuit.
Sed quis verbis comprehendere¹⁷³⁶
Vel scriptura dirigere,
Quotidie quos liberas,
Et Deo reconcilias ?
His jam diu præmonitus,
Ad te confugi credulus,
Ne me pia abjicias,
Supplex oro ut differas¹⁷³⁸.
Devotionis lacrymas
Quam primum mihi impetra,
Ut sint satis idoneæ
Meas sordes eluere.
Turpis concupiscentia
Corpus nec mentem polluat,
Quæ tua sub custodia

Jam deputavi, domina.
Nam Scripturæ auctoritas,
Et sacra clamat veritas
Corpus peccatis subditum,
Sanctum odire spiritum,
Furor et indignatio
Procul fiant ab animo
Quem tutelæ sanctissimæ
Prælegit¹⁷³⁹ committere.
Non odium exasperet
Jactantia non elevet,
Livor edax non acuat,
Sed pax vera possideat.
Mundum, si ridet fugiam ;
Aut si sævit, irrideam ;
Quia qui illum diligit,
Christo constare desinit.
Sed studiosa lectio,
Et compuncta oratio,
Incumbentem exsatiat.
Et hærentem inebriat.
In te mentis intuitum,
Mortis versem aculeum,
Et si tanto¹⁷³⁷ suspectior,
Quanto manet decultior¹⁷³⁸.
287 O Jesu, Rex altissime,
O fons misericordiæ,
Horam mortis terribilem,
Pro spe bona fac facilem.
Secura conscientia
Non ibi multum trepidat
Nam spe facta robustior
Multum transit constantior.
Non aliud sit gaudium,
Vel meum desiderium
Quam ut exutus corpore
Tibi possim assistere.

O vos cœlorum incoire.
Cives supernæ patriæ,
Qui Deo¹⁷³⁹ fruimini,
Nobis et compatimini¹⁷⁴⁰.
Michael in cœlestibus
Qui præfulges agminibus,
Pro speciali gloria.
Nobis confer solatia.
Angeli quos gravissimæ
Carnis non premit sarcina,
Orate pro hominibus.
Sub ea laborantibus.
Joannes vatum maxime,
Precantum verba excipe,
Et prophetarum numerum
Ad hoc ascito socium.
Petre, piscator hominum,
Et Paule doctor gentium
Cum cæteris apostollis
Ope juvate celeri.
Stephane cum Laurentio,
Magno prælati merito,
Cum multa turba martyrum,
Magnum ferte præsidium.
Vos confessores inclytos.
Vita æterna præditos¹⁷⁴¹,
Nequaquam obliviscimur,
Sed obnixè deprecimur.
Ut qui per temporalia
Transistis et fragilia,
Adhuc pro decertantibus
Tanto instetis promptius.
Agnes, Tecla, Cæcilia¹⁷⁴²
Nec non et Scholastica,
Et omnes sanctæ virgines,
Pro nobis state supplices¹⁷⁴³.

ORATIO LXII [ol. LXI].

AD ANGELUM CUSTODEM.

Obsecro te, angelice spiritus, cui ego ad providendum commissus sum a Deo, ut custodias me indesinenter et protegas, visites et defendas ab omni incursu diaboli vigilantem et dormientem, nocte ac die, horis continuis ac momentis confove me; ubicunque ideo comitare mecum. Repelle a me omnem tentationem Satanæ, et quod mea non exigunt merita, tuis precibus obtine apud misericordissimum judicem et Dominum nostrum, qui te mihi tutorem assignavit, et me tibi commendavit, ut nihil in me loci habeat contrariæ virtutis admistio. Cumque me

A per abrupta vitiorum deviare perspexeris, per semitas justitiæ ad Redemptorem meum reducere satagas me, et in quacunque angustia me perspexeris, auxilium Dei omnipotentis tuo obtentu super me esse sentiam. Precor ergo, si fieri potest, ut notum mihi facias finem meum, et cum de hoc corpore eductus fuero, non dimittas malignos spiritus terrere me, aut illudere, neque in foveam desperationis inducere. Et non me derelinquas, donec perducas ad visionem Conditoris mei, ubi perenniter cum omnibus sanctis tuo interventu merear lætari, præstante Domino nostro Jesu Christo.

VARIÆ LECTIONES.

¹⁷³⁶ M. Cister. Comprehendere vel scriptura diligenter ms. Vict. comprehenderet vel scriptura digere-
ret ¹⁷³⁸ M. Cister. Ut differas ms. Vict. vel differas ¹⁷³⁹ Ms. Cister. Prælegit ms. Vict. prælegi ¹⁷³⁷ Ms.
Cister. Et sit tanto ms. Vict. et sit tanto ¹⁷³⁸ Ms. Cister. Decultior ms. Vict. occultior ¹⁷³⁹ Ms. Cister.
Qui Deo ms. Vict. qui jam Deo ¹⁷⁴⁰ Ms. Cister. Compatimini ms. Vict. compatiamini ¹⁷⁴¹ Ms. Cister.
Invictam perditos ms. Vict. invicta fide præditos ¹⁷⁴² Ms. Cister. Cecilia ac ms. Vict. Cecilia, Lucia ac
¹⁷⁴³ Ms. Vict. Expliciant Orationes seu Meditationes S. Anselmi Cantuariensis Archiepiscopi.

ORATIO LXII [ol. LXIII] ¹⁷⁶⁴.

AD SANCTUM JOANNEM BAPTISTAM.

Cum recordatione peccatorum.

Sancte Johannes, tu ille Johannes ¹⁷⁶⁵, qui Deum baptizasti, tu prius ab archangelo laudatus quam genitus ¹⁷⁶⁶ a patre; prius plenus Deo quam ex matre; prius noscens Deum, quam notus ¹⁷⁶⁷ in mundo, tu ante ¹⁷⁶⁸ monstrans matri gravidam ¹⁷⁶⁹ Matrem Dei, quam gravida mater tua te dici: tu es de quo ¹⁷⁷⁰ dixit Deus: *Inter natos mulierum non surrexit major* (*Matth.* xi, 11). Ad te, domine, tam magnam, tam sanctum, tam beatum, ad te venit scelerosus vermis, ærumnosus homuncio, jam emortuo sensu vix se dolens, sed mortua anima sibi nimis dolendus peccator. Ad te, tam magne amice Dei ¹⁷⁷¹, valde timens venit dubius de salute sua, quia certus de magna culpa sua, sed sperans de majori gratia tua. Major enim est gratia tua, domine, quam culpa mea, quia plus potes apud Deum quam delere sceleram meam. Ad te ergo, domine, quem gratia fecit tam amicum Dei, ad te fugit anxius, quem iniquitas fecit tam reum Dei; ad te, quem tam beatum fecit gratia, ego quem tam miserum fecit nequitia. Vere, domine, fateor, iniquitas mea me fecit talem; sed te talem, non tu, sed gratia Dei tecum. Memento ergo, domine, ut sicut gratia Dei te sic sublimavit ¹⁷⁷², sic misericordia tua erigat quem culpa sua sic humiliavit ¹⁷⁷³.

Heu me, qualem me feci? qualis eram? Deus ¹⁷⁷⁴, qualem me fecisti, et qualem me iterum feci? In peccatis eram conceptus et natus; sed abluiti me, sed sanctificasti ¹⁷⁷⁵ me, et ego peioribus sordidavi me. In necessariis ¹⁷⁷⁶ eram tunc natus ¹⁷⁷⁷, nunc sum in spontaneis volutatus; in illis nesciens conceptus, istis volens plenus et opertus; ex illis misericorditer a te ductus, in hæc misere a me inductus; ab illis pie redemptus, in istis impie peremptus. Sanaveras, pie Deus, animam a parentibus vulneratam, ego impius interfeci sanatam. Exueras, misericors Domine, vetustis pannis originalis peccati, et indueras me veste innocentiae, promittens alteram incorruptibilitatis, et ego, illa rejecta quam dedisti, operui me sordibus nequitiae; illa despecta ¹⁷⁷⁸ quam promisisti plus elegi dolores æternæ miseriæ. Fi-

A lium iræ tuæ fecisti ¹⁷⁷⁹ filium gratiæ tuæ; et ego, illa contempta, feci me filium odi tui. Reformasti in me amabilem imaginem tuam **288**, et ego superimpressi odibilem imaginem. Heu, heu! cujus? Cujus, miser et demens homuncio, cujus imaginem superimpressi super ¹⁷⁸⁰ imaginem Dei? O cur vel non puduit facere quod sic expavescere dicere? O cur non odi ejus imitationem, cujus sic horreo nomen? Ille sponte cecidit, ego voleus sordui. Sed ille, nulla præcedente delicti vindicta, superbians peccavit; ego, visa ejus poena, contemnens ad peccatum properavi. Ille semel in innocentia constitutus, ego restitutus; ille contra eum, qui se fecit et refecit ¹⁷⁸¹, ille dereliquit Deum promittentem, ego fugi Deum prosequentem; ille perstat in malitia ¹⁷⁸² Deo reprobante, ego in illam cucurri Deo revocante; ille obduratus ad punientem, ego obduratus ad blandientem. Etsi ambo contra Deum, ille contra nec requirentem se, ego contra pro me orientem.

O infelix et nimis infelix homuncio, si tamen non omnis ¹⁷⁸³ recessit humanitas ubi tanta malitiæ incessit immanitas! Ecce cujus imaginis horrebam horrorem, in multis aspicio me horribiliorem. Fuge, fuge, tu, horribilis nescio quæ substantia ¹⁷⁸⁴, fuge teipsam exterrita a teipsa. Sed, vae, fugere te non potes. Ne ergo aspicias te, quia non toleras te. Nam si tolerare potes sine doloris horrore, hoc ipsum ac toleres, quia tolerare potes. Quanto enim hoc potes, tanto primo peccatori similior, et Deo es into erabilior. Non enim est fortitudo, sed mentis hebetudo ¹⁷⁸⁵, non est sanitas, sed obdurata iniquitas; non est ex consolatione, sed ex damnatione. Ne ergo sine inani rugitu cordis tui toleres horrorem interioris vultus tui. Quia ergo fugere te non potes, vel te non aspicias, quia te non toleras. Sed ecce pejus, si non aspicio me; nam egomet fallo me.

O nimis gravis angustia! si me inspicio, non tolero meipsum; si non inspicio, nescio meipsum. Si me considero, terret me facies mea; si non considero, fallit me damnatio mea. Si me video, horror est intolerabilis; si non video, mors est inevitabilis. Malum hinc, pejus inde; malum undique. Sed nimis malum hinc, nimis pejus inde ¹⁷⁸⁶, et nimis malum undique. Nimis enim miser, quem torquet conscien-

VARIABLE LECTIONES.

¹⁷⁶⁴ Collata est cum mss. Vict. KK. 16. et RR. 3. Thuano 267. Bec. O. et Corb. 160. San-Germanen: i 345. Carthusie a porta, et Vallislucentis et Floriac. Ad sanctum Johannem Baptistam, cum recordatione peccatorum. mss. Vict. 16. Val-luc. et Flor. Oratio ad sanctum Johannem Baptistam mss. San-Germ. de sancto Johanne baptista mss. Corb. ad sanctum Johannem Baptistam ¹⁷⁶⁵ Col. 1. D. Tu ille Johannes qui mss. San-Germ. Tu ille qui ¹⁷⁶⁶ Qui genitus mss. quam genitus ¹⁷⁶⁷ Quam notus mss. Vict. 16. San-Germ. et Val-luc. quam natus ¹⁷⁶⁸ Tu ante etc usque ad: Ad te, Domine, mss. Sin-Ger. omittit ¹⁷⁶⁹ Monstrans gravidam mss. monstrans matri ¹⁷⁷⁰ Tu de quo mss. Vict. 16. tu es quo ¹⁷⁷¹ Fecit tam amicum Dei mss. San-Germ. fecit tam beatum ¹⁷⁷² Te sic sublimavit mss. omittit sic ¹⁷⁷³ Te sic humiliavit mss. omittunt, sic mss. Val-luc. omittit, te ¹⁷⁷⁴ Qualis eram Deus? mss. qualis eram Deus, et mss. Carth. qualis enim Deus ¹⁷⁷⁵ Sed sanctificasti mss. San-Germ. et sanctificasti ¹⁷⁷⁶ In necessariis etc. usque ad: Tolle ergo etc. mss. San-Germ. omittit ¹⁷⁷⁷ Enim tunc natus mss. eram tunc natus ¹⁷⁷⁸ Illaque despecta mss. Vict. 16. Val-luc. et Flor. illa despecta ¹⁷⁷⁹ Iræ me fecisti mss. iræ tuæ me fecisti mss. Val-luc. omittit, me ¹⁷⁸⁰ Superimpressi super mss. Vict. 16. impressisti super mss. Val-luc. superimpressisti super ¹⁷⁸¹ Refecit et redemit mss. omittunt, mss. Vict. 16. Val-luc. et Flor. omittunt, et redemit ¹⁷⁸² Præstat in malitia mss. Vict. 16. Val-luc. et Flor. perstat in malitia ¹⁷⁸³ Si tamen non omnis etc. usque ad: fuge, fuge etc. mss. Thu. hic plurima interserit ex oratione ad S. Paulum ¹⁷⁸⁴ Nescio quæ superbia mss., nescio quæ substantia ¹⁷⁸⁵ Mortis habitudo mss., mentis hebetudo ¹⁷⁸⁶ Nimis pejus inde mss. nimis malum inde

lia sua quam fugere non potest. Nimis miserior A quem exspectat damnatio sua, quam vitare non potest. Nimis infelix qui ipse sibi est horribilis. Nimis infelicio, cui mors erit æterna sensibilis. Nimis ærumnosus, quem terrent continui de sua fœditate horrores. Nimis ærumnosior, quem torquebunt æterni pro sua iniquitate dolores. Malum hoc, et malum hoc; sed nimis hoc, et nimis hoc.

Peccare, quam mala et quam amara res es! peccata, quam faciles aditus, quam difficiles exitus habetis! Peccatores, quo vos inducitis? Intra quos ¹⁷⁶⁷ vectes vos includitis? Intelligite, intelligite quam malum et quam amarum est reliquisse Dominum. Qui peccastis, reddite; volentes peccare, nolite. Nolite, inquam, nolite. Vere malum et amarum est, expertus ¹⁷⁶⁸ sum; in hoc ipso sum. Aut enim continui dolores torquebunt pœnitentem vitam meam, aut æterni cruciatus vexabunt puniendam animam meam. Utique est malum et amarum utrumque. Et certe juste angitur reus Dei inter malum et pejus; nimis malus, inter nimis malum, et nimis pejus ¹⁷⁶⁹. Juste fit, recte fit, juste iudex meus; sed utique tu es ipse Deus et Dominus et Creator meus. Tolle ergo, Creator, tolle tantum malum de creatura tua, si gratias agit quia est factura tua. Erue, Domine, erue de tantis malis servum tuum, si gaudet ¹⁷⁷⁰ fateri te Dominum suum. Parce, Deus, parce peccatori tuo, si non desperat de bonitate tua; nam etsi iudicem sic me ¹⁷⁷¹ nequius illo primo peccatore deliquisse, non odi te ut ille, nec detestor bonitatem tuam. Renova ergo per merita magni baptistæ tui, renova in C me gratiam baptismi tui. Prævenit me ¹⁷⁷² gratia tua, subsequatur me misericordia tua. Da per pœnitentiæ lamentum quod dedisti per baptismi sacramentum. Dona petenti ¹⁷⁷³ quod donasti nescienti. Reforma faciem quam fœdavi, restaura innocentiam quam violavi. Qui abstulisti peccata quæ attuli nascendo, tolle peccata quæ contraxi vivendo. Tolle, qui tollis peccata mundi, quia ista sunt peccata mundi, quæ porto de conversatione mundi. Tolle, qui tollis peccata mundi, per merita illius qui hoc testimonio te ostendit mundo, tolle peccata quæ contraxi in mundo. Tolle de me quod non est ex te, quia odi quod est a me, et adhuc spero de te.

Et tu, sancte Joannes, qui ostendisti mundo tol-
lentem peccata sua, per gratiam tibi datam, fac D

mihî hanc misericordiam ut tollat peccata mea. Tu, Deus, tollis peccata mundi; tu, amice-ejus ¹⁷⁷⁴, dicis: *Hic tollit peccata mundi* (Joan. 1, 29). Ecce ante vos onustus peccatis mundi. Tu tollis, et tu dicis: *Ecce me cui tu tollas, quod tu dicis. Ecce medicus, et testis ejus; et ecce æger, servus medici, et opus ejus, rogans medicum et testem ejus. Vere medice, ore te, sana me. Verax testis ejus, precor te ora pro me. Proba te mihi in me, tu actum tuum, tu dictum tuum. Experiar quod audio, sentiam quod credo ¹⁷⁷⁵. Jesu, bone Domine, si tu operaris quod ille testatur, fiat in me opus tuum. Joannes monstrator Dei, si tu testaris quod ille operatur, fiat in me verbum tuum. Sana me, Domine, tu cujus est sanare. Impetra nihil hoc, domine, tu qui potes impetrare. Tu enim es magnus Dominus, et tu coram Domino magnus. Tu summe potens per teipsum, et tu valde potens apud ipsum. Tu summe bonus Deus, et tu valde bonus amicus ejus, qui est in æternum misericors et benedictus Deus. Amen.*

ORATIO LXIV [ol. LXIII] ¹⁷⁷⁶.

AD SANCTUM PETRUM APOSTOLUM.

Cum lamentabili deploratione peccatorum.

Sancte et benignissime ¹⁷⁷⁷ Petre, fidelis pastor ovium Dei, princeps apostolorum, princeps tantorum principum, qui ligas et solvis quod vis, qui sanas et resuscitas quem vis ¹⁷⁷⁸, qui das regnum cœlorum cui vis: magne Petre, magne, tot ¹⁷⁷⁹ et tantis donis ditare ¹⁷⁸⁰, tot et tantis dignitatibus sublimare ¹⁷⁸¹; ecce ego pauperrimus et infimus hominucio, multis et gravibus ærumnarum circumdatus angustiis, miserabiliter indigeo ¹⁷⁸² auxilio tuæ magnæ potentiæ ¹⁷⁸³: sed nec os meum habet verba, quibus necessitatem meam, sicut ipsa est, exprimat, nec cor meum habet devotionem quæ de tam infimo ad tuam tantam ¹⁷⁸⁴ sublimitatem attingat. Iterum atque iterum conor mentem meam torpentem concitare, et dissolutam per inania restringere: sed omnibus viribus collectis, nec torporis sui tenebras, quas contraxit de sordibus peccatorum suorum, potest dirumpere ¹⁷⁸⁵, nec in eadem intentione diutius valet consistere. Heu me miserrime miserum! Iaque quippe est, non est simulatio; ita est.

Quis ergo subveniet misero, qui nec valet exhibere tribulati vocem ¹⁷⁸⁶, nec dolentis mentem? O magne Petre, si clamor tribulationis meæ non ascen-

VARIE LECTIONES.

¹⁷⁶⁷ Inter quas *ms.* intra quos ¹⁷⁶⁸ Peccare nolite. Vere malum et amarum est, expertus *ms.* peccare nolite. Nolite, inquam, nolite. Malum et amarum est. Nolite. Vere malum et amarum est. Expertus *ms. Carth.* peccare nolite. Malum et amarum est, nolite, vere malum et amarum est: expertus ¹⁷⁶⁹ Nimis malum et nimis pejus *ms. Flor.* minus malum et nimis malum ¹⁷⁷⁰ Qui gaudet *ms.* si gaudet ¹⁷⁷¹ Judicem me *ms.* iudicem sic me ¹⁷⁷² Prævenit me *ms.* prævenit me ¹⁷⁷³ Dona petenti *ms. Corb. et Vict.* 16. dona pœnitenti ¹⁷⁷⁴ Tu amico ejus *ms.* tu, amice ejus ¹⁷⁷⁵ Sciam quod credo *ms.* sentiam quod credo *ms. Carth.* sentiam quod credam ¹⁷⁷⁶ Collata est cum *ms. Thu.* 267. *Vict. RR.* 3 et *KK. Corb.* 168. *Bec. O. Carth. a porta. San-Germ.* 545. *Val-luc. et Flor.* Ad sanctum Petrum Apostolum cum lamentabili deploratione peccatorum. *ms.* Oratio ad sanctum Petrum apostolum ¹⁷⁷⁷ Et benignissime *ms. Vict.* 5. et benigne ¹⁷⁷⁸ Quem vis *ms. Thu.* quod vis ¹⁷⁷⁹ Magne tot *ms. Vict.* 16. *omittit*, magne ¹⁷⁸⁰ Tot et tantis donis ditare *ms. San-Germ. omittit* ¹⁷⁸¹ Donis sublimare *ms.* dignitatibus sublimare ¹⁷⁸² Miserabiliter indigeo *ms. Thu.* mirabiliter indigeo ¹⁷⁸³ Benignæ potentiæ *ms. Vict.* 16. magnæ potentiæ ¹⁷⁸⁴ Tuam sanctam *ms.* tuam tantam ¹⁷⁸⁵ Potest dirumpere *ms.* potest erumpere ¹⁷⁸⁶ Tribulanti vocem *ms.* tribulati vocem

dit usque **239** ad te; respectus tuæ pietatis descendat usque ad me, dirumpat duritiam meam, scindat tenebras meas, circumspiciat ærumnas meas. Respice, benigne pastor, commissi tibi gregis ovem, et misere miserabiliter laborantem, et, non quantum sua mala exigunt, sed quantum permittunt, orantem. Ecce enim ante fidelem pastorem jacet et gemit ¹⁷⁸⁷ morbida ovis coram Domino pastoris et ovis. Fugitiva redit, erroris et inobedientiæ veniam petit. Pio medico ¹⁷⁸⁸ et pastori morsus luporum et scissuras vulnere, quæ errando incurrit, et ulcera quæ longa incuria nutrit, revelat, et misereri sibi dum adhuc spiritum trahit, plus miseriam suam coram misericorde pastore expandendo quam obsecrando, exorat ¹⁷⁸⁹.

Pastor bone Petre, ne sis exoratu difficilis, ne avertas ¹⁷⁹⁰ misericordes oculos; respice, precor ne abjicias ¹⁷⁹¹ poenitentem, ne differas ¹⁷⁹² exaudire supplicantem. Quia enim fastidivit salutifera pasqua, languet defectu virium; quia indulsit pestiferis ¹⁷⁹³, torquetur actu ¹⁷⁹⁴ morborum. Adulta ulcera, et illisa vulnera putrescendo peiorata cito eam trahunt ad mortem. Lupi jam gustato ejus sanguine, exspectantes abjiciendam in ¹⁷⁹⁵ insidiis latent. Inimicus ejus, tanquam leo rugiens, circuit quærens eam ut devoret (*I Petr. v, 8*). Pastor fidelis, converte oculos tuos ad eam, et recognosce tibi commissam. Si enim erravit, tamen Dominum et pastorem non negavit. Inspice in faciem ejus, et adverte signum Domini tui et ejus. Si sub tanto squalore non agnoscis faciem lotam et candidatam in fonte Christi, agnosce vocem confessionis sub nomine ¹⁷⁹⁶ Christi, qui ter interrogans utrum eum amares, tibi ter confitenti dixit: *Pasce oves meas* (*Joan. xxi, 17*). Certe amator est ovis, qui ante commendationem sic discutit amorem pastoris. En confiteris te amatorem ejus, et hæc confitetur ¹⁷⁹⁷ se ovem ejus. Cur ergo spernis ovem Christi, pastor ejus ¹⁷⁹⁸? Petre, pastor Christi ¹⁷⁹⁹, recollige ovem Christi. Dominus tuus imposuit in humeros suos gaudens quæsitam et inventam (*Luc. xv, 5*), ne repellas eam redeuntem ¹⁸⁰⁰ et supplicantem; Dominus emit eam ¹⁸⁰¹ sanguine suo nondum natam, pastor ejus ne vilipendas jam renatam ¹⁸⁰², et tam diligenter tibi commendatam. Heu! quando non sentiet se receptam, curatam et refocillatam.

A O sancte Petre, si te non movet nomen pastoris et ovis, moveat te nomen apostoli, principis apostolorum ¹⁸⁰³, et nomen Christianæ animæ. Nampe hæc est ovis a me tibi oblata, anima mea, baptismo Christi regenerata. Hæc vulnera ¹⁸⁰⁴, quæ dixi, hæc ulcera, hæc scissuræ non sunt ovine carnis, sed sunt spiritus rationalis. Hæc fames, hi defectus virium, hæc torsiones non sunt pecorini ventris, sed sunt humanæ mentis. Hi lupi et hi leones non sunt quadrupedes, sed dæmones. Hæc tanta mala, paupertas est virtutum, et concervata peccata. Quia igitur nondum sentio me exauditum, urgentibus angustiis, a principio repetam narrationem meam ¹⁸⁰⁵, et multiplicabo orationem meam. Exponam coram janitore regni cælorum et principe apostolorum fidelem animam miseram sub regno peccatorum, ad regnum cælorum inhiantem ¹⁸⁰⁶, et ob hoc Petrum janitorem regni cælorum et principem apostolorum invocantem.

B Ecce ergo ¹⁸⁰⁷, misericors Petre, coram te exhibeo animam meam nervis virtutum dissolutam, catenis vitiorum ligatam, pondere peccatorum aggravatam, delictorum sordibus fœdatam, discissam vulneribus dæmonum, putridam et fetidam ulceribus criminum. His et aliis gravibus malis, quæ melius ¹⁸⁰⁸ me vides, obrutam, oppressam, circumdatam, obvolutam, honorum omnium relevamine ¹⁸⁰⁹, ut cernis, destitutam. Ecce miseram animam, et misericordem apostolum Petrum, coram misericorde Deo, qui apostolo Petro misericordiam fecit et facere præcepit, et faciendi ¹⁸¹⁰ potestatem dedit. Ecce miseria, et ecce misericordia. Misericordia Dei, et Petri apostoli ejus; miseria animæ Deum confitentis, et Deum et Petrum invocantis. Ergo miseria premet diutius animam ad Deum et Petrum respicientem, et videbit hoc misericordia ¹⁸¹¹ Dei et Petri ¹⁸¹²?

C O Deus, et tu major, apostolorum ejus, quæ est hæc miseriæ meæ immanitas, si non potest adversus eam misericordiæ vestræ immensitas? Aut si potest, sed non vult, quæ est hæc enormitas culpæ mearum, quæ excedit multitudinem miserationum vestrarum? An quia cuncta, quæ peccavi, non confiteor! en cuncta quæ scitis me peccasse, vera esse confiteor. An quia nec sufficienter poenitendo, nec malis bona rependendo, satisfacio? Utiq; sic est,

VARIÆ LECTIONES.

¹⁷⁸⁷ Et genuit *mss.* et gemit ¹⁷⁸⁸ Pio medico *et mss. Vict. Val-luc. et Flor.* pio et medico *ms. Thu.* et pio medico *et* ¹⁷⁸⁹ Observando exorat *mss. Thu.* execrando exorat ¹⁷⁹⁰ Ne avertas *ms. San-Germ.* nec avertas ¹⁷⁹¹ Et ne abjicias *mss.* ne abjicias *ms. San-Germ.* nec despicias ¹⁷⁹² Ne differas *ms. San-Germ.* nec differas ¹⁷⁹³ Pestiferis *ms. Thu.* mortiferis ¹⁷⁹⁴ Attractu *ms. Thu.* tactu *ms. Vict. 16.* a tactu *ms. Flor.* actu ¹⁷⁹⁵ Abjiciendum in *ms. Thu.* abjiciendam jam in ¹⁷⁹⁶ Sub nomine *ms. Vict. 5.* in nomine ¹⁷⁹⁷ Et hic confitetur *mss.* et hæc confitetur ¹⁷⁹⁸ Ovem Christi pastor ejus *mss. Vict. 5. Val-luc. et Flor.* ovem pastor ejus *ms. Vict. 16.* ovem pastor ovis ¹⁷⁹⁹ Petre amator Christi *mss. Thu. Corb. Bec. Vict. 16. Val-luc. et Flor.* Petre pastor Christi ¹⁸⁰⁰ Ne repellas eam redeuntem *mss. Vict. Val-luc. et Flor.* ne repellas redeuntem ¹⁸⁰¹ Emerat eam *mss.* emit eam *ms. Vict. 16.* redemit eam ¹⁸⁰² Jam renatam *mss.* eam renatam ¹⁸⁰³ Principis Apostolorum *ms. Thuan.* Princeps Apostolorum ¹⁸⁰⁴ Hæc vulnera *ms. Carth.* hæc vulnerata ¹⁸⁰⁵ Narrationem meam, et multiplicabo orationem meam. Exponam *ms. Thu.* petitionem meam. Exponam *ms. Corb.* narrationem meam. Exponam ¹⁸⁰⁶ Inhiantem *mss.* inhiantem ¹⁸⁰⁷ Ecce ego *mss.* ecce ergo ¹⁸⁰⁸ Quam melius *mss.* quæ melius ¹⁸⁰⁹ Relevamine *ms. Vict. 16.* revelamine *ms. Vict. 5.* velamine ¹⁸¹⁰ Præcepit et faciendi *ms. Thu.* et facere præcepit, et faciendi ¹⁸¹¹ Et videbit hoc misericordia *ms. Thu.* et videbis misericordia ¹⁸¹² Dei et Petri *ms. Vict. 16. omit.*

fateor; sed hæc est ipsa miseria qua torqueor. Ergo A quo plus coarctat miseria, plus lenta erit misericordia? O inauditum verbum a misericorde in supplicantiem! Sed intellige, juste Deus, intelligo quid respondeas animæ meæ: Merito patitur quod sponte subit, et digne non exauditur quæ non obedivit. Heu! desperationis amaritudo? Agnosco certe, agnosco hanc sententiam esse justitiæ, non misericordiæ. Quis vocavit justitiam in causam meam? Cum misericordiæ sermo mihi erat, non cum ea. Panem misericordiæ mendicat a te, Deus, in tribulatione ærumnosa anima mea ¹⁰¹⁵. Cur lapide justitiæ perfringis ¹⁰¹⁶ ossa ejus ¹⁰¹⁷? Misericordia tua, misericors Deus, per merita ¹⁰¹⁸ et intercessionem beati Petri apostoli tui, acceleret et eruat eam dimittendo peccata ejus ¹⁰¹⁷. Sancte Petre, princeps apostolorum, B per misericordiam tibi factam et potestatem tibi datam, solve vincula ejus, sana vulnera ejus. Libera ¹⁰¹⁸ eam de miseria regni peccatorum ¹⁰¹⁹; et introduce eam in beatitudinem regni colorum, ut tecum gaudens, gratias agens, laudet Deum in sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO LXV [ol. LXXII] ¹⁰²⁰.

AD SANCTUM PAULUM APOSTOLUM.

Cum terrore judicii extremi et peccatorum.

Sancte Paule, tu magne Paule ¹⁰²¹, tu ille qui unus ex magnis apostolis Dei, omnes alios tempore sequens, labore et efficacia præcessisti in agricultura Dei. Tu qui adhuc mortalitate gravis raptus es usque ad tertium cœlum, et raptus in paradysum, audisti quæ non licet homini loqui. Tu inter Christianos non solum tanquam nutrix fovens filios suos ¹⁰²², sed et sollicitudine ¹⁰²³ mirabilis affectus ¹⁰²⁴ iterum parturiens filios tuos. Tu, inquam, omnibus omnia factus, ut omnes lucrifaceres. Ad te, domine, ad, te his et aliis multis dictis et factis mundo cognitum apud Deum esse magnæ potestatis, et erga homines immensæ pietatis, ad te venit unus certe nimis peccator, unus nimis accusatus apud potentem ¹⁰²⁵ et districtum judicem Deum, non uno, non paucis, sed innumeris criminibus; non solum parvis, sed et immensis; non dubiis, sed certis ¹⁰²⁶; non brevi accusatione, sed tam D longa quam longa est vita ejus; non uno accusatore,

sed tot quot sciunt delicta ¹⁰²⁷ ejus. Nam ipse iudex est districtus accusator meus, et ego sum manifestus peccator eius. Omnes etiam spiritus boni et mali coram Deo accusant me cum eo: boni, quia Deo debent æquitatem; mali, quia meam servant iniquitatem: boni, quia testantur veritatem quam considerant; mali, quia quæerunt pœnam meam quam desiderant ¹⁰²⁸. Ipsi quoque judicant in hoc meam nequitiam, quia sciunt me debere damnari secundum justitiam.

Heu! quot iudices, quot accusatores super unum miserum! quam graves super imbecillenti! quam districti super manifestum! Heu! quem habebit excusantem, qui Deum habet accusantem? Quis vel unus erit intercessor ejus, si omnes sunt accusatores et iudices ejus? Sed et ego ipse, conscientia cogente, sum accusator et iudex meus. Fateor enim me nimium deliquisse, et ideo gravem ¹⁰²⁹ damnationem meruisse.

O ipsa etiam irrationalia ¹⁰³⁰ et insensibilia, si non sum insensibilis, me confundunt. Intelligo enim coram omni creatura me debere erubescere, quia in illum peccavi qui tam potens est ut posset, et tam bonus ut vellet eam facere. Confundor et a meipso, quia et ego factus sum ab ipso. Væ, unde tot et tanta mala irruunt ¹⁰³¹, quæ sic miserum istum obrunt? Peccata mea mala, de vobis in me fluunt hæc omnia mala. Vos attrahitis accusatores, vos removetis excusatores, vos damnatores ¹⁰³² adducitis; vos intercessorem excluditis, vos provocatis ultorem, vos avertitis indulgentem, vos intellectum vestrum inducitis in timorem et confusionem, vos ab illo abscinditis ¹⁰³³ spem et consolationem, vos in æternum interitum impellatis, vos auxilium omne repellitis. Et ut miserius sit quidquid mihi misere facitis, hoc insuper ad cumulandam miseriam additis, et cum vere res ita sit, sic mihi sit quasi non ita sit. Sic enim esse veritas ostendit, et tamen affectus non sentit. Sic ratio docet, et cor non dolet. Sic video quia est, et, heu! nequeo liquefieri totus in lacrymas, quia sic est. Si hoc possem, forsitan sperarem, sperando orarem, orando impetrarem. Cum vero sensus et dolor in me secundum ærumnas meas non sit ¹⁰³⁴, qualiter sperabo? quomodo sine spe orabo? quid sine oratione impetrabo?

Infelix homuncio, ad quid devenit oratio tua? quo

VARIE LECTIONES.

¹⁰¹⁵ Anima mea *ms.* ærumnosa anima mea ¹⁰¹⁶ Perfringis *ms. Thu.* confringis ¹⁰¹⁷ Ossa ejus *ms. Bec.* ossa mea ¹⁰¹⁸ Per merita *ms. Thu.* omit. ¹⁰¹⁷ Eruat eam dimittendo peccata ejus. *ms. San-Germ.* eruat animam meam ab omni malo et ab omni tribulatione, et perducatur eam ad vitam æternam ¹⁰¹⁸ Vincula ejus sana vulnera ejus, libera *ms. San-Germ.* vincula animæ meæ, et libera ¹⁰¹⁹ De miseria regni peccatorum *ms. Thu.* de miseria peccatorum ¹⁰²⁰ Collata est cum *ms. Vict. KK.* 16. et *RR.* 3. *Thu.* 267. *Corb.* 160. *Bec. O. San-Germ. Val-luc. et Flor. Mss.* Oratio ad S. Paulum Apostolum ¹⁰²¹ Tu magne Paule, tu ille qui unus *ms. San-Germ.* Apostle Christi, qui es unus ¹⁰²² Fovens filios suos *ms. Vict.* 16. fovens filios tuos ¹⁰²³ Sed et sollicitudine *ms. Thu.* sed in sollicitudine ¹⁰²⁴ Mirabilis affectu *ms.* mirabilis affectus ¹⁰²⁵ Apud omnipotentem *ms.* apud potentem ¹⁰²⁶ Sed certis *ms.* sed et certis ¹⁰²⁷ Quod sunt delicta *ms. Vict. et Val-luc.* quot sciunt delicta ¹⁰²⁸ Quam desiderant *ms. Vict.* 16 quam expectant ¹⁰²⁹ Et ideo magnam *ms.* et ideo gravem ¹⁰³⁰ Omnia etiam irrationalia *ms.* O ipsa etiam irrationalia alia ¹⁰³¹ Mala irruunt *ms. Thu.* mala irruerunt ¹⁰³² Vos damnatores *ms. Bec. Thu. Vict. Val-luc. et Flor.* vos damnatores ¹⁰³³ Abscinditis *ms. Vict. Bec. Corb. Flor.* absciditis *ms. Thu. et Val-luc.* absconditis ¹⁰³⁴ Meas non sint *ms. Vict. et Val-luc.* meas non sit

evanuit spes et fiducia tua? Inceperam ¹⁰²² orare A cum fiducia temeritatis, et occurrit desperatio ex intellectu veritatis, et deficit oratio ¹⁰²³ ex desperatione alicujus erga me pietatis. Si enim quidquid est, justo contra me est, cujus pietas mecum est? Si omnia quæ sunt, recte mihi sunt adversa, cujus miseratio ad me erit conversa? Si Creator et creatura merito me despicit, cujus aspectus me respicit? Miser peccator, si sic est, nihil tibi remanet, nisi a spe torpere, et ab oratione tacere, et sic semper in ¹⁰²⁷ miseria tua jacere. Utique qui te sponte fecisti miserum, juste necesse est semper te esse miserum. Utique misera delicta, sic redditis vestra promissa. Dum attrahitis, duleia promittitis; cum pertrahitis, possessum vestrum amaritudine perfunditis. Dum suadetis, ungitis; postquam persuadetis ¹⁰²⁸, usque ad mortem animæ pungitis. Dum vocatis in foveam vestram, quasi facilem reditum per penitentiam dolorem monstratis; eum vero præcipitatis, præcipitatum obruitis, obrutum obsecratis, obsecratum obduratis, obdurato omnem exitum obturatis ¹⁰²⁹. Et sic miserum vestrum deceptum, captivatum, ligatum facitis desperare, tacere, et insensibilem, velut perditum Dei et oblitum Dei ¹⁰³⁰ jacere, donec illum vendatis mercatoribus inferni, qui merces suas comportant in lacum mortis. Hoc totum de me fecistis, hæc omnia expertus sum, nisi quia nondum mercatoribus illis traditus sum. Quod ¹⁰³¹ tamen et ego expecto misere timendo, et illi præstolantur maligne gaudendo.

Heu! quam malum est sic desperare, sic tacere, sic jacere! Et heu! quam vanum ¹⁰³² est sine spe clamare, sine spe conari! Deus, cujus bonitas non exhauritur, cujus misericordia non exinanitur, cujus scientia non deficit, cujus potestas quod vult efficit, unde potero respirare qui sic ob peccata mea rogor desperare? Nam etsi irascaris peccantibus, soles tamen, benigne Domine, dare consilium petentibus ¹⁰³³, doce me, Domine, unde debeam sperare ut possim orare. Orare namque te volo; sed nec scio, propter ignorantiam meam, nec possum, propter duritiam meam, et prohibeor desperatione, propter iniquitatem meam. Quæro aliquid quod me excuset, et nihil est quod me non aceuset. Quæro qui oret pro me, et invenio quidquid est esse contra me. Quæro qui mihi miserereat, et omne quod est misero adversatur.

Jesu, bone Domine, cur de cælo venisti? Quid in mundo fecisti? Ad quid te morti dedisti, nisi ut peccatores salvares? Sancte Paule, quid aliud mundum perambulando docuisti? Ad hanc fidem ipse et apostoli ejus, et tu maxime nos peccatores invitatis, hoc solum tutum refugium nobis monstratis. Quomodo ergo non sperabo, si hoc eredo, et in hac fide peto? Aut quomodo me frustrabitur spes ista, si de qua nascitur, non me fallit fides ista? Jesu Deus, et tu apostole ejus, huic fidei peccator me vestro monitu credo ¹⁰³⁴, in hanc me jacto, imo jam olim jactavi. Hac inductus accessi vos ¹⁰³⁵ oraturus. In hac peto, in hac quæro, in hac pulso, ut peccatori ¹⁰³⁶ miseramini; tu parcendo, tu intercedendo; tu salvando, tu orando. Itaque fide coram vobis me obvolvo, ut possim B latere inquisitores et exactores peccatorum meorum, et tui, Deus, districti iudicii percussionem. Hanc petit vestro consilio peccator absconsionem; obsecro, ne ¹⁰³⁷ prodatur iudicio vestro ad damnationem.

Sed heu! ecce occurrit et aliud ¹⁰³⁸ grave malum. Sperabam me ¹⁰³⁹ per fidem spem obtinere, et ecce video nec fidem me tenere. Putabam me in hac fide esse obvolutum, et cognosco ab illa me exutum ¹⁰⁴⁰. Confidebam me in illa latitare, et sentio me ab illa exulare; fides enim sine operibus mortua est (Jac. II, 20); fides vero mortua, fides non est. Qui ergo mortuam fidem habet, fidem non habet. Væ! fecunditas in malorum operum prohibebat me spem habere, et sterilitas bonorum operum probat me fide carere. Væ male agenti! væ bona negligent! sicut enim necesse est in malis operibus Deo displicere, ita impossibile est sine fide, quæ bonis operibus ¹⁰⁴¹ nulla est, Deo placere.

Imo si justus ex fide vivit, qui fidem non habet, mortuus est. Sed si sterilis bonorum mortuus ¹⁰⁴² est, fertilis malorum quanto magis ¹⁰⁴³ mortuus est? Nam si arbor, quæ non facit fructum bonum, excidit ut arida, quæ facit fructum malum, utique eradicatur ¹⁰⁴⁴ ut noxia. Mors hæc non carnis est, sed animæ. Quam magis ¹⁰⁴⁵, et quam pejus moritur qui hac morte moritur, quam qui carnis morte moritur. Omnis enim humana caro mortua aliquando resurgit, sed non omnis anima mortua resurgit. Et magis perimit mors illa, quæ auferit vitam forsitan nunquam reversuram, quam quæ tollit vitam ex necessitate quandoque redituram. Et pejus mori-

VARIÆ LECTIONES.

¹⁰²² Oratio tua? Inceperam *ms.* oratio tua? Quo evanuit spes et fiducia tua? Inceperam ¹⁰²² Deficit oratio *ms.* Corb. et Thu. deficit oratio ¹⁰²⁷ Et semper in *ms.* et sic semper in ¹⁰²⁸ Postquam suadetis *ms.* Bec. Vict. Corb. et Flor. postquam persuadetis ¹⁰²⁹ A. Exitum obduratis *ms.* exitum obturaris ¹⁰³⁰ Oblitum sui *ms.* Bec. Corb. Vict. et Val-luc. oblitum Dei ¹⁰³¹ Expertus sum. Quod *ms.* expertus sum, nisi quia nondum mercatoribus illis traditus sum; quod ¹⁰³² Quam vanum *ms.* Vict. 3. quam malum ¹⁰³³ Consilium petentibus *ms.* consilium penitentibus ¹⁰³⁴ Monitu cedo *ms.* monitu credo ¹⁰³⁵ Inductus accessi ad vos *ms.* Corb. Thu. et Val-luc. inductus accessi vos *ms.* Bec. Vict. Flor. Inductus accessi vos ¹⁰³⁶ Ut peccatoris *ms.* ut peccatori ¹⁰³⁷ Obsecrans ne *ms.* obsecro ne ¹⁰³⁸ Occurrit aliud *ms.* occurrit et aliud ¹⁰³⁹ Sperabam me *ms.* Vict. 16. speravi me ¹⁰⁴⁰ Illa esse exutum *ms.* illa exutum ¹⁰⁴¹ Sine bonis operibus *ms.* Thu. sine operibus ¹⁰⁴² Bonorum mortuus *ms.* Bec. bonorum operum mortuus ¹⁰⁴³ Quanto magis *ms.* Vict. Bec. Val-luc. et Flor. quam magis ¹⁰⁴⁴ Excidetur... eradicabitur *ms.* exciditur... eradicatur ¹⁰⁴⁵ Quam majus *ms.* Thu. quam et mala detestabilis mors ista, quam magis *ms.* Vict. Bec. Val-luc. et Flor. Quam magis

tur qui perdit vitam justitiæ, per quod perdit vitam beatam, quam qui amittit istam miseram vitam. Denique valde magis et miserius interit qui dimittit vitam, quæ servata et amissam corporis vitam meliorem restituit, et sine qua expedit nec natum esse, quam qui deserit illam, sine qua nihil prohibet animam beatam esse. Hæc misera vita vivo, et ab hac beata vita mortuus sum. In eo vivo quod de me vilis est; in eo mortuus sum quod melius est. Plus ergo mortuus sum quam vivus; et deterius mortuus sum quam carne moriturus sum. Non enim mors illa mala mihi erit, nisi quia ista jam præcedit.

Sancte Paule, veni ad te ut peccator reconciliandus, et ecce inventus sum coram te mortuus resuscitandus. Veni ut reus opus habens intercessore, et inventus sum male mortuus, indigens resuscitatore. Ut miser veni, et miserrimum me inveni. Accessi velut vivus accusatus, et ecce coram te sum mortuus damnatus. Nam etsi nondum sum traditus morti torquenti, jam tamen dimissus sum morti illam attrahenti. Nam licet nondum sim detrusus in carcerem tormentorum, tamen jam sum conclusus in fovea peccatorum. Quamvis enim non sum adhuc in inferno sepultus, jam sum tamen ut sepeliendus, delictis obvolutus. Hoc erat certe, quod orare nec poteram nec sciebam. Hoc erat vere, quia me omni rei execrabilem intelligebam, et velut insensibilis non dolebam. Intelligebam per naturæ rationalitatem, non sentiebam per mortis insensibilitatem. Vere mortuus eram, et mortuus veni, et ideo me mortuum inveni.

O Deus, quis orabit pro mortuo isto? Sancte Paule, tibi attuli eum; ne avertaris eum; ora pro eo. Domine, Elias et Eliseus, ut mortuos suscitarent, mortuis se junxerunt, et membra membris, viva mortuis coaptaverunt. Domine, vivi mortuos tactos vivificaverunt, et mortui vivis nihil nisi gloriam intulerunt. Domine, tu quoque dicis te ipsum omnia omnibus factum, ut omnes lucrifacias. Amice Dei, exempla aliorum me faciunt præsumere, dicta tua me hortantur confidere. Dicam ergo, domine, dicam; domine, domine, descende ad mortuum istum, expande te super mortuum istum, fac te non mortuum, sed tanquam mortuum istum. Calefiat confotus tuæ compassionis affectu mortuus iste, revivat

tuæ potestatis effectu mortuus iste, ut vivus glorificet Deum et te mortuus iste. Domine, non es impotens hunc mortuum suscitare, quia teste Deo sufficit tibi gratia Dei. Nam si in terra degenti tibi sufficit, utique in cælo manenti non defecit. Cur, domine, duntius jacebit oblati tibi mortuus sine vita, cum Deus testetur tuam potentiam, et tu testeris ipse tuam pietatem? Domine Deus, tu dicis Paulo: *Sufficit tibi gratia mea (II Cor. XII, 9)*. Sancte Paule, tu dicis nobis: *Omnibus omnia sum factus (I Cor. IX, 22)*. Et ecce verborum vestrorum effectum expectat mortuus, hac spe vobis allatus. Vos dicitis, et mortuus audiens sperat. Vos promittitis, et mortuus orans expectat. Vos dicitis, et a vobis est prolatum, obsecro, sentiam affectu quod mundus gaudet per vos esse proprolatum. Si a vobis dictum non negatis, cur poscenti effectum denegatis? aut cui securius mortuus resuscitandus portatur, si a vobis oblati, a vobis mortuus reportatur? Quo illum mittitis, si sic eum dimittitis? Quo ibit, si a vobis abiit? O Deus, quis resuscitat, si Deus non resuscitat? A quo speratur, si a Deo desperatur? A quo amissa vita recipitur, nisi a quo prius accipitur?

Sancte Paule, quis indigenti et dolenti pius erit, si ille, qui cum infirmantibus infirmari se promittit, durus erit? Quis orare pro misero dignatur, si ille, qui se omnibus omnia factum publicat, indignatur? Aut quis vel auditur, si ille, cui gratia Dei sufficit, non exauditur? An illi pietas vel potestas deficit, cui gratia Dei sufficit? O vos ambo, quid vos movet, si hæc non movent? Unde assumam, nisi de vobis, quod ad excitandam misericordiam vestram obtendam vobis? Mortua anima quid obtendet de se, nisi quia peccatrix et misera est? Pœnitens tamen et dolens orat. O si ille qui de cælo venit vocare peccatores in pœnitentiam, et ille qui post eum ad hoc ipsum plus omnibus laboravit, si ideo contemnent pœnitentem animam quia peccatrix est! Si ille, qui de sinu Patris exivit portare dolores nostros, et ille, qui se cum infirmantibus dicit infirmari, si ideo despiciunt dolentem, quia misera est! Si ille, qui ut mortuas animas suscitaret, mortuum se fecit, et ille qui se omnibus omnia factum perhibet, si ob hoc rejiciunt orantem, quia mortua est! Non ita Deus, non ita sit:

VARIE LECTIONES.

¹⁸⁶⁸ Servata amissam *ms. servata et amissam ms. Val-luc. servata et amissa* ¹⁸⁶⁹ In eo mortuus *ms. Vict. 3. et in eo mortuus* ¹⁸⁷⁰ Quam carne mortuus sum: non enim *ms. Bec. Vict. Corb. Val-luc. et Flor. quam carne moriturus sum: non enim ms. Thu. quam carne mortuus sum, quam carne moriturus sum* ¹⁸⁷¹ Te ut mortuus *ms. Vict. omit. ut* ¹⁸⁷² Licet nondum sum *ms. Vict. 3. et Val-luc. licet nondum sim* ¹⁸⁷³ Quamvis enim *ms. Vict. 16. omit. enim* ¹⁸⁷⁴ Erat certe *ms. Vict. 3. Bec. et Thu. erat vere* ¹⁸⁷⁵ Ne avertaris cum *ms. Thu. omit.* ¹⁸⁷⁶ Eo Deum Helias *ms. eo, Domine Helias* ¹⁸⁷⁷ Domine Paule, vivi *ms. omit. Paule* ¹⁸⁷⁸ Nihil nisi *ms. Thu. omit.* ¹⁸⁷⁹ Compassionis *ms. Vict. 16. passionis* ¹⁸⁸⁰ Revivat tuæ *ms. Thu. reviviscat tuæ* ¹⁸⁸¹ Affectu *ms. effectu* ¹⁸⁸² Non deficit *ms. non defecit* ¹⁸⁸³ Verborum vestrorum *ms. Vict. 16. verborum tuorum* ¹⁸⁸⁴ Effectum, quod *ms. effectu, quod* ¹⁸⁸⁵ A vobis mortuus *ms. Vict. 16. a nobis mortuus* ¹⁸⁸⁶ Vita recipitur *ms. Vict. 16. vita redditur* ¹⁸⁸⁷ Misero dignatur *ms. Vict. 16. misero dignetur* ¹⁸⁸⁸ Vel auditur *ms. Thu. vel audit* ¹⁸⁸⁹ Non exauditur *ms. Thu. non exaudit* ¹⁸⁹⁰ Ad pœnitentiam *ms. in pœnitentiam* ¹⁸⁹¹ Cum infirmis *ms. cum infirmantibus* ¹⁸⁹² Despiciunt *ms. Vict. Corb. Flor. despiciunt* ¹⁸⁹³ Miser est *ms. Vict. et Val-luc. misera est* ¹⁸⁹⁴ Hoc rejiciunt *ms. Vict. 16. hoc rejiciunt* ¹⁸⁹⁵ Quia mortuus est *ms. quia mortua est*

Absit! non ita sit. Si ita est, periit compassio. Si **A** genuisti. Tu per te, illi jussi et adjuti a te. Tu ut auctor ¹⁸⁹², illi ut ministri. Ergo tu, Domine Deus, magis mater. Ambo ergo matres. Nam etsi patres, tamen et matres ¹⁸⁹³. Vos enim effecistis ¹⁸⁹⁴, tu per te, tu per illum, ut nati ad mortem renasceremur ad vitam. Patres igitur ¹⁸⁹⁵ estis per effectum, matres per affectum; patres per auctoritatem, matres per benignitatem; patres per tuitionem, matres per miserationem. Ergo et tu mater ¹⁸⁹⁷, et tu mater; etsi quantitate affectus impares, in qualitate tamen non dissimiles. Quamvis magnitudine ¹⁸⁹⁸ benignitatis non coæquantur, voluntate tamen concordantes; licet plenitudine miserationis non convenientes, intentione tamen non inconvenientes. Cur taceam quæ dicitis ¹⁸⁹⁹? Ad quid celem ¹⁹⁰⁰ quod proditis?

Anima projecta et rejecta, cum peccasti projecta, cum supplicas rejecta, quo te convertes? Converte te ad importunitatem. Importunum dolentem quærent, pertinacem miserum volunt, incessantem ¹⁸⁹⁶ lugentem amant. Quære ergo adhuc ¹⁸⁹⁹ in eis quod infatigabilis ¹⁹⁰⁰ objicias ei. O sancte Paule, ubi est illa nominata nutrix fidelium, fovens filios suos? Quæ est illa affectuosa mater, quæ se ubique prædicat filios suos iterum parturire? Dulcis nutrix, dulcis mater, quos filios parturis aut nutris, nisi quos in fide Christi docens gignis et erudis ¹⁸⁹⁷? Aut quis Christianus post te doctrina tua non es: in fide natus et confirmatus? Nam etsi benedicta fides ista ab aliis quoque apostolis nobis sit nata et nutrita, utique magis a te, quia plus ¹⁸⁹⁸ omnibus in hoc ¹⁸⁹⁹ laborasti et effecisti. Cum ergo illi sint nobis matres, tu magis nostra mater. Ergo, sancte Paule, filius tuus est mortuus iste. Mater, mortuus iste certe filius tuus est. Dulcis mater, recognosce filium tuum ex voce confessionis, recognoscat ille matrem suam ex affectu compassionis. Recognosce filium ex confessione Christianitatis; recognoscat ille matrem ex dulcedine pietatis. Offer, mater, tu quæ iterum parturis filios tuos, offer mortuum filium tuum iterum resuscitatum illi qui morte sua resuscitavit servos tuos. Offer, mater, illi qui morte sua indebita revocavit reos suos a morte debita, offer illi filium tuum, ut revocet ei vitam perditam. Per baptismum enim deductus a morte, per sterilitatem et pravitatem reductus est in mortem. Mater famosi affectus, sentiat filius tuus viscera maternæ pietatis. Exhibe eum illi qui te resuscitavit, et viventem servavit. Ora eum pro filio tuo, quia servus ejus est; ora eum pro servo suo, quia filius tuus est ¹⁹⁰⁰.

Sed et tu, Jesu, bone Domine, nonne et tu mater? Annon es mater; qui tanquam gallina quæ congregat sub alas pullos suos? Vere, Domine, et tu mater. Nam quod alii parturierunt et pepererunt, a te acceperunt. Tu prius propter illos; et quos pepererunt ¹⁸⁹¹, parturiendo mortuus es, et moriendo peperisti. Nam nisi parturiisses, mortuus non esses ¹⁸⁹²; et nisi mortuus esses, non peperisses. Desiderio enim gignendi filios ad vitam, mortem gustasti, et moriens

B Cur abscondo quod fecistis. Matres vos divulgatis, filium me fateor. Gratias ago; filium me genuistis cum Christianum me fecistis ¹⁹⁰¹; tu per teipsum, et tu per eundem ipsum; tu per doctrinam a te factam, et tu per doctrinam tibi inspiratam; tu per gratiam a te mihi concessam, et tu per gratiam ab illo acceptam. Paule mater, et te ipse genuit ¹⁹⁰². Pone ergo filium tuum mortuum ante pedes ¹⁹⁰³ Christi matris tuæ, quia filius ejus est. Imo jacta illum in sinum pietatis ejus, quia plus ipse mater est. Ora ut resuscitet mortuum filium, non tam tuum, quam suum. Ora pro filio tuo quia mater ¹⁹⁰⁴ es, ut vivificet filium suum, quia mater est. Fac, mater animæ meæ, quod faceret mater carnis meæ. Uti que si speraret, oraret quantum posset, nec cessaret donec impetraret si posset. Certe si vis, non potes desperare; et si oras, potes impetrare. Instat ergo ut anima mortua, quam tu vivam peperisti, vitæ restitatur; nec cesses donec tibi viva reddatur.

C Tu quoque, anima mortua ¹⁹⁰⁵ per teipsam, contra sub alas Jesu matris tuæ, et conquerere sub pennis ejus dolores tuos. Postula ut plagas tuas confoveat, et ut confotis vita redeat ¹⁹⁰⁶. Christe mater, qui congregas sub alas pullos ¹⁹⁰⁷ tuos, mortuus hic pullus tuus ¹⁹⁰⁸ subijcit se sub alas tuas ¹⁹⁰⁹. Nam lenitate tua exterriti confoventur ¹⁹¹⁰, odore tuo desperantes reformantur. Calor tuus mortuos vivificat, attactus tuus peccatores justificat. Agnosce, mater, filium tuum mortuum, vel per signum crucis tuæ, vel per vocem confessionis tuæ. Refove pul-

VARIAE LECTIONES.

¹⁸⁹⁶ Incessanter *ms. Vict. Val-luc. et Flor.* incessantem ¹⁸⁹⁹ Quære adhuc *ms. Vict.* Quære ergo adhuc ¹⁹⁰⁰ Infatigabile *ms. Vict.* infatigabilis ¹⁸⁹⁷ Docendo gignis et erudis *ms. Vict.* 16. gignis docendo et erudiendo *ms. Val-luc. et Flor.* docens gignis et erudis *ms. Flor. addit.* gignis docendo et dicendo ¹⁸⁹⁸ Qui plus *ms. Vict.* quia plus ¹⁸⁹⁹ Omnibus in hoc *ms. Vict.* 16. omit. in hoc ¹⁹⁰⁰ Ora eum pro filio tuo, quia filius tuus est *ms. Vict.* ora eum pro filio tuo quia servus ejus est. Ora eum pro servo suo, quia filius tuus est ¹⁹⁰¹ Tu prius illos, et quos pepererunt *ms. Thu. et Flor.* Tu propter illos, et quos pepererunt ¹⁹⁰² Mortem non sustinuisse *ms. Vict.* 16. et *Flor.* mortuus non esses. ¹⁹⁰³ Tu ut auctor *ms. Vict.* 16. tu ut auctor ¹⁹⁰⁴ Tamen matres *ms. Vict.* tamen et matres. ¹⁹⁰⁵ Vos eum effecistis *ms. Vict.* vos enim effecistis ¹⁹⁰⁶ Patres vero *ms. Vict.* Patres igitur ¹⁹⁰⁷ Et tu mater. *ms. Corb. Vict.* 16. et tu Pater. *Flor.* et tu mater et tu pater ¹⁹⁰⁸ Quamvis magnitudinem *ms. Vict.* 16. *Val-luc. et Flor.* Quamvis magnitudine ¹⁹⁰⁹ Quid dicitis? quod dicitis? *ms. Vict.* 16. quæ dicitis? ¹⁹⁰⁰ Ad quid celo *ms. Thu.* ad quid celem ¹⁹⁰¹ Genuisti. fecisti *ms. Vict.* genuisti. fecistis ¹⁹⁰² Teipsum ipse mater genuit *ms. Vict.* te ipse genuit ¹⁹⁰³ Ante pedes *ms. Thu.* ante conspectum ¹⁹⁰⁴ Quia mater *ms. Vict.* 16. qui mater ¹⁹⁰⁵ Anima mea mortua *ms. Vict.* mea ¹⁹⁰⁶ Vita redeat *ms. Flor.* vitam reddat ¹⁹⁰⁷ Sub alas pullos *ms. Thu.* sub alas pullos ¹⁹⁰⁸ Pullus tuus *ms. Vict.* omit. tuus ¹⁹⁰⁹ Sub alas tuas *ms. Thu.* sub alas tuas ¹⁹¹⁰ Confoventur *ms. Flor.* confoventur

lum tuum, re-uscita mortuum tuum, justifica peccatorem tuum. Exterritus tuus a te consoletur, a se desperans a te confortetur, et in integram et inseparabilem gratiam tuam per te reformetur. A te namque fuit consolatio miserorum, qui sis benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO LXVI [ol. LXIV] ¹⁹¹¹.

AD SANCTUM ANDRÆAM APOSTOLUM

Sancte et pie Andræa, frater principis ¹⁹¹² apostolorum, piissime apostolorum, mitissime sanctorum; tu Joannis discipulus et sedulus auditor; tu Agni peccata mundi tollentis promptus insecutor, et mansionis ipsius diligens investigator; tu Simonis germani tui et concivis vestri Philippi avidus ad Jesum deductor: tu, inquam, crucis prædicator et amator, et magistri boni per eam pius imitator, ad pietatis tuæ januam ¹⁹¹³ sedet et clamat mendicans anima mea. Adhabe aurem miserationis, aperri januam pietatis ¹⁹¹⁴, et admittite ¹⁹¹⁵ clamorem pauperis ad te confugientis: tu, cujus pietas tanta exstitit, ut ab universis pius Andræas cognomineris ¹⁹¹⁶. Non est interventor qui pro me tibi suggerat; non est qui indigentiam meam necessitatem coram te proferat. Ipsa itaque pietas tua pro me suggerat apud te, et te exorabilem ¹⁹¹⁷ reddat circa me. Si a te misera et miserabilis anima mea aversa fuerit, si a te misericordiam panem non acceperit, ad quem ¹⁹¹⁸⁻⁹ ibit? Quem exorabit? Ab aliis exclusa confugit ad te, quem audierat prædicabilem ¹⁹²⁰ immensa pietate. Fame consumpta prorsus deficiet, quia de longe veniens non habet quod manducet, nec aliquis est, qui illius misereatur, **290** et aliquid boni sibi eroget. Quin etiam ¹⁹²¹ incidit in latrones, qui amore Dei et cunctis virtutibus eam spoliaverunt, mortiferis etiam telis vitiorum convulneraverunt, relinquentes eam non dico semivivam sed pene omnino extinctam ¹⁹²². Veniat tandem tibi in mentem misratio illa quam super tales exhibuit fons ille totius pietatis, a quo hausisti tantam pietatem. *Misereor*, inquit, ¹⁹²³, *super turbam esurientem, quia jam triduo sustinent me, nec habent quod manducet* (*Math. viii, 2*).

A Audisti, affuisti, interfuisti, quando miserans eos, de quinque panibus satiavit ad plenum plusquam quinque millia hominum. Continebis itaque ¹⁹²⁴ viscera pietatis tuæ super animam fame jam deficientem, panem misericordiam a te exquirentem, et tandiu jam te sustententem? An mihi ¹⁹²⁵ soli impius eris? An quia nimium deliqui, ut mihi misericordia omnino denegetur, promerui ¹⁹²⁶? Certe misericordia et pietas non est necessaria, ubi non est miseria aut indigentia. Et quanto major perurgit indigentia, tanto prædicabilior est misericordia. Quis ergo imitabitur magistrum pietatis in exsequendo præcepto pietatis, si tu non imitaris, qui præ cæteris pius prædicaris? Inquietaris ¹⁹²⁷ importunitate ¹⁹²⁸ mea? Sed quid agam? Si enim non clamavero, mors mihi est, quia deficiam et peribo. Si autem clamare non omiserò, molestus ¹⁹²⁹ tibi esse timeo. Doctor bone, edoce ¹⁹³⁰ cor meum quid orare, et quomodo cum aliqua efficacia debeat te exorare.

Doctor ¹⁹³¹ bone, ab eo qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat, edoctus ¹⁹³², respice miserationis respectu in animam peccatricem, quæ converti ac reverti concupiscit ad suum Creatorem. In limo vitiorum demersa nititur et conatur exsurgere, sed non habens vires, quibus se valeat erigere, deficit ¹⁹³³ jam miserabili lassitudine. Jam diu laborando clamat, et sustinet te. Defecerunt oculi illius dum sperat in Deum suum (*Psal. lxxviii, 4*). Ubi itaque est pietas, ubi bonitas ¹⁹³⁴, ubi misratio tua? Ne desperatione prorsus intereat, porrigere manum petenti, erige, tene, sustine, donec ad eum quem sinit, ad quem desiderat, videlicet ad sui Creatoris misericordiam perveniat. Pastor Ecclesiæ, admitte aberrantem ovem, quæ reverti cupit, explorat et implorat ¹⁹³⁵, ut mereatur admitti. Excludes introire volentem, quam redire nolentem revocares, et humeris impositam deportares? Si excluderis, sentiet summus pastor detrimentum gregis sui. Leo enim circuiens ¹⁹³⁶ querit quem devoret, a quo tu ipse forte devorari metuebas, quando pia et exorabili prece de cruce clamabas ¹⁹³⁷: *Non me permittas*,

VARIE LECTIONES.

¹⁹¹¹ Collata est cum mss. Thuan. 267. et San-Germanensi 345. In aliis enim mss. non legitur ¹⁹¹² Frater principis etc. usque ad hæc: Ad pietatis etc. mss. omittunt ¹⁹¹³ Ad famosæ pietatis tuæ januam mss. ad pietatis januam ¹⁹¹⁴ Januam tuæ magnæ pietatis mss. januam pietatis ¹⁹¹⁵ Et admittite mss. Thu. et dimitte ¹⁹¹⁶ Cognominareris mss. cognomineris ¹⁹¹⁷ Suggestat apud te, et te exorabilem mss. tibi suggerat non est qui indigentiam meam necessitatem coram te proferat (*ms. Thu. proferat*) Ipsa itaque pietas tui pro me suggerat apud te, et te exhorabilem ¹⁹¹⁸⁻⁹ Aversa fuerit, ad quem mss. aversa fuerit si a te misericordiam panem noti acceperit, ad quem ¹⁹²⁰ Tam prædicabilem mss. omitt. tam ¹⁹²¹ Quæ etiam mss. Quin etiam ¹⁹²² Relinquentes eam non dico semivivam, sed omnino extinctam mss. San-Germ. relinquentes eam semivivam mss. Thu. relinquentes eam non dico semivivam; sed pene omnino extinctam ¹⁹²³ Misereor, inquit, etc. usque ad: Continebis etc. mss. San-Germ. omitt. ¹⁹²⁴ Continebis itaque mss. San-Germ. omitt. itaque ¹⁹²⁵ Deficientem? An mihi mss. deficientem? panem misericordiam a te exquirentem, et tandiu jam te sustententem? An mihi ¹⁹²⁶ Aut quia nimium deliqui, ut mihi misericordia omnino denegetur promerui mss. San-Germ. omitt. Aut quia nimium mss. Thu. An quia nimium ¹⁹²⁷ Inquietaris etc. usque ad: Ecce coram te jacet etc. mss. San-Germ. omitt. ¹⁹²⁸ In importunitate mss. Thu. omitt. in ¹⁹²⁹ Clamare volo, vae misero molestus mss. Thu. clamare non omiserò, molestus ¹⁹³⁰ Bone et dux innocentiam, edoce mss. Thuan. bone doce ¹⁹³¹ Debeam te exorare ut quod peto valeam impetrare. Doctor mss. Thuan., debeat te exorare. Doctor ¹⁹³² Vivat edocte mss. Thu. vivat edoctus ¹⁹³³ Non habet deficit mss. Thu. non habent deficit ¹⁹³⁴ Pietas ubi misericordia tua mss. Thu. pietas, ubi bonitas; ubi misericordia tua ¹⁹³⁵ Et implorat mss. Thu. et plorat ¹⁹³⁶ Leo circuiens mss. Thu. leo enim circuiens ¹⁹³⁷ Prece de cruce clamabas mss. Thu. omitt. de cruce

Domine, famulum tuum diutius ¹⁰³⁸ *a te separari* **A** *sua* ¹⁰³⁹ *necessitas* *quæ* *erere* *interventorem, et occurrit* *ei illa tua famosa familiaritas apud illum quem timet ultorem. Certus igitur, domine, per eandem familiaritatem de potestate tua, quoniam apud* ¹⁰⁴⁰ *eum quod voles efficies, et sperans de pietate tua, quia miserum in angustiis ad te clamantem non despicias, ad te me converto, quamvis tepido, toto tamen affectu mentis meæ, et potentem illam tuam interventionem præsumo precari peccatrici animæ meæ, ut per te retrahatur a tormentis, ad quæ illam pertrahunt multimodæ iniquitates meæ. Sed heu me miserum! quam contrarie* ¹⁰⁴¹ *promittunt mihi mea delicta! Ecce enim dum conor confortari per tuam apud Deum familiaritatem, plus cogor per eandem deterreri, propter meam contra Deum pravitatem.* **B** *Etenim, o Dilecte Dei, cum peccavi in dilectorem tuum, certus sum mernisse me odium quoque tuum.*

O reatus immoderatus! reatus contra Deum, qui non solum ipsum offendit, sed et illos qui intercedere possunt apud eum. Verum enim est quia criminus Dei, digne odiosus est amicis Dei, nec solum amicis ejus, sed certe et sibi, et omni creature ejus. Peccata, peccata, quomodo plus horretis plus considerata! Vos namque ¹⁰⁴² *, vos unde abducitis, quo perducitis miserum homunculum, quem seducitis? Unde cadit, quo præcipitatur infelix anima quæ vos sequitur* ¹⁰⁴³ *? Quid perdit, inquam, quid acquirit ærumnosa illa, quæ ab amore Dei, quem potuit tenere per innocentiam, detruditur in horrorem Dei et omnium creaturarum ejus per vestram malitiam? Si ergo peccata sic universalem execrationem contrahunt illi, quem a Deo abstrahunt, ubi se abscondet, cui se ostendet homuncio, circumferens sarcinam peccatorum suorum, quam ipse deponere non potest, horrens et fetens vulneribus et ulceribus delictorum suorum, quæ ipse sanare non potest? Talis accedit, dilecte Dei Joannes, talis accedit coram te anima mea, imo hæc est, hæc misera anima mea* ¹⁰⁴⁴ *, quæ se amicam hujus sæculi faciens, et peccatorum numerositate se obruens, inimicam Dei se constituit.* **291** *Heu! nomen execrandum omni rei, nomen inimici Dei! Heu! quam*

iniquè a me attractum, quam juste mihi imputa-

ORATIO LXVII [ol. LXV] ¹⁰⁴⁵.

AD SANCTUM JOANNEM EVANGELISTAM.

Pro timore damnationis.

Sancte et benedicte ¹⁰⁴⁶ Joannes, altissime evangelistarum Dei ¹⁰⁴⁷, dilectissime apostolorum Dei; tu sic ¹⁰⁴⁸ præcipue dilecte Deo inter tam præcipue dilectos ejus, ut supereminens dilectio tibi sit proprium signum inter eos; tu ille Joannes, cui familiare fuit recumbere supra illud ¹⁰⁴⁹ gloriosum pectus Altissimi; tu, quem Deus substituit matri suæ filium pro se, cum corporaliter eam moriendo desereret: Ad te, o beate tam amice et tam amate Dei, ad te exorandum ¹⁰⁵⁰ accedit homuncio iste, reus Dei, ut per tam dilectum intercessorem vitet imminentem sibi iram Dei. Cogit namque, Domine, criminusum **D**

VARIE LECTIONES.

¹⁰³⁸ Domine diutius *ms. Thu.* Domine famulum tuum diutius ¹⁰³⁹ Separari sicut ovem *ms. Thu.* separari errantem sicut ovem ¹⁰⁴⁰ *ms. Thu.* necessitatem. De illo *ms. Thu.* necessitatem. Suspice eam ad ovile redire volentem; gregi suo, a quo aberraverat, sociari toto corde anhelantem. De illo ¹⁰⁴¹ Intulit? *ms. Thu.* subintulit? ¹⁰⁴² Ipsa misericordia præcipit et invitat, ut misericors fias *ms. omittunt* ¹⁰⁴³ *ms. San-Germ.* *piæ interventionis* ¹⁰⁴⁴ Filio suo non *ms.* filio non ¹⁰⁴⁵ Tradidit illum. Cui est honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen. *ms. Thu.* tradidit illum. Tu quoque anima mea, pecus morbidum, ovis perdita per te ipsam, recurre ad pastorem. Et quia per te non mereris admitti, roga Andræam pium ut te admittat ad sinum suæ protectionis; ut ejus intercessione pius Salvator, qui venit quærere quod erraverat, et salvum facere quod perierat, sanet morbidum, salvet perditam, et ad ovile reducat erroneam, et gregi societ qui est benedictus in æternum. Amen ¹⁰⁴⁶ *Collata est cum* *ms. Vict. KK. 16. et RR. 3. Rec. O. Corb. 160, Thu. 267. San-Germ. 345, Val-luc. et Flor.* Ad beatum Johannem Evangelistam pro timore damnationis *ms. Thu. et Bec. et Carth.* Ad sanctum Johannem Apostolum et Evangelistam, pro indulgentia peccatorum *ms. Corb. Vict. et Flor.* Ad sanctum Johannem Evangelistam *ms. Val-luc.* Oratio ad S. Johannem Apostolum et Evangelistam ¹⁰⁴⁷ Sancte et beatissime *ms. sancte et beate* *ms. Flor.* sancte et benedicte ¹⁰⁴⁸ Dei *ms. S. Ger. omit.* ¹⁰⁴⁹ Tu sic *ms.* dilectissime Apostolorum Dei. Tu sic ¹⁰⁵⁰ Super illud *ms. Vict. San-Germ. Et Val-luc.* supra illud ¹⁰⁵¹ Te exorandum *ms.* te exorandum ¹⁰⁵² Criminusum sua *ms. Vict. 16.* ærumnosum sua ¹⁰⁵³ Quam apud *ms.* quam apud *ms. Vict.* quoniam apud ¹⁰⁵⁴ Quia contrarie *ms.* quam contrarie ¹⁰⁵⁵ Vos namque, vos undem *ms. Vict. 16.* vos namque nos undem ¹⁰⁵⁶ Vos sequitur *ms. Vict. 16.* vos sequetur ¹⁰⁵⁷ Misera mea *ms. Thu.* miseria mea *ms. Flor.* misera anima mea

tum! Angustia! Convincit me inimicum Dei rei A veritas, et prohibet consteri horrores immanitas. Angustia! Deum et omnia provocavi ad ulciscendum et nihil mihi reservavi inoffensum ad intercedendum. Mœrores, dolores, gemitus, rugitus, ubi ad-estis, si hic deestis? Ubi fervetis, si hic tepetis? Dirumpite torquendo compagem meam, consume-undo interiora mea, tumultuamini ¹⁹⁸⁸ in præcordiis meis, si qua forte misericordia respiciat miseriam meam ¹⁹⁸⁹. O vos misericordes amici Dei, miseremini tam indigenti, per illam misericordiam quam fecit vobis Deus. Succurrite, ne me obvolvatur ira Dei cum inimicis ejus. Nolo, detestor, execror esse vel dici inimicus ejus; licet consteat me peccatorem ejus. Succurrite, vel aliquis ¹⁹⁹⁰.

Tu ille, discipule, quem diligebat Jesus, si agnos- cis signum tuum, rogo te per hanc dilectionem ipsam, agnoscam in tanta necessitate auxilium tuum. Joannes, Joannes, si tu es discipulus ille quem diligebat Jesus, preor te per hoc ipsum ¹⁹⁹¹, sim ego per te peccator ¹⁹⁹² ille, cui indulgeat Jesus. Si tibi gloriosum pectus illud fuit familiare reclinatorium, rogo sit idem mihi per te salutare propitiatorium. Fateor, Domine mi, dilecte Dei, quia tu juste quoque iratus es in Deum dilectorem tuum peccanti: sed certe a Jete Dominus per amicum pacari servo supplicanti. Ergo, o beate Joannes, qui tanta dilectione præditus es apud Deum, te obsecrat reus servus ejus, ut reconcilies eum. Non est, dilecte Dei, non est contra Dei dilectionem, si subvenis reo ejus, non defendendo, sed per intercessionem. Non obtendo C Iniquitatis meæ defensionem, nec opto defendentem si prodo ¹⁹⁹³ confessionem, et quæro intervenientem. Amice Dei, ne deputes ¹⁹⁹⁴ illum Dei vel tuum esse inimicum, qui, quantum potest, amando credit et confitetur Deum tuum esse amicum. Si credo, si confiteor, si volo amare tibi concessum tantum amorem Dei, rogo te per hanc tibi datam gratiam, averte a me mihi debitum ¹⁹⁹⁵ odium Dei. Fac, Domine, propter ipsum amatorem tuum, fac quia sum opus ejus et servus et redemptus ejus, fac ergo propter eum apud eum, ne perdat quod fecit, ne perimat quod redemit. Fac, sicut vere diligis opus ejus et confessionem benedicti nominis ejus.

Jesu, cui inique peccavi; Domine, quem nequiter contempsi; omnipotens, cujus iram superbe irritavi, dilector Joannis beati apostoli tui, ad ipsum te fugit ¹⁹⁹⁶ territus reus tuus, peccator tuus, offensore tuus ¹⁹⁹⁷, quantumcumque scelerosus, quantumcumque flagitiosus, obtendit nomen dilecti tui, inter se et imminentem sententiam justii judicii tui. Per illam beatam dilectionem, parce quærenti ejus tuitionem. Domine, per cujus nomen misereris peccatoris tui, si damnas orantem per nomen dilecti tui? Domine, sub quo tegmine ¹⁹⁹⁸ protegitor, si sub nomine dilecti tui percutitur? Ubi est refugium, si sub dilecto tuo est periculum? Non sentiat, Domine, non sentiat odium tuum, qui fugit ad dilectum tuum. Domine, Domine, non plus valeat B mea nequitia ad damnationem, quam ejus gratia ad miserationem. Bone, bone ¹⁹⁹⁹, non plus possit odium mei ad perdendum opus, quod fecisti; quam ejus dilectio ad parcendum servo, quem redemisti.

Benignissime, qui nihil odisti eorum quæ fecisti, ecce quem fecisti ¹⁹⁷⁰ et refecisti. Cur ergo damnabis, Domine, se accusantem, te invocantem, si non odisti aliquid eorum quæ fecisti? Fac ¹⁹⁷¹ ergo, bone Domine, propter illum, quem inter discipulos tuos familiaris dilexisti, ne sis mihi damnator, quia tu solus es salvator. Benedictus tu in sæcula. Amen.

ORATIO LXVIII [ol. LXVI] ¹⁹⁷².

AD EUNDEM APOSTOLUM.

Pro gemina Dei dilectione et proximi impetranda.

Sancte Joannes, tu ille Joannes unus de magnis apostolis Dei, de magnis principibus regni Dei; unus, inquam, ditissimorum dilectione qua diligit et diligitur Deus ¹⁹⁷³, et ditissimus eorum dilectione quos diligit Deus. Ecce, o opulente tam beatis divitiis, et dives tam beata opulencia, ecce ærumnosa sed Christiana anima, pauper et inops harum divitiarum quibus sic opulenter abundas, esurrens accedit ad ostium clementiæ tuæ, suppliciter mendicans elemosynam opulentiæ tuæ, quatenus ex eo quod tibi et multis sine diminutione sufficere potest, saltem illi tantum impertiaris unde ipsa ¹⁹⁷⁴ vel vivere possit. Porridge igitur, dives amice Dei, porridge ani-

VARIAE LECTIONES.

¹⁹⁸⁸ Tumultuamini *mss. Bec. Thu. Vict. et Corb.* tumultuamini ¹⁹⁸⁹ Miseriam meam *ms. Flor.* animam meam ¹⁹⁹⁰ Vestrum aliquis *mss.* vel aliquis ¹⁹⁹¹ Per hoc ipsum *ms. San-Ger.* per hunc ipsum ¹⁹⁹² Ego per te peccator *ms. San-Ger.* ego peccator ¹⁹⁹³ Nec obtendo descendentem si profero *mss.* nec opto descendentem, sed prodo ¹⁹⁹⁴ Ne deputes *mss.* ne deputes ¹⁹⁹⁵ A me mihi debitum *mss. Vict. Carth. et Val-luc.* a me mihi debitum ¹⁹⁹⁶ Ad te fugit *mss. Bec. Vict. 3. Corb. et Val-luc.* ad ipsum te fugit *ms. Vict. 16.* ad te ipsum fugit *ms. Thu.* ad ipsum refugit ¹⁹⁹⁷ Osor tuus *mss.* offensore tuus ¹⁹⁹⁸ Protegmine *mss.* tegmine ¹⁹⁹⁹ Bone Domine *mss. Corb. Bec. Vict. et Val-luc.* bone, bone ¹⁹⁷⁰ Ecce quem fecisti *mss.* ecce quem fecisti ¹⁹⁷¹ Si non odisti, fac *mss. Vict. 16. et Flor.* si non odisti aliquid eorum quæ fecisti. Fac ¹⁹⁷² Collata est cum *mss. Vict. KK. 16. Thu. 267. Bec. O. Corb. 160. Val-luc. et Flor.* Ad eundem Apostolum pro gemina Dei dilectione et proximi impetranda. *ms. Vict. 3.* Oratio ad eundem. *ms. Bec.* Oratio ad sanctum Johannem Apostolum et Evangelistam *ms. Thuan.* Oratio ad eundem pro impetratione Charitatis. *mss. Val-luc. et Flor.* Item oratio ad eundem ¹⁹⁷³ Qua diligit et qua diligitur Deus, et ditissimus eorum dilectione qua diligitur Deus *mss. Bec. et Vict. 3.* qua diligit et diligitur Deus, et ditissimus eorum dilectione qua diligitur Deus, et ditissimus eorum dilectione quos diligit Deus *ms. Vict. 16. et Flor.* qua diligit et qua diligitur Deus: ditissimus eorum dilectione quos diligit Deus *ms. Val-luc.* qua diligit et qua diligitur Deus, et ditissimus eorum dilectione qua diligit ¹⁹⁷⁴ Unde ipsa *ms. Thu.* unde de ipsa

mæ pauperis servi dilectoris tui Dei, de illa opulenta cella mentis tuæ hanc tibi parvam, mihi magnam; tibi facilem, mihi vitalem eleemosynam, ut Dominus meus, cui placuit ad multos ditandos te ditare, dignetur eam propter te vel ad vitam tuendam refocillare. Pauper certe est, Domine mi, dilecte Domini nostri, pauper est anima mea, quod cogor et erubescor confiteri, utriusque dilectionis Dei; quia valde infra quam debet, diligit Deum, et multo minus quam eget, diligitur a Deo. Equidem in uno fateor me valde injustum, in altero iustum Deum; in utroque sentio me nimis miserum, justo iudicio Dei. Non sum oblitus hoc dicens, o tu juste et misericors Deus: nec sum ingratus multimodis beneficiis tuæ erga me dilectionis ab initio creationis meæ; sed donec satiatur utraque tua dilectione, semper se pauperem et egenam clamat esuriens anima mea.

Quippe hoc ipsum est de maximis, de gratissimis ¹⁹⁷⁵ mihi tuis beneficiis, quia per suavem gustum tui hanc in me excitasti aviditatem, ut renuat *consolari anima mea* (*Psal. lxxvi, 3*), nisi per ejus satietatem. Ad quam impetrandam quoniam non sufficit supplicatio minus dilecti peccatoris tui; ad eam impetrandam ¹⁹⁷⁶, invoco merita multum dilecti dilectoris tui. Ergo, tu bone dulcis, et dulcis bone, a quo est omne bonum, fac illum mihi et te illi, imo et te illum mihi exorabilem, ut per illum assequar hujus satietatis desideratum bonum. Scio, Domine, scio et fateor quia ego non sum dignus quem tu diligas; sed certe tu non es indignus quem ego diligam. Da ergo mihi, Domine, per ejus merita, unde tu es dignus, et ero dignus, unde sum indignus. Sed oret ¹⁹⁷⁷ pro me potius, quia ipse potest efficacius ille dilectus tuus, Domine Jesu. Oret ille pium pectus tuum, dulce reclinatorium suum pro me; et exaudi tu desiderium meum per illum propter te.

Sancte Joannes, dilecte Jesu Christi Domini mei, rogat te servus amici tui, ut propter nomen Domini sui dilectoris tui impetres illi mutuam dilectionem Dei, impetra ergo ¹⁹⁷⁸ mihi quatenus sic diligar ab illo, ut et ego digne diligam illum. Certe namque, dilecte Dei, si ipse diligit nos propter te, misericordiam nobis impendis; et si nos diligamus illum per te, gratiam illi **292** rependis. Certe, Domine, si illum convertis ad nos amandum, facis nos tibi tanti boni ¹⁹⁷⁹ debitores; et si nos accendis ad illum amandum, facis te illi debiti redditorem. Certe beate, quantumcunque facias ut plures amet, nihil tibi minus;

VARIÆ LECTIONES.

¹⁹⁷⁵ De gravissimis mss. de gratissimis ¹⁹⁷⁶ Ad eum implorandam mss. *Vict. 16. et Flor.* ad eam impetrandam ¹⁹⁷⁷ Sed et oret mss. *Vict. Val-luc. et Flor.* sed oret ¹⁹⁷⁸ Impetra rogo mss. *Corb. Vict. 16. et Thu.* impetra ergo ¹⁹⁷⁹ Tibi boni tanti mss. *Vict. omitt.* boni ¹⁹⁸⁰ Quanto faciet mss. *Vict. et Val-luc.* quanto facis ¹⁹⁸¹ Ad poscendum mss. *Vict. Val-luc. et Flor.* ad nocendum ¹⁹⁸² Cum tua illi solvas mss. *Vict. 16. cum illi solvas* ¹⁹⁸³ Per solam suam mss. pro sola sua ¹⁹⁸⁴ Compensare mss. compensari ¹⁹⁸⁵ Amore ejus mss. *Vict. 16. et Flor.* amorem ejus ¹⁹⁸⁶ Desiderium, ut mss. desiderium meum, ut ¹⁹⁸⁷ Non invito mss. *Vict. 5. non invitato* ¹⁹⁸⁸ Si quid excogitat amor ut extorqueat amorem. *ms. Corb.* Et sic excogitat cor meum torquere ad amorem *ms. Thu.* et quid excogitat cor meum torquere ad amorem ¹⁹⁸⁹ Unde tu mihi aut ego cuiquam probo *ms. 160.* Sed unde hoc tu mihi aut ego cuiquam probo *ms. Thu.* unde te mihi *etc. ms. Vict. 16.* unde tu mihi aut cuiquam probo

et quanto facis ¹⁹⁸⁰ ut plures illum ament, tanto plus illi retribuuis. Fac ergo, Domine, hanc supplici tuo misericordiam, unde et me tibi tanti boni debitorem, et te Deo unius animæ facias redditorem. Fac, precor, Domine, fac ne renuas, unde nulli damnatum eveniet, sed servo tuo salus, tibi gratia, et Deo gloria proveniet. Dilectissime discipule pietatis, cur negabis abundans egentem, potens poscenti quod nulli est noxium et tot bonis obnoxium? Si enim obsistunt optanti peccata sua; cur non potius assistunt oranti merita tua? An peccata mea potentia sunt ad nocendum ¹⁹⁸¹, et merita tua impotentia sunt ad subveniendum? Absit, Domine, ne cogar sentire quod horreo dicere. Cur denique petenti negetur propter peccata sua, qui ea confitendo, nihil per sua merita quærit sed per tua? Cur, inquam, cum potiora sint merita quæ ab eo obtenduntur, quam delicta quæ illi obijciuntur? Certus enim sum, Domine, quia si vis plus valet gratia tua apud Deum dilectorem tuum, quam ut, dimissis peccatis meis, me amando faciat amatorem suum.

Ergo, o beate Joannes, fac ut qui te diligit, me quoque diligit per illam charitatis latitudinem quam docuisti et habes; et qua nulli invidet, sed commune vis esse bonum quo gaudes. Fac per vicem dilectionis quam illi debes, ut meam quoque dilectionem cum tua illi solvas ¹⁹⁸², cui pro sola sua ¹⁹⁸³ non solam tuam, sed multas debes. Quippe, beate Joannes, ipsa tua beatudine es expertus quia sicut nullus Deo prius quam debeat potest tribuere; sic nec plusquam debet, valet retribuere. Si ergo quotquot Deum amatorem tuum per te diligunt, non possunt compensari ¹⁹⁸⁴; precor, Domine, ne abjicias illum qui in illis poscit connumerari. Accende amore ejus ¹⁹⁸⁵ tepentem, et redde ferventem. Adjuva nitentem, exaudi orantem.

Jesu Domine, quem opto exauditorem; Joannes, quem postulo intercessorem, sic me cogit desiderium meum, ut ¹⁹⁸⁶ cogere vos desideret cor meum; verum non invito ¹⁹⁸⁷, sed spontaneos; non nolentes, sed volentes. Patimini igitur et parcite; et si quid excogitat cor meum, torquere ad amorem ¹⁹⁸⁸. Sustinete, inquam, me, quia amor amoris Dei cogit me. Domine et Domine, credo, scio quia invicem vos diligitis. Sed unde hoc ipse experiar; si quod peto propter invicem, non conceditis? Jesu? unde tu mihi, aut ego cuiquam probo ¹⁹⁸⁹ quia amas illum, si nec amari a te, nec vel amare te, das optanti mihi propter illum? Joannes, unde ego sentiam quia diligit te, si non mihi impetres ut

diligat et me¹⁹⁹⁰; aut quia tu illum, si non me a
aljuvas, ut et ego. Excusa¹⁹⁹¹ excessum meum;
amor Dei tuus compellit me sic loqui. Ergo, o tu
Dens, et tu dilecte ejus, nolite vos diligere solis
vobis beatis, sed et nobis miseris. Congaulemus
vobis, compatimini nobis. Nolite vos soli confruendo
claudere tantum bonum intra vos¹⁹⁹²; sed et fluat
aliquid super nos, quod diffusum intra nos¹⁹⁹³ im-
pinguet et lætificet animas nostras.

Dilecte dilector Dei, Joannes, qui de te securus
in illa mutæ vestræ dilectionis beata plenitudine
g'oriaris, esto pauperi a te mutuam Dei dilectionem
mendicanti tanto largior, quanto te sentis in majori
ejus a' undantia, et me vides in majori indigentia.
Nosti quippe tu, Domine, nosti tu illum qui in epi-
stola sua decrevit ne quis habens substantiam
mundi, et videns fratrem¹⁹⁹⁴ necessitatem habere,
claudat viscera sua ab eo (I Joan. III, 17). Quid ergo,
Domine, si quis habens substantiam æternæ vitæ,
viderit animam¹⁹⁹⁵ proximi necessitatem habere,
claudet viscera sua ab eo? Misericors præceptor,
si voluisti viscera substantiam mundi habentis non
claudi necessitatem patienti, nonne multo magis¹⁹⁹⁶
meliorem substantiam habentis majorem neces-
sitate patienti! Ecce audio te de laxandis visceri-
bus præcipere¹⁹⁹⁷, et video te substantiam dili-
gendi¹⁹⁹⁸, Deum et diligendi a Deo¹⁹⁹⁹ habere: et tu
vides animam meam necessitatem habere. Ecce ju-
bens et habens, et coram illo indigens, invicem
sese aspiciunt. Si igitur, Domine, visio tua²⁰⁰⁰ plus
est pia, quam oratio mea devota; visio tua sit
oratio mea. Non enim scripsisti: si quis videns
fratrem orare clauserit viscera sua; sed, si videns
fratrem necessitatem habere.

Age ergo, Domine, vide necessitatem meam, imo
ecce vides eam. Anima, anima mea, collige totum
affectum tuum, et ingere te in aspectum ejus; in-
clama, ingemina intimo affectu in conspectu ejus:
Vides me. Alterna ibidem, et importune repete:
Vides me; et: Vide me: Joannes certe vides, vides
me. Ergo vide me, Domine; vides me noscendo,
vide me miserando. Vides et scis, vide ut sciam.
Vides et scis necessitatem²⁰⁰¹ meam, vide ut sciam
pietatem tuam. Vide, vide me²⁰⁰², quia vides me.
Olim scio; jam nunc sentiam quia vides me. Scio,
sentiam. O quid audit intellectus meus objici mihi!
Concedo, Domine²⁰⁰³, quia fratri jussisti laxanda

viscera. Sed utrum ego sim frater aut proximus,
nec audeo asserere quod opto, nec volo concedere
quod mihi non expedit. Jesu magister ejus, aspice
nos, Domine, ante rivum anxiatur siti anima mea;
sed non est quod bibat, nisi fluat de fonte. Fons
misericordiæ, fluat a te in illum ut bibam de te
in illo. Bone, responde²⁰⁰⁴ pro me. Ad fontem
recurso; ultra nequeo. Ne pereat ad fontem vivum
anima siccitate; ne obturetur haustus arenæ. Au-
diat satius tuus sententiam tuam, et hauriat de illo
sitiens tuus clementiam tuam. Dic illi: Joannes,
quis tibi videtur proximus illi fuisse, qui incidit in
latrones (Luc. x, 36): Responde, beate Joannes,
quod genus humanum respondet²⁰⁰⁵ de Samaritano
suo, gratias illi agens: Responde, qui fecit mis-
ericordiam in illum (ibid., 37). Age, bone Jesu; in-
cepisti adjuvare orationem meam²⁰⁰⁶, jam in manus
tuas commendo (Psal. xxx, 6) eam; tu, sicut perfe-
cte bonus es, perfice eam. Dic, precor, Joanni dile-
cto tuo, et propone me illi servum tuum. Vade et tu
fac similitier (Luc. x).

Spera et gaude, gaude et dilige, anima mea. Ipse
quem tu dubitando desiderabas exauditorum, ipse
tibi parat intercessorem. Mendicando obsecrabas
per alium, quia per te²⁰⁰⁷ ad ipsum non confidebas;
et ecce accurrit ille, et peroravit ubi²⁰⁰⁸ tu deficie-
bas²⁰⁰⁹. O bonitas, o pietas, o amator! Ecce quan-
tum tibi ostendit quia te diligit; et quantum te ac-
cendit, ut illum diligas. Insta ergo, et spera, non
de te, sed de illo; quia exaudiet desiderium tuum,
qui sic consummat orationem tuam. Cor meum, et
caro mea, exultate in illum (Psal. lxxxiii, 3), et
diligite illum, et omnia quæ intra me sunt (Psal. cx,
1), benedicite illum. Amen.

293 ORATIO LXIX [ol. LXVII] ²⁰¹⁰

AD SANCTUM STEPHANUM.

Cum retractatione charitatis, et obdormitionis
ejusdem.

Sancte Stephane, beate Stephane, benigne Ste-
phane, fortis miles Dei, primus in beato agmine
martyrum Dei, potens princeps, unus de magnis
principibus cæli; didici, Domine, et credidi, et
gaudens amplector quod adhuc in terris positus
tanta sanctitatis luce splenduidisti, ut venerabilis
vultus tuus angelica dignitate fulgeret; quod tanta
cordis munditia nituisti, ut beati oculi tui Deum in

VARIE LECTIONES.

¹⁹⁹⁰ Ut et me mss. Thu. et Flor. ut diligat et me ¹⁹⁹¹ Excuset mss. Excusa ¹⁹⁹² Inter vos, mss. Vict. Val-luc. et Flor. intra nos ¹⁹⁹³ Inter nos mss. Vict. Val-luc. et Flor. intra nos ¹⁹⁹⁴ Fratrem suum mss. Vict. et Flor. omitt. suum ¹⁹⁹⁵ Viderit animam mss. Corb. Val-luc. et Flor. viderit animam ¹⁹⁹⁶ Multa magis mss. multo magis ¹⁹⁹⁷ Percipere mss. Vict. et Val-luc. præcipere ¹⁹⁹⁸ Diligendi Domini mss. diligendi Deum ¹⁹⁹⁹ Diligendi proximi a Deo mss. diligendi a Deo ²⁰⁰⁰ Visio tua... visio tua mss. jussio tua... jussio tua ²⁰⁰¹ Vides et scis, vide ut sciam, vides et scis necessitatem mss. Vict. 3. Val-luc et Flor. vides et scis necessitatem ²⁰⁰² Vide, vide me mss. Bec. vides, vides me ²⁰⁰³ Concedo Domine mss. Vict. concede, Domine ²⁰⁰⁴ Bone Domine responde mss. Bone responde ²⁰⁰⁵ Humanum respondet mss. Vict. humanum respondit ²⁰⁰⁶ Orationem meam mss. Vict. rationem meam ²⁰⁰⁷ Qui per te mss. quia per te ²⁰⁰⁸ Peroravit ubi mss. Carth. peroravit ubi ²⁰⁰⁹ Tu confidebas mss. tu deficiebas ²⁰¹⁰ Collata est cum mss. Vict. KK. 16. Thu. 364. Bec. O. Corb. 160. San-Ger. 345. Carthus. a Porta. Val-luc. et Flor. Ad beatum Stephanum, cum retractatione charitatis et obdormitionis ejusdem. mss. Ad sanctum Stephanum, protonartyrem

gloria sua viderent; quod tanta charitatis ³⁰¹¹ pietate arsisit, ut pium os tuum pie pro impiis te perimentibus oraret. Sic fuit, bone Stephane, sic fuit. Sic gaudeo fuisse ³⁰¹²; et sic gaudeo, lætor, et exulto me cognovisse. Quippe metuens justis iudicis districtam sententiam, metuens, inquam, ego peccator et reus, meritam pœnam, opus habeo adjuvatore, et dulce et tutum habeo te mittere intercessorem, ut places ³⁰¹³ mihi omnipotentem amicum tuum, Dominum et Creatorem meum et tuum. Scio enim, domine, et certus sum ex magnis meritis tuis quia potes; confido ex copiosa charitate quia voles; spero ex immensa misericordia iudicis quia non negabit. Anxius itaque et tremens refugit ad te male conscius sibi peccator.

Vide ergo, pie Stephane, angustiam meam, et dilata super eam ³⁰¹⁴ charitatem tuam. Ecce enim astat reus ante tremendum iudicem. Accusatur multis et magnis offensis. Convincitur teste propria conscientia, et testibus oculis ipsius iudicis. Bona non egit, quæ male actis compenset. Nullum familiarem iudicis aliquo præterito obsequio meruit intercessorem, omnes offendendo meruit accusatores. Iudex terribiliter districtus, intolerabiliter severus, immoderate offensus, vehementer iratus. Sententia ejus semel prolata immutabilis, carcer irremeabilis apertus. In carcere tormenta immania disposita, tortores parati, ut, data sententia, damnatum ad tormenta rapiant. Tormenta sine fine, sine intervallo, sine temperamento, tortores horribiles, qui nusquam lassescunt, qui nunquam miserentur. Timor reum turbat, conscientia confundit, cogitationes increpant, fugere non licet. Sic stat suspensus ad gravissimam sententiam. Ecce miserum in angusto periculo, in periculosa angustia. Ecce hominem indigentem festino auxilio. Ubi nunc est? Nunc subveniat, qui sub pressura lapidum misertus est se lapidantium. Nunc oret ³⁰¹⁵ pro eo, qui apud eundem iudicem extitit pro suis homicidis orator. Stephane, Stephane, et vere Stephane, quia vere coronate. Stephane, inquam, Stephane, en locus pietatis, en tempus misericordiæ ³⁰¹⁶, en utique occasio exhibendæ charitatis. In hoc namque periculo consisto incessanter, nisi quia non semper ³⁰¹⁷ hoc cogito; et tunc miserior et miserabilior, cum oblivisci possum. Semper enim videt me Deus, et peccata mea; semper minatur districta justitia ejus peccatrici animæ meæ.

A Semper infernus apertus, et tormenta ejus parata, semper invisibiles insidiatores parati, ut illuc ³⁰¹⁸ rapiant miseram animam.

Sic sum positus, cum vigilo; sic sum cum dormio, sic sum cum rideo; sic sum cum jocor; sic sum cum superbio, cum detraho; sic cum irascor, cum me vindico; sic sic sum cum delicias corporis miserabiliter amplector. Denique sic sum semper et ubique. Accelera ergo, pie, precor, accelera antequam damnem, antequam me rapiant tortores, hostes humani generis, priusquam me absorbeat carcer infernalis, priusquam me consumant tormenta gehennæ.

Sed o vos, o vos, peccata ³⁰¹⁹ mea, magna estis nimis, multa estis nimis, ut merito negetur animæ meæ venia vestra. Scio: etiam certe, ita est ³⁰²⁰, confiteor, ita est. Sed quanto gravior mea infelicitas, quanto angustior mea necessitas; tanto mirabilior erit pietas indultoris, tanto major apparebit apud indultorem gratia intercessoris. Scio satis, Domine, dilecte Dei Stephane, quia cum Deum offendi, te quoque et omnes sanctos ejus offendi. Verum tanta est necessitas mea ³⁰²¹, ut cogat me poscere subsidium etiam ab iis a quibus merui supplicium. Et tantum repleti estis tu et alii sancti illo copioso, illo inestimabili fonte pietatis, ut delectet vos etiam eos pie liberare, quos juste potestis damnare ³⁰²². Magna sunt, magne ³⁰²³ Stephane, magna sunt merita tua, ut sufficere possint tibi et mihi; et si prosunt mihi, nihil tibi minuetur. Ecce coram Deo, et coram te, beate Stephane, sunt cuncta peccata mea, quæ territant, quæ sollicitant, quæ gravant animam meam. Dic ergo, o pie, piissimo et dilectissimo dilectori ³⁰²⁴ tuo, dic, Domine, ne statuas illi hæc peccata ³⁰²⁵ (Act. vii, 59). Dic, inquam, pro egeno tibi supplicante, quod dixisti pro populo te trucidante. Dicat tantum pia charitas tua; et certus sum quia remittet benignissimus Deus cuncta mala mea. Ipse enim est misericors et Creator meus, ego miser et opus ejus, tu dilectus amicus ejus qui est benedictus in sæcula. Amen ³⁰²⁶

Retractatio charitatis S. Stephani.

D Cum enim insani inimici tui te opprimerent amicum suum, sicut Scriptura ³⁰²⁷ verax testatur, tu positus genibus clamasti ³⁰²⁸ voce magna: Domine, ne statuas illis hoc peccatum (Act. vii, 59). O cor opulentum pinguedine charitatis; de quo, cum alli-

VARIÆ LECTIONES

³⁰¹¹ Tanta charitatis pietate *ms. Vict. 16.* tantæ charitatis pietate ³⁰¹² Sic fuit, bone Stephane, sic fuit. Sic gaudeo fuisse *ms. Thu.* sic fuisti, bone Stephane, sic gaudeo fuisse ³⁰¹³ Ut paces *ms. Thu. Corb. et San-Ger.* ut places ³⁰¹⁴ Super eam *ms. San-Ger.* super me ³⁰¹⁵ Hunc oret *ms. nunc oret* ³⁰¹⁶ Tempus misericordiæ *ms. Vict. 3.* omittit misericordiæ *ms. Vict. 16.* locus misericordiæ ³⁰¹⁷ Quia non semper *ms. nisi quia non semper* ³⁰¹⁸ Ut illic *ms. Vict. Val-luc. et Flor.* ut illuc ³⁰¹⁹ Sed o vos peccata *ms. Vict. Val-luc. et Flor.* Sed o vos, o vos peccata ³⁰²⁰ Scio certe ita est *ms. Vict.* Scio etiam certe ita est *ms. Val-luc.* Etiam certa est *ms. Flor.* etiam, certo ita est ³⁰²¹ Necessitas mea ut *ms. Vict. 16.* offensio mea ut *ms. Vict. 3.* *San-Ger. et Val-luc.* necessitas ut ³⁰²² Potestis damnare *ms. Thu.* possetis damnare ³⁰²³ Magna sunt, magne *ms. San-Ger.* magna sunt, sancte ³⁰²⁴ Piissimo dilectori *ms. Vict. San-Ger. Carth. Val-luc. et Flor.* piissimo et dilectissimo dilectori ³⁰²⁵ Hæc peccata *ms. Bec. Thu. Vict. 16.* hoc peccatum *ms. San Ger.* peccatum suum ³⁰²⁶ Amen. *ms. Thu.* Amen. Retractatio charitatis beati Stephani. ³⁰²⁷ Sic scriptura *ms. Vict. 16. et Flor.* sicut scriptura ³⁰²⁸ Te positus genibus clamasse *ms. Vict. 16.* positus genibus clamasti

geretur, tam copiosa misericordia supereffluibat! **O** A nem, sono representat misericordiam. Dic ergo, mens vehementer ardens amore, copiose uncta charitate; de qua, cum tribularetur, tam suaviter ardentem et tam ardentem suaves scintillæ micabant! **O** favus pinguis melle dilectionis; de quo, cum premeretur, tam opulentæ, tam jucundæ guttæ distillabant. *Domine, ne statuas illis hoc peccatum.* Vir beate, quantam spem donas peccatoribus amicis tuis, cum audiunt te sic fuisse sollicitum pro impiis inimicis tuis? Vas charitatis superabundans plenitudine, qua ubertate potabilis desiderantes amplecti te intra cor suum, cum sic perfundis ²⁰²⁹ ejicientes te extra civitatem suam?

Cum sic propinas furore anhelis irruentibus in te: quomodo refocillabis timore anhelos fugientes ad te? *Domine, ne statuas illis hoc peccatum.* Quomodo respondebit invocatus, qui sic objurgabat ²⁰³⁰ provocatus? Quam benigne fovet humiles exaltatus ²⁰³¹, qui sic superbis succurrebat humiliatus? Qua celeritate liberabit afflictos potenter liberatus, qui sic affigentibus subveniebat afflictus? Illi festinabant auferre animam tuam; tu satagebas animabus eorum reddere vitam suam. Illi rigido collo, magno furore fremebant, ut te perimerent; tu positus genibus voce magna orabas, ne illi perirent. Utique voce magna, quia charitate magna; et positus genibus, quia vera simplicitate. Superbia humilitatem sub cote tribulabat ²⁰³², et odor charitatis inde fragrabat. Charitas ab odio cum petra percutiebatur, et tinnitus pietatis reddebatur. Impietas pietatem lapide premebat, et oleum misericordie ebulliebat.

294 **O** si unquam merebor de charitate Stephani oleum precibus elicere, quod illi potuerunt lapidibus exprimere! Languet namque ²⁰³³ anima mea languore gravissimo, qui non sanatur nisi misericordie oleo. Utinam vel semel suggerat Deo pro me, et pro cuncto peccato meo: *Domine ne statuas illi hoc peccatum* Doce me, beata anima beati Stephani, quo sapore jucundabar, qua satietate ²⁰³⁴ æstuabas, cum *eructavit cor tuum verbum tam bonum* (Psal. XLIV, 2). *Quam dulce* ²⁰³⁵ *saucibus animæ meæ eloquium tuum* (Psal. CXVIII, 103), *super mel et favum* (Psal. XVIII, 41) ori meo ²⁰³⁶. Mandendo, magis ac magis dulcescit; sugendo plus et plus suavissimus sapor ejus affluit. Plus videndo, plus fulgescit; omni modo tractatum, semper ad delectationem crescit. Formam gerit fidei, soliditatem habet patientiæ. Simplicitatis puritate nitet, benignitatis colore lucet. Charitatem sapit, pietatem olet, tactu reddit mansuetudi-

nem, sono representat misericordiam. Dic ergo, beate Stephane, quid intus fovebas, unde misturam tot suavitatum foras erumpebas? Nimirum iis omnibus plenus eras, omnibus iis ornatus eras, omnibus iis accensus eras. Per has omnes virtutes quibus abundabas, te precor, o charitative ²⁰³⁷ Stephane, ora ut charitatis adipe et pinguedine repleatur arida anima mea (Psal. LXII, 6). Adjuva, ut pane charitatis satiatur esuriens anima mea. Fac ut igne charitatis flagret frigidus anima mea, præstante eo qui creavit eam ²⁰³⁸.

Retractatio dormitionis S. Stephani.

Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino (Act. VII, 59). **O** obdormivi! o somnus cum requie, requies; cum securitate, securitas cum æternitate! Requiescis, o felix, in gaudio, gaudes in requie. Gloriaris, o secure, in satietate, satiaris in gloria. Lætitia tua non mutabitur, lumen tuum non deficiet. Quidquid non vis, procul abest; quidquid vis, ad votum adest. *Sitivit anima tua* ²⁰³⁹ *ad Deum fontem vitæ* (Psal. XLI, 3). Venisti ad eum, et bibis de torrente voluptatis ejus quantum vis, quomodo vis, quando vis. Semper satius semper bibis, quia semper delectat te bibere, nec unquam fastidis. Nec bibis, ut fiat tibi satietas quasi nondum habenti; sed semper bibis, ut semper duret ²⁰⁴⁰ satietas jam possidenti. Semper enim desideras quod semper habes, et quod semper securus es te quod habere. Incessantur quippe et delectabiliter desideras ipsum delectabile ²⁰⁴¹ desiderium; et semper bibis cum delectabili ardore ipsum desiderium, cum copiosa satietate. **O** sufficiens beatitudo, et beata sufficientia! Quam felix obdormire, obdormire in Domino! Quanta pace obdormiunt, qui obdormiunt in Domino! Non enim gravabunt eos amplius pondera carnis, non eos affligent dolores corruptionis. Non impugnabunt stimuli tentationum, non terrebunt conscientia peccatorum. Nulla eos sollicitabit indigentia. Abstersit *Deus omnem lacrymam ab oculis eorum* (Apoc. VII, 17) ²⁰⁴².

O dives et beata pax, quam longe sum a te! Ecce enim qui conor vel tenuiter gustare salivam alienæ felicitatis, cogor affluenter glutire acerbos haustus meæ infelicitatis, qui me commovent tacere ea bona quæ nec possum cogitare, et flere gravia mala quæ sufferendo possum palpare. Heu me miserum! ubi non sum, et ubi sum, qui nescio ubi futurus sum ²⁰⁴³. Discordat quippe miserabiliter anima mea cum copulata sibi carne mea, quam sequi non vult, nec potest sine timore: relinquere non audet, nec valet

VARIÆ LECTIONES.

²⁰²⁹ Superfundis *ms.* Vict. 16. et Flor. perfundis ²⁰³⁰ Sic objurgabat *ms.* Vict. 16. sic jurgabit ²⁰³¹ Humilis exaltatus *ms.* humiles exaltatus ²⁰³² Sub cote tribulabat *ms.* Thu. sub tribulat *ms.* Vict. 16. sub cote tribulat ²⁰³³ Languida namque est *ms.* Vict. 16. et Flor. languet namque ²⁰³⁴ Qua sociæ aie *ms.* qua satietate ²⁰³⁵ Quia dulce *ms.* quam dulce ²⁰³⁶ Ori ejus *ms.* ori meo ²⁰³⁷ O charitate *ms.* Vict. 19. O charē ²⁰³⁸ Creavit eam. *ms.* Thu. creavit eam. Retractatio dormitionis beati Stephani ²⁰³⁹ Anima tua *ms.* anima mea ²⁰⁴⁰ Abundet *ms.* duret ²⁰⁴¹ Desiderabile *ms.* delectabile ²⁰⁴² Oculis sanctorum *ms.* oculis eorum ²⁰⁴³ Et ubi sum, qui nescio ubi futurus sum *ms.* Thu. et ubi sum, et ubi futurus sum

sine dolore; trahere eam ²⁰⁴⁴ post se vult, et nequit vel cum labore. *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* (Rom. vii, 24). Precor, o beate Stephane, precor, compatere tu mihi miseris indigenti, qui congando tibi beato, licet non indigenti. Liberet me de corpore mortis hujus tuis meritis gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum, ut quandoque *in pace in idipsum dormiam et requiescam* (Psal. iv, 9) in Domino, qui vivit et regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

ORATIO LXX [ol. LXXIII] ²⁰⁴⁵.

AD SANCTUM LAURENTIUM.

Beatissime martyr ac ferventissime Salvatoris dilector, veræ felicitatis laurea redimite Laurenti, tu illud pretiosum vas domus Dei, tu ille fidelis dispensator thesauri cælestis, et benignissime pauperum Christi provisor, te invoco in auxilium mihi desideranti deprecari faciem Dei, sed pro peccatorum magnitudine ad eum faciem levare non audenti. Age ergo, testis fortissime potentæ Christi, ostende in me benevolentiam tuam, et attende necessitatem meam, et defer illi orationem meam. Evacua pia intercessione peccata mea, extirpa misericordie subventionem vitia mea, ut ab ipsa eruta, charitatem illam, qua in Christi desiderium totus feliciter exarsisti, quoquomodo in se accendere valeat anima mea. Ob hoc, pretiosissime Domine, ad te potissimum accedo, quia charitatis hujus in te mirabilem flammam considero. Quis enim cogitare, quæ mens æstimare, quis intellectus capere sufficiat quo ardore, quo æstus sancti affectu, ejus amorem ²⁰⁴⁶ in corde tuo fixum tenebas; imo cor tuum amoris ejus infixeras, quando sic interius illius dulcedine ²⁰⁴⁷ replebaris, ut flammam exterius te prementem parvipenderes? Ingrederere, anima mea, interiora spiritualis intuitus, et penetra si potes secretum beati pectoris, tam igniti dilectoris domini tui, et considera quam nectareo divinæ vinculo charitatis felix mens ejus fuit colligata; cum carnem exterius crudele torreret incendium, et affectus interior exultando laudes dirigeret in cælum. Attende, inquam, et admirare, mirare et gaude, gaude et ama, ama et lauda; quantumcunque enim te ad considerandum intenderis, longe tuum superat ²⁰⁴⁸ intellectum dulcedo illa qua ipse jucundabatur per affectum, et beatificabatur per effectum. Ad hoc tamen inde cogitando proficis, ut ea satiari esurias ²⁰⁴⁹, et quandiu satietas abest, ejus esuriam patiaris. Quia nimirum quo plus esurie afficeris, eo abundantius percepta satietate gaudebis. Non ergo cesses clamare, non erubescas mendicare ad januam hujus divitis thesaurarii, cujus imploras auxilium; suppliciter orans ut sicut thesauros Ecclesiæ tanquam fi-

delis et prudens dispensator pauperibus distribuit; sic de thesauro charitatis tantum tibi saltem distillet, quo in dies desiderio ejus magis famelicus fias, et illius satietatem semper desideres.

Ad te igitur, potentissime et pretiosissime Salvatoris mundi testis Laurenti, ad tuæ pietatis januam clamat hic famelicus, hic esuriens pauper; non ut ejus famem evacues, sed ut qualicumque charitatis gustu refocillatam magis accendas, quantumcumque stillam dulcedinis ejus sitiienti animæ mez infundendo, sitim illius in me augeas; ut onerosa mihi sit omnis dulcedo, quæ illius ex fonte non manat; si tamen dulcedo recte dicenda est, quæ de illa saporem non habet. Non itaque, benignissime domine, licet nimis tepidam famem cordis mei, quam **B** hac esurie patitur, satietas aliqua mundanæ voluptatis evacuet: non ejus sitim delectatio quælibet carnalis exstinguat; sed in mente tui humilis dilectoris **295** in dies excreseat. Sit anima mea hujus avida famis, ad omnia terrena fastidiosa, ut ab iis deficientis, in illam proficiens, per spiritualem esuriam ad beatam perveniat satietatem, qua ipse insignibus dives meritis satiari et beatificari meruisti. Adeant alii pauperes januas divitum, ut terrenis epulis satiati corporeæ famis expectant incommoda; ego ad tuæ pietatis januas pulso, ut satietatem terrenæ delectationis evadere, et famem supernæ dulcedinis indeficientem merear obtinere. Hanc esurire, hanc sitire, ad hanc genere, huic suspirare inardesco.

C Consule mihi, martyr gloriosissime. Ecce indiscreta fortasse verborum dicit: *Satis oratum est*, et affectus desiderii clamat: *Adhuc ardentius orationi insiste*. Itane, dulcissime domine et ferventissime Christi amator, sese habet non ficta orandi devotio, ut orationi quo plus intendit, plus accendatur? Siccine in spiritu et veritate orantes incomparabilis attrahit odor charitatis, ut dum oratio ad terminum dicitur, diutius orare delectet? Ita plane. Beata mens illa, quam tale voraciter inflammat incendium. Sed ut jam mea qualicumque claudatur oratio, deprecor te, beatissime martyr et præcipua columna Ecclesiæ Dei Laurenti, qui feliciter a benignissimo Jesu audire meruisti, *veni, desiderator bone; suscipient te angeli mei, quoniam assatus non negasti me, probatus confessus es me*: te, inquam, deprecor, subleva tuis sublimibus et potentissimis meritis orationem meam, quatenus quod summe desidero (videlicet ut a me extirpetur omnis iniquitas, et vera usque in finem in me proficiat charitas), te interveniente, et hono Domino Jesu favente, merear obtinere, præstante eodem Domino et Redemptore nostro, qui est cum Patre et Spiritu sancto vita et regnum in æterna secula. Amen.

VARIE LECTIONES.

²⁰⁴⁴ Et trahere eam *ms.* trahere eam ²⁰⁴⁵ Collata est cum *ms. Thu. 267. in aliis enim *ms.* non habetur*
²⁰⁴⁶ Quo æstus sancti affectu, ejus amorem *ms.* quo sancti æstus ejus amorem ²⁰⁴⁷ Illius dulcedine *ms.*
 illa dulcedine ²⁰⁴⁸ Tum su erat *ms.* tuum superat ²⁰⁴⁹ Satiari desideres *ms.* satiari esurias

ORATIO LXXI ²⁰⁵⁰.

AD SANCTUM MARTINUM.

Pro homine in abyso peccatorum existente.

Peccator homuncule, tu multum indigens, tu qui nimis Deum contristasti, excita mentem tuam, intende in necessitatem tuam, et invoca misericordiam super miseriam tuam. Anima mea, evigila; misera mea, expergiscere, scelerata mea, clama ad Deum iratum tuum, si forte migilet super te vultum suum. Sed altissimus est, et infimus sum. Quomodo attinget vox mea ad illum? Levabo super me animam meam, ut intendant in eum qui ²⁰⁵¹ est super eam si forte vocatus audiat eam. Sed utique justissimus est, et nimis iniquus sum. Quomodo audiet ²⁰⁵² clamorem meum? Intrabo intra meipsum, excludam omnia, præter illum ²⁰⁵³ et meipsum; et effundam animam meam et quæ intra me sunt ante ipsum. Excitabo ut dolens et dolendum affectum meum; expandam ærumnas meas ante eum, si forte illa sua magna pietas moveat eum. Sed nimis immensa, nimis infinita sunt delicta mea; non sufficit sine intercessore ²⁰⁵⁴, nec susceptibilis est oratio mea ²⁰⁵⁵.

Rogabo aliquem de illis magnis familiaribus Dei, si forte illum audiat pro me Deus. Vocabo Martinum illum magnum confessorem, cujus nomen glorificatum est per orbem. Martine. O si et ²⁰⁵⁶ ipse me audies; tu ille, magne ²⁰⁵⁷ Martine. Sed si Deus me ²⁰⁵⁸ despicit, quis me respiciet. Si Deus faciem suam a me avertit, quis suam ad me convertit? Aut si Deus odit me, quem audit pro me? Misericors et miserator Deus, an sic detestaris ad te revertentem, ut pati non possis ²⁰⁵⁹ misereri ejus ullum tibi adhærentem? aut tantum execraris, unum dolentem tuum, ut propter eum non audias ullum amicum tuum? Tu, inquam, qui benignus et misericors præstabilis super malitiam (*Psal.* II, 13) vocaris, an ita exardescis in peccatorem poenitentem, ut quod es obliviscaris? Propter temetipsum aut audi me, aut concede aliquem audire me, quem audias pro me. Domine, si contines a peccatore auditum tuum, quia justus es; vel ne prohibeas alienum auditum a misero supplicante, quia pius es. Benigne, plus es clemens quam possum cogitare, non minus hoc sentiam quam præsumo sperare. Tantum confidit, Domine, de tua pietate creatus et recreatus a te servus tuus, ut te

A petere præsumat intercessorem reus tuus. Nullus enim me respiciet ²⁰⁶⁰, nisi te jubente; nullus mihi proferat, nisi te annuente. Et tamen spero ut quod mihi propter peccata mea negas, propter alicujus familiaris tui merita concedas. Bone, ne te ultorem exhibeas, a quo peto interventorem; si non ²⁰⁶¹ das pro pane lapidem, pro pisce serpentem (*Math.* VII, 9), pro ovo scorpionem (*Luc.* XI, 12). Da ergo, Domine, mihi intercessorem Martinum illum magnum confessorem, cujus per totum mundum beatum glorificasti nomen.

Sancte Martine, per illum te ²⁰⁶² precor, qui totum ²⁰⁶³ mundum venerari facit nomen tuum, ne deneges indigenti et supplicanti auxilium tuum. Cur es, domine, per orbem ab omnibus vocatus, nisi ut omnium rogantium sis advocatus? Ad quid sonat in ore omnium: *Dominus meus sanctus Martinus; dominus meus sanctus Martinus*, nisi ut dicere possint ²⁰⁶⁴: *Adjutor meus sanctus Martinus; adjutor meus sanctus Martinus*? Ut quid est ubique nomen tuum diffusum, nisi ut mundo per hoc sit aliquod magnum bonum infusum? Fama tua vocat me ad te, miracula tua mittunt me ad intercessionem tuam, opera tua trahunt me ad intercessionem tuam, opera tua trahunt me ad auxilium tuum. Sed quare narrem miracula tua, cum major sit potentia tua? Ut quid retractem opera tua, cum superemineat apud Deum gratia tua? Cur recitem subventiones, quas multis impendisti, cum meliora sint spiritualia quæ potes, quam corporalia quæ in cælo habitans facis, et in terra peregrinans fecisti? Non enim ista solum potes, et illa non potes. Non, inquam, in his solis es potens quæ ad nihilum deveniunt ²⁰⁶⁵, et in illis impotens, quæ ad æternitatem proveniunt ²⁰⁶⁶. Nempe non ad hæc tantummodo faciendâ sic profecisti ²⁰⁶⁷. Non ad ista solummodo tribuendâ tantum ascendisti. Spiritualia impartire, quibus gloriaris; æternis lætificas, quibus lætaris; celestia infunde, in quibus conversaris ²⁰⁶⁸. Illorum per te sentiamus indigentes exundantiam, quorum perpetuam plenius ²⁰⁶⁹ suscipis inundantiam.

O bonorum tuorum inundantia, et malorum meorum abundantia. Quanta est eorum distantia? quam vehementer illa te facit felicem; quam nimis ista me infelicem? Illa ex plenitudine Dei descendit;

VARIE LECTIONES.

²⁰⁵⁰ Collata est cum mss. *Vict.* KK. 16. et *RR.* *Corb.* 160. *Bec.* O. ubi bis legitur. *Thu.* 267. *San-Germ.* 345. *Carth.* *Val-luc.* et *Flor.* Ad sanctum Nicolaum, vel sanctum Martinum, pro homine in abyso peccatorum existente *mss.* *Vict.* 3 et *Val-luc.* oratio ad sanctum Martinum, sive ad sanctum Nicolaum. *mss.* *Vict.* 16. *Corb.* et *Flor.* oratio ad sanctum Martinum. *mss.* *Bec.* oratio devotissima ad beatissimum et gloriosissimum Nicolaum. *Item.* Oratio ad sanctum Nicolaum. *mss.* *Thu.* oratio ad beatissimum Nicolaum. *ms.* *San-Germ.* De sancto Nicolao Confessore. In orationis contextu in *mss.* *Vict.* *Corb.* et *Flor.* nusquam legitur nomen Nicolai sed duntaxat Martini: in *mss.* *Thu.* *Bec.* semper Nicolai nomen habetur, nusquam Martini. ²⁰⁵¹ In eam qui *mss.* *Vict.* 16. *Val-luc.* et *Flor.* in eum qui ²⁰⁵² Quomodo audis *mss.* Quomodo audiet ²⁰⁵³ Præter illum *mss.* *Vict.* post illum ²⁰⁵⁴ Sine intercessore *mss.* *Vict.* 16. sine intercessore ²⁰⁵⁵ Oratio mea. *ms.* *Thu.* oratio mea sine coadjutore ²⁰⁵⁶ O t si *mss.* o si et ²⁰⁵⁷ Ipse me audiet! Tu ille. magne *ms.* *Thu.* ipse audies me, tu magne ²⁰⁵⁸ Deus meus me *mss.* Deus me ²⁰⁵⁹ Pati non possis *mss.* *Vict.* pati non possit ²⁰⁶⁰ Me respuet *mss.* me respiciet ²⁰⁶¹ Sed non *mss.* si non ²⁰⁶² Sancte Nicolae. per illum te etc. In *ms.* *San-Germ.* hic incipit Oratio ²⁰⁶³ Qui per totum *mss.* *Vict.* 16. *Val-luc.* *Flor.* qui totum ²⁰⁶⁴ Dicere possit *mss.* dicere possint ²⁰⁶⁵ Deveniunt *mss.* deveniunt ²⁰⁶⁶ Perveniant *mss.* *Vict.* *Val-luc.* et *Flor.* proveniunt ²⁰⁶⁷ Perfecisti *mss.* *Vict.* et *Val-luc.* profecisti ²⁰⁶⁸ Quibus perseveratis *mss.* quibus conversaris ²⁰⁶⁹ Plenius *mss.* plenius

ista ex indigentia mea ascendit. Illa fluit ex Dei A copia, ista surgit ex mea inopia. O si illius inundantiae exundantia inundabit, ut diluat malorum meorum abundantiam ²⁰⁷⁰! O si plenitudo illius satiatis, replebit vacuitatem meae egestatis! Non dubito, domine, te hoc mihi impetrare, si tantum velis pro me iudicem meum dilectum dilectorem tuum ²⁰⁷¹ exorare. Ne expectes ²⁰⁷², Domine, ad exaudiendum meam importunitatem; quia tu scis ad orandum diu meam imbecillitatem. Velox enim sum ad desiciendum; sed esto tu velocior ad **296** subveniendum. Certe si cor meum contritum fuerit, si viscera mea commota fuerint, si liquefacta fuerit anima mea, si rivi diu fluxerint ab oculis meis; tunc sperabo quia Martinus adest precibus meis. Concute ergo, domine sancte Martine, concute spiritum meum, excita cor meum, commove mentem meam ad affectum secundum necessitatem suam, ut sentiam miserationis tuae effectum ²⁰⁷³ secundum potentiam tuam.

Sed heu! quanto tempore languet mens mea, quanto stupore induratum est cor meum, quanto torpore obruitur anima mea? Sancte Martine, quid est quod sic me impedit? Quid est quod cervicem meam sic premit? Unde sic tenebratur intuitus meus? Unde sic clauditur circuitus meus? Vult, domine, vult ad Deum et ad te anima mea erigere faciem suam, et plumbeo pondere curvata gravatur. Cupit in vos dirigere intuitum suum, et caliginosis tenebris obscuratur. Conatur se expedire, et ferreis catenis astringitur. Tentat exire, et aëneo C carcere clauditur. Quid sunt ista, Deus, quid sunt ista, quæ sic animam meam obtenebrant et gravant, claudunt et ligant? Forsan quæ sunt peccata mea; imo verè hæc sunt peccata mea. Certe hæc sunt. Affectus carnalis infatuavit in me saporem spirituum; intentio infirmorum incurvavit animam meam ab intuitu supernorum; amor terrestrium extinxit in me delectationem cœlestium; usu vitiorum evanuit ²⁰⁷⁴ in me sensus verorum bonorum. Ab illis bonis sum elongatus, in his malis occupatus, seclusus ab illis, inclusus in istis; ab illis devolutus, in istis obvolutus. Hinc est ille carcer et vincula. Hinc sunt illæ tenebræ et pondera.

Peccata mea, cui servatis in his vinculis et hoc carcere, sub his tenebris et hoc pondere? Cui nisi D districto iudici, et tortoribus vestris, et tormentis æternis? Cui, nisi carceri inferni, et vinculis sem-

piternis? Cui, nisi caligini perpetuæ noctis, et ponderi indesinentis mortis? Certe his malis me servatis, ad hæc mala me trahitis. Certe in his ero obvolutus, si prius a vobis non fuero solutus. Vere horum illiberabilis ²⁰⁷⁵ servus ero, si liber a vobis prius non fuero. Utique prope est dies illa, prope, inquam, est et incognita ²⁰⁷⁶. Subito venit, et forsitan hodie erit ²⁰⁷⁷.

Delicta mea, an eratis tam noxia futura, cum animam meam vestra dulcedine potabatis, cum cor meum vestra voluptate ungebatis? Cur hæc me celabatis? Cur me tradebatis? Imo non vos me tradidistis ²⁰⁷⁸, sed ego me tradidi, qui vobis credidi ²⁰⁷⁹. Non vos me decepistis; sed ego me decepi, qui vos intra me suscepi. O inaudita insania! sciebam in vobis non esse fidem, et tamen habui vobis ²⁰⁸⁰ fidem. Imo non habui fidem, nec credidi vobis; sed quodam horribili modo videns, cæcus commisi me vobis. Videns eram, quia vos cognoscebam, et quæ mala vos sequuntur, sciebam; cæcus eram, quia non a notis cavebam. Heu peccatum, nomen horrendum ²⁰⁸¹, res detestabilis, nulli malo comparabilis! Cæcus non videt foveam, in quam cedit; insanus putat se debere facere quod facit: qui autem sponte peccat, videns et sciens præcipitio se tradit. Mors et tormenta quælibet, tormenta tantum sunt; nec in se fœda sunt, quia ordinata sunt. Peccatum in se habet suam fœditatem, et secum trahit æternam infelicitatem. Melius ergo erat eligere tormentum ²⁰⁸² æternum quod per se fœditatem æternam non attrahit, quam peccatum quod cum fœditate sua dolores æternos jungit. Et certe, o miser homo, ipsa sola ²⁰⁸³ plus tibi vitanda ²⁰⁸⁴ erat peccati fœditas, quam quælibet tormentorum immanitas. Quippe in peccando fœdissima perversitate præposuisti te Deo Creatori tuo, quo nihil injustius: in tolerantia tormentorum ordine pulcherrimo subjecerit se ²⁰⁸⁵ factura suo factori ²⁰⁸⁶, quo nihil est justius.

O homo, quo evanuit humanitas tua? Didiceras quoniam qui facit peccatum, servus est peccati (Joan. viii, 34); et ut tanti mali servus esses, peccatum fecisti. Sciebas quia spiritus es vadens et non rediens (Psal. lxxvii, 39); et in peccati abyssum irremeabilem et sine fundo te jecisti. Vere abyssus sunt peccata mea, quia incomprehensibilia sunt pondere et profunditate; et inestimabilia sunt numero et immensitate. Quæ abyssus irremeabilis est, quia nullus inde redit ²⁰⁸⁷, nisi per gratiam retrahatur; et sine fundo,

VARIÆ LECTIONES.

²⁰⁷⁰ Abundantia mss. abundantiam ²⁰⁷¹ Meum dilectorem tuum mss. Vict. Val-luc. et Flor. meum dilectum dilectorem tuum ms. San-Germ. meum dilectum tuum ²⁰⁷² Ne expectes ms. Vict. 16. neque expectes ms. Val-luc. omit. ne ²⁰⁷³ Tuæ affectum mss. Bee. Vict. Carth. Val-luc. et Flor. tuæ effectum ²⁰⁷⁴ Usus vitiorum evacuavit mss. usu vitiorum evanuit ²⁰⁷⁵ Illiberabilis mss. Vict. Val-luc. et Flor. illiberabilis ²⁰⁷⁶ Cuique inquam est incognita mss. prope est inquam et incognita ²⁰⁷⁷ Hodie venit. mss. hodie erit ²⁰⁷⁸ Tradebatis. tradidistis ms. Corb. trahebatis. trahebatis ²⁰⁷⁹ Vobis credidi mss. vobis me credidi ²⁰⁸⁰ Adhibui vobis mss. Vict. habui in vobis mss. Val-luc. et Flor. habui vobis ²⁰⁸¹ Meum horrendum mss. Vict. Val-luc. et Flor. nomen horrendum ²⁰⁸² Erat tormentum mss. erat eligere tormentum ²⁰⁸³ Ipsa sola ms. Vict. 3. quia sola ²⁰⁸⁴ Tibi vitanda mss. tibi vitanda ²⁰⁸⁵ Subjecerit se ms. Vict. 16. subicit se ²⁰⁸⁶ Sua factori mss. Vict. 3. Val-luc. et Flor. suo factori ms. Vict. 16. omit. sua ²⁰⁸⁷ Unde redit mss. inde redit

quia qui sponte ²⁰⁰⁰ peccat, merito in infinitum cadit, si non per misericordiam retineatur. O *abyssus abyssum invocat* (*Psal. xli, 8*) peccata mea tormenta ²⁰⁰⁰ quoque, quibus me servatis, abyssus sunt; quia infinita et omnino incomprehensibilia sunt. Væ, carcer et vincula, tenebræ et pondera peccatorum terrebant me ²⁰⁰⁰; sed mali nulli ²⁰⁰¹ malo comparabilis servus factus sum: et sic in abyssum mersus sum, et cum hac dolenda servitute, et abysso, in alteram abyssum sepeliendus sum. Væ super væ; timor super timorem; dolor super dolorem. Ecce tertia abyssus, et ipsa nimis terribilis: *judicia Dei abyssus multa* (*Psal. xxxv, 7*); forsitan in voce harum *cataractarum abyssus mea abyssum invocat* (*Psal. xli, 8*). Cataractæ occultæ sunt, judicia Dei occulta sunt: abyssus agitur abyssum in voce cataractarum Dei invocat, quia peccatorum abyssus tormentorum abyssum meretur, quod judicia Dei pronuntiant. Si peccata mea non essent abyssus, timenda tamen multum erat iudiciorum Dei abyssus multa; quoniam supra humanum sensum occulta.

Nunc ergo ²⁰⁰² iudicia Dei abyssus, peccata mea abyssus, debita mihi tormenta abyssus, abyssus iudiciorum os super ²⁰⁰² me, abyssus inferni subitus me, abyssus peccatorum in qua sum, et ipsa intra me. Illam quæ supra imminet ²⁰⁰³ timeo, ne in me irruat, et me cum abysso mea in illam, quæ subitus patet, obruat, ubi tormenta nunquam peccata debent; sed peccata semper tormenta tenebunt.

Miser, cui peccavi ²⁰⁰⁴ quo deveni? quo abii a Deo? ubi perditus sum ab eo? Quis me in abysso inter abyssos quæret? Aut perditum Dei quis inveniet? aut quis extra abyssum peccatorum audit clamantem de profundo eorum? Sed, o tu Domine, qui intueris abyssos, quo ivi a spiritu tuo, et quo fugi a facie tua? Certe non ubi adhuc sum, abes; quia *et si descendero, in infernum ades* (*Psal. cxxxviii, 8*). Et si ego nequiter fugi te, et in abysso mea damnabiliter abscondi me; ubi quoque vides me. Quis enim, nisi tu, ad pœnitendum movet animam meam? Aut tu quomodo moves eam, si in abysso sua non vides eam? Bone Domine, tu pulsasti et excitasti eam in abysso delictorum suorum, velut in lecto dormientem. Tu concussisti torpentem, tu sollicitasti negligentem, tu fecisti pœnitentem unde jucundabatur, et dolentem unde delectabatur. Tu, ut peteret ²⁰⁰⁵ D intercessorem, consuluisti; tû illi eum exhibuisti.

A Bone Deus, omnia hæc fecisti in abysso; et non audis clamantem de abysso? Hæc præveniendo ²⁰⁰⁷ fugitivo tuo ²⁰⁰⁸ fecisti; et non subsequeris ad te reverti volentem, ut perficias quod incœpisti?

Bone Domine, gratias tibi. Vere quæsisisti in abysso perditum tuum: et invenisti, quem ita de peccatis suis exterruisti. Per merita sancti Martini dilecti tui, reduc de abysso peccatorum, quem quæsitum invenisti perditum tuum; ne perdas amplius inventum tuum, ne in abysso inferni, ubi nullum invenis, perdas quæsitum et inventum servum tuum. Audio, Domine, quia jubes me redire, sed miserabiliter ligatus, et nimio pondere gravatus non possum exire.

Sed, o sancte Martine, cur ergo per merita tua oro Deum: cum te melius hoc possis, qui es ante eum? Precor te, domine ²⁰⁰⁹, per nomen ejus, ne avertaris quem ipse jam ²¹⁰⁰ respexit, quamvis reum servum ejus; adesto mihi, rogo, apud Deum, non ut defendas me, sed ut ores pro me. Peccata enim mea coram eo non defendo, sed ostendo; non excuso, sed accuso. Ego sum reus, ego ipse sum sub illo et pro illo accusator meus.

207 Non accuset me, qui fecit me; solus sufferi ad peccandum, solus sufficiam ad accusandum: denique si iudex est ad iudicandum reum suum, est et Dominus ad tuendum servum suum; est et Creator ad servandum opus suum; est Deus ad salvandum credentem et baptizatum suum. Aut quomodo iudicabit peccatorem, ut contemnentem, qui se de peccatis miserum cognoscit et fatetur pœnitentem? aut quomodo damnabit ut adversarium peccatorem, qui se peccasse dolet, et fugit ad tam amicum ejus intercessorem? Deus, in te pono spem meam. Sancto Martine, tibi committo orationem meam. Super ambos jacto curam meam; imo vobis ²¹⁰¹ jacto animam meam, hoc est, quod a me magis exigitis, tu jubendo, tu consulendo. Suscipite eam vobis ²¹⁰² jactatam, habete eam vobis prostratam. Reducite eam ²¹⁰³ de abysso peccatorum: quam quæsitam invenistis perditam, ne perdati inventam. Custodite eam, cum dormio; servate eam, cum aliud facio; videte eam, cum aliud cogito: tu per concessionem ²¹⁰⁴, tu per intercessionem, tu propter merita tui tam dilecti ²¹⁰⁵ confessoris, tu propter nomen tui et mei Creatoris, qui est ²¹⁰⁶ benedictus in scula. Amen.

VARIÆ LECTIONES.

²⁰⁰⁰ Quia qui sponte *ms. Vict. 16.* quia si sponte ²⁰⁰⁰ O abyssus quæ abyssum invocat peccata mea? Tormenta *ms.* O abyssus abyssum invocat! peccata mea; tormenta ²⁰⁰⁰ Trahebant me *ms.* terrebant me ²⁰⁰¹ Malitia nulli *ms. Vict. 16. Carth. Val-luc. et Flor.* mali nulli ²⁰⁰¹ Nunc vero *ms. Corb.* nunc ergo ²⁰⁰² Iudiciorum super *ms. Vict. 16. et Val-luc.* iudiciorum Dei super ²⁰⁰² Semper imminet *ms.* super imminet *ms. Vict. Carth. Val-luc. et Flor.* supra imminet ²⁰⁰² Miser, cui peccavi *ms. Carth.* miser (ur peccavi? ²⁰⁰⁴ Ut peteret *ms. Corb.* ut pœniteret ²⁰⁰⁷ Perveniendo *ms. Vict. Flor.* præveniendo ²⁰⁰⁸ Fugitivo servo tuo *ms.* fugitivo tuo ²⁰⁰⁹ Precor te, sancte *ms. Vict. Carth. et Val-luc.* precor te, Domine ²¹⁰⁰ Quem ipse jam *ms. Vict.* quem jam ²¹⁰¹ Ino vobis *ms. San-Ger.* imo et in vobis ²¹⁰² Suscipite eam vobis *ms. San-Ger.* suscipite ergo eam in vobis ²¹⁰³ Prostratam. Custodite eam *etc. ms. San-Ger.* prostratam. Reducite eam de abysso peccatorum. Quem quæsitum invenistis perditum, ne perdati inventum. Custodite me ²¹⁰⁴ Servate eam.. videte eam.. tu per concessionem *ms. San-Ger.* servate me.. videte me.. tu per consensionem ²¹⁰⁵ Merita tui tam dilecti *ms. S. Ger.* merita tam dilecti ²¹⁰⁶ Propter nomen tui et mei creatoris qui est *ms. San-Ger.* propter Deum qui est

ORATIO LXXII [ol., LXX] ²¹⁰⁷.

AD SANCTUM BENEDICTUM.

Sancte et beate Benedicte, quem tam opulenta benedictione virtutum superna gratia ditavit, ut non solum te ad desideratam gloriam, ad beatam requiem, ad cœlestem sedem sublimaret; sed et alios innumerabiles ad eandem beatitudinem ²¹⁰⁸ tua admirabilis vita attraheret, dulcis admonitio incitaret, suavis doctrina instrueret, miracula provocarent: ad te, inquam, Benedicte Dei, quem benedictione tam larga benedixit Deus, ad te confugiens angustiosa anima mea tibi se prosternit quam humiliter mente potest; tibi fundit preces quanto affectu potest. Tuum auxilium implorat quanto desiderio potest. Nimis enim est immanis ²¹⁰⁹ et intolerabilis ejus necessitas ²¹¹⁰: vitam namque sanctæ conversationis, quam promisi, nomen et habitu monachi profiteor; sed ab hac vita longe exsulando, mentiri Deo et angelis et hominibus ipsa mea conscientia ²¹¹¹ convincor. Adesto, pie Pater, adesto supplicanti. Rogo ne abhorreas tam mendosum et tam mendacem; sed attende confidentem, et plusquam merear, miserare dolentem ²¹¹².

Utique, o præclare dux inter magnos duces exercituum Christi, tuo me addixi ducatu, quamvis imbecillum militem. Tuo me subdidi magisterio, licet ignavam discipulum. Secundum tuam regulam devovi me vivere, quamquam carnalem monachum. Perversum namque cor meum ad ploranda perpetrata peccata ²¹¹³ lapideum est et aridum; ad resistendum vero instantibus est molle ²¹¹⁴ et luteum. Depravata mens mea, ad inutilia et noxia perpetranda ²¹¹⁵ velox est et infatigabilis; ad vel cogitanda ²¹¹⁶ salubria, fastidiosa et immobilis. Obscæcata et distorta anima mea ad præcipitandum et volutandum se in vitiis facilis est et prompta; ad saltem reminiscendum virtutes, difficilis et pigra. Longum est nimis, charissime Pater ²¹¹⁷, comme-

A morare singula. Nimis, inquam, longum est enumerare gastrimargiam, somnolentiam, levitatem, impatientiam, cenodoxiam, detractionem, inobedientiam, et cætera ²¹¹⁸ vitia, quibus facta est infelix anima mea quotidianum ludibrium, quæ ²¹¹⁹ modo sibi vicissim trahunt ²¹²⁰ et distrahunt ad illudendum hunc ærumnosum, et quasi pannosum ²¹²¹ homunculum; modo eidem cum turba insultant conculcando, et conculcant insultando. Ecce, beate Benedicte quam strenue pugnat hic miles Christi sub tuo ducatu; ecce quam efficaciter proficit hic tuus discipulus in tua schola; ecce bonum monachum, qui sic mortificatis vitiis, et voluptatibus carnis, sic fervet et vivit solis virtutibus; imo cui sic turba dominatur vitiorum ²¹²², premit moles ²¹²³ peccatorum. Proh pudor ²¹²⁴!

B O impudens monache, qua fronte audes dici miles Christi, discipulus sancti Benedicti; false professor ²¹²⁵, qua impudentia potes pati videri in te tonsuram et vestem professionis, cujus non habes vitam? Heu dolor! O angustiae, quæ mihi sunt undique! Si enim summum regem meum, et bonum magistrum meum, et professionem factam ²¹²⁶ nego, mors mihi est; si autem eorum militem, et discipulum, et monachum me profiteor, cum vita me arguat mendacii, iudicium mihi est. Anxiare in me spiritus meus, turbare in me cor meum: Erumpere et clama, anima mea: Jesu, bone Domine, vide humilitatem meam, et laborem meum, et dimitte ²¹²⁷ universa delicta mea (Psal. xxv, 18). Adjutor meus esto, Domine, ne derelinquas me, neque despicias me (Psal. xxvi, 9), sed doce et adjuva me facere ²¹²⁸ voluntatem tuam (Psal. cxlii, 10) ut vita ²¹²⁹ mea testetur quod cor et os libenter contententur.

C Intende voci orationis meæ, rex meus, et Deus meus (Psal. v, 3), per merita et intercessionem pii Benedicti, dilecti tui, ducis mei et magistri mei ²¹³⁰. O tu mi bone dux, o suavis magister, o dulcis Pater

VARIÆ LECTIONES.

²¹⁰⁷ Collata est cum Mss. Thu. 267. Vict. KK. 16. et RR. 5. Bec. O. Corb. 160. San-Ger. 345. Carthusiæ a Porta, S. Martini Tornacensis Vallis-lucensis et Floriac. Religiosorum ad B. Benedictum, vel N. mss. Vict. 3. et Bec. oratio propria Monachorum mss. Vict. 16. Bec. 2. Carth. et Flor. oratio ad sanctum Benedictum. ms. San-Germ. de sancto Benedicto. ms. Torn. oratio ad B. Benedictum. ms. Val-luc. oratio propria Monachorum ad S. Benedictum. In mss. omnibus omittitur vel N. ²¹⁰⁸ Eandem beatitudinem ms. San-Germ. eandem gloriam ²¹⁰⁹ Desiderio potest. Humilis enim est immanis mss. affectu potest, tuum auxilium implorat quanto desiderio potest: nimis enim est immanis ²¹¹⁰ Necessitas mss. ejus necessitas ²¹¹¹ Mea teste conscientia mss. mea conscientia ms. Torn. ipsa mea conscientia ²¹¹² Miserare dolentem ms. San-Ger. miserere dolentis ²¹¹³ Præterita peccata mss. Torn. Val-luc. et Flor. perpetrata peccata ms. Vict. 16. perpetrata peccata mea; ²¹¹⁴ Instantibus, molle ms. Torn. instantibus tentationibus, molle ²¹¹⁵ Pertractanda mss. Bec. Val-luc. et Flor. perpetranda ms. Vict. 16. tractanda ²¹¹⁶ Ad ulla cogitanda ms. Bec. ad vel cogitanda mss. Vict. 16. Torn. et Flor. ad cogitanda ²¹¹⁷ Sanctissime Pater mss. Corb. Vict. Torn. Val-luc. et Flor. charissime ms. Bec. Reverendissime ²¹¹⁸ Et terra mss. et cætera ²¹¹⁹ Demonis ludibrium qui mss. Torn. Vict. demoniis ludibrium, quæ mss. Val-luc. et Flor. quotidianum ludibrium, quæ ²¹²⁰ Vicissim tradant mss. Vict. 16. et Flor. vicissim trahunt ²¹²¹ Et pannosum mss. et quasi pannosum ²¹²² Cui sic extinctis virtutibus, sic turba damnata vitiorum mss. Vict. 16. et Carth. cui sic turba dominatur vitiorum ms. Torn. cui sic extinctis virtutibus, sic turba dominatur vitiorum ms. Flor. imo cui sic turba dominatur vitiorum ²¹²³ Promit moles mss. premit moles ²¹²⁴ Proh dolor mss. Proh pudor ²¹²⁵ Falsi professor mss. Vict. Carth. Torn. et Val-luc. false professor ²¹²⁶ Professionem factam mss. professionem factam ²¹²⁷ Meum, dimitte mss. meum, et dimitte ²¹²⁸ Doce et adjuva me facere ms. Vict. 16. doce me et adjuva me facere ms. San-Germ. doce me facere ²¹²⁹ Et vita ms. ut vita ²¹³⁰ Dilecti tui dulcis Magistri mei. mss. Corb. Bec. et Val-luc. dilecti tui dulcis et Magistri mei ms. San-Ger. dilecti tui et Magistri mei mss. Torn. et Flor. dilecti tui, ducis mei, et Magistri mei

Benedicte, oro et obsecro ²¹²¹ per misericordiam, A que exsecrantur. Ecce miseria, ecce angustia; ubi reus condemnatur, et omnis Dei misericordiae ac pietatis sinus obseratur; sic arguitur, confunditur, obtunditur, accusatrice conscientia, ut nec iudicem deprecari audeat, nec qui deprecetur pro ea. sed, o tu, misericors et pie, ubi pietas, ubi miseratio, ubi misericordia, nisi ubi miseria? Cui pius, cui misericors fies, nisi misero? Agnosca, agnosco, agnoscens obmutesco. Intentans enormitatem criminum meorum; attamen quanto major miseria, tanto fit prædicabilior misericordia; nec miseria mea tanta erit, ut deficiens fiat potentia tuæ virtutis. An eo usque amplificatur miseria mea, ut angustetur misericordia tua? An invalido mea præponderabit potentissima merita tua? imo meritorum tuorum præponderans gratia sustollat, leviget ac evacuet impietatum mearum pondera. Libertissime tibi iudex ipse donabit quidquid tua tam dilecta et chara cum familiaritas postulabit: non negabit tibi unius salutem miseri, salus ipsa cui tam familiaris existis; facile reddet tibi unius mortui vitam, vita ipsa apud quam tantam habes gratiam.

ORATIO LXXIII [ol. LXXI].

AD SANCTUM DUNSTANUM.

Cum recordatione miraculorum ejus.

Sancte Dunstane, dulcis ad invocandum, et benignus ad exaudiendum, pius ad subveniendum; tu ad te fugientibus nunquam incertum refugium, tu ad te clamantibus nunquam imparatum auxilium; sancte, benigne ac pie Dunstane, respice miseriam animæ meæ: si enim respexeris, si calamitatem meam et miseriam attenderis, profecto misericordiae tuæ viscera non continebis. Timore, tremore, horrore cruciatur anima **298** meæ; timet, tremet et exhorret inhumania, quæ meretur, supplicia; et non est quo effugiat constituta ante iudicem. Sola assistit; nullus, qui pro ea agat, existit. Vita discutitur, damnabilis invenitur. Bona etenim acta requiruntur; vix, aut nulla reperuntur. Deferuntur admissa; negari non possunt tam multa et tam grandia, quæ omnem veniæ spem excludunt. Longanimitatem sui patientiam iudex exigendo præterdit; nihil nisi pertinacem sui impoenitentiam ista obtendit. Circumsistunt accusantes, iterant et reiterant, replicant et explicant delatas accusationes. Undique accusatur, a nullo exousatur. Astant et expectant crudeles ac horrendi tortores, ut prolata damnationis sententia mox eam ad cruciandum abripiant. Tanta miseriarum mole obruta miserabilis anima quærit, et circumspicit; et ecce, qui consurgat, et pro ea respondeat, nullum aspicit.

Tu ergo, pie, misericors et clemens Dunstane, surge, surge, exhibe solitam opem miserationis, adhibe viscera pietatis, impende suffragium interventionis: ad te clamandum invitabant et exhortabantur opera pietatis, quæ de te prædicantur; sed repellunt, ac obtundunt opera impietatis, quæ a me commissa a te horrore intolerabili abominantur at-

que exsecrantur. Ecce miseria, ecce angustia; ubi reus condemnatur, et omnis Dei misericordiae ac pietatis sinus obseratur; sic arguitur, confunditur, obtunditur, accusatrice conscientia, ut nec iudicem deprecari audeat, nec qui deprecetur pro ea. sed, o tu, misericors et pie, ubi pietas, ubi miseratio, ubi misericordia, nisi ubi miseria? Cui pius, cui misericors fies, nisi misero? Agnosca, agnosco, agnoscens obmutesco. Intentans enormitatem criminum meorum; attamen quanto major miseria, tanto fit prædicabilior misericordia; nec miseria mea tanta erit, ut deficiens fiat potentia tuæ virtutis. An eo usque amplificatur miseria mea, ut angustetur misericordia tua? An invalido mea præponderabit potentissima merita tua? imo meritorum tuorum præponderans gratia sustollat, leviget ac evacuet impietatum mearum pondera. Libertissime tibi iudex ipse donabit quidquid tua tam dilecta et chara cum familiaritas postulabit: non negabit tibi unius salutem miseri, salus ipsa cui tam familiaris existis; facile reddet tibi unius mortui vitam, vita ipsa apud quam tantam habes gratiam.

Ne deficiat, quæso, in me uno tuæ benignitatis munificentia, cujus in multis et tam innumeris redundant beneficia. Obtineam per te indulgentiam, ut tam dilecti et diligentis Dei, ac Domini tui in omnes prædicent ac magnificent misericordiam. O quam prædicandis monstrabat Deus indicibus quantum ei tu gratus esses ac familiaris! O inestimabilis cordis tui puritas, cum qua tam crebro sermocinabantur angeli Dei! o inestimabilis apud Deum familiaritas, cui sic familiaris erat angelorum dignitas! O decus ac præmium virginitatis, cui sic adgaudet natura angelicæ dignitatis! In cælum deducebaris, intereras beatis agminibus illorum, oblectabaribus modulationibus angelicis, cantans cum illis canticum, quod solus cantat chorus virginialis. Rursus tibi in terris hymnum celebranti vicissim aderat et consonabat melodia cœlestis; concinebant agmina virginitatis, summa dignitas supernæ civitatis. Potens ac præpotens gratia, cui sic obsequens erat dignitatis angelicæ potentia! Excellens ac præcellens meriti eminentia, quam sibi acceptam, sic pretiosam divina monstrabat superexcellencia! Nunquam ergo tam dilecti, tam familiaris sui precem avertet, ut reo uni veniam non donet. Denique ipse testatur quoniam non vult ut peccator moriatur (*Ezech. xxxiii, 11*): libenter itaque animæ peccatrici salutem dabit, cujus testatur se nolle mortem.

Rursus occurrunt spes et confidentia ereptionis meæ apud ipsum iudicem, insignia familiaritatis tuæ. Quos enim prænuntios, quos apparitores ad te

VARIÆ LECTIONES.

²¹²¹ O tu mi bone dux, o suavis magister, o dulcis pater Benedicte, vel N. oro et obsecro *ms. San-Ger.* Age, mi bone Pater, dulcis Pater Benedicte, obsecro ²¹²² Patronum clamanti *ms. San-Germ.* patronum invocanti ²¹²³ Erige in victoriam *ms.* erige mihi victoriam ²¹²⁴ Vivere debemus *ms. Vict. 16.* vivere debemus *ms. Flor.* viveremus ²¹²⁵ Possimus, quemadmodum *ms. Flor.* possimus vivere quemadmodum ²¹²⁶ Et ut tu *ms. Torn. Val-tuc.* et ut tu

præmisit, cum directam tuam beatam animam jam A carne abituram, illum adituram, ac secum permanentem ad iudicavit? ne ullo metu terreretur, supore turbaretur, incertitudine sollicitaretur, dies prædicatur, æternæ beatitudinis mansio promittitur, ducatus curiæ cœlestis adducitur; a quo hilari securitate, ac securâ hilaritate perducatur.

Quanta et o quanta, quali et o quali suscipitur exultatione, qui cum tali ac tanta deducitur apparitione? quantum jucundatur et glorificatur susceptus, cujus sic honorificatur adventus? Quanta denique veneratione, quanta glorificationis exhibitione sit ipsa annuntiatio migrationis tuæ? Per visum tibi sedenti in cathedra tua pontificali astans et circumstans angelorum frequentia superiorum civium curia, quærit a te quoad tibi placeat comorari in carne ista; refert nuntium, indicat votum totius supernæ concionis optantis, orantis ac deprecantis, ut jam cum eis ante summum pontificem perpetuum *Sanctus* decantes in cœlis. Respondisti te nunc non posse abire; quia Dominicæ Ascensionis aderat festum, in quo allocuturus et communicaturus es ac commissurus tibi populum. Fit concessio justæ et charitativæ excusationis; indicitur dies, in qua nulla occurreret causa dilationis. O insignis et admirabilis gratia familiaritatis; cujus solius voluntati, totius supernæ dignitatis votum ac voluntas cedit! Concedit dilationem sui, ne hujus non habeat adimplerem; quod non vult, illa fieri mavult, quam ne non fiat quod ista vult. Quo ergo amore præsentia ejus amatur et amplectitur, cujus absentia sic desideratur et exspectatur? Quod a Deo gratiæ donum accepit in cœlis, cui tantum gloriæ munus in terris concessit? Splendidus in stola virginitatis, quam veneranter suscipitur ad nuptias Agni. Inter primos discumbit; quia cum decore integritatis induitur virtute humilitatis; præditusque gratia charitatis ac totius virtutis sequitur *Agnem quocunque vadit* (*Apoc.* xiv, 4). Quomodo ergo tam amatus, tam familiaris apud ipsum auctorem salutis, misericordiæ ac pietatis, non obtinebis salutem unius peccatoris! si voluntas adest, constat quia possibilitas non deest; nec voluntatem fas est abesse, quia te voluntati ejus fas non est contrarium esse, qui omnes homines vult salvos facere. Obtine itaque quod vis, et quod potes obtine: liberetur et vivat tua intercessione anima mea, pro qua, ut viveret, mori voluit vita beata, Deus ipse misericordia mea, qui est benedictus in sæcula. Amen.

299-301 ORATIO LXXIV [ol. LXXIII] ¹¹²⁷.

AD SANCTAM MARIAM MAGDALENAM,

Cum retractatione amoris ad Christum.

Sancta Maria Magdalena, quæ cum fonte lacrymarum ad fontem misericordiæ Christum venisti, do quo ardentem sitiens abundanter es refocillata, per quem peccatrix es justificata, a quo amarissime dolens dulcissime es consolata. Tu, domina mea charissima, per temetipsam es experta qualiter peccatrix anima Creatori suo reconcilietur, quod consilium miseræ animæ expediat, quæ medicina languenti salutem restituat. Satis enim scimus, chara amica Dei, cui dimissa sunt peccata multa, quoniam dilexit multum ¹¹²⁸ (*Luc.* vii, 47). Non ego sceleratissimus, domina beatissima, non ego sceleratissimus peccata tua impropere retracto; sed immensitatem clementiæ, per quam deleta sunt, pertracto; et per eam respiro ne desperem ¹¹²⁹, et ad eandem suspiro ne peream; ego, inquam, miserabiliter in profundum vitiorum præcipitatus, ego nimio pondere criminum gravatus, ego in obscuro carcere peccatorum a memetipso detrusus, et in torporis ¹¹³⁰ tenebris obvolutus.

Ergo, electa dilectrix, et dilecta electrix Dei, ego miser rogo te beatam, tenebrosus illuminatam, peccator justificatam, immundus mundatam. Memento, benignissima, quid fuisti, et quantum misericordia indignisti, et postula mihi indulgentiam, sicut eam tibi fieri voluisti. Impetra mihi compunctionem pietatis, lacrymas humilitatis, patriæ cœlestis desiderium, terreni exilii fastidium, penitentiam amaritudinem ¹¹³¹, æterni cruciatus timorem. Prosit mihi, charissima, familiaris conversatio ¹¹³², quam habuisti et habes circa fontem misericordiæ; hauri mihi ab illo unde lavem peccata mea; propina mihi de illo unde satietur sitis mea; infunde mihi de illo unde irrigetur ariditas mea: non enim erit tibi difficile quidquid volueris obtinere a dilectissimo ¹¹³³ et suavissimo domino, et amico ¹¹³⁴ tuo ¹¹³⁵.

Quis enim explicet, o beata sponsa Dei, quam benigna familiaritate et familiari benignitate, ipse calumniantibus te, respondendo pro te, se opponebat; quam pie, superbo Pharisæo de te indignante, ipse te defendebat; quomodo ipse te excusabat ¹¹³⁶, sorore tua de te conquerente; qualiter ipse opus tuum laudabat, Juda in te fremente? Quid denique, quid dicam, vel potius quomodo dicam, cum ejus amore flagrans eum ad monumentum querendo flebas, et flendo quærebas? Quam affabiliter ¹¹³⁷, quam amabiliter te, quam consolari venerat, magis

VARIÆ LECTIONES.

¹¹²⁷ Collata est cum mss. *Vict.* KK. 16. et *RR.* 3. *Thuan.* 267. *Corb.* 160. *Becc.* O. in quo his legitur, *San-Germ.* 545. *Carthus.* a Porta, *Floriacensis.* Ad beatam Mariam Magdalenam, cum retractatione amoris ad Christum. *mss.* Ad sanctam Mariam Magdalenam *ms.* S. Ger. De S. Maria Magdalene ¹¹²⁸ Dilexisti multum *mss.* dilexit multum ¹¹²⁹ Respiro ne peream, et eandem suspiro ne desperem *mss.* suspiro ne desperem, et ad eam (*mss.* *Val-luc.* et *Flor.* ad eandem) suspiro ne peream ¹¹³⁰ In corporis *mss.* *Vict.* *San-Ger.* *Val-luc.* et *Flor.* in torporis ¹¹³¹ Amaritudines *mss.* amaritudinem ¹¹³² Familiaris conversatio charissima *mss.* charissima, familiaris conversatio *mss.* *Corb.* *Thu.* Reverendissima, familiaris conversatio ¹¹³³ A dilectissimo *ms.* *San-Ger.* a dulcissimo ¹¹³⁴ Domino et amico *ms.* *San-Ger.* Domino amico ¹¹³⁵ Tuo qui regnat cum Deo. Quis *mss.* omit. Deo *ms.* *San-Ger.* tuo, qui regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen. omit. cætera qui in *Editis sequuntur.* *ms.* *Flor.* omit. qui vivit et regnat cum Deo ¹¹³⁶ Ipse excusabat *mss.* *Becc.* *Vict.* *Val-luc.* et *Flor.* ipse te excusabat ¹¹³⁷ Quam ineffabiliter *mss.* *Vict.* 16. *Flor.* Quam affabiliter

accendebat; cum ipse se celabat videnti, et ostendebat non videnti; dum præsens ipse quem quærebas ²¹¹⁴, quem quæreres et cur feres ²¹¹⁵ quærebat.

Sed, o tu, piissime Domine, tu cur quæris ²¹¹⁶ quid plorat? nonne viderat te cor suum, et dulcem vitam animæ suæ, crudeliter mactari? o stupenda pietas! heu ²¹¹⁷ horrenda impietas! cum in quodam ligno ²¹¹⁸ extensus et ferreis clavis confixus penderes, velut latro ad ludibrium impiorum: et dicis: *Mulier, cur ploras?* (Joan. xx, 19) et quia nequivit ²¹¹⁹ juvare, ne ²¹²⁰ te occiderent; vel corpus tuum volebat unguentis diu servare, ne putresceret: ut quia vivo huius non posset, saltem mortuum flere posset; et vitalem doctrinam, quam a vivo audierat, juxta mortuum exosa vitam semifractis verbis recitaret. Nunc insuper ipsum corpus, quod utcumque gaudebat sibi dimissum, eredit amissum: et dicis: *Mulier, quid ploras?* O incitatio ²¹²¹ luctus! oculis suis viderat (si tamen aspicere potuit), quæ crudeles in te crudeliter fecerant; et residuum manuum eorum, ut putabat, perdidit. Omnis spes de te jam fugit quia nec reliquias tuas ad tui memoriam tenere potuit: et quærit aliquis, *quem quæris, quid ploras?* Saltem tu, o singulare ²¹²² gaudium ejus, cur conceitas dolorem ejus? ipse enim sciebas, et sic fieri volebas, quia causam tanti ploratus narrare posset, nisi crebro verba interrumpendo et ingeminatos gemitus erumpendo. Non enim amorem ignorabas, quem ipse inspirabas. Noveras utique tu ²¹²³ hortulans ille, quid plantaveras in horto tuo animæ suæ. Puto quia quod plantaveras, rigabas. Rigabas, dicam an probabas? Sed, ut verius dicam, et rigabas et probabas? Sed, o bone Domine; o benigne magister, ecce fidelis ancilla ²¹²⁴ et discipula tua nuperrime redempta sanguine tuo, ecce æstuat et anxietur desiderio tui, circumspicit, interrogat, et nusquam apparet, quem desiderat: displicet ei quidquid videt, quia te solum quem aspicit non videt. Quid ergo? sufferet ²¹²⁵ hoc diu Dominus meus dilectus ²¹²⁶ ejus? An perdidisti compassionem, quia invenisti incorruptionem? An pietatem amisisti, quia immortalitatem acquisisti? Absit, Domine! non enim despicias nos ²¹²⁷ mortales, quia factus es immortalis,

A pro quibus factus es mortalis, ut faceres immortales: quippe pia dilectio nec illam gementem, nec se latentem potest tolerare diutius. Erumpit amantis dulcedo, ut non erumpat flentis amaritudo. Nominat Dominus consuetum ancillæ nomen, et cognoscit ancilla consuetam Domini vocem. Puto, vel certe affirmo quia sensit solitam suavitatem, qua vocari consueverat, *Maria*. O vox delectabilis! o quantum blandimenti! quantum sapuit amoris! nec brevius nec celerius ²¹²⁸ hoc exprimi potuit. Scio quæ sis, et quid velis ²¹²⁹. Ecce me, ne plores ²¹³⁰. Ecce me, quem quæris. Illico mutatae sunt lacrymæ: non enim credo mox esse restrictas: sed quas ³⁰² contritum cor se torquendo prius exprimebat, eas postmodum cor gaudens exultando effundebat. O quam dissimilia sunt: *Raboni*; et: *Si tu sustulisti eum, dicito mihi!* O quam dissona sunt: *Tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum*; et illud, *quia vidi Dominum, et hæc dixit mihi!* (Joan. xx, 13.)

Sed quid ergo miser sine affectu præsumo exprimere affectum Dei, et beatæ amicæ Dei? Quomodo namque eructabit cor bonum odorem, unde intus non habet saporem? verum tu mihi conscia es, veritas: tu mihi testis es, Domine mi dulcissime Jesu, quia amore tui amoris hoc ²¹³¹ facio. Amorem tuum in me accendere cupio, quia te solum, et quod jubes, desidero amare; spiritum contribulatum, *cor contritum et humiliatum* (Psal. l, 19) tibi sacrificare. Da mihi, Domine, in hoc exilio panem doloris et lacrymarum, quem esurio super copiam deliciarum. Exaudi me propter amorem et chara merita hujus tuæ dilectæ Mariæ, et beatissimæ matris tuæ maxime Mariæ. Noli, piissime Redemptor Jesu, noli despicere precem indigni peccatoris tui, sed adjuva conatum infirmi amatoris tui ²¹³²; excute cordis mei teporem, et per fervorem tui amoris, da mihi pertingere ad æternam tuæ gloriæ contemplationem, qui cum Patre, et Spiritu sancto vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

ORATIO LXXV [ol. LXXIV] ²¹³³.

PRÆLATI AD QUEM CUNQUE SANCTUM ECCLESIAE SUÆ PATRONUM.

Sancte N. pie N. beato N. unus de gloriosis apo-

VARIAE LECTIONES.

²¹¹⁴ Cum ipse præsens, quem quærebas *mss. Bec. Flor.* cum præsens ipse quærebas ²¹¹⁵ Et cur feres *ms. Vict.* 16. et cum feres ²¹¹⁶ Cur quæris *mss. Bec. Vict. Val-luc. et Flor.* cur tu quæris ²¹¹⁷ Sed heu *mss. heu* ²¹¹⁸ In Crucis ligno *mss.* in quodam ligno ²¹¹⁹ Et quæ nequivit *mss. Vict. Bec. Val-luc. et Flor.* et quia nequivit ²¹²⁰ Juvare, ne *ms. Bec.* vitare, ne ²¹²¹ Amisum. O incitatio *mss.* amissum. et dicis: mulier quid ploras. O incitatio ²¹²² Tu singulare *mss.* tu, O singulare ²¹²³ Noveras utique tu. *ms. Vict.* 3. non eras utique tu *ms. Val-luc.* nonne utique tu ²¹²⁴ Ancilla tua et *mss.* ancilla et ²¹²⁵ Sufferet ne *mss. Vict. Val-luc. et Flor.* sufferet ²¹²⁶ Dominus noster et dilectus *mss.* Dominus meus dilectus ²¹²⁷ Despicias nos *mss.* despicias nos ²¹²⁸ Nec celerius *mss.* nec brevius ²¹²⁹ Et quæ velis *mss.* et quid velis ²¹³⁰ Nec plores *mss.* ne plores ²¹³¹ Amore tui hoc *mss.* amore tui amoris ²¹³² Infirmi peccatoris tui *mss. Bec. Vict. Val-luc.* infirmi tui amatoris ²¹³³ *Collata ad cum mss. Vict. KK.* 16. et *RR.* 3. *Bec. O. Corbeiens.* 160. *Carth.* a *Porta. Val-luc. et Flor.* Prælati ad quemcunque sanctum, Patronum Ecclesiæ suæ. *mss. Vict.* 3. et *Bec.* oratio Episcopi vel Abbatis ad sanctum, sub cuius nomine regitur Ecclesia *ms. Corb.* Item ad S. Martinum. *In mss. Vict.* 16. et *Flor.* *Hæc oratio est ultima pars orationis ad S. Vedastum. Ubi in editis scribitur. N. legitur in ms. Corb. nomen Martini: et in ms. Vict.* 16. et *Flor.* nomen Vedasti: ubi et loco Episcopi, ponitur nomen Abbatis; sicut et in *ms. Vict.* 3. in quo nomen Episcopi scribitur tantum in margine. *In ms. Carth. legitur duntaxat nomen Abbatis. In ms. vero Val-luc. legitur nomen Albani, et loco Episcopi nomen Abbatis*

stolis Dei ²¹⁶⁸, unus de beatis amicis Dei; iste peccator, iste indignus, iste tuus, licet indignus, licet ineptus, licet nimis inconueniens vicarius, iterum et iterum redit ad te dubius, nesciens, sollicitus de populo tuo, de congregatione ²¹⁶⁹ tua, et de periculo suo. Ego, scilicet inutilis persona, nullis bonis ornata, sed profunda ignorantia tenebrata, innumeris vitiis deformata, immensis peccatis onerata; ego, inquam, quem Deus et tu ²¹⁷⁰ post Deum, nescio an iussistis, an permisistis rectorem vocari ²¹⁷¹ in Ecclesia sub te advocato, sub te tutore, sub tuo nomine constituta, anxius de me et de mihi commissis, te rogo consultorem, te precor adiutorem, te expecto per omnia pro me operatorem. Magister enim vocor, sed esse nescio; pastor nominor, sed esse nequeo; episcopus dicor ²¹⁷², sed non sum. Vident enim me sedere ubi sedet episcopus, sed ego video me non facere quod episcopus facit; aspiciunt me procedere sicut episcopum, sed ego aspicio me non vivere sicut episcopum; exhibent mihi honores episcopi, sed ego non ostendo eis mores episcopi. Nondum duxi vitam boni laici, et de me expectant quomodo vivant clerici ²¹⁷³. Quid feci, homuncio, vermis et putredo? Quid feci? quid præsumpsi? quid consensi? Imo tu, Deus, et tu N. ²¹⁷⁴ apostole ejus, quid ²¹⁷⁵ fecistis: vos enim hoc fecistis, sive iubendo, sive permittendo. Vos ergo, qui quoquo modo fecistis, facite, tu orando, tu donando, ut nec mihi, nec ulli obsit ²¹⁷⁶; sed mihi et multis prosit quod fecistis: vos qui fecistis nescium doctorem, cæcum ductorem, errantem rectorem; docete quem doctorem statuistis, ducite quem ductorem posuistis, regite quem rectorem concessistis ²¹⁷⁷. Docete, obsecro, quid doceam, ducite quod ducam, regite ut regam; imo docete illos ²¹⁷⁸, et me in illis; ducite illos, et me cum illis; regite eos, et me inter eos.

Jesu, bone Domine, non sunt illi mei, sed sunt tui; quia nec ego sum meus, sed tuus. Tuus sum, Domine, et tui sunt; quia tu me, et eos sapientia tua fecisti, et anima tua ²¹⁷⁹ emisti. Tui ergo sumus, bone Domine, tui sumus; quos tam sapienter fecisti, et tam care emisti. Si ergo mihi commendas eos, Domine, non ideo deseras me, vel eos: com-

mendat eos mihi, commendo me et eos tibi. Tuus est, Domine, grex, et tuus pastor ²¹⁸⁰; tui gregis ²¹⁸¹ et pastoris esto pastor. Domine, per merita beati N. amici tui, exaudi orationem peccatoris tui. Fac, Domine, ipsum sollicitum esse pro nobis, quem advocatum dedisti nobis; ipsum pro nobis orare sentiamus, per quem auxilium tuum nobis ²¹⁸² quotidie flagitamus. Impetremus per ipsum gratiam tuam, per quem imploramus quotidie majestatem tuam; illum, Domine, fatemur advocatum nostrum, per illum sentiamus te Salvatorem nostrum: ne prævaleant, Domine, demerita ²¹⁸³ nostra meritis ipsius; sed deleantur peccata nostra precibus ejus. Et tu, o beate, o sancte N., tu es advocatus meus, tu esto ad Dominum intercessor meus. Oro te, exora eum; peto a te, impetra ab eo. Defer illi meam orationem, et refer mihi ejus exauditionem. Per te illi angustia mea intimetur, et per te mihi consolatio ejus redonetur: ostende illi meum periculum, et exhibe mihi ejus auxilium. Ecclesiam enim Dei sub te regere suscepi, qui animam meam nondum regere incœpi. De meipso ergo timidus, de aliis cogor esse sollicitus. Gravatus pondere peccatorum, alios jubeor releuare; incurvatus pondere criminum, alios exigor erigere. Ergo sancte, beate ac pie N., recognosce me qualemcunque vicarium tuum, ut semper me præueniat consilium tuum, et subsequatur ²¹⁸⁴ auxilium tuum ad regendum meipsum, et gregem mihi commissum. Prius enim sunt commissi tibi quam mihi: et cum mihi sunt commissi, non sunt a te dimissi, sed ego magis commissus. Quod ergo mihi injunctum est de illis, tu fac de me et de illis; fac pro me quod mihi injunctum est facere pro te; fac, Domine, quod mihi injunctum est facere pro te; fac, Domine, fac pro me, quia tu vides me nec scire, nec posse, pro te; imo ²¹⁸⁵ fac non me, sed pro te; quia prius et magis pertinet ad te, quam ad me; et si quid ad me, hoc est post te, et sub te. Tu ergo, Domine, tu plus debes, plus scis, plus potes quam ego, tu potius fac, quam ego. Non me gravet, Domine, suscepta cura eorum, quia satis me gravat sarcina peccatorum meorum. Non me gravent illi, quia ego ipso nimis sum gravis mihi; nimis certe ipse me gravo, non est opus ut alii me gravent. Sed nec eos

VARIÆ LECTIONES.

²¹⁶⁸ Apostolis Dei *ms. Vict. 16. Corb. Carth. et Flor. Confessoribus Dei ms. Bec. Apostolis Dei, vel Martyribus, vel Confessoribus* ²¹⁶⁹ De populo tuo, de Congregatione *ms. Vict. de Congregatione ms. Bec. si Episcopus est de populo tuo: si Abbas, de Congregatione* ²¹⁷⁰ Tu pius Dominus *ms. tu post Deum* ²¹⁷¹ Rectorem vocari *ms. Bec. rectorum, Episcopum, vel Abbatem vocari ms. Vict. Corb. Carth. et Flor. Abbatem vocari ms. Val-luc. Episc. vel Abbatem* ²¹⁷² Episcopus dicor *ms. Bec. Episcopus vel Abbas dicor ms. Vict. Corb. Carth. et Val-luc. Abbas dicor* ²¹⁷³ Vivant clerici *ms. Bec. vivant clerici vel monachi ms. Corb. Vict. Carth. Val-luc. et Flor. vivant monachi* ²¹⁷⁴ Et tu N. *ms. Val-luc. Et tu N. martyr* ²¹⁷⁵ Apostole ejus quid *ms. Bec. Apostole ejus, Martyr, vel Confessor* ²¹⁷⁶ Nec illis obsit *ms. nec ulli obsit* ²¹⁷⁷ Constituistis *ms. concessistis* ²¹⁷⁸ In me docete illos *ms. Immo docete illos* ²¹⁷⁹ Sanguine tuo *ms. anima tua* ²¹⁸⁰ Tuus est pastor *ms. Vict. Val-luc. et Flor. omitt. est* ²¹⁸¹ Tui gregis *ms. Vict. et Val-luc. tu gregis* ²¹⁸² Nobis nobis *ms. Vict. nobis ms. Val-luc. et Flor. omittunt* ²¹⁸³ Domine demerita *ms. Val-luc. et Flor. Domine merita* ²¹⁸⁴ Tuum, subsequatur *ms. Vict. et Val-luc. tuum, et subsequatur* ²¹⁸⁵ Injunctum est facere per te, fac Domine fac pro me, quia tu vides me nec scire nec posse nisi per te: imo *ms. injunctum est de illis, tu fac de me et de illis, fac pro me quod mihi injunctum est facere pro te (Carth. per te) fac Domine, fac pro me quia tu vides me nec scire nec posse nisi pro te. Immo ms. Val-luc. Flor. omittunt, nisi*

gravet onus meum, nec impediatur a peccatum meum, nec noceat illis malum meum, non obsint illis mala mea, quibus prodesse debent bona mea, non me impediatur, Domine, de quibus proficere debui; nec illis obsim, quibus prodesse debui: nimis enim sufficiunt mihi delicta mea, non trahant me aliena secum. Nimis mihi est, si me damnant peccata mea; non involvant alios mecum. Sed tu, o

sancte N., apostole Dei ²¹⁰⁷, tu qui potes, subleva me, et eos: porta me, et illos; excusa me, et illos; adjuva ²¹⁰⁸ utrosque; rege, et protege utrosque: ut et ego gaudens de illorum salute mecum, et illi de mea secum, semper laudemus nostrum bonum Dominum Jesum Christum, tecum, qui sit benedictus Deus, et tu benedictus apostolus ejus ²¹⁰⁹ in æternum. Fiat, fiat. Amen.

VARIÆ LECTIONES.

²¹⁰⁸ Quibus proficere *ms.* de quibus proficere ²¹⁰⁷ Apostole Dei *ms. Bec.* addit Martyr vel Confessor ²¹⁰⁸ Illos, adjuva *ms.* illos; excusa me et illos, adjuva ²¹⁰⁹ Apostolus ejus *ms. Bec.* addit: Martyr Confessor *ms. Val-luc.* Martyr Apostolus ejus.

SANCTI ANSELMI TRACTATUS DE PACE ET CONCORDIA.

(Ex manuscripto codice Lovaniensi.)

CAPUT PRIMUM.

Quomodo cum proximo pacem servare debemus.

Necessarium valde est cum fratribus pacem habere et concordiam, prælato obedire, Deo munditiam cordis exhibere. Cum proximis namque id ipsum debemus sentire, ut unanimes uno ore honorificemus Deum. Prælato convenit obedire, dicente Apostolo: *Obedite præpositis vestris et subjacete eis. Ipsi enim quasi rationem reddunt pro animabus vestris vigilant, ut cum gaudio hoc faciant non gementes.* Non enim expedit vobis. Deo munditiam cordis oportet præparare, quia beati mundo corde, quoniam ipsi Deum vident. Qualiter itaque hæc tria servantur videamus. Ut concordiam cum proximis servemus, studeamus honore illos prævenire. Tunc si quidem fratrem suum quis honore prævenit, quando suam voluntatem ejus supponit voluntati. Solent homines sæculo dedit propriam voluntatem diligere, facere ut et omnes alii sibi obtemperent desiderare. Hoc unusquisque concupiscit, hoc verbo et opere clamat. Qui non bene quid velint consideraverint, nunquam profecto voluntas eorum concors erit. In hoc tamen quamdam concordiam habent, quod omnes honorari desiderant, omnes amari volunt, omnes suæ voluntati ut alii concordent appetunt. In hoc vero quod quæque sua sunt quærunt, et nullus quæ alterius sint quærat, multis modis discordant. Quippe in hoc quod iste subjectionem et honorem sibi exhiberi cupit, et ille hoc idem non minori studio sibi quærat; nec iste illi, nec ille huic consentire poterit. Dicit iste: Hoc vel illud mihi fieri volo; dicit ille: Nequaquam sic esse volo. Taliter discordando pacis et concordia dissolvuntur vincula. Verum si qui in pacis charitatisque custodia Deo placere desiderant, talem sibi vivendi regulam constituent, ut

quidquid proximis suis placere perpederint, hoc et B ipsi fieri velint. Et quia testante B. Apostolo, *bestius est dare quam accipere, honorare quam honorari, servire quam serviri*, non majus acquirit ille qui ex charitate servit, quam faciat cui servitur? Denique qui alteri officium charitatis exhibet, jam hoc unde illi Deus sit gratus habet. Ille vero qui servitium suscipit, non sic. Quas enim mihi gratias debet Deus, si tu vel quilibet alius me amat? Cum itaque majus sit habere unde Deus bonam retributionem redditurus est, quam id unde nullam; constat quia is qui ex charitate ministrat, majus quid habet, quam ille cui ministratur. Adhuc ille, cui alterius charitas servit, munus perfunctorium aliquod accipit inde, videlicet honorem, prandium, vel aliud quodlibet beneficium. Alter qui ex charitate servit, sibi non solum charitatem retinuit, sed etiam C ampliorem quam fuerat, illam participando efficit. Res quippe minuuntur disperditæ, charitas autem quanto magis spargitur, tanto magis amplificatur. Ex cujus administratione summe circa te, qui illam exhibuisti, dilectio crevit, cui hoc ipsum utique ad cumulum meriti erit; eo quod per te ipsa in me tui dilectio excrevit. Et licet me ideo ipsum charitatis officium pertransierit; ibi tamen remuneratio tuæ charitatis, quæ nunquam excidit, semper manebit. Unde et illud potest colligi præstantius esse servire quam serviri. Et ita ergo in omnibus justitiam Dei magis appetant dare quam accipere, et plus alterius quam propriæ studeant voluntati parere. Qui sic se habere voluerit, voluntati alterius con- sors erit. Id ipsum sentiens unanimes existens, alioquin concordiam habere non poterit. Quomodo enim illam habebit, nisi diligenter eam quæsierit? Quærere ut habeat aliter non poterit; hoc modo quærrens habebit.